STANISLAW

LEM

SORUŞTURMA

iletişim

STANISLAW LEM • **Soruşturma**

STANİSLAW LEM 1921 yılında Polonya'nın Lwow kentinde doğdu. Tıp öğrenimini İkinci Dünya Savaşı'nda ülkesi Alman işgaline uğrayınca yarıda bıraktı. Savaş yıllarını otomobil tamirciliği ve kaynakçılık yaparak geçirdi. 1946'da Kraków'a yerleşti ve tıp eğitimini tamamlayarak doktor oldu. Aynı yıllarda şiir yazmaya ve bilimsel yöntem üzerine kuramsal araştırmalara başladı. Lem, 1951 yılında, daha sonra kendisini dünya çapında üne kavuşturan bilim-kurgu türünde yazmaya başladı. Yazarın başyapıtı sayılan *Solaris*, ünlü Rus yönetmen Andrey Tarkovski tarafından sinemaya da aktarıldı. İletişim Yayınları, Lehçe yazan ve kitapları birçok yabancı dile çevrilen Stanislaw Lem'in "Bütün Eserleri"ni yayımlayacaktır.

Śledztwo / The Investigation
© 1964, Stanislaw Lem

İletişim Yayınları 461 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 95
ISBN 975-470-656-5
© 1998 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 1998, İstanbul

EDİTÖR Türker Armaner
KAPAK Ümit Kıvanç
KAPAK RESMİ Erdal Alay
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Sait Kızılırmak
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58

STANISLAW LEM

Soruşturma

Śledztwo

The Investigation

ÇEVİREN ***Sevil Cerit***

iletişim

1

HER katta ritmik tangırtılar çıkaran antika asansör, oyma çiçeklerle süslü cam kapılardan geçip yukarıya çıktı. Durdu. İçinden inen dört adam, koridor boyunca ilerleyerek, deri kaplı çift kapıya doğru yürüdü.

Kapılar art arda açıldı.

Odanın girişinde ayakta duran birisi, "Bu taraftan, beyler," diyerek eliyle işaret etti.

Gregory, doktorun hemen arkasından, içeriye giren son kişi oldu. Aydınlık koridorun yanında, oda karanlık gibiydi. Pencereden dışardaki sisin içinde bir ağacın çıplak dalları görünüyordu.

Başmüfettiş, çevresi alçak bir parmaklıkla süslenmiş, yüksek ve koyu renkli bir çalışma masasında oturuyordu. Cilalı tahta üzerinde iki telefon, bir haberleşme cihazı, adamın piposu ve gözlüğü ile küçük bir güderi parçasından başka bir şey yoktu.

Odanın yan tarafında kumaş kaplı bir koltuğa oturan Gregory, masanın arkasındaki duvara asılmış küçük bir portreden, Kraliçe Viktorya'nın kendilerini süzdüğünü far-

ketti. Başmüfettiş, sanki onları sayıyormuş veya yüzlerini ezberlemeye çalışıyormuş gibi, her birine tek tek baktı. Yan duvarların biri, Güney İngiltere'nin çok büyük bir haritasıyla kaplanmıştı; onun karşısındaki duvarda ise, üzerinde kitapların dizili olduğu koyu renkli bir raf vardı.

Başmüfettiş en sonunda, "Beyler," diye söze başladı, "bu olayı bütün ayrıntılarıyla ele almak istiyorum. Resmi kayıtlar tek bilgi kaynağım olduğuna göre, kısa bir özetle işe başlasak iyi olacak sanırım. Farquart, senden başlıyalım istersen."

"Başüstüne, efendim, fakat olayların başlangıcı hakkında, raporlarda anlatılanların dışında, bir şey bilmiyorum."

"İlk başlarda rapor tutulmamıştı," diye bir açıklama yaptı Gregory. Sesi oldukça yüksek çıkmıştı. Herkes dönüp ona baktı. O ise abartılı bir kayıtsızlıkla, sanki sigara arıyormuş gibi, ceplerini karıştırmaya başladı.

Farquart iskemlesinde doğruldu.

"Olaylar geçen kasım ayının ortalarında başlamış, fakat daha önceden meydana gelmiş ve üzerinde durulmamış başka olaylar da olabilir. Polise ilk başvuru Noelden üç gün önce yapılmış, ne var ki ocak ayında yapılan bir soruşturma ceset olaylarının çok daha önce başladığını gösterdi. Başvuru Engender kasabasında yapılmış ve aslına bakılırsa yarı resmi bir özelliği var. Cenaze kaldırıcı olan Plays, kasabanın komiserine –adam aynı zamanda kayınbiraderidir– gece vakti birisi cesetleri hareket ettiriyor diye bir şikayette bulunmuş."

"Bu hareket ettirme tam olarak ne demek oluyor?" Başmüfettiş ciddiyetle gözlüğünü temizliyordu.

"Cesetler akşam vakti belli bir pozisyonda bırakılıyor ve ertesi sabah başka bir pozisyonda bulunuyormuş. Aslında, bu durum sadece tek bir cesette görülmüş –galiba suda boğulan bir adam ki–"

Başmüfettiş, aynı kayıtsız ses tonuyla, "Galiba mı?" diye tekrarladı.

Farquart iskemlesinde biraz daha doğruldu.

"O sıralar hiç kimse olayı önemsememiş," diye açıkladı, "ve biz sonunda ipucu toplamaya başladığımız zaman bütün ayrıntıları elde etmek zor oldu. Cenaze kaldırıcısı cesedin gerçekten boğulan adama ait olup olmadığı konusunda artık o kadar emin değil. Aslında bütün rapor oldukça yetersiz. Gibson, Engender'in komiseri, bu işi fazla kurcalamak istememiş, çünkü düşünmüş ki–"

"Bütün bunları tekrar dinlemek zorunda mıyız?" diye bağırdı birisi. Adam kitaplığın yanındaki bir iskemleye yayılmış oturuyordu. Bacak bacak üzerine atarken ayağını o kadar yükseğe kaldırmıştı ki, altın rengi çoraplarının üzerinden çıplak derisi bir çizgi halinde görünüyordu.

Farquart, adama dönüp *bakmadan*, "Üzgünüm, ama kesinlikle gerekli," diye yanıtladı, donuk bir sesle. Başmüfettiş gözlüğünü taktı ve o zamana kadar hiçbir anlam taşımayan yüzü sevecen bir ifade aldı.

"Soruşturmanın resmi yönünü şimdilik bir kenara bırakabiliriz," dedi adam, "Farquart, lütfen devam edin."

"Nasıl isterseniz, Başmüfettiş. İkinci haber birincisinden sekiz gün sonra Planting'den geldi. Birisi yine gece vakti mezarlık morgunda bir cesedin pozisyonunu değiştirmiş. Ölen kişi Thicker adında bir dok işçisi – adam neredeyse ailesini iflas ettiren uzun bir hastalıktan sonra ölmüş."

Farquart gözünün ucuyla sabırsızlıkla kımıldayan Gregory'ye baktı.

"Cenaze töreni ertesi sabah yapılacakmış. Aile morga geldiği zaman cesedin yüzükoyun yattığını görmüş –yani sırtı dönük duruyormuş– ve elleri açıkmış, bu da Thicker'in... hayata dönmüş olduğu izlenimini vermiş. En azından ailenin inandığı şey bu. Çok geçmeden mahallede bir transa

geçme dedikodusu dolaşmaya başlamış. İnsanlar Thicker'in sadece ölmüş gibi göründüğünü, sonra uyandığını ve kendisini bir tabutun içinde bulunca bu sefer korkudan iyice öldüğünü söylemeye başlamışlar.

"Bütün bu hikâyeler tamamıyla saçma," diye sürdürdü Farquart. "Kasaba doktoru, Thicker'in ölümünü hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde doğrulamış durumda. Fakat söylentiler çevreye yayıldıkça, insanların zaten belli bir zamandan beri gece vakti pozisyon değiştiren, yani hareket eden cesetlerden bahsetmekte oldukları anlaşılmış."

"'Belli bir zaman' ne anlama geliyor?"

"Bunu bilemiyoruz. Söylentiler Shaltam ve Dipper'de meydana gelen olaylarla ilgiliydi. Ocak ayının başında yerel polis fazla derine gitmeyen bir soruşturma yaptı, fakat işi fazla önemsemedikleri için çok düzgün bir iş çıkaramadılar. Bölgede yaşayanların verdikleri ifadeler kısmen taraflı, kısmen tutarsız olduğu için sonuçta ortaya fazla değeri olmayan bir rapor çıktı. Shaltam'da söz konusu olan kişi kalp krizinden ölmüş olan Samuel Filthey adlı birisiydi. Mezar kazıcısına göre –ki bu adam aynı zamanda kasabanın ayyaşıdır– Filthey Noel gecesi 'tabutunda dönmüştü'. Bu hikâyeyi doğrulayacak bir kimse bulunamadı. Dipper'deki olay sabahleyin tabutunun yanında yerde bulunan deli bir kadının cesediyle ilgiliydi. Komşulara göre kadından nefret eden üvey kızı cenaze evine geceleyin gizlice girmiş ve onu tabutundan dışarıya atmıştı. Gerçek şu ki, bunca hikâye ve söylenti arasında, yönümüzü bulmamız mümkün değil. Birisi size olası bir tanığın adını veriyor ve o tanık da sizi başka birine gönderiyor ve bu böylece gidiyor...

"Olay kesin bir *ad acta** olarak bir tarafa bırakılmalıydı," Farquart daha hızlı konuşmaya başlamıştı, "fakat ocak ayı-

(*) Arşivlik (ç.n.)

nın on altısında James Trayle adındaki birinin cesedi morgdan kayboldu. Bizim merkezin isteği üzerine Çavuş Peel olayı araştırdı. Ceset morgdan geceyarısı ile cenaze kaldırıcısının onun ortadan kaybolduğunu anlamış olduğu sabah beş arasında bir sırada alınıp götürülmüş. Ölen kişi bir erkekti... belki kırk beş yaşlarında–"

Başmüfettiş, "Belki ne demek? Emin değil misin?" diye onun sözünü kesti. Adam sanki kendini çok iyi cilalanmış bir aynada seyrediyormuş gibi başını önüne eğmiş oturuyordu. Farquart boğazını temizledi.

"Eminim, ama bana söylendiği gibi aktarıyorum... Her neyse, ölüm nedeni aydınlatma gazından zehirlenmeydi. Talihsiz bir kaza."

Başmüfettiş, kaşlarını kaldırarak, "Otopsi?" dedi. Yan tarafa eğildi ve pencereleri açan bir kolu çekti. Nemli bir esinti odanın ılık ve ağır havasına yayıldı.

"Otopsi yapılmamış, fakat bunun bir kaza olduğundan emindik. Altı gün sonra, ocağın yirmi üçünde başka bir olay, bu sefer Spittoon'da meydana geldi. Kayıp ceset damıtma tesisinde çalışan yirmi sekiz yaşında bir işçiye aitti. Adam bir gün önce, fıçılardan birini temizlerken zehirli gazları içine çekerek ölmüş. Cesedi öğleden sonra saat üç civarında morga götürülmüş. Bekçi onu son defa akşam üzeri saat dokuz civarında görmüş. Sabahleyin yerinde yokmuş. Çavuş Peel bu olayla da ilgilendi, fakat bu soruşturmadan da bir sonuç alınamadı. Bunun başlıca nedenlerinden biri de, o sırada bu iki olayı daha önce meydana gelenlerle birleştirmeyi akıl edememiş olmamızdır..."

"Lütfen şimdilik bu konudaki fikirlerinizi kendinize saklayın. Şu an için sadece olguların üzerine eğilmek istiyorum," dedi Başmüfettiş, Farquart'a, hoş bir gülümsemeyle. Buruşmuş elini masanın üzerine koydu. Gregory bakmaktan kendisini alamadı: Elin kanı tamamıyla çekilmiş gibiy-

di, görünürde tek bir damar yoktu.

"Üçüncü olay Londra belediyesi sınırları içindeki Lovering'de meydana geldi. Orada Tıp Fakültesi'nin yeni açılmış bir otopsi laboratuvarı var." diye sürdürdü Farquart, donuk bir sesle, sanki bu uzun hikâyeye devam etmek için bütün hevesi kaybolmuştu. "Stewart Aloney adındaki birinin cesedi ortadan kayboldu. Adam elli yaşındaydı ve Bangkok seferinde tutulmuş olduğu kronik bir tropikal hastalık yüzünden ölmüştü. Olay, diğer ortadan kaybolmalardan dokuz gün sonra, şubatın ikisinde meydana geldi – daha kesin söylersek şubatın ikisini üçüne bağlayan gecede. Bundan sonra duruma Scotland Yard el koydu. Soruşturma Teğmen Gregory tarafından yapıldı. Aynı kişi daha sonra benzer başka bir olayın, şubatın on ikisinde Bromley mezarlık morgundan bir cesedin kaybolması olayının da soruşturmasını yürüttü – bu olay bir kanser ameliyatından sonra ölen bir kadının cesediyle ilgiliydi.

"Teşekkür ederim," dedi Başmüfettiş. "Çavuş Peel niçin burada yok?"

"Kendisi hasta, Başmüfettiş, şu anda hastanede," diye yanıtladı Gregory.

"Öyle mi? Nesi var?"

Teğmen tereddüt etti.

"Emin değilim, fakat sanırım böbrekleriyle ilgili bir şey."

"Teğmen, bize kendi soruşturmanızı anlatın."

Gregory boğazını temizledi, derin bir nefes aldı ve kül tablasına sigarasını silkeliyerek kendisinden umulmayacak kadar sakin bir sesle konuşmaya başladı.

"Fazla bir şey bulamadım. Bütün cesetler gece vakti kaybolmuş, olay yerinde hiçbir ipucu yok, içeriye zorla girildiğini gösteren hiçbir işaret yok. Zaten zor kullanılarak girilmesine de gerek yok, çünkü morglar genel olarak kilitli tutulmuyor ve kilitli olanları da herhalde bir çocuk bile eğri

bir çiviyle açabilir..."

"Otopsi laboratuvarı kilitliydi." Otopsi uzmanı olan Sorensen ağzını ilk defa açmıştı. Sanki kafasının çirkin üçgen şekline dikkat çekmemek için, başını arkaya atmış bir şekilde oturuyor ve bir parmağıyla gözlerinin altındaki şişmiş deriyi ovuşturuyordu.

Birden Gregory'nin aklına Sorensen'in genellikle ölülerle birlikte olduğu bir meslek seçmekle iyi yapmış olduğu fikri geldi. Ona doğru abartılı bir şekilde eğildi.

"Lafı ağzımdan aldınız, Doktor. Cesedin ortadan kaybolduğu odada kilitli olmayan bir pencere vardı – aslında sanki birisi çıkmış gibi açıktı."

"İlk önce içeriye girmesi lazım," diye onun sözünü kesti Sorensen, sabırsızlıkla.

"Çok zekice bir gözlem," diye yanıtladı Gregory, sonra bu sözleri söylediğine pişman oldu ve gizlice Başmüfettiş'e bir göz attı. Adam ise sanki hiçbir şey duymamış gibi sessiz ve kımıldamadan oturuyordu.

"Laboratuvar ilk katta," diye sürdürdü Teğmen, rahatsız edici bir sessizlikten sonra. "Kapıcıya göre bu pencere de bütün diğerleri gibi kilitliymiş. Adam o gece bütün pencerelerin kilitli olduğuna yemin ediyor – bundan tamamıyla emin olduğunu, zira hepsini kendisinin kontrol ettiğini söylüyor. Don olma olasılığı varmış ve adam eğer camlar açık olursa kaloriferler donar diye korkmuş. Otopsi laboratuvarlarının çoğu gibi, orası da zaten fazla ısıtılan bir yer değil. Laboratuvarın yöneticisi olan Profesör Harvey'le konuştum. Adam kapıcıyı çok tutuyor, onun görevini biraz fazla ciddiye aldığını, fakat namuslu birisi olduğunu ve bize söylediği her şeye inanabileceğimizi söylüyor."

"Laboratuvarda gizlenebilecek bir yer var mı?" diye sordu Başmüfettiş. Çevresindekilere, sanki birdenbire onların varlığını yeniden hatırlamış gibi, baktı.

"Ee, bu... mümkün değil, Başmüfettiş. Kimse kapıcının yardımı olmadan saklanamaz. İçeride otopsi masalarından başka eşya yok. Ne karanlık bir köşe, ne de bir girinti...aslında öğrencilerin paltoları ve araçları için birkaç dolap var ama bir çocuk bile onların içine sığamaz."

"Bundan emin misin?"

"Efendim?"

"Yani bir çocuk için bile çok küçük olduklarından," dedi Başmüfettiş, sakin bir sesle.

"Ee..." Teğmen'in alnı kırıştı. "Bir çocuk onların birinin içine sığabilir, fakat en fazla yedi-sekiz yaşında bir çocuk."

"Dolapları ölçtün mü?"

"Ölçtüm." Yanıt hiç duraksamadan verilmişti. "Hepsini ölçtüm, çünkü bir tanesinin diğerlerinden daha büyük olduğunu sandım. Hepsi aynı boydaymış. Dolapların dışında, bazı tuvaletler, yıkanma odaları ve sınıflar var. Bodrum katında bir buzdolabı ve depo var. Üst katta profesörlerin ofisleri ve öğretmenler için bazı odalar var. Harvey, kapıcının her gece her odayı, bazen bir kereden fazla kontrol ettiğini söylüyor – bana sorarsanız, işini fazla abartıyor. Her neyse, hiç kimse orada saklanmazdı."

"Ya bir çocuk?" diye sordu Başmüfettiş, sakin bir sesle. Gözlüğünü, sanki bakışlarının keskinliğini yumuşatmak için, çıkartmıştı. Gregory şiddetle başını salladı.

"Hayır, böyle bir şey olamaz. Bir çocuk o pencereleri açamaz. Hem altta, hem üstte kilitler var ve bunlar pencere pervazlarına konmuş kollarla açılıyor. Tıpkı burada olduğu gibi." Gregory soğuk bir esintinin içeriye girdiği pencereyi gösterdi. "Kollar çok sıkı ve onları oynatmak çok zor. Kapıcı bile bundan şikayet ediyor. Bunun yanı sıra, onları ben de denedim."

Sorensen, dudaklarında Gregory'i rahatsız eden anlaşılmaz bir gülümsemeyle, "Kolların sıkı olduğuna dikkatini o

mu çekti?" diye sordu. Gregory bu soruyu karşılıksız bırakmayı tercih ederdi, fakat Başmüfettiş ona beklenti dolu bakışlarını çevirmiş olduğundan, isteksiz bir şekilde yanıtladı.

"Kapıcı ancak beni onları açıp kaparken gördükten sonra bundan söz etti. Titiz bir kadından beterdi. Tam anlamıyla bir baş belası," diye ekledi Gregory, sanki bir rastlantı eseriymiş gibi bakışlarını Sorensen'e çevirerek. "Üstelik kendisini beğenmişin biriydi. Şüphesiz bu durum o yaşlardaki birisi için doğal sayılabilir," diye ekledi yatıştırıcı bir tavırla. "Neredeyse altmış yaşlarında ve damar ser–" Gregory birden mahçup bir şekilde sustu. Başmüfettiş de bundan daha genç değildi. Son söylediklerini başka bir anlama getirebilmek için umutsuzca bir yol aradı, fakat bulamadı. Diğerleri taş gibi sessiz oturuyorlardı, onların suskunluğu Gregory'yi illet etti. Başmüfettiş gözlüğünü taktı.

"Bitirdin mi?"

"Evet efendim," dedi Gregory bocalıyarak. "Evet. Hiç olmazsa bu üç olayla ilgili olarak. Son olayda ise çevreyi büyük dikkatle inceledim – özellikle o gece laboratuvarın yakınında alışılmışın dışında bir faaliyet olup olmadığını araştırdım. O bölgede nöbetçi olan polis memurları şüphe çekecek bir şey farketmemişler. Aynı zamanda, bu olayla görevlendirildiğim zaman, daha önceki olaylarla ilgili olarak elimden geldiği kadar bilgi toplamaya çalıştım. Çavuş Peel'le konuştum ve bütün öteki yerlere gittim, fakat hiçbir şey bulamadım, tek bir ipucu bile. Hiçbir şey, kesinlikle hiçbir şey. Kanserden ölen kadın ile işçi, bunların her ikisi de aynı şartlar altında ortadan kaybolmuşlardır. Sabahleyin aileden biri morga geldiği zaman, tabut boşmuş."

"Anlaşıldı," dedi Başmüfettiş. "Şimdilik bu kadar yeterli. Bay Farquart, siz devam edin."

"Başüstüne efendim, son olayları mı anlatayım, efendim? Tamam, nasıl isterseniz, efendim."

"Donanmada olsa daha iyi ederdi, diye düşündü Gregory, kendi kendisine içini çekerek. "Her zaman sabahları yapılan bayrak törenindeymiş gibi davranıyor ve asla değişmeyecek."

"Bir sonraki kaybolma yedi gün sonra Lewes'de on dokuz şubatta meydana geldi. Söz konusu, bir arabanın altında kalmış genç bir dok işçisiydi – parçalanmış bir karaciğer ve iç kanama. Ameliyat başarılı geçti, doktorların deyimiyle, fakat hasta öldü. Her neyse, ceset şafaktan önce ortadan kaybolmuş. Olay saatini yaklaşık olarak saptayabiliyoruz, çünkü o sabaha karşı saat üçte Burton adında birisi ölmüş. Kızkardeşi –adam kızkardeşiyle birlikte oturuyormuş– onunla aynı dairede tek başına kalmaktan o kadar korkmuş ki, kasabanın cenaze kaldırıcısı uyandırmış. Ceset cenaze evine tam sabahın üçünde getirilmiş. İki görevli onu dok işçisinin yanına koymuşlar..."

"Söylemek istediğin bir şey mi vardı?" diye sordu Başmüfettiş.

Farquart bıyığını ısırdı.

"Hayır..." dedi bir müddet sonra.

Binanın dışından uçak motorlarının sürekli homurtusu geliyordu. Başlarının üzerinden görülmeyen bir uçak güney yönüne doğru uçup gitti. Pencere camları sakin bir uyum içinde zangırdadı.

"Yani," diye ekledi, Farquart, karara varmış bir tavırla, "yeni gelen cesedi yerine yerleştiren görevlilerden biri dok işçisinin cesedini işine engel olduğu için biraz öteye çekmiş. Ee... adam cesedin soğuk olmadığını iddia ediyor."

"Hımm," diye mırıldandı Başmüfettiş, sanki dünyanın en olağan şeyi üzerinde bir yorumda bulunuyormuş gibi. "Soğuk değil miymiş? Peki, bunu nasıl açıklıyor? Tam olarak ne dedi?"

"Onun soğuk olmadığını söyledi." Farquart isteksizce,

her kelimeden sonra dura dura konuşuyordu. "Biliyorum bu söylediğim aptalca... saçma, fakat adam bu konuda ısrar ediyor. O sırada bundan yanındakine de bahsettiğini iddia ediyor, fakat diğer görevli bir şey hatırlamıyor. Gregory onların ikisini de ayrı ayrı sorguya çekti, iki defa..."

Başmüfettiş bir şey söylemeksizin teğmene döndü.

"Ee... ah... adam gevezenin biri. Hiçbir şekilde güvenilir değil," diye aceleyle açıkladı Gregory. "Hiç olmazsa, benim aldığım izlenim bu. Adam biraz dikkat çekebilmek için her şeye başvuran o soytarılardan biri. Göz açıp kapayıncaya kadar size dünya tarihini kendine göre yorumlayabilir. Adam bu olayın bir trans hali veya 'ondan da beter bir şey' olduğunda –bu kendi deyimi– ısrar etti. Doğrusu bu beni şaşırttı. Cesetlerle ilgili mesleklerle çalışanlar genellikle trans haline inanmazlar – bu onların deneyimlerine aykırı düşer."

"Doktorlar ne diyor?"

Gregory susup sözü Farquart'a bıraktı. Görünüşe göre böylesi küçük bir ayrıntının bu kadar çok ilgi çekmesinden huzursuz olan Farquart omuzlarını silkti.

"Dok işçisi bir gün önce ölmüştü. Rigor mortis açıkça görülüyordu... Kapı çivisi kadar ölüydü."

"Başka bir şey var mı?"

"Evet. Bütün öteki kayıp cesetler gibi cenaze için giydirilmişti. Giydirilmemiş olan tek ceset Trayle'nin ki – Treakhill'den kaybolmuş olan. Cenaze kaldırıcısı onu ertesi gün giydirecekmiş, çünkü aile onun için ilk önce giysi vermek istememiş. Yani, ceset getirildikten sonra üzerindekini alıp götürmüşler. Başka giysilerle geri geldikleri zaman, ceset ortada yokmuş..."

"Diğer olaylarda durum nasıl?"

"Kanser ameliyatı olmuş kadının cesedi de giyinikti.

"Nasıl?"

"Ee... bir entari giymişti."

"Ya ayakkabılar?" diye sordu Başmüfettiş. Sesi o kadar yavaştı ki, Gregory onu duyabilmek için öne doğru eğilmek zorunda kaldı.

"Evet, ayakkabıları da vardı."

"Peki, sonuncusu?"

"Sonuncusu... ee, giyinik değildi, fakat morgdan onunla birlikte aynı zamanda, veya öyle olduğu sanılıyor, siyah bir kumaş kaybolmuş. Kumaş küçük bir girintiyi örtmek için kullanılıyormuş. Küçük madeni halkalarla bir perde çubuğuna asılıymış. Halkaların üzerinde birkaç küçük kumaş parçası kalmış."

"Yırtılmış mı?"

"Hayır, çubuk o kadar ince ki, eğer birisi kuvvetlice asılsaydı, kırılabilirdi. Kumaş parçaları–"

"Çubuğu kırmaya çalıştın mı?"

"Hayır."

"O zaman kırılacağını nereden biliyorsun?"

"Ee, görünüşünden..."

Başmüfettiş, bu soruları sakince, bir dolabın aynalı kapısında pencerenin görüntüsünü seyrederken soruyordu. Sanki aklı başka bir yerdeymiş gibi davranıyordu, fakat sorular ağzından o kadar hızlı çıkıyordu ki, Farquart ona güçlükle yetişiyordu.

"Güzel," diye konuyu toparladı Başmüfettiş. "Kumaş parçaları incelendi mi?"

"Evet. Dr. Sorensen..."

Doktor sivri çenesini oğuşturmayı bıraktı. "Kumaş çubuktan kopartılmış. Tam olarak söylenecek olursak, kumaş kopma noktasına gelinceye kadar aşındırılmış, fakat makasla kesilmemiş. Burası kesin. Sanki... sanki biri onu dişleriyle koparmış. Çeşitli testler yaptım. Mikroskopun altında da aynı şey görünüyor."

Bu sözleri izleyen geçici bir sessizlik sırasında, uzak bir uçağın motoru duyuldu. Ses sisin etkisiyle boğuklaşmıştı.

"Perdenin dışında başka kayıp bir şey var mı?" diye sordu Başmüfettiş sonunda.

Doktor Farquart'a baktı, o da başıyla onayladı.

"Evet. bir rulo yapıştırıcı bant. Kapının yanındaki masanın üzerinde çok büyük bir rulo varmış."

"Yapıştırıcı bant mı?" Başmüfettiş bir kaşını havaya kaldırdı.

"Onu çeneleri bağlamak için kullanıyorlar... ağızın açılmasını önlemek için" diye açıkladı Sorensen. "Ölüm sonrası güzelleştirme," diye ekledi alaycı bir gülüşle.

"Hepsi bu kadar mı?

"Evet."

"Otopsi laboratuvarındaki ceset ne durumdaydı? Giyinik miydi?"

"Hayır. Fakat bu olayda... ama Gregory size bütün hikâyeyi daha önce anlatmıştır, öyle değil mi?"

"Daha önce bundan bahsetmeyi unuttum..." Teğmen aceleyle söze girdi. Unutkanlığı açığa çıkmış olduğu için hoş olmayan bir duygu içindeydi. "Ceset giyinik değildi, fakat kapıcı bir doktor gömleğiyle iki çift beyaz pantolonun –öğrencilerin yazın giydikleri cinsten– ortadan kaybolduğunu iddia ediyor. İşi bitince atılan birkaç çift terlik de kayıp olabilirmiş, ama kapıcı onların hesabını hiçbir zaman kesin olarak tutamadığını söylüyor – temizlikçi kadının ara sıra bir-iki çift aşırdığını söylüyor."

Başmüfettiş derin bir nefes aldı ve masaya hafifçe gözlükleriyle vurdu.

"Teşekkür ederim. Doktor Sciss. Şimdi sizi dinleyebilir miyiz?"

Sciss durumunu değiştirmeden anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı, sivri ve çıkıntılı dizine dayamış olduğu not defte-

rine yazdığı şeyleri bitirdi.

Sonra kelleşmeye başlamış bir kuşunkine benzer kafasını eğerek, not defterini sertçe kapadı ve iskemlesinin altına kaydırdı, sanki ıslık çalmak istiyormuş gibi dudaklarını büzdü ve parmaklarıyla eğri ve şişkin eklem yerlerini oğuşturarak ayağa kalktı.

"Davetinizin yararlı bir *novum** olduğunu düşünüyorum," dedi tiz ve ince bir sesle. "Genellikle konferans verir gibi konuşurum. Umarım bu sizi rahatsız etmez, zaten elimden başka türlüsü gelmez. Devam edelim, bu olaylar dizisini dikkatle inceledim. Görüldüğü gibi, beylik soruşturma yöntemleri –ipuçlarının toplanması ve suç nedenlerinin araştırılması– tamamıyla başarısız olmuştur. Bu nedenle, ben istatistiksel araştırma yöntemini kullandım. Bu yöntemin açıkça görünen üstünlükleri var. Bizler çok kere bir suçu olay yerinde bulunan ve onunla ilişkisi olan ve olmayan olgularla tanımlıyoruz. Örneğin, cinayete kurban gitmiş birinin yanında bulunan kan izlerinin şekli suç ile ilişkili olabilir ve eğer öyleyse, bu cinayetin nasıl işlenmiş olduğu konusunda epeyce bilgi verebilir. Bununla birlikte birtakım başka olgular – örneğin o cinayetin işlendiği gün gökyüzünde kümülüs veya kirrostatus bulutlarının olması veya suçun işlendiği evin önündeki telefon tellerinin alüminyum veya bakır olması gibi şeyler önemsiz olarak sınıflanabilir. Bizim olay dizimizde ise, olayla birlikte görülen olguların hangisinin suçla ilişkili olduğuna, hangisinin olmadığına peşinen karar vermek hiçbir şekilde mümkün değil.

"Eğer ortada tek bir olay olsaydı," diye sürdürdü Sciss, "kendimizi tamamıyla bir çıkmaz sokakta bulacaktık. Fakat, şansımız var ki, elimizde çok sayıda olay var. Kritik dönem boyunca olay yerinin civarında sayılmayacak kadar

(*) Yenilik (ç.n.)

çok nesne veya fenomenin bulunabileceği veya gözlemlenebileceği açıkça ortadadır. Bu yüzden işe yarar bir istatistik dizi hazırlamak için sadece bütün olaylarda, veya hiç olmazsa, olayların önemli bir çoğunluğunda ortak olan olgulara dayanmak zorundayız. Böylece bütün fenomenin istatistiksel bir dökümüyle işe başlıyoruz. Bu yöntem daha önce bir cinai soruşturmada çok nadir olarak kullanılmıştır ve sayın baylar size bu yöntemi ilk bulgularımla birlikte sunmak fırsatını bulduğum için çok mutluyum..."

O zamana kadar sanki bir kürsüdeymiş gibi koltuğunun arkasında duran Dr. Sciss kapı yönüne doğru birkaç adım attı, aniden döndü, başını eğdi ve odada oturan adamlara bakarak devam etti.

"Evet, o halde başlıyalım. İlk olarak, bu fenomenin ortaya çıkmasından önce 'erken dönem' diye uygun bir ad verebileceğimiz geçici bir evre meydana geldiğini hatırlayacaksınız. Bu dönemde cesetler pozisyon değiştirdi. Bazıları yüzükoyun döndü. Bazıları yan dönmüş bulundu. Bazıları da yerde tabutlarının yanında bulundu.

"İkinci olarak, tek bir olayın dışında, bütün cesetler genç yaşta ölmüş kişilere aitti.

"Üçüncü olarak, yine tek bir olay dışında, bütün cesetler için bir cins örtünme sağlanmıştır. İki keresinde bu alışılmış giysilerdi. Bir keresinde büyük olasılıkla bir doktor gömleği ve beyaz pantolon idi ve bir keresinde de – siyah bir kumaş perde.

"Dördüncü olarak, cesetlerin hiçbirine otopsi yapılmamıştı; hiçbirinin vücudunda bir hasar yoktu ve hepsi iyi korunmuştu. Bunun yanı sıra bütün olaylar ölümden sonraki otuz saatlik süre içinde meydana gelmiştir. Bu noktaya dikkatinizi çekmek isterim.

"Son olarak bütün olaylar, yine biri dışında, içeriye girmenin çok kolay olduğu küçük kasaba morglarında meyda-

na gelmiştir. Bu görüntüye uymayan tek ortadan kaybolma, Tıp Fakültesinde meydana gelmiş olandır.

Sciss Başmüfettiş'e döndü.

"Güçlü bir projektöre ihtiyacım var. Benim için bir tane temin edebilir misiniz?"

Başmüfettiş haberleşme cihazına yavaş sesle bir şeyler söyledi. Bunu izleyen sessizlik içinde Sciss, deriden yapılmış körüklü büyük evrak çantasını açtı ve içinden birçok kereler katlanmış ve üzerinde renkli işaretler bulunan ince bir kopya kâğıdını dikkatle çıkardı. Gregory kâğıda hoşnutsuzluk ve merak karışımı bir duyguyla baktı. Bilim adamının herkese tepeden bakışı onu sinirlendirmişti. Sigarasını söndürdü ve Sciss'in beceriksiz ellerinde hışırdayan kâğıdın üzerinde yazılı olanları anlamaya çalıştı, ama başaramadı.

Bu arada kâğıtla uğraşırken onun bir kenarını hafifçe yırtan Sciss onu açtı ve Başmüfettiş'e pek dikkat vermeksizin kâğıdı adamın masasının üzerine yaydı, sonra pencereye doğru yürüdü ve sokağa baktı. Bu arada da sanki nabzını sayıyormuş gibi bir elinin parmaklarıyla diğerinin bileğini tutuyordu.

Kapı açıldı; bir polis memuru uzun bir üçayak üzerinde duran alüminyum bir projektörle içeriye girdi ve onu fişe taktı. Sciss projektörü açtı. Kapı polis memurunun arkasından kapanıncaya kadar bekleyerek, İngiltere'nin devasa duvar haritasının üzerine parlak bir ışık dairesi gönderdi ve sonra ince kopya kâğıdını onun üzerine koydu. Fakat aksiliğe bakın ki, haritayı saydam kâğıdın arkasından görmek mümkün olmadı, bunun üzerine adam projektörü uzaklaştırdı, haritayı –bunu yapmak için bir iskemlenin üzerinde tehlikeli bir şekilde sallanarak– duvardan aşağıya indirdi ve onu bir köşeden odanın ortasına çektiği bir askılığa beceriksizce astı. Projektör yeniden haritanın arkasından ışık verecek bir yere kondu, ve Sciss ince kopya kâğıdını açık

tutmak için kollarını germiş olarak haritanın karşısına geçti. Bu pozisyon –gerilmiş ve havaya kaldırılmış kollarla– açıkça çok rahatsızlık verici bir pozisyondu.

Sciss sonunda askıyı ayağıyla düzeltmeyi başarabildi. İnce kopya kâğıdını yukarıdan tutarak başını yana çevirdi.

"Lütfen dikkatinizi olaylarımızın meydana geldiği bölgeye çevirin," dedi.

Sciss'in sesi eskisinden daha tiz çıkıyordu, belki bunun nedeni ne kadar zorluk çektiğini göstermemeye çalışmasıydı.

"İlk ortadan kaybolma ocak ayının on altısında Treakhill'de meydana geldi. Lütfen yerleri ve tarihleri aklınızda tutunuz. İkincisi – ocak ayının yirmi üçünde, Spittoon'da. Üçüncüsü – şubat ayının ikisinde, Lovering'de. Dördüncüsü, şubat ayının on ikisinde, Bromley'de. En son olay mart ayının sekizinde Lewes'de meydana geldi. Eğer ilk olayın meydana geldiği yeri başlangıç noktası olarak alırsak ve onun çevresine genişleyen daireler çizersek, sonuçlar kopya kâğıdımda işaretlendiği gibidir."

Güney İngiltere'nin kanal sahilindeki bir bölümü ışığın kuvvetli hüzmesiyle belirginleşmişti. İç içe geçmiş beş dairenin her biri kırmızı haçla işaretlenmiş beş kasabayı kuşatıyordu. İlk haç merkezdeydi, diğerleri en büyük çembere daha yakın duruyorlardı.

Gregory, Sciss'de bir yorgunluk belirtisi arıyordu, adamın kâğıdı tutmak için gerili duran kolları titremiyordu bile. Gregory yorulmaya başlamıştı.

"Eğer yapmamı isterseniz size hesaplamalarımı daha sonra açıklayacağım," dedi Sciss cırlak bir sesle. "Şimdilik size sadece sonuçları vereceğim. Olaylar kendilerine özgü bir sıraya göre meydana gelmiş durumda: Olay ne kadar yakın zamanda meydana geliyorsa, merkezden o kadar uzaklaşıyor – yani ilk ortadan kaybolmanın meydana geldiği yerden. Buna ek olarak, başka önemli bir nokta var: Birbirini

izleyen olaylar arasındaki süre, ilk olaydan başlıyarak gittikçe daha uzun oluyor, bunların aralarında herhangi bir orantı yok. Fakat eğer hava sıcaklığı dikkate alınacak olursa, belli bir düzenin olduğu görülüyor. Daha ayrıntılı olarak söyleyecek olursak, herhangi iki olay arasındaki süreyi, bu olayların meydana gelmiş olduğu yerlerin merkezden uzaklıklarının farkıyla çarparsak ve sonra elde edilen bu sonucu her iki yerin olay anındaki hava sıcaklıkları arasındaki farkla çarparsak...

"Bu bize her saniye ve derece için beş ila dokuz santimetre arasında sabit bir değer veriyor," diye sürdürdü Sciss, bir an durduktan sonra. "Beş ila dokuz diyorum, zira olayların hiçbirinde ortadan kayboluşların tam olarak ne zaman meydana geldiği bilinmiyor. Bu yüzden, her olayda gece boyunca süren, veya daha kesin konuşursak, gecenin ikinci yarısında yer alan, geniş ve çoksaatli bir zaman dilimiyle karşı karşıyayız. Eğer yedi santimetrelik bir ortalamayı sabitenin gerçek değeri olarak alırsak, sonra bazı hesaplar yaparsak, –ki bunları yapmış bulunuyorum– oldukça şaşırtıcı bir sonuç elde ediyoruz. Merkezden dış çembere doğru durmadan ilerleyen bu fenomenlerin nedensel faktörü, Treakhill'de bulunmuyor, fakat batıya Tunbridge Wells, Engender ve Dipper gibi kasabalara doğru yer değiştirmiş... yani, hareket eden cesetlerle ilgili söylentilerin dolaşmakta olduğu o yerlere. Eğer, diğer taraftan, fenomenin geometrik merkezini bulmak için tamamıyla kesin bir noktaya dayanan bir deneme yapmaya kalkışırsak, bu merkezin morglarının hiçbirinde yer almadığını, fakat Shaltam'ın on sekiz mil güney batısında – Chinchess'in bataklıklarında ve boş arazilerinde olduğunu görüyoruz.

Bütün bunları dinledikçe ensesinin kızarıklığı sürekli olarak artan Farquart, sonunda kendisini daha fazla tutamadı.

"Yani bize şunu mu demeye çalışıyorsunuz?" diye patladı, "yani o Allahın belası bataklıklardan ruha benzer görülmez bir şey çıkıyor, havada uçuyor ve cesetleri kapıp kaçırıyor mu?"

Sciss kâğıdını kıvırmaya başladı. Gizli projektörün ışığında, parlak yeşilimsi haritanın önünde ince ve karanlık görüntüsüyle her zamankinden daha fazla bir kuşa benziyordu (bir bataklık kuşu, diye düşündü Gregory, kendi kendine). Sciss dikkatli bir şekilde ince kopya kâğıdını yıpranmış eski evrak çantasına koydu ve doğruldu. Farquart'a soğuk bir tavırla baktı, yüzü yer yer kızarmıştı.

"Istatistiksel analizimin sonuçlarının dışında ekleyeceğim başka bir şey yok," diye bildirdi. "Yakın bir ilişki, bir örnek vermek istersek, yumurta, pastırma ve mide arasında kolayca gösterilebilir. Veya uzak bir ilişki, örneğin bir ülkenin siyasi durumuyla ortalama evlenme yaşı arasında da, daha zorlukla da olsa, ortaya konabilir. Fakat zorluk derecesi ne olursa olsun, her zaman belli bir korelasyon ve nedenlerle sonuçların tartışılması için geçerli bir temel vardır.

Sciss, büyük ve özenle kıvrılmış bir mendil ile üst dudağındaki ter damlalarını sildi. Mendili cebine koyarak konuşmasını sürdürdü.

"Bu olaylar dizisi zaten yeterince açıklanması zor ve bu yüzden her çeşit önyargıdan kaçınmak gerekir. Eğer peşin hükümlerinizi sergileyerek işlerimi zorlaştırmakta ısrar ederseniz, bu olayı ve Scotland Yard'la olan işbirliğimi bırakmak zorunda kalacağım."

Sciss, bir dakika kadar, sanki birisi meydan okumasına karşılık verir umuduyla bekledi, sonra duvara doğru yürüdü ve portatif projektörü söndürdü. Oda karanlık içinde kaldı. Elektrik düğmesini arayan Sciss elini yavaş yavaş duvarın üzerinde dolaştırdı.

Tavan lambasının aydınlığında, odanın görünüşü değiş-

mişti. Sanki boyutları daha küçülmüştü ve Başmüfettiş şaşkın ve kamaşmış gözleriyle bir an için Gregory'e yaşlı amcasını anımsattı.

Sciss haritaya döndü.

"Çalışmama başladığım zaman," diye devam etti, "ilk iki olaydan bu yana o kadar uzun süre geçmişti ki, veya işin doğrusunu söylemek gerekirse, yerel polis kayıtlarında bu olaylara o kadar az önem verilmiş ve olguların o kadar azı kayda geçirilmişti ki, olup bitenlerin ayrıntılı olarak saatiyle, dakikasıyla verildiği bir dosya meydana getirmek mümkün değildi. Bu nedenle kendimi geride kalan üç olayla sınırladım. Bu üç olayda da havanın sisli olduğunu gördüm – iki olayda yoğun sis, birinde çok yoğun sis. Bunun yanı sıra, her bir olayın meydana geldiği yerin çevresindeki birkaç yüz metrelik bir alandan birçok aracın geçmiş olduğu biliniyor. Raporların hiçbirinde 'şüpheli' bir araçtan bahsedilmediğini kabul etsek bile, şüpheli olma durumunun hangi kriterlere göre tayin edildiğini söylemek zor. Hiç şüphesiz kimse suçun işlendiği yere üzerinde 'Ceset Kaçıranlar, Ltd.,' yazılı bir kamyonla gelmeyecekti, fakat eğer gerekirse, bir araç olay yerinin yakınlarına park edilebilirdi. Son olarak öğrendim ki ortadan kaybolmaların meydana geldiği gecenin akşamında..." Sciss sustu, sonra yavaş fakat belirgin bir sesle devam etti, "bir çeşit evcil hayvan olay yeri yakınlarında görülmüş – genellikle bir morgda rastlanmayan türden bir hayvan olarak veya bana bilgi verenlerin tanımadığı veya daha önce hiç görmedikleri bir hayvan olarak rapor edilmiş. İki olayda bu bir kedi ve bir keresinde ise bir köpek.

Hemen başarısız bir öksürme taklidine dönüştürülen kısa bir kahkaha odada çınladı. Ses Sorensen'den gelmişti. Farquart hiç kımıldamadan oturuyordu; Sciss'in 'şüpheli' araçlar konusundaki tuhaf şakasına bile yanıt vermemişti.

Gregory, Başmüfettiş'in bakışlarını Sorensen'in yönüne

doğru çevirmiş olduğunu farketti ve hemen bunun önemini kavradı: Bu bir azarlama, hatta bir öfke belirtisi değildi, fakat otoritenin kesin ve kaçınılmaz ifadesiydi.

Doktor durumunu kurtarmak için yeniden öksürdü. Bunu tam bir sessizlik izledi. Sciss, onların başı üzerinden, pencereden dışardaki artan karanlığa bakıyordu.

"Son olgunun istatistiksel önemi fazla büyük görünmüyor," diye sonunda devam etti. Sciss'in sesi gittikçe daha sık tizleşiyordu. "Bununla birlikte, olayların meydana gelmiş olduğu morgların çevresinde başıboş kedi ve köpeklere daha önce hemen hiç rastlanmamış olduğunu buldum. Bunun yanı sıra, rapor edilen hayvanlardan biri –yani köpek, eğer daha ayrıntıya inersek– ortadan kaybolmaların birinden dört gün sonra ölü olarak bulundu. Bunu dikkate alarak son olayla ilişkili görülen kedinin ölüsünü bulana ödül vermeye karar verdim. Bu sabah bana on beş şiline mal olan bir haber aldım. Bazı okul çocukları kediyi morgdan iki yüz adım daha az bir uzaklıkta bir çalı kümesinin yanında karın içine gömülü olarak bulmuşlar."

Sciss, sırtı odadakilere dönük olarak, sanki dışarıya çıkmak istiyormuş gibi pencereye doğru yürüdü. Dışarısı artık sarkan bir dalın sallanan gölgesinde parlayan ve rüzgârda titriyen sokak ışıklarından başka bir şey görülemiyecek kadar kararmıştı.

Adam sessizce durup parmaklarının ucuyla çuvala benzeyen gri ceketinin yakasını okşadı.

"Bitirdiniz mi, Doktor?"

Sciss, Başmüfettiş Sheppard'ın sesini duyunca döndü. Yeni yetme bir oğlanınkine benziyen hafif bir gülümseme ufak yüzünü hiç beklenmedik bir şekilde değiştirmişti. Gri gözleri, şişkin yanakları ve çenesiz denebilecek kadar geriye kaçmış çene kemiğiyle adamın suratının her tarafı birbiriyle orantısızdı.

Demek adam ruhen sadece bir oğlan çocuğuymuş... hiç büyümeyecek bir yeniyetme, kendi çapında hoş birisi, diye düşündü Gregory, hayretler içinde.

"Söylemek istediğim birkaç kelime daha var, fakat onları toplantının sonuna saklıyorum," dedi Sciss ve yerine oturdu.

Başmüfettiş gözlüğünü çıkardı. Gözleri yorgundu.

"Güzel. Farquart, senin eklemek istediğin başka bir şey var mı?"

Farquart isteksizce yanıtladı.

"İşin doğrusu, fazla bir şey yok. Bu olay dizisini, Dr Sciss'in deyimiyle, beylik yöntemler kullanarak araştırdım ve hiç olmazsa söylentilerin bir kısmının doğru olması gerektiğini düşünüyorum. Bana olay oldukça basit görünüyor – Suçlu bir ceset çalmak istiyor, fakat Shaltam ve diğer yerlerde korkup kaçıyor. Sonunda Treakhill'de işi başarıyor, fakat henüz bir acemi olduğu için çıplak bir ceset alıyor. Öyle görünüyor ki, bu durumda olan bir cesedin taşınmasının tam giyimli olan birine kıyasla daha zor olacağını akıl edemiyor. Bunu daha sonra anlamış olmalı, çünkü taktiklerini değiştiriyor ve cesetleri giydirmek için belli bir gayret harcıyor. Aynı şekilde, ilk başlarda aldığı cesetler orada bulunanların en uygun olanı değil – Dr. Sciss'in deyimiyle 'iyi durumdaki' cesetleri arama konusundan söz ediyorum. Örneğin Treakhill'de başka bir ceset –genç bir adamınki– ortadan kaybolandan daha iyi bir durumdaydı. Hepsi bu kadar...

"Şüphesiz bir de olayların niçin yapılmış olduğu sorusu var," diye sürdürdü Farquart, bir an sonra. "Bence şu ihmaller söz konusu: Ölüsevicilik, bir çeşit delilik veya bir... bilim adamı. Bence bu konuda Dr. Sorensen'in ne diyeceğini öğrenmeliyiz."

Doktor, genizden gelen bir sesle, "Ben bir psikolog veya psikanalizci değilim, fakat ölüsevicilik seçeneğini bütünüyle listeden silebilirsin," diye söze başladı. "Ölüseviciler her

zaman yarın akıllı, gelişimlerini tamamlamamış budalalardır. Onların bu kadar karışık bir şeyi planlayabilmeleri mümkün değil. Bence herhangi bir delilik de listeden çıkarılabilir. Bu olaylarda hiçbir şey şansa bırakılmamış. Tam bir dakiklik var, hiçbir hata yok. Deliler bu kadar düzenli iş göremezler."

"Ya paranoya?" diye sordu Gregory, yavaş bir sesle. Doktor ona şöyle bir baktı. Bir an için kelimeyi ağzının içinde yuvarlıyormuş gibi göründü, sonra bir kurbağanınkine benzeyen ince dudaklarını büzdü.

"Hayır! Veya hiç olmazsa," diye ekledi karşı çıkmasının sertliğini yumuşatarak, "ben bunun olacağını pek sanmıyorum. Beyler, delilik, nedenlerini anlayamadığımız bütün insan davranışlarını çözecek bir anahtar değildir. Deliliğin kendine özgü bir yapısı, kendine özgü bir mantığı vardır. Şüphesiz suçlunun bir psikopat olma olasılığı var –evet, sanırım, bu mümkün olabilir– fakat birçok ihtimalden ancak bir tanesi."

"Matematiğe yeteneği olan bir psikopat," diye söze girdi Sciss, sanki elinde olmaksızın.

"Ne demek istiyorsunuz?"

Sorensen Sciss'e döndü, yüzünde aptalca olmasına rağmen hakaret yüklü ve alaycı bir ifade vardı.

"Demek istiyorum ki, adam birbirini izleyen olaylar arasındaki mesafe ve zamanın çarpım sonucuyla ısı farkının çarpımının sabit bir değer olmasına dikkat ederek kendini eğlendirmeye karar vermiş bir psikopat olmalı."

Sorensen sinirli bir şekilde dizini okşadı ve sonra parmaklarıyla trampet çalmaya başladı.

"Evet, evet biliyorum... hemen her şeyi başka bir şeyle çarpıp bölebilirsiniz –bastonların boyunu şapkaların genişliğiyle– ve her türlü sabit değer ve değişken elde edebilirsiniz."

"Matematik ile alay mı etmeye çalışıyorsunuz?" diye başladı Sciss. Hoş olmayan bir şey söylemek üzere olduğu belliydi.

"Özür dilerim, Doktor, fakat üçüncü seçenek üzerinde ne düşündüğünüzü öğrenmeyi çok isterdim." Sheppard yine gözlerini Sorensen'e dikmişti.

"Yani cesetleri çalan suçlunun bir bilim adamı olması üzerinde mi? Hayır, kesinlikle hayır! Asla olamaz! Çok saçma bir fikir. Deneyleri için ceset çalan bilim adamlarına ancak üçüncü sınıf filmlerde rastgelinir. Hem neden bir ceset çalınsın ki, onu herhangi bir morgdan almak veya hatta ölenin bir yakınından satın almak bu kadar kolayken. Bunun yanı sıra bilim adamları artık tek başlarına çalışmıyorlar ve eğer içlerinden biri bir ceset çalmış olsa bile –bunu niçin yapacağını Tanrı bilir– onu meslektaşlarından ve birlikte çalıştığı kimselerden saklayamaz. Bu suç nedenini rahatlıkla listeden silebilirsiniz."

"O zaman, size göre, elimizde işe yarar bir şey kaldı mı?" diye sordu Sheppard. Başmüfettiş'in bir keşişi andıran yüzü ifadesizdi. Gregory, sanki bir tabloyu seyreder gibi, gözlerini küstahça sayılacak bir şekilde, amirine dikmiş olduğunu farketti. Gerçekten görüldüğü gibi biri mi, diye merak etti. Adam için, bütün bunların hepsinin günlük sıkıcı işlerden bir farkı var mıydı?

Gregory Başmüfettiş'in sorusunu izleyen ezici ve hoş olmayan sessizlik sırasında bu konuyu düşündü. Yine pencerenin ötesindeki karanlıktan uzak bir motorun sesi geldi: Derin bir homurtu yukarıya doğru yükseldi, sonra sustu. Camlar sarsıldı.

"Ya bir psikopat, ya da hiç kimse," dedi Sciss, birdenbire. Adam gülümsüyor ve keyfinin yerinde olduğu görülüyordu. "Dr. Sorensen'in bu kadar zekice işaret ettiği gibi, psikopatik davranışın genellikle çok belirgin özellikleri vardır: Bunlar

düşüncesizce hareket etme, aptallık ve ruhsal bozukluğun neden olduğu dikkat dağılımı sonucu ortaya çıkan hatalardır. Böylece elimizde hiç kimse kalmadı. Ergo, beyler, açıkça görülüyor ki, bu olaylar meydana gelmiş olamaz."

"Şaka yapıyorsunuz, herhalde," diye homurdandı Sorensen.

"Beyler," diye araya girdi Sheppard. "İşin şaşılacak tarafı şu ki, yazılı basın şu ana kadar bizi fazla hırpalamadı, belki bunun nedeni Yakın Doğu'daki savaştır. Şu sırada kamuoyundan endişe duymamıza gerek yok, fakat çok geçmeden Scotland Yard'ın büyük çapta eleştirildiğini duyacağız. Ve bu yüzden hiç olmazsa şekli olarak soruşturma hızlandırılmalıdır. Bu ana kadar neler yapılmış olduğunu ve özellikle, cesetlerin bulunması için hangi adımların atıldığını, tam olarak bilmek istiyorum."

"Bütün bunlar teğmenin sorumluluğu altında," dedi Farquart. "İki hafta önce ona bu konuda tam yetki verdik ve o zamandan beri bütün kararları kendisi aldı."

Gregory, Farquart'ın sözlerinde ima edilen eleştiriyi duymamazlıktan gelerek, başıyla onayladı.

"Üçüncü olayla birlikte, çok kapsamlı önlemler almaya başladık," dedi. Bir cesedin kaybolmuş olduğu haberini alır almaz, elli mil yarı çapındaki bir alanı kuşattık. Bu iş için yerel polisi, karayolu ve hava meydanı devriyelerini ve buna ek olarak Chichester'deki Londra taktik merkezinden aldığımız iki adet radyolu araba mangasını kullandık. Her yol ayrımında, her tren yolu geçişinde, her paralı yol kapısında, her karayolu çıkışında ve her çıkmaz sokakta barikatlar kurduk... fakat hiçbir sonuç elde edemedik. Raslantı sonucu başka suçlardan aranan beş kişiyi ele geçirdik, fakat bizim problemimizle ilgili hiçbir şey elde edemedik. Şüphesiz bu kadar büyük bir alanı kuşatmak kolay değil, gerçekte hiçbir zaman yüzde yüz sağlam bir tuzak kurulamaz – biri

si her zaman aradan sıyrılıp geçmiş olabilir. İkinci ve üçüncü olaylardan sonra suçlu daha biz yola barikatlar koymadan önce bölgeyi terketmiş olabilir. Çünkü ilk seferinde altı saat, ikincisinde beş saat vakti vardı. Şüphesiz arabasından da kurtulmuş olduğunu varsayıyorum. En son olayda ise, cesedin ortadan kaybolması sabah 3.00 ile 4.50 arasında meydana geldi. Böylece suçlunun kaçmak için en fazla bir saat üç çeyreklik bir vakti vardı. O akşam alışık olduğumuz türden bir mart gecesiydi... akşamki kalın sisten sonra fırtına ve kar vardı ve bütün yollar ertesi gün öğle vaktine kadar geçilemiyecek durumdaydı. Şüphesiz suçlu kaçmak için bir traktör veya bir kar temizleme makinası da kullanmış olabilir, fakat bunu yapması zordu ve bunu kendi deneyimimden biliyorum, çünkü kendi devriye arabalarımızı, hem yerel karakollardan gelenleri ve hem de Londra kent merkezinin yedek güçlerinden bizim çağrımıza gelenleri, kardan çıkarmak için büyük zorluk çektik."

"Böylece ertesi gün öğle vaktine kadar Lewes civarından hiçbir arabanın ayrılmamış olduğunu mu iddia ediyorsun?"

"Evet."

"Ya kızaklar?"

"Teknik olarak bu olabilir, ama işini görmesi gereken süre içinde değil. Zira bir kızak bir saatte bir-iki milden fazla yol alamaz, özellikle o geceki gibi bir fırtınada. En iyi atlarla bile öğleye kadar kuşatılmış bölgenin dışına çıkamazdı."

"Eğer öyle diyorsanız, öyle olsun, Teğmen, fakat bir dakika önce bu çeşit bir tuzağın hiçbir zaman tam güvenilir olamayacağını söylemiştiniz," dedi Sheppard, yumuşakça. "Aslında tamamıyla güvenilir bir kordon oluşturmak bizim için sadece erişmeye çalıştığımız bir ideal."

"Bunun yanı sıra," diye fikir yürüttü Farquart," adam cesedi bir torbaya koymuş ve tarlalardan taşımış da olabilir."

"Olamaz," dedi Gregory. Sessizliğini korumayı istemişti,

fakat yanakları alev alevdi. Ayağa fırlamaktan kendisini güçlükle alıkoyuyordu.

"Sabah altıdan sonra hiçbir araç kuşatılmış bölgeden ayrılmadı. Bunu garanti ederim," diye bildirdi. "Belki bir adam yayan olarak kardan geçebilirdi, fakat sırtında bir yetişkinin vücudu kadar ağır bir yükle değil. Onu bir yere atması gerekirdi..."

"Belki de atmıştır," dedi Sorensen.

"Bu aklıma geldi, fakat bütün bölgeyi taradık –ertesi gün karlar erimişti, bu da işimizi kolaylaştırdı– ve hiçbir şey bulamadık."

"Mantık yürütmeniz sandığınız kadar hatasız değil," dedi Sciss, ansızın konuşmaya dalarak. "Her şeyden önce ölü kediyi bulamadınız, fakat eğer gerçekten dikkatli bir araştırma yürütmüş olsaydınız–"

"Özür dilerim, ama biz bir insan cesedi arıyorduk," dedi Gregory, "ölü bir kedi değil."

"Kesinlikle! Fakat o kadar büyük bir alanda bir cesedi saklamak için o kadar çok yer vardır ki, onun orada olmadığı sonucuna varsanız daha iyi olur."

"Suçlu cesedi gömmüş de olabilir," diye ekledi Farquart.

"Yani onu sadece gömmek için mi alıp götürmüş?" diye sordu Gregory, masum bir tavırla. Farquart burnundan güldü.

"Belki kurtulamayacağını anlayınca onu gömmüştür."

"İyi ama kurtulamayacağını nasıl anladı? Biz yollara barikat kurduğumuzu radyoyla ilan etmedik ki..." diye yanıtladı Gregory. "Yani... eğer müdüriyetle bir ilişkisi yoksa veya eğer bir polis memuru değilse..."

"Bak, bu fena fikir sayılmaz," Sciss gülümsedi. "Fakat aslında, beyler, bütün ihtimalleri tüketmediniz. Bir helikoptere ne dersiniz?"

"Saçma!" dedi Sorensen, küçümseyerek.

"Niçin? İngiltere'de helikopter mi yok?"

"Doktor görünüşe göre bir helikopterden şüphelenmektense, bir psikopattan şüphelenmenin daha kolay olduğunu sanıyor," dedi Gregory, yatıştırıcı bir şekilde gülümseyerek.

"Peki öbür leşlere ne diyelim?" diye ekledi Sorensen.

Konferans notlarına dalmış görünen Sciss'den ses çıkmadı.

"Cesetlerin araştırılmasına devam edilmelidir," diye sürdürdü Sheppard. "Limanlar ve rıhtımlar da içinde olmak üzere çok daha geniş kapsamlı bir operasyon planlamamız gerek. Gemileri ve kargoları göz altında tutmak gibi. İçinizde başka bir şey söylemek isteyen biri var mı? Yeni bir fikir veya bir teori? Hiçbir şey yok mu? Lütfen açık sözlü olmaktan, hatta aşırıya bile kaçmaktan çekinmeyin."

"Bana kalırsa, olama–" Gregory ve Farquart aynı zamanda konuşmaya başlamışlardı. Birbirlerine bakıp sustular.

"Sizi dinliyorum."

Kimse konuşmadı. Telefon çaldı. Başmüfettiş onu kapattı ve önünde oturan kişilere baktı. Lambanın çevresini mavimsi bir sigara dumanı sarmıştı. Kısa bir müddet sessizlik hüküm sürdü.

"Öyleyse ben..." dedi Sciss. Notlarını dikkatle kıvırıp evrak çantasına koyuyordu. "... ben daha önce size açıklamış olduğum sabit değeri bundan sonra meydana gelecek fenomenlerin sırasını ve yerini saptamak için kullandım."

Ayağa kalktı, haritaya doğru yürüdü ve kırmızı bir kalem kullanarak, Sussex ve Kent bölgesini içine alan bir yeri işaretledi.

"Eğer bundan sonraki olay yarın sabah ile gelecek haftanın sonu arasında meydana gelecek olursa, olay bu bölgede olacak. Bölge kuzeyde East Wickham, Croydon ve Surbiton, batıda Horsham, güneyde Kanal sahilinden bir kısım ve doğuda Ashford ile sınırlanmakta."

"Oldukça büyük bir yer," dedi Farquart, şüpheci bir tavırla.

"Aslında değil, çünkü daha önce olayların meydana gelmiş olduğu iç kısmı hariç tutabiliriz. Fenomen dışa doğru hareket etme özelliği taşıyor, böylece ilgilenmemiz gereken asıl alan yirmi bir milden daha geniş olmayan dairesel bir parça. İçinde on sekiz hastane ve yüz altmış kadar küçük mezarlık var. Hepsi bu kadar."

"Ve siz... siz bu bölgede bir olay meydana geleceğinden emin misiniz?" diye sordu Sorensen.

"Hayır," diye yanıtladı Sciss, uzunca bir dakika tereddüt ettikten sonra, "Emin değilim. Fakat tutalım ki, olay meydana gelmiyor... veya, daha ziyade, eğer meydana gelmezse..."

Sciss'e tuhaf bir şeyler oluyordu. Adam sarsılmaya ve sesi bir yeniyetme oğlanınki gibi çatallaşmaya başlayınca herkes hayretler içinde ona bakakaldı. Birdenbire Sciss gülmeye başladı. Bu kontrol edilmez neşesinin ölümcül bir sessizlikle karşılandığından tamamıyla habersiz olarak, sanki aklına hoşuna giden bir düşünce gelmiş gibi, kahkahadan kırılıyordu.

Sciss oturduğu koltuğun altından evrak çantasını aldı, başıyla hafif bir selam verdi, ara sıra sarsılan omuzlarıyla, hızlı ve çok uzun adımlar atarak ofisten çıkıp gitti.

2

GÜÇLÜ bir rüzgâr bulutları dağıttı ve batmakta olan solgun güneş çatıların üzerinden gözüktü. Sokak lambalarının ışığı azalmış; rengi koyulaşan kar, kaldırımların ve su oluklarının içine karışıp kaybolmuştu. Gregory, elleri cebinde, önünden geçtiği kapıların hiçbirine bakmaksızın, hızlı hızlı yürüyordu.

Bir kavşakta bir an için duraksadı. Soğuk ve nemli havada içi ürpererek ayaklarının üzerinde sallandı. En sonunda kararsızlığına öfkelenip sola döndü.

Sciss'in odayı dramatik bir şekilde terk etmesinden sonra, toplantı hemen dağılmıştı – aslında darmadağınık olmuştu. Hiçbir sonuç elde edilememişti. Sheppard daha işi kime vereceğine bile karar vermiş değildi. Gregory, o zamana kadar Başmüfettiş'i ancak beş-altı kere görmüş olduğu için, onu pek fazla tanımıyordu; şüphesiz, bir amirin dikkatini çekmek için gerekli bütün yöntemleri biliyordu, fakat bir dedektif olarak sürdürdüğü kısa meslek yaşamı boyunca hiçbir zaman bu gibi taktiklere başvurmamıştı. Şimdi ise bu durumdan pişmanlık duymaya başlıyordu, çünkü diğerleri-

ne göre daha düşük olan rütbesi soruşturmanın başına getirilme şansını azaltıyordu.

Sheppard, Gregory'yi tam toplantı odasından çıkarken durdurmuş ve eğer ona bu görev verilecek olursa, soruşturmayı nasıl yürüteceğini sormuştu. Gregory ise bilmiyorum, diye yanıtlamıştı. İşin doğrusu buydu, fakat genellikle dürüst yanıtların pek yararı olmazdı. Sheppard, herhalde Gregory'nin verdiği yanıttan, ya onun çok zeki birisi olmadığı, ya da olaya ilgi duymadığı gibi bir sonuç çıkaracaktı.

Farquart'ın Başmüfettiş'e kendisi hakkında neler söylemiş olduğunu da merak ediyordu. Herhalde çok iyi şeyler olmasa gerekti. Gregory, bu şekilde endişelenmekle Farquart'a gereğinden fazla değer verdiğini düşünerek, içini rahatlatmaya çalıştı. Zira Farquart'ın fikrinin pek bir değeri yoktu.

Düşünceleri Farquart'ın oldukça sıkıcı kişiliğinden Sciss'e kaydı. İşte size ilginç bir tip! Gregory onun hakkında bir sürü şey duymuştu.

Savaş sırasında Sciss, Harekat Dairesinde, Genel Kurmay Başkanı'nın yakınında bulunmuş ve herkesin dediğine göre bazı ele tutulur başarıları da olmuştu. Savaştan bir yıl sonra ise işten atılmıştı. Hikâyeye göre çok önemli birisine –belki Mareşal Alexander'a– hakaret etmişti ve bu hikâye akla yakın geliyordu. Sciss çevresindeki herkesi kendisine düşman etmek yeteneğiyle tanınmış birisiydi. Aynı zamanda Sciss'in kibirli, huysuz, tam anlamıyla patavatsız ve –insanlara onlar hakkında ne düşündüğünü söyleyen bir çocuk kadar– acımasızca dürüst sözlü olduğu da söyleniyordu.

Sciss'in görünüşte mükemmel olan mantık yürütmesine karşılık veremediği için toplantıda hissetmiş olduğu üzüntüyü hatırlayan Gregory, bilim adamının gittiği her yerde uyandırdığı düşmanlığı çok iyi anlıyabiliyordu. Aynı zamanda, küçük kafasıyla bir kuşa benzeyen bu garip adamın zihinsel güçlerine de saygı duyuyordu. "Bu konuda işe ko-

yulmalıyım," dedi kendi kendine, düşüncelerine bir son vererek, fakat "işe koyulmanın" aslında ne anlama geldiğini bilmiyordu.

Hava hızla kararmaya ve aynı hızla mağazaların vitrinleri akşam için aydınlanmaya başladı. İçinde yürüdüğü sokak daraldı. Gregory kendisini şehrin Orta Çağdan bu yana yeni inşaat yapılmamış bir kısmında buldu. Her yer karanlık ve hantal görünüşlü eski binalarla tıkabasa doluydu ve bunların birçoğunda, çok modern görünüşlü ve şeffaf cam kutular gibi yapay bir parlaklık saçan mağazalar açılmıştı.

Gregory bir pasaja girdi ve giriş kısmında rüzgârın taşınmış olduğu ince kar tabakasının daha henüz ayak altında ezilmemiş olmasına şaşırdı. Kırmızı şapkalı bir kadın biraz ötede durmuş, gece elbisesi giymiş ve gülümseyen bazı balmumu mankenlere bakıyordu. Kadının arkasında, beton yolun kare şeklinde beyaz projektörlerle aydınlandığı yerde, pasaj hafifçe kıvrılıyordu.

Yavaş bir yürüyüş tutturmuş olan Gregory, ne çevresine, ne de nerede olduğuna pek dikkat etmeden, Sciss'in kahkahası üzerinde kafa yoruyordu. Bunun gerçek anlamı neydi diye düşündü. Bir önemi olmalıydı. Öylesi bir görünüşü olsa bile, Sciss, bunu yapacak kadar kibirli olmasına rağmen, bir şeyi sırf etki yaratmak için yapacak adam değildi. Bu yüzden, Sciss'in gülmek için iyi bir nedeni –bunun ne olduğunu sadece adamın kendisi bilse bile– olmalıydı.

Boş pasajın ilerisinde bir adam Gregory'ye doğru yürüyordu – Uzun, ince biriydi ve kafası sanki kendi kendine konuşuyormuş gibi sallanıyordu. Gregory kendi düşüncelerine çok dalmış olduğu için adama fazla dikkat etmedi, fakat onu gözünün ucuyla izlemeyi sürdürdü. Adam yaklaştı. O sırada üç mağaza gece dolayısıyla ışıklarını söndürdü ve pasaj birdenbire daha karanlık oldu. Dördüncü mağazanın vitrinleri bir yenilenme işi devam ettiğinden beyaz bada-

nayla boyanmıştı ve ışık sadece yaklaşmakta olan adamın yönündeki birkaç parıltılı vitrinden geliyordu.

Gregory başını kaldırıp baktı. Adamın yürüyüşü yavaşladı, fakat tereddüt ederek de olsa ilerlemesini sürdürdü. Birden karşı karşıya geldiler, aralarında sadece birkaç adımlık bir mesafe kalmıştı. Hâlâ düşüncelerine gömülmüş olan Gregory, karşısındaki uzun boylu erkeğe, yüzüne dikkat etmeksizin baktı. İleriye doğru bir adım attı. Adam da aynı şeyi yaptı.

"Ne istiyor bu adam?" diye sordu Gregory, kendi kendine. İki adam birbirlerine kaşlarını çatarak baktılar. Adamın geniş yüzü gölgelerin içinde kaybolmuştu; şapkasını alnına eğik bir şekilde giymişti; paltosu biraz kısaydı ve kemeri, tokanın etrafında gevşekçe sarılmış olan ucuyla, eğri duruyordu. O tokada bir bozukluk olmalı, diye düşündü Gregory, fakat bu şeyi dert edemeyecek kadar yeterli sorunu vardı. Yabancının yanından geçip gitmek amacıyla hareket etti, fakat yolunun kapanmış olduğunu gördü.

"Ne oluyor?" dedi Gregory, öfkeyle, "Bu ne..." Daha fazla devam edemedi.

Yabancı... kendisiydi. Pasajın sonu olan çok büyük aynalı bir duvarın önünde duruyordu. Yanlışlıkla üzeri camla örtülmüş bir çıkmaza girmişti.

Başka birisine bakmakta olduğu düşüncesinin verdiği rahatsızlıktan kurtulamıyan Gregory, bir an için kendi görüntüsüne gözlerini dikti. Ona gerisin geri bakan yüz, esmer ve –belki de– pek zeki olmayan bir yüzdü, fakat kararlılık gösteren güçlü ve köşeli bir çenesi vardı, veya böyle olduğunu düşünmek adamın hoşuna gidiyordu, halbuki daha önce bazı kereler bunun sadece inatçılık olduğuna karar vermişti.

"Bakacağın kadar baktın mı?" diye mırıldandı kendi kendisine ve sonra topuklarının üzerinde mahcubiyet içinde dönüp gelmiş olduğu yöne doğru yürüdü.

Pasajın ortasına gelince, Gregory durup geri bakmak için içinden gelen ani bir duyguya karşı koyamadı. "Yabancı" da durdu. Adam, şu anda uzakta, pasajın sonunda, parlak bir şekilde aydınlatılmış bazı boş mağazaların arasında bulunan kendine ait aynalar dünyasında kendi işleriyle meşguldü. Gregory öfkeyle kemerini tokasında düzeltti, şapkasını geriye itti ve sokağa çıktı.

Bir sonraki pasaj onu dosdoğru Europa'ya götürdü. Kapıcı cam kapıyı onun için açtı ve Gregory masaların yanından geçerek barın mor ışığına ulaştı. O kadar uzun boyluydu ki, yüksek taburelerin birinin üzerine oturmakta hiç güçlük çekmedi.

"White Horse'mu?" diye sordu barmen. Gregory başıyla evet dedi.

Şişe sanki içinde camdan yapılmış bir çan varmış gibi çıngırdadı. Gregory çabucak içti. White Horse'un tadı buruktu, mazota benziyordu ve boğazını yaktı... Bu içkiden nefret ediyordu. Fakat birkaç defa Kinsey ile, Scotland Yard'dan genç bir meslektaşıyla, Europa'da bir mola verip her seferinden de birlikte White Horse içmiş oldukları için, o zamandan sonra barmen onu düzenli müşterilerin arasına almış ve tercihlerini aklında tutmuştu. Aslında Gregory, Kinsey ile sadece bir daire değiş-tokuş işinin son ayrıntılarını tamamlamak amacıyla buluşuyordu. İşin doğrusu, ılık birayı viskiye tercih ederdi, fakat bu kadar kibar bir yerde onu ısmarlamaktan utanıyordu.

Gregory'nin şu anda Europa'da olmasının tek nedeni evine gitmek istememesiydi. Kadeh önünde düşünürken, bu olaylar zincirindeki bilgileri kafasına düzenli bir şekilde yerleştirmeye karar verdi, fakat tek bir ad veya tarih bile hatırlayamadığını gördü.

Başını abartılı bir şekilde arkaya atarak, bardağını boşalttı.

Sıçrayarak kendine geldi. Barmen ona bir şeyler söylüyordu.

"Ne? Ne dediniz?"

"Akşam yemeği istiyor musunuz? Bu gün geyik eti var. Tam mevsimi."

"Geyik eti mi?"

Barmenin söylediklerinin tek kelimesini bile anlayamamıştı.

"Akşam yemeği mi?" Sonunda kavradı. "Hayır, lütfen bana bir tane daha doldurun."

Barmen başıyla onayladı. Bardağı gümüş renkli bir muslukta çalkaladı, sanki onları parçalamak istiyormuşçasına muslukları tangırdatıyordu, sonra kırmızı, sert ve adaleli yüzünü Gregory'ye çevirdi ve onu parlak küçük gözleriyle süzerek fısıldadı.

"Yoksa şey mi istiyorsunuz?"

Barın civarında başka kimse yoktu.

"Hayır." Gregory, sanki asıl amacı buymuş da iş üzerinde yakalanmış gibi, öfkeyle ekledi. "Neden bahsediyorsun sen öyle?"

"Yok bir şey. Ben düşündüm ki... hizmet amacıyla," diye mırıldandı barmen, barın diğer ucuna çekilerek. Birisi Gregory'nin omuzuna hafifçe dokundu. Hızla geriye döndü ve bunun bir garson olduğunu görünce uğradığı hayal kırıklığını saklayamadı.

"Özür dilerim... Teğmen Gregory mi? Sizin için bir telefon var efendim."

Gregory, kendisine çarpmasınlar diye elinden geldiğince çabuk yürüyerek, dans pistindeki kalabalığın içinden geçti. Telefon kulübesindeki lamba bozulmuştu. Bu yüzden, barın üzerinde dönen ışığın kulübenin küçük yuvarlak penceresinden içeriye arada sırada çarpması dışında, karanlık içinde kaldı.

"Alo, ben Gregory."

"Sheppard."

Başmüfettiş'in uzaktan gelen sesini duyduğu zaman, Gregory'nin kalbi daha hızlı çarpmaya başladı.

"Teğmen, seni görmek istiyorum."

"Emredersiniz, Başmüfettiş. Ben ne zaman..."

"Bu işi ertelemek istemiyorum. Vaktin var mı?"

"Şüphesiz, var efendim. Yarın mı?"

"Hayır. Bugün, eğer gelebilirsen. Gelebilir misin?"

"Evet, efendim, şüphesiz."

"İyi öyleyse. Nerede oturduğumu biliyor musun?"

"Hayır, ama öğren–"

"Walham sokağı seksen beş numara, Paddington. Şimdi gelebilir misin?"

"Evet."

"Belki bir iki saat sonra gelmeyi tercih edersin."

"Hayır, şimdi gelebilirim."

"Tamam. Seni bekliyorum."

Gregory ahizeyi gürültülü bir şekilde yerine koydu ve telefona şaşkınlık içinde baktı. Sheppard onun Europa'da olduğunu nasıl öğrenmişti, burası ancak arada sırada kayda değmez züppeliğini tatmin etmek için geldiği bir yerdi. Başmüfettiş onu bulmayı çok istediği için sırayla bütün barlara telefon mu etmişti? Bu düşünce bile Gregory'nin yüzünün kızarmasına yetti. Sokağa çıktı ve oradan geçen bir otobüsü yakalamak için koştu. Otobüs durağından sonra yürünecek uzun bir yolu vardı. Tenha arka sokaklardan geçen dolaylı bir rota seçti. Sonunda kendisini iki yanında küçük eski evlerin sıralandığı boş bir sokakta buldu. Orada burada bir su birikintisi, sokağı aydınlatan antika gaz lambalarının ışığında parlıyordu. Gregory kentin bu kısmında böylesine köhne küçük bir mahallenin varlığını hiç aklına getirmemişti.

85 numaralı bina da onu şaşırttı. Alçak bir tuğla duvarın

arkasındaki bir bahçenin içinde, diğer bütün evlerden oldukça uzak bir mesafede çok büyük bir bina duruyordu. Sanki ölmüş gibi tamamıyla karanlıktı. Etrafa dikkatli bir bakış atan Gregory, sonunda üst kat camlarının birinde soluk bir ışık gördü.

Sivri uçlu bahçe kapısı onu açtığı zaman gıcırtılı bir ses çıkardı. Tuğla duvar sokaktan gelen ışığı kestiği için, karanlık içinde yolunu bulmak zorunda kalan Gregory, büyük ve yassı taşlarla döşenmiş yoldan evin heybetli siyah kapısına kadar ayağının ucuyla yoklayarak yol aldı. Zil yerine bir kapı tokmağı vardı. Adam sanki çok fazla gürültü yapmaktan korkar gibi onu yavaşça çekti.

Görülmeyen bir yağmur oluğunun arada sırada damlamasını veya kavşaktaki ıslak kaldırımı vızlatarak geçen arabaların sesini dinleyerek uzunca bir süre bekledi. Sonunda kapı sessizce açıldı. Sheppard eşikte duruyordu.

"Geldin demek, öyle mi? İyi, öyleyse. Lütfen beni izle."

Hol tamamıyla karanlıktı. Evin içine doğru yürüdükçe yol yol basamaklara düşmüş zayıf bir ışık gördü. İkinci katın sahanlığında açık bir kapıdan küçük bir hole giriliyordu. Gregory kendisine bir şeyin tepeden bakmakta olduğunu farketti – bu bir hayvanın kafatasıydı, korkunç görünüşlü boş göz çukurları sararmış kemiğin içinde açıkça belli oluyordu.

Paltosunu çıkardı ve odaya girdi. Sis içinde yapmış olduğu uzun yürüyüş gözlerini rahatsız etmişti ve sızlaması devam ediyordu.

"Lütfen otur."

Oda hemen hemen karanlıktı. Çalışma masasının üzerinde bir lamba vardı, fakat açık duran bir kitaba doğru çevrilmişti, lambanın ışığı kitabın sayfalarından duvara ve tavana vuruyordu. Gregory ayakta kaldı. Odada sadece tek bir iskemle vardı.

"Lütfen otur," dedi Başmüfettiş ikinci bir defa. Emir verir gibi söylemişti. Teğmen istemeden oturdu. Şu anda ışık kaynağına o kadar yakındı ki, hiçbir şey göremez olmuştu. Aslında resim olan birkaç bulanık leke duvarlarda güçlükle görülüyordu. Ayağının altında kalın bir halının olduğunu hissetti. Karşısında uzun bir kitap rafı vardı. Beyazımsı donuk bir yerin ortasında bir televizyon cihazı parlıyordu.

Sheppard çalışma masasına doğru yürüdü, bazı kitapların altından siyah renkli madeni bir sigara kutusu çıkardı ve onu konuğuna doğru itti. Kendisi bir tane yaktı ve kapıyla kahverengi kalın bir perdeyle örtülmüş pencere arasında aşağı yukarı yürümeye başladı. Sessizlik o kadar uzun sürdü ki, önünden geçen şekli izlemekten başka yapacak bir işi olmayan Gregory kısa bir zaman sonra sıkılmaya başladı.

Sheppard, birden, yürümeyi bırakmadan, "Bu olayı sana vermeye karar verdim," dedi.

Gregory ne yanıt vereceğini bilemedi. Damarlarındaki alkolü hissedebiliyordu ve sanki tütün dumanı onu kendine getirecekmiş gibi sigarasından derin bir nefes aldı.

"Bu işte tek başına çalışacaksın," dedi Sheppard, kararlı bir ses tonuyla. Aşağı yukarı gidip gelmesini sürdürerek, lambanın verdiği ışık halkasının yanında oturan şekle yan yan baktı.

"Sanma ki, bir soruşturmacı olarak özel bir yeteneğin olduğu için seni seçtim, çünkü öyle bir yeteneğin yok. Bunun yanı sıra yöntemlerin tamamıyla düzensiz. Fakat bunun pek önemi yok. Bu olaya kişisel olarak büyük bir ilgi duyuyorsun, öyle değil mi?"

"Evet," diye yanıtladı Gregory. Verilebilecek en iyi karşılığın basit bir olumlu yanıt olacağını hissetmişti.

"Bu konuyla ilgili kendine ait bir teorin var mı? Bugün benim ofisimde söz etmek istemediğin kişisel bir şey?"

"Hayır. Yani..." Gregory tereddüt etti.

"Devam et."

"Bu sadece aklıma gelen bir şey. Hiçbir temeli yok," dedi Gregory. Biraz isteksizce konuşuyordu. "Fakat bana öyle geliyor ki, bu olay aslında cesetlerle ilgili değil. Demek istiyorum ki, onlar bu işte belli bir rol oynuyorlar, fakat bu işin içinde değiller."

"Hangi işin içinde?"

"Emin değilim.

"Öyle mi?"

Başmüfettiş'in sesi sanki neşeliymiş gibiydi. Gregory onun yüzünü görebilmeyi isterdi. Karşında duran bu Sheppard ara sıra Scotland Yard'da karşılaştığı adamdan tümüyle farklı birisiydi.

"Fikrimi sorarsanız berbat bir olay," diye ansızın ağzından kaçırdı Gregory, sanki bir arkadaşıyla konuşuyormuş gibi. "Bu olayla ilgili bir şey var... garip bir şey. Sorun zorluğunda değil fakat birbiriyle çelişen ayrıntılar var... maddi nedenlerden dolayı değil, fakat aradaki bütün bağlantıların psikolojik saçmalık olması yüzünden. Bütün bunlar bir araya getirilince sonuç sıfır oluyor ve çıkmaza düşülüyor..."

"Evet, devam et," diye söze girdi Sheppard dikkatli bir şekilde, bu arada aşağı yukarı yürümesini sürdürüyordu. Gregory artık onu izlemiyordu. Masanın üzerindeki sayfalardan gözlerini alamıyarak, heyecanlı bir şekilde konuşmaya başladı.

"Bütün bu olayın bir çeşit çılgınlığa, cinnete veya psikopatalojiye dayandığı fikrine karşı koymak çok zor. Nereden başlarsanız başlayın, ondan kaçınmak için elinizden geleni yapın, her şey sizi bu fikre götürüyor. Fakat işin doğrusu, bizim çıkış yolumuz da bu, çünkü bundan başka bir çıkış görünmüyor. Pekâlâ, diyelim ki bir manyak var. Fakat her şey çok dikkatli bir şekilde planlanmış ve düzenli... bilemi-

yorum, ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Eğer bir eve giderseniz ve bütün masalarla iskemlelerin tek bacaklı olduğunu görürseniz, herhalde kendi kendinize bunun bir delinin işi olduğunu, bir manyağın evini bu şekilde döşemeye karar verdiğini söylersiniz. Fakat eğer evden eve giderseniz ve kentin her yerinde aynı şeyi bulursanız? Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum, fakat işin açıklaması bu olamaz... bu bir delinin işi değil. Bence diğer uca gitmek zorundayız. Henüz anlamadığımız bir amaç için zekasını kullanan çok zeki biri."

"Başka?" diye sordu Sheppard. Sanki Gregory'nin kapılmış olduğu coşkuyu etkileyecek bir şey yapmak istemiyordu. Masanın arkasında oturan ve görmeyen bakışlarla kâğıtlara bakan genç adam bir an sessiz kaldıktan sonra konuştu.

"Başka mı? İşler yolunda gitmiyor. Kesinlikle gitmiyor. Tek bir hata olmadan yapılan bir dizi hareket, bu oldukça kötü sayılır... İşin doğrusu beni dehşete düşürüyor, tamamıyla insanlık dışı bir şey. İnsanlar bu şekilde iş görmezler. İnsanlar hatalar yaparlar, işin doğası icabı ara sıra yanlış hesaplamalar yaparlar, arkalarında ipuçları bırakırlar, her şeyin tam ortasındayken planlarını değiştirirler. Fakat en başından beri bu cesetler, yani hareket etmiş olanlar... eğer bu uygun bir deyim ise... Suçlunun korkmuş olduğu için kaçtığı konusunda Farquart'la aynı fikirde değilim. Böyle bir şey olmadı. O zaman tek istediği onları kımıldatmaktı. İlk önce biraz. Sonra biraz daha fazla. Sonra daha fazla... sonunda bir ceset tamamıyla ortadan kayboldu. Bu şekilde olmuş olması gerek, adam bu şekilde olmasını istedi. Düşündüm ki... Her zaman bu konuyu düşünüyorum. Niçin o adam... fakat bilmiyorum. Hiçbir şey bilmiyorum."

"Lapeyrot olayını biliyor musun?" diye sordu Sheppard. Odanın gerisinde ayakta durduğu için hemen hemen görünmez olmuştu.

"Lapeyrot mu? O Fransız–"

"Evet. 1909'da. Olayı biliyor musun?"

"Yabancı gelmiyor, fakat hatırlayamıyorum. Neyle ilgiliydi?"

"Çok fazla ipucu olmasıyla. Üzücü ama, o zamanlar söyledikleri şey buydu. Seine nehrinin kıyısında bir kumsalda, bir zamanlar, kemer tokalarının, pantalon askılarının ve bozuk paraların yanı sıra geometrik desenler şeklinde düzenlenmiş çeşitli türden düğmeler ortaya çıkıyordu. Bunlar her zaman poligonlar, daireler veya diğer şekillerde düzenleniyordu. Ayrıca birbirine düğümlenmiş mendiller de vardı."

"Durun bir dakika. Şimdi bir şey hatırladım. Bu olay hakkında bir yerlerde bir şey okumuş olmalıyım. Bir çatı katında yaşayan iki yaşlı adam... doğru mu?"

"Doğru. Tam üzerinde konuştuğum olay..."

"Kendilerini öldürmeye çalışan gençleri buluyorlardı – onları eve getiriyorlar, canlandırıyorlar, neşelendiriyorlar ve onların intihara kalkışma nedenlerini öğreniyorlardı. Böyle oluyordu, doğru mu? Ve ondan sonra... onları boğarak öldürüyorlardı. Doğru mu?"

"Aşağı yukarı doğru sayılır. Adamlardan biri eczacıydı. Cinayetten sonra bazı asitlerin ve bir şöminenin yardımıyla kurbanların cesetlerinden kurtuluyorlardı; sonra düğmeleri, kemer tokalarını, bozuk paraları ve geride kalmış buna benzer küçük şeyleri kullanarak polisle küçük bir oyun oynayıp kendilerini eğlendiriyorlardı.

"Aradaki ilişkiyi göremedim. Lapeyrot katillerinin birisi akıl hastasıydı. Adam, bir delinin kurbanı olarak kabul edilen yardımcısının üzerinde tam bir hâkimiyet kurmuştu. İkisi birden enerjilerinin büyük kısmını düğme bilmecelerine harcamışlardı, çünkü onları gerçekten heyecanlandıran şey buydu. Çözülmesi zor bir olay olabilir, ama temelinde çok sıradan bir olaydı: Ortada katiller, kurbanları ve ipuçla-

rı vardı. Bir suçun birkaç tiyatrovari süslemeyle yapılmış olmasının ne önemi var–"

Gregory birden durdu, ansızın nedeni anlaşılmaz bir gülümseme dudaklarında belirdi. Loş ışığın altındaki Başmüfettiş'i görmeye çalışarak, adama baktı.

"Bir dakika, sanırım anlıyorum..." dedi, sesinin tonu tam o sırada şaşırtıcı bir keşif yapmış olduğunu gösteriyordu. "Demek bu yüzden."

"Evet, kesinlikle bu yüzden." diye yanıtladı Sheppard, yeniden dolaşmaya başlıyarak.

Gregory başını eğip parmaklarıyla masanın kenarına vurdu.

"Tiyatrovari," diye fısıldadı. "Bir taklit... fakat neyin taklidi?" dedi sesini yükselterek. "Bir sahtekârlık, fakat neyi örtmek için? Akıl hastalığı mı? Hayır, böyle bir şey olamaz. Yine başladığımız yere dönüyoruz."

"Yine başladığın yere dönüyorsun, çünkü yanlış yöne gidiyorsun. Sahte bir delilikten bahsettiğin zaman Lapeyrot olayı ile yakın bir benzerlik arıyorsun. O olayda katillerin aklında, eğer bu şekilde ifade edebilirsem, hep belli bir seyirci vardı: Polise bir bilmece hazırlamak için bile bile ipuçları bıraktılar. Bizim olayda ise olanların hiçbirinin polise yönelik olduğunu gösteren bir şey yok. Böyle bir şey olduğunu da hiç sanmıyorum."

"Evet, öyleyse..." dedi Gregory. Morali bozulmuş ve sıkıntı içindeydi. "Böylece başladığımız yere geldik. Yani bu olayların nedenine."

"Hayır, hiç de öyle değil. Lütfen buraya bak."

Sheppard duvara, Gregory'nin daha önce farketmediği küçük bir ışık dairesine işaret etti. Gregory onun nereden geldiğini merak etti. Masaya bakınca, parlatılmış camdan bir kâğıt tutucusunun lamba yansıtıcısının yanında durduğunu gördü; tutucunun kristal derinliklerinde kırılıp yansı-

yan dar bir ışık hüzmesi duvarda parlamak amacıyla odanın karanlığına kaçmıştı.

"Burada ne görüyorsun?" dedi Sheppard, kenara çekilerek.

Gregory lambanın köredici parlaklığından kaçmak için eğildi. Duvarda asılı bir resim vardı. Tek bir ışık hüzmesiyle aydınlanan köşelerinin biri dışında hemen hemen karanlık içindeydi. Yanyana konmuş iki madeni paradan daha büyük olmayan o küçük yerde, soluk gri ve hafifçe kıvrılmış çerçevenin içinde, koyu renkli bir nokta gördü.

"Şu nokta mı?" diye sordu. "Bir profil mi? Hayır, ne olduğunu anlayamıyorum... bir dakika..."

Şekil tarafından merakı uyandırılan Gregory, gözlerini şaşılaştırarak onu dikkatle inceledi. İnceledikçe endişesi arttı. Neye bakmakta olduğuna dair en küçük bir fikri olmasa bile endişesi artmaya devam ediyordu.

"Sanki canlıymış gibi görünüyor..." dedi elinde olmaksızın, alçak bir sesle. "Yıkık bir evin yanmış bir penceresi mi?"

Sheppard duvara yaklaşıp vücuduyla aydınlık noktayı örttü. O düzensiz ışık noktası artık adamın göğsünde parlıyordu.

"Onun ne demek olduğunu anlayamıyorsun, çünkü tek görebildiğin şey bütünün küçük bir parçası," dedi, "öyle değil mi?"

"Demek mesele bu! Demek siz bu kaybolan cesetlerin daha büyük bir şeyin parçası –veya başlangıcı da denebilir– olduğunu düşünüyorsunuz."

"Kesinlikle öyle."

Sheppard yeniden odanın içinde dolaşmaya başlamıştı. Gregory bakışlarını duvardaki noktaya çevirdi.

"Hatta bu ülkenin sınırlarını aşan cinai ve siyasi içerikli bir şeyin başlangıcı bile olabilir. Bundan sonra olacaklar, daha önce olmuş olanlarla bağlantılı olacak ve doğal olarak değişik bir durum ortaya çıkabilir. Belki şimdiye kadar olan

her şey bir sapma veya başka bir operasyonun gözden saklanması işidir..."

Karanlık ve sinir bozucu şekle kendini iyice kaptırmış olan Gregory onu pek iyi dinlemiyordu.

"Özür dilerim, Başmüfettiş," diye adamın sözünü kesti, "O şey nedir?"

"Ne? Ha, o mu?"

Sheppard tavandaki ışığı açtı ve oda bol ışığa gömüldü. Bir iki saniye sonra onu yeniden kapadı, fakat birkaç anlık aydınlık sırasında Gregory boş yere bakıp durduğu şeyin ne olduğunu sonunda kısmen de olsa görebildi: Bu geriye doğru kaykılmış bir kadın başıydı, gözünün akları dosdoğru ileriye bakıyordu ve kadının boynunda bir ipin izleri vardı. Bütün ayrıntıları görmeye yetecek kadar zaman olmamıştı, fakat yine de, ölünün yüzündeki korku ifadesi gecikmeli olarak onu etkisi altına aldı ve aşağı yukarı dolaşmasını sürdüren Sheppard'a döndü.

"Belki siz haklısınız," dedi Gregory, gözlerini kırpıştırarak, "bu konuyla ilgili en önemli şeyin o olduğunu sanmıyorum. Bir adamın gece yarısı bir morgda bir kumaş perdeyi dişleriyle koparacağına gerçekten inanıyor musunuz?"

"Sen inanmıyor musun?"

"Evet, şüphesiz, eğer bunu, sinirli veya korkmuş olduğu için veya eğer yanında başka uygun alet olmadığı için, yapmış olsaydı... fakat siz de benim kadar bunu niçin yapmış olduğunu biliyorsunuz. Bütün bu olaylar zincirinde görmüş olduğumuz o başbelası tutarlılık yüzünden. Zaten her şeyi cesetlerin yeniden dirildiği sanılsın diye yaptı. Her şeyi bu etkiyi yaratmak için planladı, hatta hava raporlarını bile inceledi. Fakat polisin mucizelere inanmaya hazır olduğunu nasıl öngörmüş olabilir? Bütün her şeyi bu kadar çılgınca yapan da bu işte!"

"Senin söz ettiğin cinsten bir suçlu yoktur ve olması da

mümkün değildir," dedi Sheppard, ilgisiz bir tavırla. Perdeleri bir kenara itip karanlık pencereden dışarıya baktı.

Uzun bir aradan sonra Gregory sordu, "Niçin Lapeyrot olayını ortaya attınız?"

"Çünkü o çocukça, birtakım desenler şeklinde düzenlenmiş düğmelerle başlamıştı. Fakat tek nedeni bu değil. Söyle bana: İnsan doğasına aykırı olan şey nedir?"

"Anlamadım..." diye mırıldandı Gregory. Korkunç bir baş ağrısına tutulmak üzereydi.

"Bir insan, kişiliğini davranışlarıyla ortaya koyar," diye açıklamaya başladı Başmüfettiş, sakin bir sesle. "Doğal olarak suç işleme durumunda da bu görülür. Fakat bizim olaylar zincirinden ortaya çıkan görüntü kişisellikten yoksun. Bir doğa kanunu gibi kişisel değil. Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

"Sanırım," dedi Gregory. Sesi boğuktu. Masa lambasının köredici aydınlığından tümüyle kurtuluncaya kadar yavaş yavaş yana eğildi. Bu hareketinin sayesinde az sonra karanlıkta daha iyi görmeye başladı. Kadın fotoğrafının yanında, hepsi de ölü insanların yüzünü gösteren daha birçok resim asılmıştı. Bu arada Sheppard korkunç yüzlerden meydana gelmiş bir arka planın önünde aşağıya yukarıya yürüyerek oda içinde dolaşmaya yeniden başlamıştı, sanki garip bir sahne dekorunun içindeydi; hayır... daha ziyade çok sıradan ve alışkın olduğu şeylerin arasında gibiydi. Adam masanın karşısında durdu.

"Bu olaylar zincirinin matematik açıdan mükemmelliği ortada bir suçlu olmadığını akla getiriyor. Bu seni şaşırtabilir, Gregory, ama gerçek bu..."

Teğmen, elinde olmadan geri çekilerek, güçlükle duyulabilen bir sesle, "Ne... siz ne..." dedi.

Sheppard hiç kımıldamadan durdu, yüzü karanlıklar içindeydi. Birden Gregory kısa ve gevrek bir ses işitti. Baş-

müfettiş gülüyordu.

"Seni şaşırttım mı?" diye sordu Başmüfettiş, daha ciddi bir ses tonuyla. "Saçmaladığımı mı düşünüyorsun?

"Gündüzü ve geceyi kim meydana getiriyor?" diye sözlerini sürdürdü. Sesinde bir kararlılık vardı.

Birdenbire Gregory iskemlesini geriye itip ayağa kalktı.

"Anladım," dedi. "Şüphesiz. Bu olaylar zinciri yeni bir efsanenin doğuşuyla ilgili. Doğa kanunlarından birinin taklidi. Yapay, kişiliği olmayan ve her bakımdan çok güçlü bir suçlu. Mükemmel bir şey. Sonsuzluğun bir taklidi..."

Gregory güldü, fakat kendini fazla neşeli hissetmiyordu. Sonra derin derin nefes alıp sustu.

Başmüfettiş ciddi bir tavırla, belki biraz da kederli bir sesle sordu, "Niçin gülüyorsun? Bunun nedeni senin de daha önce buna benzer şeyler düşünmen, fakat sonra bu fikri reddetmen değil mi? Taklit mi? Şüphesiz. Fakat mükemmel bir taklit, Gregory, bu o kadar mükemmel bir taklit ki, bana ellerin boş olarak geri döneceksin."

"Belki," dedi Gregory, soğuk bir tavırla. "Ve bu durumda benim yerimi başkası alacak. Eğer gerekirse şu anda bütün ayrıntıları açıklayabilirim. Hatta otopsi laboratuvarını bile. Pencere önceden kilidin çevresine sarılmış naylon bir ipin yardımıyla dışardan açılabiliyor. Bunu denedim ve işe yarıyor. Fakat bir çeşit yeni din yaratıcısının, mucizeleri taklit eden birinin işe bu şekilde başladığını düşünmek..."

Gregory omuzlarını silkti.

"Hayır, bu iş bu kadar basit olamaz," dedi Başmüfettiş. "Durmadan 'taklit' kelimesini tekrarlayıp duruyorsun. Balmumundan yapılmış bir bebek bir insan taklidi değil mi? Eğer birisi yürüyebilen ve konuşabilen bir bebek yapmışsa, bu mükemmel bir taklit sayılmaz mı? Ve eğer kanayabilen bir bebek yapmışsa? Mutsuz olabilen ve ölebilen bir bebek yapmışsa, o zaman ne olacak?"

"Bütün bunların ne ilgisi... zaten en mükemmel taklidin bile –demin sözünü ettiğiniz bebeğin bile– bir yaratıcısı olmalıdır ve bu yaratıcı sorumlu tutulabilir!" diye bağırdı Gregory, öfkesine yenilerek. Birden aklından hızla, "Benimle sadece oynuyor," fikri geçti ve "Başmüfettiş, lütfen benim için bir soruya yanıt verin," dedi.

Sheppard ona baktı.

"Aslında bu olayın çözülmeyeceğini düşünüyorsunuz, öyle değil mi?"

"Şüphesiz, çözüleceğini düşünüyorum. Bir daha böyle bir şey duymak istemiyorum. Elbette bir olasılık var ki, çözüm–" Başmüfettiş cümlenin orta yerinde sustu.

"Lütfen, efendim, bana her şeyi anlatın."

"Buna hakkım olup olmadığını bilmiyorum," dedi Sheppard, hafifçe alaycı bir şekilde, Gregory'nin ısrarından rahatsız olmuş gibi bir hali vardı. "Çözümün bu çeşidi hoşuna gitmeyebilir."

"Niçin? Lütfen bunu bana biraz daha açık bir şekilde anlatın."

Sheppard başını iki yana salladı.

"Yapamam."

Çalışma masasına doğru yürüdü, çekmeceyi açtı ve içinden küçük bir paket çıkardı.

"Bizi ilgilendiren kısım üzerinde çalışmamızı sürdürelim," dedi paketi Gregory'ye geçirerek.

Paketin içinde üç adamın ve bir kadının fotoğrafı vardı. Hiçbir özelliği olmayan alelade yüzler ilgisiz bakışlarla parlak küçük kartonlardan Gregory'yi süzüyorlardı.

"Bunlar onlar," dedi adam, resimlerin ikisini tanıyarak.

"Evet."

"Hiç öldükten sonra çekilmiş fotoğraf var mı?"

"İki tane bulabildim." Sheppard çekmeceye uzandı. "Bu resimler hastanede ailelerinin isteği üzerine çekilmiş."

Her iki fotoğraf da erkeklere aitti. Ve işin garip tarafı: Ölüm onların sıradan yüzlerine, bir çeşit durgun ağırbaşlılık hediye ederek, adamlara daha önce sahip olmadıkları bir saygınlık kazandırmış gibiydi. Ölüyken, yüzleri yaşarken olduğundan daha derin ifadeliydi, sanki sonunda saklayabilecek bir şeyleri olmuştu.

Gregory Sheppard'a baktı. Başmüfettiş'i kamburu çıkmış ve birden eskisine göre daha yaşlanmış olarak görünce şaşırdı. Adam sanki acı içindeymiş gibi dudaklarını sıkmıştı.

"Başmüfettiş?" dedi Gregory, yavaşça, beklenmedik bir çekingenlikle.

"Bu olayı sana vermek istemezdim... fakat başka kimsem yok," dedi Sheppard yavaş bir sesle. Elini Gregory'nin omuzuna koydu. "Lütfen benimle bağlantıyı koparma. Sana yardım etmek isterim, ama tecrübelerimin böylesi bir olayda bir işe yarayıp yaramayacağını bilmiyorum."

Gregory geri çekildi ve Başmüfettiş'in eli düştü. Her iki adam da artık lambanın verdiği ışık dairesinin dışında duruyorlardı ve duvardaki yüzler karanlığın içinden onları izliyordu. Teğmen kendini bütün akşam boyunca olduğundan daha sarhoş hissetti.

"Lütfen efendim..." dedi, "siz bana söylemek istediğinizden daha çok şey biliyorsunuz, öyle değil mi?" Sanki kendisini çok fazla zorlamış gibi, biraz nefessiz kalmıştı.

"Efendim... bana söylemek mi istemiyorsunuz yoksa söyleyemiyor musunuz?" diye sordu Gregory. Göstermiş olduğu bu cüret onu şaşırtmamıştı bile.

Sheppard, derin bir sabır yüklü bakışlarını Gregory'ye çevirip başıyla hayır işareti yaptı. Yoksa bakışlarında alay mı vardı?

Gregory ellerine bir göz attı ve fotoğrafları tutmakta olduğunu farketti, adamlar hayattayken çekilmiş olanlar sol elinde, öldükten sonra çekilenler ise sağ elindeydi. Ve yeni-

den aynı esrarengiz içduygunun etkisi altında kalarak Başmüfettiş'e garip bir soru yöneltti. Sanki görünmez bir el kendisine dokunmuş gibiydi.

"Bunların hangisi... daha önemli?" diye sordu güçlükle işitilebilecek bir sesle. Oda tam anlamıyla sessiz olduğu için, onu duymak mümkün oldu.

Sheppard yüzünde sır vermez bir ifadeyle cesaret kırıcı bir el hareketi yaptı ve elektrik düğmesinin yanına gitti. Oda aydınlığa büründü, her şey sıradan ve doğal oldu. Gregory yavaşça fotoğrafları cebine koydu.

Görünüşe göre ziyaret sona ermek üzereydi. Konuşmalarının geri kalan kısmı morgları korumak için polis memurlarının yerleştirilmesi ve bunların sayısı, Sciss'in sözünü ettiği bölgelerin çevresinin kordon altına alınması ve Teğmen'e verilmiş yetkilerin ayrıntıları gibi elle tutulur konular üzerinde yoğunlaştı ve geride söylenmemiş bir şeyin gölgesi kaldı.

Başmüfettiş zaman zaman susup endişeyle Gregory'ye bakıyordu, sanki adam bu pratik konuları bir yana bırakıp bırakmamak ve daha önceki konuşmaya devam edip etmemek konusunda kararsızdı. Fakat işi daha fazla kurcalamadı ve bir şey söylemedi.

Gregory merdivenin yarısına geldiği sırada ışıklar söndü. Yoklaya yoklaya kapıyı bulabildi. Birden adını söylendiğini duydu.

Başmüfettiş arkasından, "İyi şanslar!" diye bağırdı.

Teğmen rüzgârın içine dalıp kapıyı kapadı.

Dışarda berbat bir soğuk vardı. Su birikintilerinin hepsi buz tutmuştu; donmuş çamur ayağının altında gıcırdıyordu; sert esen rüzgârda ince ince yağan yağmur, Gregory'nin yüzüne batarak acıtan ve paltosunun sert kumaşına çarpıp keskin ve kâğıt hışırtısına benzer bir ses çıkaran, buz iğneleri gibi bir tipiye dönüşmüştü.

Gregory akşamın ayrıntılarını yeniden gözden geçirmeye çalıştı, fakat rüzgârın başının çevresinde savurduğu görülmez bulutları sınıflamaya çalışsaydı belki daha iyi ederdi. Aklına birbiriyle mücadele eden parça parça şeyler geliyordu, ama sonuçta ortaya sadece şiddetli bir bunalım ve kaybolmuşluk duygusuyla yüklü imgeler çıktı. Odanın duvarları ölümden sonra çekilmiş fotoğraflarla, çalışma masası açık duran kitaplarla örtülmüştü ve Gregory şu anda onların veya kitapların yanına saçılmış kâğıtların hiçbirine iyice bir göz atmadığından dolayı büyük bir pişmanlık içindeydi. Böyle bir davranışın uygunsuz olacağı fikri hiç aklına gelmedi. Gregory tanımlanabilir ve tanımlanamaz arasındaki bir sınırda durduğunu hissetmeye başlamıştı. Düşünceleri, taşıdıkları birçok anlamdan birini tam açıklayacak gibi görünüyor ve sonra onu kavramak için harcadığı bütün umutsuzca gayrete rağmen ortadan kayboluyordu. Ve o anlamaya çalışarak, en sonunda bir şey anlayamadan içinde boğulup gideceği karmaşık bir ayrıntılar denizine dalmak üzereydi.

Sheppard için kimi yakalaması gerekiyordu? – yeni bir dinin yaratıcısını mı? Soruşturma mekanizması alışılagelmiş olaylarda düzgün ve etkili bir şekilde işleyebildiği halde, artık kendi kendisine cephe almaya başlamıştı. Olgular ne kadar dikkatli bir şekilde ölçülse, fotoğraflansa, kayda geçirilse ve bir araya getirilse, her şey o kadar çok anlamsızlaşıyordu.

Kendisinden tümüyle karanlıkta kalmış ve bilinmeyen bir katili bulması istenseydi, Gregory bu kadar çaresizlik duymayacaktı. Yardım etmek isteyen fakat edemeyen yaşlı Başmüfettiş'in gözlerinde görmüş olduğu o mahçup endişenin ne olduğunu, kendi kendisine sordu.

Bunun yanı sıra niçin bu olayın çözülmeyeceğini düşünen Başmüfettiş kendisi gibi bir acemiyi bu iş için seçmişti?

Ve Sheppard'ın gecenin bir yarısında onu evine çağırmasının gerçek nedeni neydi?

Gregory, yumruk halinde sıktığı elleri cebinde, karanlıkta hiçbir şey görmeden, yüzünden süzülen yağmur damlalarını farketmeden ve nereye gittiğini bilmeden boş sokaklarda yürüdü. Soğuk ve nemli havayı içine çekti ve yeniden karşısında Sheppard'ın yüzünü, ağzının köşelerinde küçük gölgelerin seyirdiği o yüzü gördü.

Europa'dan çıkalı ne kadar olmuştu? Hesaplamaya başladı. Şu anda saat 10.30'du, demek aşağı yukarı üç saatlik bir zaman geçmişti. "Artık sarhoşluğum geçti," dedi kendi kendine. Bir lamba direğinin verdiği ışık altında nerede olduğunu anlamak için sokak levhasını okudu, en yakın metronun nerede olduğunu buldu ve oraya doğru yöneldi.

Sokaklar daha kalabalıktı, neon ışıkları ile yanıp sönen kırmızı ve yeşil trafik işaretleri ortalığı aydınlatmıştı. Gregory, metro girişindeki dönen kapılardan içeriye girer girmez, ısıtma kanallarından gelen ılık ve kuru bir hava akımıyla karşılaştı. Yürüyen merdivenlerden inerek yavaşça aşağıdaki kargaşanın içine daldı.

Tren platformu üst kattan bile daha sıcaktı. Gregory, Islington trenine binmedi, son vagonun üçgen şeklindeki kırmızı ışığını uzakta kayboluncaya kadar izledi. Bir gazete kulübesinin çevresinde dolaşarak, demir bir destek çubuğuna dayandı ve bir sigara yaktı.

Bir müddet sonra kendi treni geldi. Kapılar sıkıştırılmış bir hava tıslamasıyla açıldı. Gregory bir köşeye oturdu. Tren sarsıldı ve harekete geçti, istasyon ışıkları gittikçe daha hızlı titreşmeye başladı ve sonra gözden kayboldu; tren kısa bir zaman sonra o kadar hızlı gitmeye başlamıştı ki, tüneldeki ışıklar yanlarından geçilirken birbirinden ayırt edilemez olmuştu.

Karşısına rastlantı sonucu oturmuş olan yüzlere boş göz-

lerle bakan Gregory yeniden Sheppard ile yapmış olduğu görüşmeyi gözden geçirmeye başladı. Şu ana kadar anlamış olduğundan daha başka şeyler olduğunu hissediyordu, fakat ancak kendini konuya iyice verirse, gerçek durumu tam olarak kavrayabilecekti.

Yavaş yavaş bilincinde kendisini rahatsız eden bir duygunun farkına vardı ve sonunda bu duygu kelimelere döküldü: "Bela geliyor. Bu akşam vakti çok kötü ve geri döndürülmesi mümkün olmayan bir şey meydana geldi... yoksa bugün mü?" Sanki dışardan bir güç tarafından kesilmiş gibi bu düşünce silsilesi birden sona erdi.

Gregory bir an için gözlerini kapadı. Birden vagonun öbür ucunda, kapının yanında oturan bir adamı tanıdığının farkına vardı. Bir daha baktı. Evet, yüz aşina olduğu bir yüzdü. Sanki ona bir şey anlatmak istiyor gibiydi. Gregory dikkatini toplamaya çalıştı. Karşısındaki yüz, yaşlı bir adamın yüzüydü: Pörsük ve pek iyi seçilemeyen süngerimsi hatları olan bir yüz.

Adam derin bir uykuya dalmıştı, başı bir bölmeye dayanmıştı, şapkası yavaş yavaş aşağıya doğru kayıyor ve yüzünde derin gölgeler meydana getiriyordu. Vücudu hızlanan trenin hareketleriyle ileri geri sallanıyor ve bu ritim virajlarda artıyordu. Özellikle sert bir sarsıntıdan sonra adamın iri, solgun ve şiş eli, sanki bir bohçaymış gibi kucağından düştü ve yanında cansız bir şekilde sallanmaya başladı.

Gregory uyuyan adamı tanıdığından emindi, fakat ne kadar uğraşırsa uğraşsın, onun kim olduğunu bulamıyordu. Tren gittikçe hızlandı, sarsıntı arttı ve sonunda adamın alt çenesi açıldı. Dudakları ikiye ayrıldı...

"Bir ceset gibi derin uyuyor," düşüncesi hızla Gregory'nin zihninden geçti. Aynı anda soğuk ve korkutucu bir duyguya kapıldı. Bir an için nefesi kesildi. Artık biliyordu. Uyuyan adam, paltosunun cebinde ölümden sonra çekilmiş

bir resmi duran o adamlardan biriydi.

Tren durdu. Cross Row istasyonuna gelmişlerdi. Birkaç kişi bindi. Platform ışıkları yanıp sönmeye ve hareket ediyormuş gibi görünmeye başladı ve sonra birden geriye doğru kaydı. Tren hızlandı.

Parlak ışıklı işaretler ve reklam panoları kısa bir zaman sonra hızla yanlarından geçmeye başladı. Gregory inme zamanının yaklaşmasına rağmen istasyonun adına bakmak zahmetine bile girmedi. Kımıldamadan sanki derin bir düşünceye dalmış gibi duruyor ve gözlerini uyuyan adamın üzerinden ayırmıyordu. Kapılar bir tıslama sesiyle kapandı; pencerelerin dışında yatay bir dizi parlak floresan lambası düzgün bir şekilde geri kaydı ve sanki bıçakla kesilmişler gibi birden ortadan kayboldu. Gittikçe hızlanan tren karanlık bir tünelin içine hızla girdi.

Gregory'nin kafası zonklamaya başlamıştı. Tekerleklerin çıkardığı gürültüyü artık duymaz olmuştu, uyuyan adamın kafasına sanki yanıp sönen ışıklarla dolu uzun ve gri bir tünelden bakıyormuş gibi hissetmeye başlamıştı. Adamın karanlık ve yarı açık ağzı onu hipnotize etmişti: Adama o kadar sürekli, o kadar kımıldamadan, o kadar sabit bakışlarla bakıyordu ki, o şişmiş gri surat sanki durmadan renk değiştiren ışıktan bir halkaya dönüşmüş gibiydi. Gregory gözlerini yaşlı adamdan ayırmadan elini paltosuna götürdü, düğmesini çözerek fotoğrafı çıkardı. Tren tıslayarak durdu. Neredeydiler? Daha şimdiden Camberwell'e mi gelmişlerdi?

Birkaç kişi inmek için ayağa kalktı. Vagonun kapısına doğru ilerleyen bir asker uyuyan adamın ileriye doğru uzanmış ayağına takıldı. Adam birden uyandı, tek kelime etmeden, şapkasını düzeltti, oturduğu yerden kalktı ve dışarıya çıkan kalabalığa karıştı.

Gregory ayağa fırladı. Bu acelesi çevresindekilerin dikkatini çekti. Bazı yüzler ona doğru döndü. Kapılar kapanmaya

başlamıştı. Güç kullanarak kapının kapanmasını engelleyen Gregory, hareket eden trenden dışarıya atladı. Platform boyunca koşarken, hareket eden vagonların yanında öfkeli bir yüz gözüne ilişti. Hareket görevlisi, "Hey sen!" diye arkasından bağırdı.

Serin bir esinti Gregory'nin burun deliklerini doldurdu. Kalbi heyecanla çarparak ansızın durdu. Diğerleriyle birlikte adam da demirden yüksek bir çıkış kapısına doğru yürüyordu. Gregory geri çekilip bekledi. Arkasında tek ve çıplak bir ampulun güçlü ışığıyla aydınlanan bir gazete kulübesi vardı.

Yaşlı adamın bir ayağı aksıyordu. Yolcu kalabalığının biraz gerisinde topallıyarak ilerliyordu. Şapkasının çok ıslak ve sarkmış kenarıyla, ceplerinin çevresi yıpranmış buruşuk ceketiyle bu adam eski zamandan kalma bir dilenciye benziyordu. Gregory avucunda saklı tuttuğu fotoğrafa bir göz attı. Arada hiçbir benzerlik yoktu.

Hepten pusulayı şaşırdı. Bu basit bir benzetme hatası mıydı, yoksa akıl karışıklığının yolaçtığı bir durum mu? Öle'n kişi çok daha genç birisiydi; trenden beri izlediği adam o olamazdı.

Gregory, aklı karışmış, görüş gücü azalmış, yanakları seğirerek bir elindeki fotoğrafa, bir de tıraşsız gri yüzü yakasından sarkan yaşlı adama baktı. Sonunda birisinin kendisini izlediğini hisseden adam dedektife doğru döndü. Onun kendisiyle niçin bu kadar ilgilendiği konusunda hiçbir fikre sahip olmadığından, yüzünde aptalca ve cansız bir ifade oluşmuştu: Gevşek çenesi hafifçe düşmüştü, salyalı dudakları aralıktı. Bu nedenle birdenbire yeniden fotoğraftaki adama benzemişti.

Gregory sanki adamın omuzuna dokunacakmış gibi elini uzattı. Yaşlı adam korktu, bağırdı –veya daha doğrusu boğuk ve ürkmüş bir ses çıkardı– ve yürüyen merdivene doğru hızla atıldı.

Tam Gregory onun peşine düşecekken, iki çocuklu bir aile onunla yaşlı adam arasına girip yolunu kapadı. Bunu gören yaşlı adam önündeki başka yolcuların arasından geçerek gittikçe daha yukarıya doğru çıkışını sürdürdü.

Gregory, öfkeli bir kadının ters bir lafına ve kendisine yöneltilen birkaç başka kızgın söze aldırmaksızın, önünü kapayanları iteliyerek kendine bir yol açtı. Sokağa çıkış sırasında kalabalık o kadar yoğunlaşmıştı ki onu aşamadı ve sonunda kendini diğerlerinin yavaş akışına bırakıp vazgeçmek zorunda kaldı. Sonunda sokağa ulaştığı zaman yaşlı adamdan ortada eser yoktu. Gregory dört bir yanına çaresizlik içinde bakınarak, yaşlı adamın kaçmak için yararlandığı o bir anlık tereddüt için –bunun nedeni ya şaşkınlık idi, ya da korku– kendi kendisine öfke yağdırdı.

Metrodan sokağa çıkılan güvenli bölgenin iki yanında yoğun bir trafik vardı. Ne zaman karşıdan karşıya geçmek istese farların ışığıyla gözleri kamaşan Gregory çaresizlik içinde kaldırımın kenarında durdu. Çok geçmeden bir taksi yanaştı. Sürücü onun bir araba beklediğini sanmıştı. Kapı açıldı. Gregory bindi ve hiç düşünmeden evinin adresini verdi. Taksi harekete geçtiği zaman hâlâ fotoğrafı elinde sımsıkı tuttuğunu farketti.

On dakika sonra taksi Odd Meydanının hemen yakınında küçük bir sokağın köşesinde durdu. Gregory indi. Daha şimdiden bir çeşit hayal görmüş olduğu konusunda kendi kendisini yarı yarıya ikna etmiş durumdaydı. İçini çekerek elini cebine soktu ve anahtarını araştırdı.

İçinde yaşadığı evin sahibi Fenshawe'lerdi. Bu eski, iki katlı, giriş kapısı katedrale yakışacak büyüklükte bir binaydı. Evin yüksek ve üçgen çıkıntıları olan bir çatısı, kalın ve koyu renkli duvarları, ani dönüşleri ve gizli girintileri olan uzun koridorlar vardı. Odaların tavanı o kadar yüksekti ki sanki kanatlı bir yaratık içinde uçsun diye yapılmıştı. Bu

düşünceyi tavanların çok zengin süslemeleri de kuvvetlendiriyordu. Fazla elektrik harcanmasını önlemek için her zaman yarı karanlık içinde tutulan yaldızlı yüksek tonozlarıyla, geniş mermer merdivenleriyle, geniş sütunlu terasıyla, Versailles sarayındakilerin bir kopyası olan avizelerin yer aldığı aynalı salonuyla ve çok büyük banyosuyla –belki burası bir zamanlar bir salondu– evin garip bir ihtişamı vardı ve yeni meslektaşı Kinsey ile birlikte evi ilk defa gördüğü zaman hayal gücünü ateşleyen de bu özelliği olmuştu.

Ve Fenshawe'ler onun üzerinde iyi bir etki bıraktığı için meslektaşının tavsiyesini tutmaya karar vermiş ve Kinsey'in kişisel nedenler yüzünden bıraktığı –adamın ifadesi buydu– odayı kiralamıştı.

Ne yazık ki, evin planını çizen Viktorya dönemi mimarları modern yaşam hakkında bir şey bilmediklerinden, evin bazı rahatsızlık verici özellikleri vardı. Banyoya gitmek için Gregory uzun bir koridor boyunca yürümek ve camla örtülmüş bir galeriden geçmek zorunda kalıyordu. Merdivenden odasına gitmek için de altı kapılı bir salondan geçmek zorundaydı. Burası, dökülen duvarlardaki birkaç siyahlaşmış ve derin olmayan kabartmayı, bir kristal avizeyi ve salonun altı köşesinin her birine konmuş aynaları saymazsanız içinde pek eşya olmayan bir yerdi. Yine de, bir zaman sonra, evdeki eksiklikler onun için çok fazla önem taşımamaya başlamıştı.

Çok yoğun bir çalışma hayatı olduğundan, eve geç dönüp bütün gününü işte geçirdiğinden, Gregory yeni evinin ne kadar acayip olduğunu epey zaman sonra farketmiş, ilk başlarda evin bu kadar etkisi altına girmiş olduğunu anlamıştı.

Fenshawe'ler oldukça ileri yaştaydı, fakat zarif bir şekilde yaşlanmışlardı. Zayıf ince vücudlu, ağırmış gri saçlı bir adam olan Bay Fenshawe'nin kederli bir görünüşü vardı.

Adamın burnu daha etli başka bir yüzden ödünç alınmış gibiydi, bu yüzden sanki takma burun takmış gibi bir izlenim yaratıyordu. Adam eski moda giyinmeyi seviyor, genellikle çok iyi cilalanmış ayakkabılarla gri bir redingot giyiyor ve evin içinde bile uzun bir baston taşıyordu. Karısı, koyu renkli küçük parlak gözleri olan tıknaz bir kadındı. Acayip çıkıntıları olan koyu renkli giysiler giyiyordu (bir müddet sonra Gregory kadının bilerek bazı yerlerini şişkin göstermeye çalıştığından şüphelenmeye başlamıştı) ve o kadar sessizdi ki onun sesini hatırlamak zordu. Gregory Kinsey'e ev sahipleri hakkında soru sorduğu zaman, aldığı yanıt "Merak etme, onlarla anlaşacaksın," olmuştu ve adam bir an sonra "Çok dökuntü insanlar," diye bir ekleme yapmıştı. O sırada Gregory büyük ve eski eve taşınmak için vermiş olduğu karara sadece bir destek aradığından bu anlaşılmaz ifadeye pek fazla dikkat etmemişti, böyle davranışının bir nedeni de Kinsey'in acayip deyimlere olan düşkünlüğüne alışkın olmasıydı.

Gregory taşındığı günün sabahında Bayan Fenshawe ile ilk defa karşılaşmıştı. Vakit henüz oldukça erkendi. Banyoya doğru giderken ona salonda rastlamıştı. Kadın sanki bir çocuk için yapılmış gibi görünen alçak bir tabureye oturmuştu, bir elinde bir paçavra, diğerinde ucu keskin bir madeni alet tutuyordu. Oda boyunca ilerliyerek halının bir kısmını ayağıyla geriye itip parke döşemeyi cilalıyordu. Fakat o kadar yavaş iş görüyordu ki, Gregory banyodan geri dönüp onu eskisi gibi iş başında bulduğu zaman, kadın ancak yarım metre kadar yol almıştı. Kadın, çok büyük salonun ortasında yavaş yavaş yol alan ve gövdesi desenli halıdan oluşmuş bir tırtılın siyah kafası gibi duruyordu. Gregory yapabileceği bir yardım olup olmadığını sorduğu zaman, Bayan Fenshawe kayış gibi suratını bir an için ona çevirmiş, fakat bir şey söylememişti. O öğleden sonra evden

çıkarken küçük taburesinin üzerinde bir basamaktan diğerine geçen kadına ayağı takılmış (ışıklar kapalıydı) ve neredeyse kadını merdivenden aşağıya yuvarlamıştı. Bundan sonra zaman zaman onunla en olmayacak ve en beklenmedik yerlerde karşılaşmıştı ve odasında çalışırken kadın koridorda ilerlerken tabureden çıkan ağır ve ölçülü gıcırtıyı duyuyordu. Bir keresinde gıcırtı tam odasının kapısının önünde kesilince, ev sahibesinin kendisini anahtar deliğinden gözetlediğini sanmıştı. Hemen hızla koridora çıkmış, fakat pencerenin altındaki parkeyi cilalamakla meşgul olan kadın başını bile döndürüp bakmamıştı.

Gregory'nin bütün bunlardan çıkardığı sonuç, Bayan Fenshawe'nin temizlikçi kadının yerine iş yaparak harcamaları kısmaya çalıştığı olmuştu. Tabure kullanıyordu, çünkü yere eğilmekte güçlük çekiyordu. Bu açıklama doğru bile olsa, sorunu ortadan kaldırmıyordu, çünkü devamlı olarak Bayan Fenshawe'nin taburesi üzerinde süründüğünü görmek ve güneşin doğuşundan batışına kadar o sürekli gıcırtıyı duymak kısa zamanda Gregory'nin zihninde şeytani bir nitelik almıştı. Bu gıcırtının susacağı zamanı büyük bir istekle bekler olmuştu; bazen biraz huzur bulmak için bir-iki saat beklemesi gerekiyordu. Bundan başka genellikle Bayan Fenshawe'nin yanında görünüşe göre bakımını kadının üstlendiği iki siyah kedi bulunuyordu ve Gregory hiçbir neden olmaksızın onların ikisine de katlanamıyordu. En azından on defa kendi kendisine bütün bunların onu ilgilendirmediğini söylemişti. İşin doğrusu, ortada Bay Fenshawe olmasaydı, odasının dışında olup biten her şeyi görmemezlikten gelebilirdi.

Yaşlı adamın odası onunkinin sağ tarafına bitişik olduğu ve ikisi birden aynı güzel terası paylaştıkları halde, Gregory gündüz vakti Bay Fenshawe'den tek bir gürültü bile duymamıştı. Geceleri ise başka bir hikâyeydi. Saat ondan, hatta

bazen on birden sonra Gregory iki odayı birbirinden ayıran duvarda ritmik bir vuruş duyuyordu. Bu bazen zengin ve derinliği olan, bazen de birisinin bir tahta duvara çekiçle vurmasına benzeyen kof ve boğuk bir sesti. Bunu genellikle başka akustik fenomenler izliyordu. İlk başta Gregory bunların sonsuz sayıda çeşitlemeler olduğunu sanmıştı, fakat bu konuda yanılmıştı ve bir ay içinde sekiz adet en çok duyulan sesi tanımayı başarmıştı.

Duvarın arkasındaki başlangıç vuruşunu genellikle boğuk ve kof bir gürültü izliyordu, bu daha ziyade küçük bir fıçının veya tahta bir boru parçasının halısız bir zemin üzerinde yuvarlanmasını andırıyordu. Bazen döşemeye hızlı ve canlı darbeler vuruluyordu, sanki birisi bütün ağırlığını tabanlarına vererek yalınayak yürüyordu. Başka zamanlarda bir şaplak sesi geliyordu – çıplak bir elin havayla dolu ıslak balona benziyen bir yüzey üzerine indirdiği ağır ve kötü niyetli tokatlar gibi. Arada bir tıslama sesi de vardı ve sonunda tanımlanması güç bazı hafif gürültüler geliyordu, sürekli bir kazıma sesi, sonra madeni bir dizi tıklama ve sonra bir sinek öldürme raketinin sesine benziyen sert bir küt sesi veya bir müzik aletinin gergin bağlanmış telinin çekilip bırakılması gibi bir ses.

Bu sesler belli bir sıra olmaksızın birbirlerini izliyordu ve hafif darbelerin dışındaki –ki Gregory bunları çıplak ayakla tepinmeler olarak sınıflamıştı– bazı sesler birkaç gece üst üste duyulmayabiliyordu. Her zaman belli bir teknik incelikle icra edilen bu sesler gece içinde düzenli bir şekilde tempolarını artırıyordu ve bir defa başladı mı her zaman olağanüstü ses zenginliği olan bir serenada dönüşmesi beklenebilirdi. Sesler ve mırıltılar genellikle çok güçlü değildi, fakat karanlık bir odada örtülerin altında yatan ve görülmeyen yüksek tavana bakan Gregory'ye bazen beynini parça parça edecek kadar yüksek sesli geliyordu. Zamanla seslere

karşı duyduğu ilgi, basit bir meraktan hemen hemen patalojik bir tutkuya dönüşmüştü, fakat kendini analiz etmek gibi bir âdeti olmadığından bu değişikliğin ne zaman meydana geldiğini söylemesi zordu. Belki gündüz vakti Bayan Fenshawe'nin acayip davranışları onu her gece katlanmak zorunda kaldığı acılara karşı daha hassaslaştırmıştı. Başlangıçta bir olayla çok meşgul olduğu için bütün bunları pek fazla dert etmemişti ve zaten çok işi olduğu için iyi uyumuş ve pek bir şey işitmemişti. Fakat gürültü içinde geçen bir dizi geceden sonra karanlık odası bir yankı salonuna dönüşmeye başlamıştı. Gregory, Bay Fenshawe'nin gece etkinliklerinin kendisini ilgilendirmediği konusunda kendi kendisini ikna etmeye uğraşmıştı, fakat o zaman artık çok geçti.

Gregory daha sonra olup biteni akla uydurmaya çalıştı. Kimsenin sözünü etmediği bir sürü acayip anlaşılmaz ses karşısında kalan adam, her şeyi içine alacak mantıklı bir açıklama bulmak istemişti. Fakat kısa bir zaman sonra bunun mümkün olmadığını anladı.

Bir vakitler kütük gibi uyuyan, başını yastığa koyar koymaz içi geçen ve uykusuzluktan şikayet edenleri neredeyse inanmayarak nazik bir tavırla dinleyen biri iken, artık Fenshawe'lerin evinde uyku ilacı kullanmaya başlamıştı.

Gregory her hafta pazar günü ev sahipleriyle birlikte akşam yemeği yiyordu. Çağrıyı her zaman bir önceki cumartesi alıyordu. Bu günlerin birinde Bay Fenshawe'nin odasına bir bakış atabilmeyi başarmıştı. Fakat hemen bunu yapmış olduğuna pişman oldu, çünkü görmüş olduğu şey ev sahibinin karışık bir bilimsel deneyle uğraştığı konusunda itinayla meydana getirmiş olduğu teori tamamen ortadan kaldırmıştı. Büyük bir yatak, bir komodin, bir gece masası, bir lavabo ve iki iskemle dışında üçgen şeklindeki aydınlık yatak odası boştu. Ortada ne bir alet, ne bir tahta parçası,

ne bir balon, ne bir madeni kap ne de küçük fıçı vardı. Kitap bile yoktu.

Pazar günkü akşam yemekleri genellikle epeyce sıkıcı geçiyordu. Fenshawe'ler inançlarını ve fikirlerini *Daily Chronicle*'ın sayfalarından alan basmakalıp insanlardı. Orijinal bir şey söyledikleri çok nadirdi ve konuşmaları genellikle eski evin ihtiyacı olan onarımlar ve bunları ödemek için para bulmanın zorlukları üzerineydi. Bunun yanı sıra Hindistan'daki bazı uzak akrabalarla –ki bunlar görünüşe göre ailenin daha heyecan verici kolunu teşkil ediyorlardı– ilgili birkaç hikâye anlatılıyordu. Bunların hepsi o kadar beylik ve basmakalıp şeylerdi ki, gece seslerinden veya Bayan Fenshawe'nin evin içinde taburesinin üzerinde dolaşmasından söz etmek yersiz olacaktı; zaten öyle olmasa bile, Gregory bu konulardan hiçbir zaman söz etmeyi başaramıyacaktı.

Daha sonra Gregory kendi kendisine bütün bunları dert etmenin bir zaman kaybı olduğunu söyleyecekti, eğer bir kerecik olsun meseleyi bütünüyle kavrayabilseydi veya hiç olmazsa komşusunun ortak duvarları arkasında gecenin bir yarısında ne yaptığı konusunda akla yakın bir teori üretebilseydi. İşte o zaman, karanlık ve yalnız odasındaki yatağında uykusuz dönüp durduğu acı veren saatlerden kurtulmuş olacağını kendi kendisine söylüyordu.

Fakat bir dizi acayip ve birbiriyle bağlantısı olmayan sesten bir anlam çıkarmak düşüncesi Gregory'nin kafasının içinde sanki bir boşluktaymış gibi dolaşıp duruyordu. Bir keresinde onu rahatlatmaktan çok uyuşturmuş olan bir uyku hapının verdiği sersemlik içinde sessizce yatağından kalkmış ve terasa çıkmıştı, fakat Bay Fenshawe'nin odasına açılan cam kapılar içeriden kalın ve saydam olmayan bir perdeyle örtülmüştü. Gregory odasına soğuktan titreyerek ve kendisini dayak yemiş bir köpek gibi hissederek dönmüş

ve örtülerinin altına her zaman utanç duyacağı bir şeyi yapmaya çalıştığı için üzüntü içinde girmişti.

Gregory'nin işi onu o kadar meşgul ediyordu ki sesler gündüz vakti nadiren aklına geliyordu. En fazla bir-iki defa, merkezde Kinsey'le karşılaştığı zaman onları hatırlamıştı. Kinsey onu böyle durumlarda tedbirli bir merak havası içinde sanki bir beklentisi varmış gibi süzmüş, fakat Gregory bu konuda onu rahatsız etmemeye karar vermişti. Zaten uzun vadede mesele önemsizdi. Zamanla, belki de farkında bile olmaksızın Gregory yavaş yavaş alışkanlıklarını değiştirmeye başlamıştı. Eve resmi raporlar getiriyor ve gece yarısına, hatta daha geç vakitlere kadar onların üzerinde kafa yoruyordu. Bu durum çok yaklaşmış olan en büyük utanç konusunda kendi kendisine yalan söylemesini sağlıyordu, çünkü uykusuz geçen uzun saatler sırasında aklına çok olağandışı fikirler geliyordu ve birçok kereler her şeyden vazgeçip bir otele veya bir pansiyona sığınmak için içinde karşı konulması zor bir arzu duymuştu.

O akşam vakti Sheppard'dan dönerken Gregory'nin her zamankinden daha fazla huzur ve sessizliğe ihtiyacı vardı. Kendini öfkeli hissetse de, ağzında acı bir tat olsa da ve gözleri sanki kapaklarının altında kum varmışcasına yansa da, alkol sisteminden çıkalı epeyce olmuştu. Karanlığa gömülmüş olan merdivende kimse yoktu. Gregory köşelerinde karanlık aynaların soğuk ışıklar saçtığı salonu hızla geçti ve odasının kapısını bir rahatlama iç çekişiyle kapadı. Yapmayı âdet edindiği için –bu adeta bir refleks haline gelmişti– bir an kımıldamadan durup dinledi. Böyle zamanlarda davranışı bilinçli değil, içgüdüseldi. Ev ölüm kadar sessizdi. Gregory lambayı yaktı, odanın havasını ağır ve eskimiş bularak teras kapısını ardına kadar açtı, sonra küçük elektrikli çaydanlığında kahve yapmaya koyuldu. Başı çatlayacak gibi ağrıyordu. Akşamın daha erken saatlerinde dikkatini çeken

başka şeyler olmuştu, fakat şu anda sancı bilincinin yüzeyine çıkmıştı ve artık bütün dikkatin kendisine çevrilmesini istiyordu. Kaynamakta olan çaydanlığın yanında duran bir iskemleye oturdu, fakat berbat ve şanssız bir gün geçirmiş olduğu duygusu o kadar güçlüydü ki, ayağa kalkmak zorunda kaldı. Rahatla, dedi kendi kendine, gerçekte kötü bir şey olmadı. Kayıp cesetlerden birine belli belirsiz benzeyen bir adamı metroda elinden kaçırmıştı. Sheppard onu tam da kendisine verilmesini istediği soruşturmanın başına getirmişti. Başmüfettişin bir ara aca' şeyler söylemiş olduğu doğruydu, ama eninde sonunda nlar sadece birtakım laflardı ve Sheppard keyfi nasıl istiyorsa öyle davranmak hakkına şüphesiz sahipti. Belki de adam yaşlılık çağında dindarlaşıyordu. Daha başka neler olmuştu? Gregory çıkmaz pasajdaki olayı hatırladı –kendi kendisiyle karşı karşıya gelmesini– elinde olmadan güldü. "İçimdeki dedektif bu işte... Sonuçta bu olayda başarısızlığa da uğrasam, hiçbir şey olmayacak," diye düşündü. Masasının çekmecesinden kalın bir not defteri çıkardı, boş bir sayfa çevirdi ve yazmaya başladı: "SUÇ NEDENLERİ: Açgözlülük, cinsel coşku, seks, siyaset, delilik."

Yazmış olduğu şeylere bir göz atan Gregory, listedeki şıkların hepsini, "Dini Coşku" dışında, sildi. Ne kadar saçma bir fikir, diye düşündü. Not defterini bir kenara attı, ileriye doğru uzandı ve başını ellerinin arasına aldı. Çaydanlık fokurdamasını artırmıştı. Belki kendisine aptalca gelen küçük neden listesi o kadar da saçma değildi. Ürküntü verici bir fikir yüzeye doğru çıkmaya başlamıştı. Gregory kendisini akıl sır ermez bir karanlığın içinde tuzağa düşmüş ve kurtulmaya çalışan çaresiz bir böcek gibi hissetmeye başlayarak, bir şey yapmadan endişe içinde bekledi.

Ürpererek ayağa kalktı. Çalışma masasına doğru yürüdü ve *Tıbbi Hukuk* adlı kalın kitabı sayfalarının arasına sıkıştı-

rılmış bir kartonun gösterdiği yerden açtı. Bölüm başlığında, "Cesedin Ayrışması ve Çürümesi," yazıyordu.

Okumaya başladı, fakat bir müddet sonra gözleri söz dinler bir şekilde metni izlemeyi sürdürürken, aklı ölü yüzlerinin sergilendiği Sheppard'ın odasına gitti. Sahneyi gözünün önüne getirdi: Sheppard ıssız bir evde aşağıya yukarıya dolaşıyor ve arada sırada duvardaki resimlere bakmak için duruyordu. Yeniden ürperen Gregory bir karara vardı: Baş şüpheli Sheppard idi. Birden tiz bir ıslık sesi duydu ve kahvenin hazır olduğunu anladı.

Gregory kitabı kapatıp ayağa kalktı, kendisine bir fincan doldurdu ve terasın açık kapısının önünde durup, sıcak kahveyi, boğazının yandığını hissetmeden, bir dikişte içti. Kentin üzerine bulanık bir aydınlık çökmüştü. Uzakta gece vakti sokaklarında arabaların hızla yol aldıklarını görebiliyordu, bu mesafeden karanlık bir uçurumda hızla kaybolan beyaz ışıklara benziyorlardı. Evin içinden hafif bir hışırtı geldi. Bu biraz sanki bir farenin duvarın içinde kemirerek kendine bir yol açarken çıkardığı sesti, fakat Gregory onun öyle olmadığını biliyordu. Adam, daha oyun başlamadan yenik düştüğünü hissederek, dışarıya terasa koştu. Taş korkuluğa dayanarak gözlerini yukarıya kaldırdı. Gökyüzü yıldızlarla doluydu.

3

GREGORY o gece rüyasında her şeyin aydınlandığını ve olayı çözdüğünü görmüştü, fakat sabahleyin tek bir ayrıntıyı bile hatırlayamadı. Rüyanın bir kısmı tıraş olurken aklına geldi. Luna Park'da, bir atış poligonunda, büyük ve kırmızı bir tabancayla bir ayıya ateş ediyordu. Tam onikiden vurmuştu ki, ayı homurdanmaya başlamış ve arka ayakları üzerinde doğrulmuştu. Sonra birdenbire bir ayı olmaktan çıkmış ve Doktor Sciss'e dönüşmüştü. Adamın yüzü çok solgundu ve koyu renkli bir pelerine sarılmıştı. Gregory nişan aldığı zaman tabanca bir lastik parçası gibi yumuşamıştı. Gregory tetiğin olması gereken yere parmağıyla basmayı sürdürmüştü ama bu bir işe yaramamamıştı. Bütün hatırlayabildiği bu kadardı. Tıraş olmayı bitirince Sciss'e telefon edip bir buluşma ayarlamaya karar verdi. Evden çıkarken Bayan Fenshawe'yi holde büyük bir yolluk halısını kıvırırken buldu. Kedilerden biri kadının taburesinin altında kıvrılmış yatıyordu. Gregory, kediler bir arada iken onları birbirinden ayırt edebildiği halde, birini tek başına gördüğü zaman onun hangi kedi oldu-

ğunu anlayamıyordu. Meydanın karşı tarafındaki kafetaryada acele bir kahvaltı yaptıktan sonra Sciss'e telefon etti. Telefona yanıt veren bir kadın sesi adamın o gün için Londra dışında olduğunu söyledi. Bu durum Gregory'nin planlarını bozmuştu. Ne yapacağını bilmeksizin sokağa çıktı ve bir süre mağaza vitrinlerine bakarak dolaştı. Sonra hiçbir neden olmaksızın bir saat kadar Woolworth mağazasının içinde gezindi. Saat onikiye doğru Woolworth'dan ayrıldı ve en sonunda Scotland Yard'daki görevinin başına döndü.

Günlerden salıydı. Sciss tarafından daha önceden bildirilmiş olan süreden ne kadar gün kalmış olduğunu zihninde hesaplayarak, Londra'nın sayfiye yerlerinden gelmiş olan raporlara şöyle bir göz attı, Güney İngiltere için en son hava raporlarını ve uzak vadeli tahminleri dikkatle inceledi, bir süre daktilolarla çene çaldı ve Kinsey ile o akşam birlikte bir sinemaya gitmeyi kararlaştırdı.

Sinemadan sonra bile ne yapacağı konusunda kararsızdı. Odasında *Tıbbi Hukuk*'u okumaya daha fazla vakit ayırmak istemediğinden emindi. Bunun nedeni tembellik değildi, ama, bunu doğal olarak şimdiye kadar kimseye itiraf etmemesine rağmen, bu konuyla ilgili resimlerden daima bir rahatsızlık duymuş olmasıydı. Önünde uzun bir bekleme süresi vardı; eğer kendisini oyalayacak ilginç bir şeyler bulabilirse, bu zamanın daha çabuk geçeceğini biliyordu, fakat bunu yapabilmek o kadar kolay değildi. Günün birinde şube kütüphanesinden ödünç almak düşüncesiyle kitapların ve *Kriminoloji Arşivleri*'nin eski sayılarının uzun bir listesini hazırlayarak biraz vakit öldürdükten sonra, kulübüne gidip televizyonda bir futbol maçı izledi, evinde birkaç saat okudu ve günün tamamen boşa geçtiği duygusuyla sonunda uykuya daldı.

Gregory ertesi sabah istatistik konusunda bir şeyler öğrenmeye karar verdi ve Scotland Yard'a giderken durup bu

konuyla ilgili bir-iki kitap aldı. Akşam yemeğine kadar işyerinde oyalandı. Yemekten sonra, kendini Kensingtan Gardens metro istasyonunda buldu. Bir öğrenciyken icat etmiş olduğu bir oyunla kendini oyalamaya karar vererek, gelen ilk trene atladı, keyfinin estiği yerde indi ve bu şekilde tam bir saat rastgele şehrin içinde dolaştı.

Gregory on dokuz yaşındayken bu oyundan daima büyük bir zevk alırdı. Kalabalığın ortasında durup son dakikaya kadar yaklaşmakta olan trene binip binmeyeceğini bilmeden, ona ne yapmasını söyleyecek bir içsel işaret veya bir irade göstergesi beklerdi. Bazen ne olursa olsun yerimden ayrılmayacağım, diye kendi kendisine söz verir, sonra tam kapılar kapanmak üzereyken trene atlardı. Bazı zamanlar kendi kendisine büyük bir kararlılıkla bir sonraki trene bineceğini söyler ve kendisini tam önünde o anda bekleyen trene binerken bulurdu. Raslantı kavramı Gregory'yi genç ken çok ilgilendiren bir konuydu ve kendini analiz etmek ve araştırmak yoluyla raslantının kendi kişiliği üzerinde nasıl işlediğini incelemeye çalışmış, hiçbir sonuç elde edememişti. Görünüşe bakılırsa, bir kişiliğin gizlerini ortaya çıkarmak için harcanan böylesi gayretler, insan on dokuz yaşındayken, biraz daha ilginçti. Şu anda ise Gregory, kendisinin artık tümüyle farklı ve hayal gücü daha zayıf birisi olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştı. Bir saat sonra (başka yapacak hiçbir şey olmadığını çok iyi bilse bile, kendini doğru trene binmeye zorlamıştı) yeniden canı sıkıldı. Saat altıya doğru Europa'ya girdi, fakat barda Farquart'ı görünce, iş arkadaşına görünmeden hemen oradan ayrıldı. O akşam da sinemaya gitti ve filmden çok sıkıldı. Daha sonra, bir denklemi çözmeye uğraşırken uyuyup kalıncaya kadar, odasında istatistik çalıştı.

Telefonun zili onu uyandırıp yataktan kaldırdığı zaman henüz gün ağarmamıştı.

Soğuk parke döşemenin üzerinde çıplak ayakla koşarken, bu zil sesinin daha önce rüyasının bir parçası olduğunu anladı. Telefon zili ısrarlı çalışını sürdürürken, yarı uyanık bir halde, ışık düğmesini bulamadan, ahizeyi el yordamıyla aradı.

"Ben Gregory."

"Sonunda açabildin. Senin geceyi başka biriyle geçirdiğini düşünmeye başlıyordum. Her neyse, hiç olmazsa sen derin bir uyku çekebiliyorsun – bizler o kadar talihli değiliz. Dinle! Az önce bir haber geldi. Pickering'de bir ceset kaçırılmaya kalkışılmış."

Gregory daha ilk kelimeyi işitir işitmez adamı sesinden tanımıştı: Karşısında Scotland Yard'dan nöbetçi memur Allis vardı.

"Pickering mi? Pickering, öyle mi?" diyerek hatırlamaya çalıştı. Nöbetçi memur bağırarak konuşmasını sürdürürken, Gregory tam olarak uyanamadığı için, hafifçe sallanarak ayakta duruyordu.

"Morgda nöbet tutan polis memuru bir arabanın altında kalmış. Büyük olasılıkla şu anda bir cankurtaran oraya varmıştır, fakat hikâye çok karışık. Polis memuruna çarpan araba bir ağaca bindirmiş. Geri kalanını kendin öğrenirsin."

"Bütün bunlar ne zaman olmuş? Saat kaçta?"

"Ee, belki yarım saat önce. Haber henüz şimdi geldi. Benden yapmamı istediğin bir şey var mı? Hemen söyle, zira seni alsın diye bir araba yolluyorum.

"Dudley oralarda mı?"

"Hayır. Onun nöbeti dündü. Wilson'u al. Ondan daha kötü değildir. Onu yol üzerinden alabilirsiniz. Arayıp uyandıracağım."

"Tamam. Wilson olsun. Bana laboratuvardan da birini bul. Onların en iyisi Thomas'dır. Beni duydun mu? Aman boşver, bütün takımı alalım. Bir de doktor gerek. Doktor işini ne yapacağız?"

"Sana oraya bir cankurtaran gönderdiklerini söylemiştim. Büyük olasılıkla şu anda orada bir doktor vardır."

"Fakat ben Scotland Yard'dan bir doktor istiyorum, anladın mı, Scotland Yard'dan! İnsanları tedavi eden bir doktor değil, tam tersini yapan birini istiyorum."

"Tamam! Ben bunu hallederim. Fakat acele etsen iyi olacak. Telefonu kapar kapamaz arabayı gönderiyorum."

"Bana on dakika zaman ver."

Gregory lambayı açtı. Karanlıkta telefon çalmaya başladığı zaman, büyük bir heyecana kapılmıştı, fakat nöbetçi memurun ilk kelimelerini duyduktan sonra, bu duygu hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolmuştu. Pencereye koştu. Ortalık zifiri karanlıktı, fakat gece boyunca kar yağmış ve sokaklar beyaz bir örtüyle örtülmüştü. "Mükemmel," dedi, kendi kendine. Thomas bütün döküntülerini toplayıncaya kadar kendisinin bir duş yapmaya yetecek zamanı olduğunu tahmin edip ayak parmaklarının ucunda banyoya koştu ve bu konuda yanılmamış olduğunu da gördü. Yakasını kaldırmış ve yağmurluğuna sarılmış bir şekilde bahçe kapısına yürüdüğü zaman, araba daha gelmemişti. Saatine bir göz attı: altıya geliyordu. Bir-iki dakika sonra bir motor sesi duydu. Gelen büyük ve siyah bir Oldsmobil idi. Direksiyonda Çavuş Calls vardı, onun yanında fotoğrafçı Wilson ve arka kanepede başka iki adam oturuyordu. Gregory arabaya atlayıp kapıyı hızla çektiği zaman araba henüz durmamıştı ve bir sarsıntıyla, farları parlayarak tam hızla ileriye atıldı.

Gregory, Sorensen ile Thomas'ın yanında arka kanepede sıkışıp kalmıştı.

"İçecek bir şeyiniz var mı?" diye sordu.

"Doktorun yan tarafında bir termos içinde biraz kahve var," diye seslendi Calls, direksiyonun arkasından. Sireni bağırtarak, boş sokaklardan saatte yetmiş mile yakın hızla

yol alıyordu. Gregory termosu buldu ve dolu bir bardağı bir içişte bitirdi ve sonra onu diğerlerine geçirdi. Siren gece içinde feryat ediyordu. Bu tam Gregory'nin sevdiği türden bir araba yolculuğuydu. Farlar virajlarda çevreyi tarıyordu. Sokaklardaki beyaz karın dışında her şey gri renkteydi.

"Orada neler olmuş?" diye sordu Gregory. Kimse yanıtlamadı.

"Haber kasaba karakolundan geldi," dedi Calls, bir müddet sonra.

"Görünüşe göre morgda nöbetçi olan adam bizim motosikletli devriyelerimizden biri tarafından bir arabanın altından çıkarılmış. Kafasında bir çatlak varmış veya buna benzer bir şey."

"Anladım. Peki cesetler ne olmuş?"

"Cesetler mi?" diye tekrarladı Calls, ağır ağır. "Sanırım orada kalmışlar."

"Ne demek istiyorsun? 'Orada kalmışlar' ne demek?" diye sordu Gregory, biraz şaşırmış olarak.

Arka kanepenin diğer tarafından Teknisyen Thomas bir ekleme yaptı, "Galiba adamı korkutmuşlar ve o da kaçıp gitmiş."

"Göreceğiz bakalım," diye söylendi Gregory, öfkeyle. Araba sanki yeni bir susturucuya gerek duyuyormuş gibi yüksek sesle homurdandı. Kalabalık binaları arkada bırakıp kenar mahallelere yaklaşıyorlardı. Büyük bir parkın yakınında bir sis bulutuna daldılar. Calls arabayı yavaşlattı ve sis dağılınca yeniden gaza bastı. Kentin dışına ulaştıkları zaman trafik yoğunlaşmaya başlamıştı: Büyük kamyonlar vardı ve parlak ışıklarla aydınlanmış iki katlı otobüsler daha şimdiden işe gidip gelenlerle dolmuştu. Calls yolu açmak için sireni öttürmeye devam etti.

"Bu gece hiç uyumadın galiba?" dedi Gregory doktora. Sorensen'in gözlerinin altında koyu renkli halkalar vardı.

Adam bir sakatmış gibi öne doğru yığılmıştı.

"Yatağa saat ikiye doğru girdim. Her zaman böyle oluyor. Oraya gittiğimiz zaman benim yapacağım bir şey olmayacağına da bahse girerim."

"Hepimiz uyumayı tercih ederdik," dedi Gregory, sakin bir tavırla.

Fulham'dan hızla geçtiler, tam köprüye geldikleri zaman yavaşladılar ve Thames'i hafif bir sisin içinde geçtiler. Altlarındaki nehir kurşun rengiydi. Küçük bir gemi yakından geçiyordu ve uzaktan bir sis borusunun sesi geliyordu. Bir an sonra köprü ayağındaki bir öbek ağaç hızla yanlarından geçti. Calls arabayı büyük bir dikkatle sürüyordu. Gregory'nin fikrine göre Scotland Yard'ın en iyi sürücüsü oydu.

"Başmüfettiş'e haber verildi mi?" Gregory bu soruyu belli bir kişiye değil, orta yere sormuştu.

Yanıt Thomas'dan geldi. Çavuş gibi kısa boylu ve güçlü kuvvetli biriydi, fakat küçük bıyığıyla bir kenar mahalle berberine benziyordu. "Evet, Allis onu aradı. Aslında bütün emirleri Başmüfettiş verdi."

Gregory öne doğru eğildi. Bu şekilde daha rahat ediyor ve ön taraftaki iki adamın omuzlarının arasından yolu seyretmek hoşuna gidiyordu. Geçen kamyonlar kaldırımdaki ıslak karı düzgün bir hale sokmuştu ve Gregory Calls'ın virajları alış tarzını seviyordu, adam viraja doğru hızla gelirken son dakikada fren yapıyor ve sonra dönüşün orta yerinde gaza basıp tam hız ileriye doğru atılıyordu. Şüphesiz Calls bir virajı hiçbir zaman iki tekerlek üzerinde almazdı –bu, belki bazı özel durumlar dışında, bir polis memuru için hoş olmayan bir davranış olurdu– fakat zaten böylesi bir kar içinde sonunda bir çukuru boylayabilirdiniz.

Daha şimdiden Wimbledon'u geçmişlerdi; hız göstergesi yavaşça dalgalanarak doksana çıktı, yavaş yavaş ilerliyerek yüze ulaştı, sonra biraz geriye kaydı. İğne, ölçüm noktaları

arasında küçük sıçrayışlar yaparken hafif bir sallantıyla yeniden yükseldi. Birden önlerine büyük bir Buick çıktı. Calls kornaya bastı, fakat öteki sürücü duymuşa benzemiyordu. Yaklaştıkları sırada parlak kırmızı arabanın arka camında sallanan oyuncak bir ayıyı görebildiler ve Gregory'nin aklına iki gün önce görmüş olduğu rüya geldi. Hoş bir güç ve güven duygusuyla gülümsedi.

Bu arada Calls öteki arabayı yakalamıştı. Arabayla arasında beş metreden daha az bir mesafe kalınca, düğmeye bastı ve siren kulak parçalayan bir ses çıkardı. Buick sertçe frene bastı, arka tekerlekleri durmaya çabalıyor ve kendi arabalarının ön camına kar sıçratıyordu; Buick kaldırıma yanaşmaya çalışırken yolun kenarındaki daha derin karda hafifçe kaydı ve arka tarafı polis arabasının kaputuna doğru savruldu; bir çarpışma olması kaçınılmaz görünüyordu, fakat Calls direksiyonu sert ve hızlı bir şekilde çevirerek sağa kaydı ve hızla sürüp geçti. Buick'in sürücüsü olan genç kadının yüzündeki korku ifadesi, olay yerinden epey uzaklaştıktan sonra bile, onların hafızasından silinmedi. Gregory'nin aklına arka pencereden bakmak geldiği zaman kadın yeniden yola çıkmayı başarmıştı.

Sis kalkmaya başlamıştı ve kendilerini karla örtülü beyaz bir düzlüğün ortasında buldular. Orada ve burada evlerden dikeye çok yakın duman sütunları yükseliyordu; gökyüzü o kadar düz, sakin ve ne renk olduğu o kadar anlaşılmazdı ki, bulutlu olup olmadığını söylemek zordu. Bir yol ayrımında hızlanıp, tekerleklerin sinirli çarpışlarıyla, ekspres yolu hızla girdiler. Calls sanki elindeki güç ile sarhoş olmuş gibiydi, direksiyonun üzerine abanarak ayak pedalına daha hızla bastı, siyah araba, motoru gürleyerek, saatte yüz on mil hızla gitmeye başladı.

Uzakta bir kasaba göründü ve Calls arabayı bir yol işaretinin yanında durdurdu. Ekspres yolun solunda iki kena-

rında yaşlı ağaçların sıralandığı dar bir yol vardı. Ekspres yol, iki yüz metre kadar dosdoğru gittikten sonra, başka bir yöne dönüyordu. Araba durur durmaz Gregory ayağa kalktı –hiç olmazsa bir arabanın içerisinde ayağa kalkılabilecek kadar– ve çavuşun direksiyonun üzerine sermekte olduğu haritaya bakmak için öne doğru eğildi. Sola dönmeleri gerekiyordu.

"Pickering'e geldik mi?" diye sordu Gregory. Calls vites koluyla sanki bir oyuncakmış gibi oynuyordu.

"Beş mil daha var."

Yan yolu izleyerek ve iki-üç tane uzun barakaya benzer ahşap binayı geçerek hafif meyilli bir yokuşu tırmandılar. Tepeye çıktıkları zaman, güneş açtı; sisle yıkanmış olan hava temiz ve parlaktı ve biraz ısınmaya başlamıştı. Bütün kasaba ayaklarının altındaydı, bacalardan çıkan duman parlak güneş ışığının etkisiyle pembe renge dönüşmüştü. Dar bir dere karın içinden kıvrımlı ve karanlık bir iz bırakarak geçiyordu.

Yola koyulup küçük bir beton köprüyü geçtiler. Köprünün diğer ucunda miğferli bir polis memuru, ayak bileklerine ulaşacak kadar uzun paltosu, elinde tuttuğu kırmızı ve yuvarlak bir dur işaretiyle, önlerinde belirdi. Calls arabayı durdurup camı açtı.

Polis memuruyla birkaç kelime ettikten sonra, yolcularına, "Buradan sonra yürümeniz gerek," dedi, sonra arabayı vitese takıp yolun kenarına çekti. Hepsi arabadan çıktı. Her şey şu anda farklı görünüyordu: Beyaz, sessiz ve sakin; uzaktaki ormanın üzerinden sabah güneşinin ilk ışıkları ortaya çıkmıştı; hava serin olmakla birlikte tam bir bahar havası gibiydi. Yolun kenarındaki bir kestane ağacının yere sarkan dallarından kaldırıma kar parçaları düşüyordu.

"İşte orada," dedi polis memuru, yolun yumuşakça kıvrılıp bir sonraki tepeye doğru uzanan kısmını göstererek.

Yoldan iki kenarında beyaz çalıların dizili olduğu dar bir patikaya geçtiler. Bunun sonunda kiremit örtülü bir çatı gözüküyordu. Kazaya uğramış olan araba üç yüz adım kadar ilerde tam karşılarındaki ağaçların karanlık gölgesinin içinde güçlükle seçilebiliyordu. Önde Gregory, sulu kar ayaklarının altında cıvık cıvık ezilip ayakkabılarına yapışırken, polis memurunun talimatına uyarak yol kenarındaki patikayı izlediler ve kısa bir zaman sonra yolun iplerle kapatılmış kısmına ulaştılar; barikatın gerisinde birtakım tekerlek izleri yoldan dönemece kadar uzanıyor, sonra kaza yerine doğru dönüyordu.

Orada, uzun ve gri renkli bir Bentley, yarısı yolun üzerinde, yarısı yoldan çıkmış bir durumda, ön tarafı bir ağaç gövdesine bindirmiş olarak duruyordu. Arabanın farları parça parça olmuş ve ön camı çatlamıştı. Kapıları açılmış sarkıyordu ve Gregory'nin görebildiği kadarıyla içinde kimse yoktu. Kasaba karakolunda görevli polis memurlarından biri ona doğru yaklaştı. Bentley'i incelemeyi sürdüren Gregory arkasına dönmeden sordu:

"Anlatın, ne oldu?"

"Cankurtaran ayrıldı, Müfettiş. Wiliams'ı götürdüler," diye yanıtladı polis memuru.

"Williams – morgda nöbet tutan kişi oydu, değil mi?" Gregory memura doğru döndü.

"Evet, Müfettiş."

"Ben bir teğmenim. Morg nerede?"

"İşte orada, efendim."

Gregory gösterilen yöne doğru baktı. Mezarlığın çevresinde duvar yoktu; uzun ve düzgün mezar sıraları karla örtülmüştü. Binayı daha önce farketmemişti, zira doğuda yer alıyordu ve onu görebilmek için o sırada ufukta fazla yükselmemiş olan güneşe doğru bakması gerekiyordu. Yakında, birkaç çalı tarafından gizlenen bir patika yoldan ayrılıyor ve

sık çalılarla çevrilmiş bir binaya doğru gidiyordu.

"Morg orası mı? O çatısı zift-kâğıtlı olan bina ımı?"

"Evet, Teğmen. Bu sabah saat üçe kadar orada nöbetteydim, daha sonra Williams benim yerimi aldı. Olay şöyle oldu: Bizim komiser hepimizi bir araya topladı, çünkü–"

"Yavaşla ve bana her şeyi baştan anlat. Williams senden sonra nöbete başladı. Sonra ne oldu?"

"Bilmiyorum, efendim."

"Peki, kim biliyor?"

Gregory bu tarz konuşmalara alışkındı, bu yüzden sabrını korudu.

Bu arada Scotland Yard'dan gelen adamlar, bulundukları yerin sağını solunu öğrendikten sonra, işlerini yapmaya koyulmuşlardı. Fotoğrafçı ve laboratuvar teknisyeni karayolları devriyesine ait motosikletin dayalı durduğu işaret direğinin yanına karın içine araç gereçlerini boşaltıyorlardı. Sorensen bir sigara yakmaya çalıştı, fakat kibritleri rüzgârda sönüp duruyordu. Sarışın, iri gözlü sevimli bir adam olan polis memuru boğazını temizledi.

"Kimse bilmiyor, Teğmen. Olay şöyle oldu. Williams'ın nöbeti saat üçten sonra başlıyordu. Parrings saat altı civarında ondan nöbeti devralacaktı, fakat beş buçuk civarında bir sürücü karakolu arayıp az önce arabasının önüne atlayan bir polis memuruna çarpmış olduğunu ve arabayı çevirmeye çalışırken bir ağaca bindirmiş olduğunu söylemiş. İşte o zaman–"

"Hayır," dedi Gregory, "daha oraya gelme. Şimdi bana acele etmeden anlat, hiç acele etmeden. İlk önce şunu söyle: Morgda nöbet tutan birinin ne yapması gerekiyordu?"

"Ee... görevimiz çevrede dolaşıp kapı ve pencereleri kontrol etmek idi."

"Binanın çevresinde mi?"

"Tam olarak değil, efendim, çünkü arkada çalılar duvarın

tam yanına kadar geliyor, bu yüzden mezarların oraya kadar gidip geniş bir daire çiziyorduk."

"Bir tur atmak ne kadar zaman alıyordu?"

"Duruma bağlı. Bu gece on dakika kadar aldı, karda yürümek zordu ve sis de vardı. Şüphesiz, her seferinde kapıyı kontrol etmek zorundaydık."

"Güzel. Şimdi bana karakola telefon eden sürücüden bahset."

"Efendim?"

"Adam şimdi nerede?"

"Sürücü mü? Karakolda, efendim. Kafasında hafif bir kesik vardı ve Doktor Adams onu muayene etmek istedi."

"Anladım. Adams bu kasabanın doktoru mu?"

"Evet, efendim."

Yolun kenarında kımıldamadan durmakta olan Gregory, birden polis memuruna beklenmeyen bir sertlikte çıkıştı.

"Hangi budala burada yürümüş ve bütün karı ezmiş? Burada bana sözünü etmediğin biri mi vardı?"

Şaşıran, fakat endişeye kapılmayan polis memuru biraz geri çekildi.

"Hiç kimse, efendim. Komiser bize durumu garantiye almak için bütün alanı iple çevirmemizi söyledi."

"Hiç kimse mi? Ne demek istiyorsun? Ya cankurtarandakiler? Onlar Williams'a nasıl ulaştılar?"

"Oh, Williams buradan biraz ötedeydi – onu şuradaki ağacın altında bulduk." Polis memuru yolun karşısında Bentley'in belki on-on iki adım gerisinde karın içinde bulunan bir çukuru gösterdi.

Başka bir şey söylemeden, Gregory ipin üzerinden aşıp, elinden geldiğince kenardan yürüyerek kapatılmış alanı bir baştan bir başa dolaştı. Bentley'in de tıpkı kendi arabaları gibi Londra yönünden gelmiş olduğunu farketti. Yere dikkatle basarak birkaç kere izlerin peşinden aşağı yukarı yü-

rüdü. Tekerleklerin izleri belli bir noktaya kadar açık ve seçik olarak görülüyordu. O yerden sonra kar küçük parçalar halinde dağılmıştı ve altından ortaya kaldırım çıkmıştı. Görünüşe göre, sürücü frene sertçe basmış ve yana doğru kayan tekerlekler bir kar temizleme aracı işini görmüştü. Daha ileride, Bentley'in arka tekerleğine kadar uzanan ve karın içinde belirgin olan birtakım uzun kıvrık izler, arabanın yana kaymış ve dosdoğru ağaca bindirmiş olduğunu gösteriyordu. Başka birkaç arabanın izi de, özellikle yolun kenarındaki sulu ve yumuşak karın içinde korunmuştu. Bunların arasında büyük bir kamyonun kalın tekerleklerinin bırakmış olduğu bazı derin oyuklar vardı; lastiğin desenleri savaş öncesi döneme aitti. Gregory bir müddet Londra yönüne doğru yürüdü ve yolun bu kısmından geçmiş olan son arabanın Bentley olduğunu güçlük çekmeden anladı, zira birkaç yerde onun tekerlek izleri diğer arabaların izlerini silmişti. Bundan sonra insan ayağı izlerini araştırmaya başladı: Adamlardan ve arabalardan uzaklaşarak ters yöne doğru döndü. Bulduğu patika ayak izleriyle doluydu: Sanki burada bir resmigeçit yapılmıştı. Bu izlerin yaralı memuru taşıyan cankurtaran görevlilerine ait olması gerektiğini kavradı ve Pickering komiserini adamları yoldan uzak tutmuş olduğu için tebrik etmeyi kararlaştırdı. Yolun üzerindeki tek iz bir çift kalın bot tarafından yapılmıştı. Bunların koşan bir adama ait oldukları açıkça belliydi. Adam belki çok iyi koşamayan biriydi, çünkü çok küçük adımlar atmıştı. Görünüşe göre, bunu hızını arttırmak için acemice bir gayretle yapmıştı.

"Mezarlık yönünden yolun ortasına koşmuş," diye yönünü tayin etti Gregory, "ve sonra kasabaya doğru yönelmiş. Bu şekilde koşan bir polis memuru, ha? Peki, onu kim kovalıyordu?"

Kovalıyanın izlerini bulmak için çevresine bakındı, fakat

ortada bir şey yoktu: Karın üstü dümdüzdü. Biraz ileriye doğru yürüyünce, Gregory sık çalılarla çevrilmiş dar bir patikanın yoldan ayrılıp mezarlığa gittiği yere geldi. Oradan yirmi adım ötede yolun kenarında karın üzerinde bozulmamış ve çok iyi bir şekilde korunmuş bazı tekerlek ve ayak izleri gördü. Karşı yönden bir araç gelmiş, dönmüş ve durmuştu (bu noktada tekerlek izleri daha derindi); dışarıya iki adam çıkmıştı; bir üçüncüsü onlara yan taraftan yaklaşmış ve onları Bentley'in yanına götürmüştü. Arabaya doğru dönemeci izleyerek gitmişler ve aynı yoldan geri dönmüşlerdi. Taşıdıkları adam onlara biraz sorun yaratmış olmalıydı, zira karın üzerindeki birkaç yuvarlak işaret sedyeyi cankurtarana kaydırmadan önce yere koymuş olduklarını gösteriyordu. Bütün bu izleri bulmuş olduğu yer patikanın başlangıcının biraz ilerisindeydi, bu yüzden Gregory patikaya bir göz attı ve bir-iki dakika sonra yola yeniden döndü, çünkü görmek istediği şeyi görmüştü: Koşan adamın ayak izleri onun nasıl morg yönünden patikaya doğru atılmış olduğunu açıkça gösteriyordu. Binanın yakın zamanda beyaza boyanmış duvarı görüşünü yüz metre kadar kapatıyordu.

Gregory, koşan adamın ayak izlerini dikkatle inceleyerek Bentley'e doğru yürüdü. Kazaya uğramış arabanın sekiz adım berisinde izler adamın sanki ansızın geri dönmek istermiş gibi olduğu yerde dönmüş olduğunu gösteriyordu; biraz ötede kar o kadar ezilmişti ki görülecek fazla bir şey kalmamıştı. Gregory elleri cebinde durarak dudaklarını ısırdı.

"Adama ön tarafıyla vurmaktan kendisini kurtarmış, sonra kaymış ve ona... herhalde arka tarafıyla vurmuş." Gregory başını kaldırdı.

"Williams'ın yarası ağır mı?"

"Henüz kendine gelmiş değil, efendim. Doktor –cankurta-

ranla gelen– adamın daha sonra yürümeyi sürdürmüş olmasına çok şaşırdı – oraya... işte oraya gidene kadar düşmemiş."

"Orasının düşmüş olduğu yer olduğunu nereden biliyorsun?"

"Çünkü biraz kan var..."

Gregory eğilip iyicene baktı. Üç, hayır dört pıhtılaşmış kahverengi nokta karın o kadar içine işlemişti ki onları seçebilmek zordu.

"Cankurtaran onu alıp götürdüğü zaman sen burada mıydın? Kendisine gelmiş miydi?"

"Oh, hayır, efendim, kesinlikle gelmemişti!"

"Kanaması var mıydı?"

"Hayır efendim, yani demek istiyorum ki sadece biraz vardı, kafasından... sanırım kulaklarından."

"Gregory, lütfen bize biraz merhamet et," dedi Sorensen, esnemesini saklamaya çalışmadan. Sigarasını karın içine fırlattı.

"Kurallarda merhametle ilgili bir şey yok," diye tersledi Gregory, yeniden gözlerini çevrede dolaştırarak. Wilson öfke içinde üçayağı düzeltmeye çalışıyordu; Thomas, el çantasındaki alçı dökülmüş ve bütün aletleri toza bulanmış olduğu için, kendi kendisine sessizce küfrediyordu.

"Pekâlâ, herkes işinin başına," dedi Gregory, "izler, ölçüler ve her şey ne kadar fazla olursa o kadar iyi olur; burada işiniz bitince morga gidin, fakat daha sonraya kadar ipi yerinde tutsak iyi olacak. Doktor, sizin için de yapılacak bir iş olabilir... bir dakika," dedi polis memuruna doğru dönerek, "Komiseriniz nerede?"

"Kasabada, efendim."

"İyi öyleyse, Gidip onu görelim."

Gregory paltosunun düğmelerini çözdü; hava ısınmaya başlamıştı. Polis memuru ne yapması gerektiğini bilmeden ağırlığını bir ayağından diğerine geçirdi.

"Benim de birlikte gelmemi istiyor musunuz, efendim?"

"Gel bakalım."

Sorensen şapkasıyla kendisini yelpazeliyerek onları izledi. Güneş iyicene ortaya çıkmıştı ve artık gökyüzünün derin mavisinin yanında siyah ve ıslak görünen ağaç dallarındaki kar bu sıcaklıkta eriyordu. Yürürlerken, Gregory kazaya uğramış arabadan mezarlığa giden patikanın yola ulaştığı nokta arasındaki uzaklığı adımladı: Yüz altmış adım. Patika ve onun sonundaki mezarlık iki tepenin arasındaki gölgelik yerdeydi. Serin olan bu yerde kar yumuşak ve derindi. Tepeler yüzünden kasabanın tek görülen yeri dumanıydı. Beyaza boyanmış küçük bir kulübe olan morgun kendisi ise arka tarafından sık bir çalılıkla çevrilmişti; Kuzey tarafında iki küçük pencere ve bir duvarında yarı açık bir kapı vardı. Birkaç tahta parçasıyla üstünkörü yapılmış olan kapının kilidi yoktu, fakat basit bir sürgüsü vardı. Alanın her tarafında ayak izleri vardı ve kapının tam önünde çadır beziyle örtülmüş yassı bir şekil gördüler.

"Ceset bu mu?"

"Evet, Teğmen."

"Kimse ona dokundu mu? Bu şekilde mi bulundu?"

"Tümüyle aynı şekilde, efendim. Kimse ona dokunmadı. Komiser buraya doktorla geldiği zaman ona baktı, fakat kimse ona dokunmadı."

"Ya çadır bezi?"

"Komiser bize onun üstünü örtmemizi söyledi."

"Söyle bana, siz yolda dururken birisi onun yanına gidebilir miydi?"

"Hayır, efendim. Olamaz. Yol kapatılmıştı."

"Bu taraftan kapatılmıştı. Fakat ya Hackey tarafından?"

"Orada da nöbetçi duran bir adamımız var, fakat tepe yüzünden onu buradan göremiyorsunuz."

"Ya tarlalar?"

"Bu olabilir," dedi polis memuru, "fakat o zaman suyu geçmesi gerekir."

"Su mu? Ne suyu?"

"Yolun öte tarafında bir dere var."

Gregory henüz çadır bezinin yanına gitmemişti. Dikkatle yan taraftan yürüyerek Williams'ın ayak izlerini aradı. Birkaç tanesini en yakındaki mezar taşlarının çevresinden dolaşan dar ve çok ayak altında kalmış patikanın üzerinde buldu; izler uzun barakanın etrafında dolaşıyor ve sonra yeniden çalılığa gidiyordu. Yolda görmüş olduklarına benzeyen bazı büyük ayak izleri, polis memurunun görev yerini terk etmiş olduğu yerdeki karın içinde açıkça belirgindi, bu da adamın karanlıkta yolunu kaybetmiş olduğunu akla getiriyordu.

Gregory, elinde saat kulübenin çevresinde bir tur atarak, bu yolu ne kadar zamanda aldığını buldu: Dört dakika. "Gece vakti, kar fırtınası sırasında belki iki katı olabilir," diye düşündü, "ve belki sis durumunda, buna iki dakika kadar daha eklenebilir." Sık çalıların içine dalan Gregory, kendini bir yamaçtan aşağıya inerken buldu. Birden kar ayaklarının altında kaydı. Birkaç fındık dalına yapışarak derenin içine düşmeden kendisini tam zamanında kurtarabildi. Yeniden dengesini bulduğu bu yer mezarlığın da içinde yer aldığı çukur bir alanın en dip noktasıydı. Yakından bile dereyi görmek zordu, çünkü kenarlarında yüksek kar yığıntıları vardı. Orada ve burada suyun kendisine yakın duran çalıların köklerini sürekli aşındırmakta olduğunu gördü. Derenin yumuşak yatağında taş parçaları vardı, bunların bir kısmı bir kaldırım taşı büyüklüğünde ve şeklindeydi. Geriye dönünce morgun arka duvarını, ama sadece birkaç metre ötede çalıların üstünde yükselen penceresiz üst kısmını, öncesine göre daha iyi görebildi. İyicene baktı, sonra esnek fındık dallarını yolunun üzerinden geri-

ye iterek yukarıya tırmanmaya başladı.

"Kasabanın taş işçisini nerede bulabilirim?" diye sordu polis memuruna. Adam hemen soruyu kavradı.

"Evi köprüyü biraz geçtikten sonra yolun yakınında. Oradaki sarımsı renkli ilk bina. Taş işçiliğini sadece yazın yapıyor; kışları biraz daha para kazanabilmek için marangozlukla uğraşıyor."

"Taşlarını buraya nasıl taşıyor? Yoldan mı?"

"Su seviyesi alçak olduğu zaman onları yoldan getiriyor, fakat su yeterince yüksek olduğu zaman, ki arada sırada böyle olur, onları istasyondan salla buraya taşıyor. Böyle şeyler yapmak hoşuna gidiyor."

"Taşları buraya getirince onları nerede işliyor – derenin kenarında mı?"

"Bazen, fakat her zaman değil. Birçok değişik yerde çalışıyor."

"Eğer buradan dereyi takip edersem, istasyona mı çıkarım?"

"Evet, ama aslında o yoldan gidemezsiniz, her yer suyun kenarına kadar sık çalılarla kaplı."

Gregory morgun yan duvarına doğru yürüdü. Pencerelerin biri açıktı – aslında kırılmıştı ve kenarı çentikli bir cam parçası hemen altındaki karın içine yarısına kadar gömülmüştü. İçerisine bir göz attı, fakat o kadar karanlıktı ki hiçbir şey göremedi.

"Kimse içeriye girdi mi?"

"Sadece komiser girdi, efendim."

"Ya doktor?"

"Hayır, doktor girmedi."

"Doktorun adı neydi?"

"Adams, efendim. Cankurtaranın Londra'dan buraya ne zaman geleceğini bilmiyorduk. Hackey'den gönderilen buraya daha önce geldi ve Doktor Adams da onlarla birliktey-

di. Haber geldiği zaman kendisi gece nöbetindeymiş."

"Öyle mi?" dedi Gregory, fakat polis memurunun sözlerini pek iyi dinlemiyordu. Dikkati, kırılmış camın çerçevesine sıkışmış olan küçük ve açık renkli bir yonga parçası ile duvarın yanındaki karın üzerinde duran derin fakat pek belirgin olmayan çıplak bir ayak izine çevrilmişti. Daha iyi görebilmek için eğildi. Kar, sanki üzerinden çok ağır bir şey sürüklenmiş gibi karmakarışıktı. Orada ve burada dikdörtgen şeklinde bazı yassı izler gördü; bunlar sanki büyük bir ekmek somununun kara bastırılmasıyla elde edilmişe benziyordu. Onların birisinin içinde sarımsı bir şeyler olduğunu farkeden Gregory daha çok eğildi ve birkaç tane daha kıvrık yonga topladı. Başını çevirerek, bir an için ikinci pencereye baktı. Pencere kapalıydı ve beyaza boyanmıştı. Sonra biraz geriye giderek bir dizinin üzerinde eğilip eliyle karları biraz sıyırdı, yeniden ayağa kalktı ve gözleriyle bu garip izlerin geldiği yönü takip etti. Derin bir nefes aldı. Elleri cebinde ayakta dururken, çalılıklar arasındaki beyaz yere, morga ve ilk mezar taşına baktı. Derin ve şekilsiz izler kırık pencerenin altından başlıyor, bir kavis çizerek kapıya doğru gidiyor, sonra sanki sarhoşun biri ağır bir torbayı sürüklemiş gibi sağa ve sola zikzak yapıyordu. Sorensen bir kenarda durmuş bütün bunları fazla bir ilgi göstermeksizin seyrediyordu.

"Niçin kapıda bir asma kilit yok?" diye sordu Gregory, polis memuruna.

"Vardı, Teğmen, fakat kırılmış. Mezar kazıcısının onu demirciye götürmesi gerekiyordu, fakat adam unutmuş ve sonunda hatırladığı zaman günlerden pazarmış, böyle işte. Nasıl olduğunu bilirsiniz." Polis memuru omuzlarını silkti.

Gregory tek bir kelime bile etmeksizin üzeri çadır beziyle örtülmüş şekilsiz yığına doğru yaklaştı, sert kumaşın bir ucunu dikkatle kaldırdı, sonra hepsini birden çekip bir kenara fırlattı.

Bunu yapınca ortaya çıplak bir vücut çıktı. Kolları ve bacakları kıvrık bir şekilde yan tarafına yatmıştı, sanki görünmeyen bir şeyin üzerine diz çökmüş veya bir şeyi itekliyormuş gibiydi. Vücudunun alt kısmından pencereye doğru karın içinde derin bir iz vardı. Kafasının iki adım ötesinde kapı eşiği bulunuyordu. Oradaki kar dümdüzdü.

"Niçin onu incelemediniz?" diye sordu Gregory, yeniden ayağa kalkarken. Kan yüzüne hücum etmişti. "Kim bu adam?" diye sordu, gözlerini güneşten korumak için kepini aşağıya çekmekle uğraşan polis memuruna.

"Hansel, efendim. John Hansel. Yakınlarda bir yerde bir boya fabrikası var."

Gregory, alelade bir el çantasından çıkarmış olduğu bir çift lastik eldiveni giyen Sorensen'in cesedin bacaklarını ve ellerini yoklamasını, gözkapaklarını kaldırmasını ve bel kemiğini incelemesini seyretti.

"Adam Alman mıydı?"

"Bilmiyorum, efendim. Belki ataları olabilir, fakat bunun hakkında bir şey duymadım. Ailesi her zaman buralarda yaşamıştır."

"Ne zaman öldü?"

"Dün sabah, efendim. Doktor bir kalp krizi olduğunu söyledi. Uzun zamandır kalbinden rahatsızdı ve artık çalışmaması gerekiyordu, ama o aldırış etmiyordu. Karısı onu bir başka adam için terk ettiğinden beri hiçbir şeye aldırış ettiği yoktu."

"Morgda başka ceset var mıydı?"

Sorensen doğruldu, dizini bir mendille sildi, kolunun yenindeki görünmeyen bir noktayı oğuşturdu ve lastik eldivenlerini dikkatle el çantasına geri koydu.

"Dünden önceki gün vardı, efendim, ama o çoktan gömüldü. Cenaze merasimi dün öğle vakti yapıldı."

"O halde dün öğleden bu yana burada olan tek ceset bu?"

"Evet, efendim, bir tek bu vardı."

"Evet, Doktor?"

Gregory Sorensen'e doğru yürüdü. Bir an için bir söğüt ağacının altında durdular, fakat az sonra eriyen kar üzerlerine damlamaya başladı.

"Sana ne söyleyebilirim?"

Sorensen'in sesinden canının sıkkın olduğu anlaşılıyordu.

"Ölüm yirmi dört saat kadar önce meydana gelmiş. Senin de görebileceğin gibi, çene kemiklerindeki gerginlik rigor mortis durumunu gösteriyor."

"Ya kollar ve bacaklar? Evet, konuş – bana söyleyeceğin bir şey yok mu?"

İki adam da seslerini indirmişlerdi, fakat konuşmaları öfkeliydi.

"Sen kendin de gördün."

"Ben doktor değilim."

"Pekâlâ –rigor mortis yok. Tek bir belirtisi bile yok; birisi onu engellemiş olmalı– bu kadarla kalsın ve tartışmayı bırakalım."

"Rigor mortis yeniden geri döner mi?"

"Bazen döner, hiç olmazsa bir dereceye kadar, fakat her zaman değil. Bu çok önemli mi?"

"Başlangıçta olduğuna emin misin?"

"Her zaman rigor mortis olur. Bunu bilmen gerekir. Artık lütfen bana başka bir soru sorma, çünkü bütün bildiklerimi zaten söyledim."

"Çok teşekkürler," dedi Gregory, kızgınlığını saklama zahmetine girmeden. Kapıya doğru yürüdü. Kapı açıktı, fakat içeriye girmek için cesedin üzerinden geçmesi – daha doğrusu atlaması gerekiyordu, çünkü her yer zaten yeteri kadar ayak altında ezilmişti ve adam lüzumsuz ayak izi bırakmak istemiyordu. Gregory mandalı yandan yakalayıp

çekti. Karda sıkışmış olan kapı yerinden kımıldamadı. Daha sert çekti, bu sefer kapı cırlak bir gıcırtıyla açılarak duvara çarptı. İçerisi kapkaranlıktı ve kapının eşiğinde erimiş karın meydana getirdiği büyük bir su birikintisi vardı. Gregory, gözlerini kapayıp karanlığa alışmasını bekleyerek, duvarlardan gelen rahatsız edici esintinin içinde bir müddet durdu.

Morg kuzeye bakan küçük pencereden –kırılmış olandan– gelen hafif bir ışıkla aydınlanıyordu, üzerine beyaz boya sürülmüş olan diğeri çok az saydamdı. Çevresine bakınan Gregory toprak zeminin ortasında içi yonga dolu bir tabut gördü. Üzerine altın renkli harflerle "R.I.P" yazılmış siyah bir kordela sarılı köknar ve ladin ağacı dallarından bir çelenk ona dayalı duruyordu. Tabutun kapağı bir köşede duvara yaslanmıştı. Pencerenin altında dağılmış başka odun yongaları vardı; Gregory öbür duvar boyunca bir kazma, bir kürek ve birkaç kangal kirli ve çamura bulanmış ip gördü. Ayrıca birkaç tahta kalas vardı.

Gregory, bir saniye için gözlerini acı veren ışıkta kapayarak yeniden dışarıya çıktı. Polis memuru, ona dokunmamaya büyük bir özen göstererek, cesedin üzerini çadır beziyle örtüyordu.

"Bu sabah saat üçe kadar burada nöbetteydin, doğru mu?" dedi Gregory, ona doğru yürüyerek.

"Evet, efendim." Polis memuru doğruldu.

"Ceset neredeydi?"

"Nöbetim sırasında mı efendim? Tabutun içinde."

"Nereden biliyorsun? Kontrol ettin mi?"

"Evet, efendim."

"Nasıl, kapıyı açarak mı?"

"Hayır, efendim, fakat el fenerimi pencereden içeriye tuttum."

"Cam kırılmış mıydı?"

"Hayır."

"Ya tabut nasıldı?"

"Anlamadım, efendim."

"Tabut açık mıydı?"

"Evet, efendim."

"Cesedin duruş şekli nasıldı?"

"Alışılagelmiş şekildeydi; efendim."

"Neden giyinik değildi?"

Polis memuru biraz canlandı.

"Cenaze merasimi bugün yapılacaktı efendim. Giysi konusu ise uzun hikâye. Hansel'in karısı onu terkedince –iki yıl kadar önce oldu bu olay– eve adamın kızkardeşi geldi. Geçinilmesi zor, oldukça huysuz bir kadındır. Evet, adam tam kahvaltı ederken ölmüş ve kadın o sırada adamın üzerinde olan giysiyi vermek istememiş, çünkü çok yeniymiş. Cenaze kaldırıcısına eski bir giysi verecekmiş, fakat adam ölüyü almaya geldiği zaman daha da eski bir giysi bulup onu siyaha boyamağa karar verdiğini söylemiş. Cenaze kaldırıcısı bir daha gidip gelmek istemediği için ölüyü olduğu gibi almış. Kadın giysiyi bu sabah getirecekmiş–"

"Gregory, Londra'ya dönmek istiyorum. Bana burada daha fazla ihtiyacın yok," diye araya girdi Sorensen. "Bırak arabayı ben alayım. Sen karakolda başka bir tane bulabilirsin."

"Seninle bu meseleyi bir dakika sonra konuşuruz," diye tersledi Gregory. Sorensen sinirlerine dokunmaya başlamıştı. Buna rağmen bir an sonra, "Senin için bir şeyler bulmaya çalışacağım," dedi. Gregory gözlerini buruşuk çadır bezine dikmişti. Cesedi sadece birkaç dakika için görmüş olsa bile onu çok iyi bir şekilde hatırlıyordu. Ölü altmış yaşın biraz altındaydı. Yorgun ve çalışmaktan yıpranmış avuçları vardı. Kafası neredeyse keldi ve ensesiyle yanaklarını gri renkli kısa tüyler örtmüştü. Gregory'nin hafızasına en derin kazınan

şey ise adamın yarı açık ve bulanık gözlerindeki şaşkınlık ifadesiydi. Hava ısınmaya başlamıştı ve Gregory paltosunu çıkarıp atmak istedi. Güneşin şu anda gölgede olan yerlere ulaşması için ne kadar zaman geçeceğini sabırsızlıkla hesaplamaya çalıştı. Kar erimeden önce bütün ayak izlerinin ve diğer işaretlerin kalıplarının çıkarılması lazımdı.

Tam polis memurunu yola göndermek üzereydi ki ekibinin yaklaştığını gördü. Gregory onlara doğru yürüdü.

"Sonunda gelebildiniz. Şimdi dinleyin, kar erimeye başlıyor, bu yüzden vakit harcamayın. Thomas, ben özellikle pencereyle kapı arasındaki izlerle ilgileniyorum, fakat kar sulu, dikkatli ol, yoksa her şey dağılır! Şimdi kasabaya iniyorum. İzlerle işiniz bitince önemli gözüken her şeyi ölçün. Buradan suya olan mesafeyi bulun – orada çalıların arkasında bir dere var. Bütün bölgenin birkaç fotoğrafını çekin ve derenin kıyısını araştırın. Gözümden bir şey kaçmış olabilir."

"Sen merak etme, Gregory," dedi Wilson. Yassı bir torba içinde omuzuna asılmış olan teçhizatı yürürken kalçasına çarpıyor ve adamın hafifçe topallamasına neden oluyordu. "Bizi buradan alması için bir araba yollamayı da unutma," diye ekledi, fazla dert etmeden.

"Hiç unutur muyum?"

Gregory, Sorensen'i tamamen unutarak yola doğru yürüdü. Bir an için geri dönünce doktorun kendisini izlediğini gördü. Kaza yerini çeviren ipler kaldırılmıştı ve bir çekme aracının içindeki iki adam Bentley'i yolun kenarındaki çukurdan dışarıya çıkarıyordu. Kendi arabası köprünün yanında yüzü Londra yönüne dönük duruyordu. Gregory tek kelime etmeksizin Calls'ın yanındaki ön koltuğa geçti. Doktor, arabanın motorunun çalışmaya başladığını görünce adımlarını hızlandırdı. Az sonra karayolları devriyesinden olan polis memurunu geçip Pickering'e doğru yöneldiler.

Karakol pazar meydanındaki iki katlı bir binadaydı. Gre-

gory, ona yol gösteren bir polis memuruyla birlikte üst kata çıktı ve iki yanında kapıların sıralandığı uzun bir koridordan geçti. Koridorun ucundaki pencereden meydanın karşısındaki tek katlı binaların çatılarını görebiliyordu.

Komiser onu karşılamak için ayağa kalktı. Uzun kafalı, kırmızı saçlı bir adamdı. Alnının orta yerinde, başlığın kenarının bırakmış olduğu kırmızı bir iz vardı. Kepi masasının üzerinde duruyordu.

Komiser, ne bir dostluk, ne de bir neşe belirtisi taşıyan sinirli bir gülümsemeyle, ellerini oğuşturdu.

"Pekâlâ, işimize bakalım," diye içini çekti Gregory, bir iskemleye yerleşerek. "Williams'ın sağlık durumu nasıl? Onunla konuşabilir miyim?"

Komiser hayır demek ister gibi başını iki yana salladı.

"Mümkün değil. Kafatası çatlamış. Hackey'deki hastaneye bir-iki dakika önce telefon ettim. Daha kendine gelmemiş olduğunu söylediler ve doktorların sözüne bakılırsa, gelmesi de epey bir zaman alırmış – yani eğer gelirse."

"Anlıyorum. Söyleyin bana, siz kendi adamlarınızı tanırsınız. Williams iyi bir polis memuru muydu? Ne kadar zamandır poliste görev yapıyor? Daha doğrusu, onun hakkında ne biliyorsanız, bana söyleyin."

Gregory biraz dalgın konuşuyordu. Aklı morgda ve karda görmüş olduğu izlerdeydi.

"Williams mı? Size ne söyleyebilirim? Dört yıldır benim yanımda. Daha önce kuzeydeymiş. Orduda görev yapmış, yaralanmış, madalya almış. Buraya geldikten sonra evlendi ve iki çocuğu oldu. Belli bir özelliği yok. Balık tutmayı sever. İyi huyludur, oldukça zekidir. Sicilinde büyük çapta bir hatası yok."

"Ya küçük çapta olanlar?"

"Evet... belki biraz fazla... gevşekti. Fakat iyi kalpli bir şekilde, ne demek istediğimi anlıyorsunuz. Kuralları kendine

göre yorumlamaya biraz eğilimi vardı. Şüphesiz böylesi bir kasabada herkes herkesi tanır... fakat hiçbir zaman önemli bir işe bulaşmadı. Yeteri sayıda trafik cezası kesmezdi... bunun gibi şeyler. Sakin bir adamdı, belki gereğinden de fazla sakindi, diyebilirim. Yani... sakindir," dedi komiser, sözlerini bir irkilmeyle düzelterek.

"Hortlaklara inanır mıydı?" diye sordu Gregory, çok ciddi bir şekilde. Komiser ona baktı.

"Hortlaklara mı?" diye elinde olmaksızın tekrarladı. Kafası karışmışa benziyordu. "Hortlaklara mı? Hayır... Sanmam. Bilmiyorum, doğrusu. Yani size göre o..." cümlesini tamamlamadı. İki adam da bir an için sustular.

Gregory, öne doğru eğilip komiserin gözlerinin içine bakarak, sakin bir şekilde sordu, "Onu korkutup kaçıran şeyin ne olduğu hakkında bir fikriniz var mı?" Komiser yanıt vermedi. Başını hafifçe öne eğdi, sonra kaldırdı.

"En ufak bir fikrim yok, ama..."

"Ama?"

Komiser, Gregory'nin yüzüne dikkatle baktı. Sonunda, sanki gördüğü şey fikrini değiştirmesine neden olmuş gibi, omuzlarını silkti.

"Pekâlâ. Öyleyse elle tutulur konulara bağlı kalalım. Williams'ın tabancası sizde mi?"

"Evet."

"Ve?"

"Tabancayı elinde tutuyordu," dedi komiser yavaş bir sesle.

"Devam edin. Ateş etmiş mi?"

"Hayır. Emniyet tetiği kapalıydı. Fakat... şarjör doluydu."

"Tabanca dolu muydu? Ne olmuş yani? Adamlarınızın boş tabancalarla mı devriyeye çıktığını söylüyorsunuz?"

"Niçin olmasın? Burası sakin bir kasabadır. Her zaman tabancayı doldurmak için yeterli zaman olur..."

"Size göre Williams acaba arabanın ona çarptığı yerden cankurtarandakilerin onu buldukları yere kadar gitmeyi nasıl başarabilmiş?"

Komiserin yüzüne şaşkın bir ifade geldi.

"Kazadan sonra bir yere gidecek durumda değildi, Teğmen. Smithers, Williams'a çarpan adam, onu kendisinin taşıdığını söylüyor..."

"Anlıyorum. İyi, bu bazı şeyleri gerçekten basitleştiriyor... Diyelim ki... yani, işleri basitleştiriyor," dedi Gregory. "Smithers burada mı?"

"Evet."

"Eğer sizce bir mahzur yoksa, onu sorgulamak isterim."

"Şüphesiz."

Komiser kapıyı açıp birisine birkaç kelime söyledi, sonra pencereye doğru yürüdü. Bir-iki dakika sonra, ince uzun, hoş görünümlü bir delikanlı sırtında dar bir şayak pantalon ve dökümlü bir örgü kazakla içeriye girdi. Kalçaları dardı ve yüzü ikinci sınıf bir filmin başrol oyuncusunu andırıyordu. Adam kapıda durarak endişeli bir şekilde Gregory'ye baktı. Gregory ise iskemlesine yaslanmış onu dikkatli bakışlarla inceliyordu. Bir an sonra Gregory konuştu:

"Scotland Yard'dan buradaki soruşturmayı yürütmek için geldim. Belki birkaç şeyi aydınlatmakta bana yardımcı olabilirsiniz."

Smithers yavaşça başıyla onayladı.

"Ben... aslında, bütün hikâyeyi daha önce anlattım... Ben masumum – inanın bana, hata bende değildi."

"Eğer masumsanız, endişe etmenize gerek yok. Şimdi, size karşı yapılan suçlama bir kazaya neden olmak ve insan hayatını tehlikeye atmak. Kanun size daha sonra aleyhinizde kullanılabilecek herhangi bir şeyi söylememe hakkını tanıyor. Sorularıma yanıt vermeyi istiyor musunuz?"

"Evet, evet... şüphesiz... benim... saklayacak bir şeyim

yok," diye kekeledi genç adam, Gregory'nin yapmış olduğu resmi açıklamadan oldukça korkmuş olduğu belliydi. "Lütfen, efendim," diye sürdürdü, "yapabileceğim hiçbir şey yoktu... kendisini arabanın önüne attı. Gece vaktiydi ve her taraf sis içindeydi – onu gördüğüm zaman artık her şey çok geçti. Çok yavaş sürüyordum, yemin ederim ve ona çarpmamak için elimden gelen her şeyi yaptım... Hatta onun yüzünden arabayı bile parçaladım. Fakat bütün hata ondaydı ve işin kötüsü üstelik araba da benim değil... ne yapacağımı bilemiyorum."

"Lütfen, Bay Smithers," dedi Gregory. "Bana bütün hikâyeyi elinizden geldiğince eksiksiz olarak anlatın. Ne kadar hızla gidiyordunuz?"

"Saatte otuz milden daha fazla değil, yemin ederim. O sis yüzünden ve üstelik kar da yağıyordu. Güçlükle görebiliyordum. Aslında farlarımı bile yakmamıştım, çünkü bu durumu daha da güçleştirecekti."

"Yani farlarınız sönük olarak mı araba kullanıyordunuz?"

"Hayır, asla. Sis ışıklarım açıktı, fakat öyle bile olsa üçbeş metre ilerisini göremiyordum. Birdenbire arabanın önüne çıktı –lütfen, inanın bana, adam ya kör olmalıydı ya da çılgın– dosdoğru üzerime koştu ve kendisini arabanın altına attı."

"Elinde bir şey var mıydı?"

"Anlamadım, efendim?"

"Elinde tuttuğu bir şey var mıydı diye sordum."

"O sırada farketmedim. Daha sonra onu kaldırdığım zaman, elinde bir tabanca tuttuğunu gördüm, fakat kaza sırasında bir şey farketmedim. Sadece elimden geldiğince kuvvetle frene bastım, araba olduğu yerde fır döndü ve ben de bir ağaca bindirdim. Oldukça kötü yaralandım," dedi, alnını göstererek.

Smithers'in alnında bir baştan bir başa geçip saçlarının

altında kaybolan kalın ve kırmızı renkli pıhtılaşmış bir kan izi vardı.

"O zaman hissetmedim bile, o kadar korkmuştum ki," diye devam etti adam. "Bir an için ona çarpmamayı başardığımı sandım. Yani gerçekten ona çarpmaktan kurtuldum ve kaydığım zaman ona nasıl çarptığımı hâlâ bilmiyorum – belki tampon çarptı. Karın içinde yatıyordu. Onu karla ovaladım. Kan gözlerime doluyordu, ama kendimi düşündüğüm yoktu. Adam baygın haldeydi ve ilk düşüncem onu bir hastaneye ulaştırmak oldu, fakat arabamı çalıştıramadım –bir yeri bozulmuş, neresi olduğunu bilmiyorum– bu yüzden yoldan yukarıya koştum ve ilk evden telefon ettim."

"Niçin onu arabaya taşımak yerine yolun kenarına taşıdınız?"

"Ee..." genç adam tereddüt etti, "çünkü... çünkü, ee, baygın bir adamın her zaman sırt üstü yatması gerektiğini söylerler ve arabanın içinde yeterli yer yoktu. Eğer yolun ortasına bırakırsam, bir başkasının gelip ona çarpacağını düşündüm..."

"Güzel. Bütün bunlar ne zaman meydana geldi?"

"Saat beşi biraz geçiyordu. Belki on-on beş dakika kadar."

"Telefon etmeye giderken yolda kimse gördünüz mü?"

"Hayır, tek bir kişi bile yoktu."

"Ya daha önce, arabayı sürerken? Kimse gördünüz mü? Yaya gidenler? Başka arabalar?"

"Yaya giden kimse görmedim. Arabalar mı? Hayır, araba da görmedim. Yolda giderken iki kamyon geçtim, ama o sırada ekspres yolun üzerindeydim."

"Nereden geliyordunuz?"

"Londra'dan."

Bir an sessizlik oldu. Smithers Gregory'ye doğru yürüdü.

"Müfettiş, lütfen... artık gidebilir miyim? Ve araba ne olacak?"

"Arabayı dert etmeyin," dedi, camın yanından kımıldamamış olan komiser. "Eğer dilerseniz, adamların onu sizin için bir garaja götürebilirler. Onu kendimiz çekeceğiz. Buradan fazla uzak olmayan bir yerde iyi bir garaj var – arabayı oraya götüreceğiz ve siz de tamir işiyle uğraşırsınız."

"Teşekkür ederim. Çok iyi olur. Sadece biraz para için eve bir telgraf çekmem gerek. Artık... artık gidebilir miyim?"

Gregory ile komiser bakıştılar ve aralarında sessiz bir anlaşmaya vardılar. Gregory Smithers'e dönüp başıyla onayladı. "Lütfen adınızı ve adresinizi bırakın," dedi. "Gerekirse size ulaşabileceğimiz bir adres olsun."

Smithers dışarıya çıkmak için döndü, sonra bir an eli kapı tokmağında durdu.

"Ee... polis memuru... o nasıl?" diye sordu.

"Belki kurtulabilir. Henüz bilmiyoruz." dedi komiser. Smithers sanki konuşacakmış gibi ağzını açtı, sonra başka bir şey demeden odadan dışarıya çıktı.

Nedenini anlayamadığı bir yorgunluğa yenik düşen Gregory, çalışma masasına doğru döndü ve başını ellerine dayadı. Her şeyden çok istediği bir müddet için konuşmadan ve düşünmeden sessiz bir şekilde oturmaktı.

"Korkup kaçtığı şey neydi?" sorusu birden ağzından fırladı, buna kendisi bile şaşırdı. "Hangi baş belası şeyden kaçıyordu?"

"Yani 'kimden' demek istiyorsunuz, öyle değil mi?" dedi komiser, yeniden masasına oturarak.

"Hayır. Eğer başı bir insanla belaya girmiş olsaydı, silahını kullanırdı, kullanmaz mıydı? Bunu yapacağı iki kere ikinin dört ettiği kadar açık, siz ne dersiniz?"

"İzleri siz de incelediniz, değil mi?" diye sordu komiser. Büyük bir dikkatle kepinin kayışını tokasından geçirmekle uğraşıyordu. Gregory onu dikkatle inceledi. Pickering karakolu komiserinin buruşuk yanakları ve kanlı gözleri vardı,

gözlerinin etrafında kırışıklar oluşmuştu. Ve daha şimdiden kırmızı saçlarına hafifçe kır düşmüştü.

"Oraya gittiğiniz zaman durum nasıldı?" Gregory komiserin sorusuna bir soruyla karşılık vermişti. Komiser büyük bir dikkatle tokasıyla uğraşıyordu.

"Parrings karakolda nöbetçiydi. Şu delikanlı, Smithers, ona beş buçukta telefon etmiş. Parrings beni hemen uyandırdı – bitişikteki evde oturuyorum. Ona Scotland Yard'ı aramasını söyledim ve hemen elimden geldiğince çabuk yola çıktım."

"Siz oraya vardığınızda ortalık karanlık mıydı?"

"Biraz aydınlanmaya başlamıştı, fakat kalın bir sis vardı."

"Kar yağıyor muydu?"

"Yok, artık durmuştu."

Komiser kepi elinden bıraktı; sallanan çene kayışları masanın üzerine çarptı.

"Ben oraya gittiğim zaman doktor Williams'la uğraşıyordu. Williams iri yarı bir adamdır, bu yüzden doktor ve sürücü onu cankurtarana koyarlarken yardım ettim. O sırada olay yerine karayollarından iki devriye geldi. Onları, kaza yerine kimseyi yanaştırmamaları için yolda bırakıtm ve sonra mezarlığa tek başıma gittim."

"El feneriniz var mıydı?"

"Yoktu, ama Hardley'ninkini aldım – karayolları devriye çavuşudur. Cesedi kapının hemen dışında, kafası eşiğe dönük olarak yatarken buldum. Kapı açıktı."

"Cesedin duruşu nasıldı?"

"Kolları ve bacakları bükülmüştü. Sanırım bu pozisyonu mafsalları bükülmüş diye adlandırıyorlar."

"Çadır bezini nereden buldunuz?"

"Morgun içinde buldum."

"Yani içeriye mi girdiniz?"

"Evet. Yan yan girdim. Eşikten atladım. Belki karanlıkta

iyi görememişimdir, ama morgun çevresinde gördüğüm izler sadece Williams'a ait izlerdi ve içeride birinin olabileceğini düşündüm–" birden sustu.

"Yani suçlunun orada olacağını mı düşündünüz?"

"Evet, öyle."

Yanıtın kararlı ses tonu Gregory'yi şaşırttı.

"Niçin böyle düşündünüz?"

"İçeriye ışık tuttuğum zaman bir şey kımıldadı."

Gregory iskemlesinde dönüp öne doğru eğilerek komiserin yüzünü inceledi. Aralarındaki mesafe bir metreden fazla değildi, belki daha azdı. Devam etmek için pek acelesi olmadığı görülen komiser gözlerini kaldırdı. Sanki söyleyeceği şeyden utanç duyuyormuş gibi belli belirsiz bir gülümseme dudaklarında dolaştı.

"Bir kediydi..."

Parmağını masanın üzerine vurdu ve ekledi. "O burada."

"Nerede?"

Gregory odanın içini hızla gözden geçirdi, fakat komiser başını salladı, "Burada..."

Bir çekmeceyi açtı ve gazete kâğıdına sarılmış küçük bir paket ortaya çıktı. Bir anlık bir tereddütten sonra adam onu çalışma masasının üzerine koydu. Gregory dikkatli bir şekilde kâğıdın kıvrılmış kenarını açtı ve kuyruğunun ucunda siyah bir kısım bulunan beyaz renkli ve sıska bir kedi yavrusu gördü. Hayvanın tüyleri ıslak ve karışıktı, pençeleri kasılmıştı ve bir gözü kısık ve donuk bir bakışla Gregory'ye bakıyordu.

"Ölü mü?" Gregory şaşkınlık içinde komisere döndü.

"Morga girdiğim zaman henüz hayattaydı."

"Ah!"

Gregory elinden olmaksızın bağırmıştı.

"Ne zaman öldü?"

"Acı içinde bağırıyordu. Onu tutup aldığım zaman ölmek üzereydi."

"Onu nerede buldunuz?"

"Tabutun yanında. Orada oturuyordu... çelengin üzerinde."

Gregory bir an için gözlerini kapadı, sonra onları açıp kediye baktı, onu yeniden gazete kâğıdıyla örttü ve paketi pencere kenarına koydu.

"Bunu otopsi filan için götürmek zorundayım," diye mırıldandı, alnını kurulayarak.

"Kediyi niçin karakola getirdiniz?" diye devam etti.

"İzler. Çevrede hiç pençe izi gördünüz mü?"

"Hayır."

"Çünkü hiçbir iz yoktu," diye açıkladı komiser. "Yanımda sadece bir el feneri vardı ama, her tarafa dikkatle baktım. Kedi karın içinde hiç iz bırakmamış."

"O halde morga nasıl girmiş?"

"Bilmiyorum. Kar yağmaya başlamadan önce orada olmuş olması gerek."

"Kar ne zaman yağmaya başladı?"

"Saat on birden biraz sonra. Belki daha sonradır. Sizin için tam zamanını öğrenebilirim."

"Güzel, fakat içeriye nasıl girdi?" Belki bütün bu zaman boyunca oradaydı."

"Akşamın daha erken saatlerinde orada değildi. Polis memuru Sticks saat üçe kadar nöbetteydi. Saat on birden üçe kadar. Kedi onun nöbeti sırasında bir ara içeriye girmiş olmalı."

"Sticks... o kapıyı açmış mı?"

"Evet, nöbete ilk başladığı zaman. Görevine çok düşkündür – işe başlamadan önce her şeyin yerli yerinde olup olmadığını kontrol etmiş. Bunu ona bizzat ben sordum."

"Anlıyorum. Demek kedi içeriye o zaman girmiş oluyor."

"Sanırım."

Thomas ve Wilson odaya girdiler.

"Hazırız, Teğmen. Her şey tamam. Calls doktoru tren is-

tasyonuna arabayla götürmeye gitti ve birkaç dakika içinde geri döner. Artık gidiyor muyuz?"

"Evet. Bunu arabanın bagajına koyun. Sorensen'e fazladan iş çıktı." dedi Gregory, sesinde biraz hainee bir ton vardı. Komiser ile el sıkıştılar.

"Bütün yardımlarınız için çok teşekkürler. Eğer mümkün olursa, Williams'ın Londra'daki bir hastaneye nakledilmesini istiyorum. Bu arada yeni şey olursa, lütfen beni arayın, oldu mu?"

Alt kata indiler. Gregory saatine bir göz attı ve vaktin daha şimdiden öğleyi geçmiş olduğunu görünce şaşırdı. Açlık hissetmeye başlamıştı.

"Gelin bir şeyler yiyelim," dedi diğerlerine. Yakınlarda küçük bir lokanta vardı, oturulacak masalar ve öğle yemeği servisi olan küçük bir yer. Tam otururlarken Calls arabayla yanlarından geçti. Wilson onu almak için dışarıya koştu ve çavuş, arabayı lokantanın önüne park ettikten sonra içeriye girip onlara katıldı. Dört adam yemeği sessizlik içinde yediler. Koyu renkli ve biraz fazlaca zarif olan bıyığını silen fotoğrafçı kendisi için bir bira ısmarladı ve Gregory'ye döndü.

"Teğmen, size bir içki ısmarlayabilir miyim?"

"Hayır, teşekkür ederim, istemem," dedi Gregory.

Çavuş da, "Araba kullanıyorum," diye bir açıklama yaparak ikramı geri çevirdi.

Yemeği bitirdikleri zaman saat neredeyse iki olmuştu. Kar, çatılarda parıldayan grimsi buzların dışında erimişti ve sokağın her tarafında çamurlu su birikintileri oluşmuştu. Birden Gregory'nin canı araba kullanmak istedi. Adamlar arabaya doluştular. Calls onun yanına öne oturdu, diğer ikisi arkaya geçti ve Gregory etrafa çamurlu sular fışkırtarak yola koyuldu. Gaza basarken, acaba çok hızlı sürdüğümü mü düşünüyor diye gözünün ucuyla çavuşa baktı, fakat Calls yüzünde donuk ve uykulu bir ifadeyle pencereden dı-

şarıya bakıyordu. Gregory arabayı ustaca kullanıyordu, fakat kendi fikrine göre, biraz fazla gergindi. Bu durum onu her zaman biraz tedirgin etmişti, çünkü usta bir sürücünün özelliği olan kayıtsızlık ve soğukkanlılığa sahip olmayı her zaman çok istemişti ve bu ruh halini ancak aklını başka bir şeyle meşgul ettiği müddetçe yakalayabiliyordu. Sokaktan sürüp giderken tekerlekler acı sesler çıkardı ve birkaç dakika içinde ön cam binlerce karanlık noktayla örtüldü. Wimbledon'dan sonra trafik arttı. Gregory yolu açmak için sireni çalıştırmak hevesine kapıldıysa da, ortada gerçekten acil bir durum olmadığı için, vicdanı bu arzusunu yerine getirmesini engelledi. Bir saat sonra Londra'ya varmışlardı. Wilson ile Thomas'ın laboratuvar'da işleri vardı. Gregory çavuştan kendisini evine bırakmasını istedi. Arabada ikisi yalnızdılar ve Gregory eve vardıkları zaman dışarıya çıkmadı. Bunun yerine Calls'a bir sigara uzattı ve bir tane de kendisi yaktı ve sonra şöyle dedi:

"Sen de gördün mü... orada?"

Calls başıyla yavaş yavaş onayladı ve penceresini indirdi.

"Çavuş biz birbirimizi uzun bir zamandır tanıyoruz. Bana bütün bunlar hakkında gerçekten ne düşündüğünü söyler misin? Elinde dolu bir tabanca olduğu halde, seni korkutup kaçırabilecek bir şey var mıdır?"

Kaşlarını hafifçe kaldıran Calls, Gregory'ye hızlı bir bakış attı, sonra ağır ağır sigarasının külünü silkti. Konuşmayacakmış gibi bir hali vardı, fakat birden ağzından şu sözler döküldü:

"Bir tank."

"Haydi canım, ne demek istediğimi biliyorsun."

Çavuş sigarasından derin bir nefes aldı.

"Ben de etrafa iyice bir göz attım, efendim. Bana göre olay şöyle olmuş: Bu Williams denen adam yapınası gerektiği gibi çevreyi dolaşıyormuş; Saat beş civarında veya biraz daha

sonra hoşuna gitmeyen bir şey görmüş. Ama hemen oradan ayrılmamış. Burası önemli. Yerini korumuş... tabancasını çekmiş, fakat emniyet tetiğini indirecek vakti olmamış."

"Koşmaya başladıktan sonra tabancasını çekmiş olamaz mı?" diye sordu Gregory. Çavuşun yüzünü incelerken gözleri parladı. Calls ansızın gülümsedi.

"Siz kendiniz de bunun yapılamayacağını biliyorsunuz. Tabanca kılıflarımız oldukça dardır. Ayak izlerini siz de gördünüz. Adam oradan deli gibi kaçmış. O şekilde koşan bir adam tabanca kılıfıyla uğraşamaz. İlk önce onu açması gerekir. En kötü siste bile insan on metre mesafeden bir çift farı görebilir, özellikle tam yüzüne doğru dönükse. Fakat Williams onları görmemiş, hiçbir şey görmemiş. O şey ne ise, gerçekten adamın aklını başından almış."

"Silahlı bir polis memurunu kim korkutup kaçırabilir?" diye tekrarladı Gregory, ifadesiz bir yüzle. Bir yanıt almayı beklemiyordu ve de almadı.

4

"EVET?" dedi Sheppard. Gregory ona raporu uzattı. "Her şeyin özeti burada, efendim."

Sheppard dosyayı açtı ve okumaya başladı.

"Sabah 9.40. J. Hansel kahvaltı sofrasında kalp krizinden ölüyor. Ölüm Doktor Adams tarafından doğrulanıyor.

"Öğleden sonra 2.00. Cenaze kaldırıcısı geliyor. Hansel'in kızkardeşi kardeşinin giysilerini vermek istemiyor. Cenaze kaldırıcısı çıplak cesedi tabuta koyuyor ve morga götürüyor.

"Öğleden sonra 5.00. Polis memuru Atkins morgdaki nöbetine başlıyor. Ceset, kapağı açık tabutun içinde. Kapı, sürgü yerine konmuş bir tahta parçasıyla kapalı tutuluyor.

"Gece 11.00. Polis memuru Sticks nöbete başlıyor. Morgun içini kapıyı açarak kontrol ediyor. İçeride bir değişiklik yok. Kar yağmaya başlıyor. NOT: Kedi bu sırada, Sticks'in bakmadığı bir anda, içeriye girmiş olabilir.

"Gece 3.00. Williams nöbeti Sticks'den devralıyor. Kapıyı açmıyor. Sticks yanındayken pencereden içeriye el fenerini tutuyor. Sticks bir değişiklik var mı diye bakıyor, olmadığını görüyor ve kasabaya dönüyor.

"Sabaha karşı 5.25-5.35 arası. Smithers, Pickering karakoluna telefon ediyor ve bir polis memuruna arabasıyla çarpmış olduğunu bildiriyor.

"Sabah 5.50-6.00 arası. Hackey'den gelen cankurtaran, Doktor Adams'la birlikte olay yerine geliyor. Pickering komiseri de olay yerine geliyor. Williams baygın bir halde hastaneye götürülüyor. Kafatası çatlamış ve üç kaburgasında kırık var. Bentley marka otomobil morgdan 16 buçuk metre uzakta bir ağaca bindirmiş. Williams'a çarpan şey, ya arabanın bagaj kısmı ya da arka tampon olmalı. Komiser morga yöneliyor; kapının yarı aralık olduğunu görüyor; cesedi buluyor. Ceset, morg kapısının 90 santim kadar önünde, uzuvları hareket ettirilebilir yumuşaklıkta, yerde yan yatmış durumda. Morgun bir penceresi kırılmış. Cam içeriden parçalanmış. Cam kırıkları dışardaki karın içine düşmüş. Komiser morgun içinde kediyi buluyor. Onu yanında götürüyor. Kedi çırpınmaya başlıyor ve kasabaya götürülürken yolda ölüyor.

"Morgun çevresinde bulunan izler:

"1. Polis memuru Williams'ın ayak izleri, adamın botlarına uygunluk gösteriyor; morgun çevresinde bir daire çizerek dolaşmış, sonra olduğu yerden ayrılıp kırık pencereye doğru yönelmiş, sonra yola doğru dönmüş, izler kaza yerinde son buluyor.

"2. Pickering komiserinin ayak izleri. Ayırt etmek zor, zira Williams'ın izlerinin üzerine basarak yürümüş ve onun ayağının ön kısmına ait izlerden bir kısmını silmiş.

"3. Çıplak bir ayak izi, çok bariz bir şekilde görülüyor. Cesedin sol ayağına ait olduğu saptandı; morgun kırık camının hemen önünde bulunmuş; iz duvara doğru dönük, parmaklar hafifçe içeriye doğru kıvrık; çok derin bir iz, sanki kuvvetle bastırılmış gibi.

"4. Binanın köşesindeki pencereden kapıya doğru giden

izler. Dört ayak üzerinde emekleyen birisi tarafından yapılmış olabilir. Derin izler dizlerin bastırılmasıyla yapılmış olduğu izlenimi veriyor. Karın çok sert olduğu iki yerde izler çok iyi durumda: İzlerin çıplak deriye ait olduğu görülüyor.

"5. Kedinin pençe izleri, ölü kedinin pençelerine büyüklük ve biçim bakımından uygunluk gösteriyor. Morgdan 30 metre ötede dere yönünde çalılar arasındaki derin karda bulunmuş; morgun yakınında sanki kedi bir çalının üzerine tırmanmış gibi izler kayboluyor.

"6. Derenin yumuşak yatağında (morgun yakınındaki en derin yeri 40 cm civarında) morgdan 42, 40 ve 37 metre uzaklıkta bulunmuş insan ayağı izleri. İzler herhalde botla yapılmış, fakat suyun etkisiyle pek fazla belirgin değil; kime ait oldukları saptanamadı; ne zaman yapılmış oldukları belli değil; laboratuvara göre iki ila altı gün önce olabilir.

"Gözlem (a). 4 numaralı izin içinde ve pencerenin altında bulunan talaş parçaları tabut içindekilerle aynı.

"Gözlem (b). 4 numaralı iz cesedin bulunduğu yere kadar gidiyor, fakat kapıya kadar gitmiyor (Mesafe metre olarak ölçüldü).

"Gözlem (c). Polis memuru Williams'ın ayak izlerinin bulunduğu patikadan derenin kıyısına olan uzaklık, en yakın olduğu noktadan düz olarak ölçülürse 13 metre; adı geçen yer, sık bir koruluk, en çok fındık fidanları bulunuyor. Morgun arkasından, dere kıyısına olan mesafe (derenin kenarı tabanına göre 47,5 cm kadar daha yüksek) hafif eğilimli bir yamacın olduğu yerden ölçersek dikey olarak 1,5 metre kadar. Derenin yatağında ve koruluğun içinde, hatta en sık olduğu yerlerde bile, taş parçaları bulduk. Bunların ölçüleri bir patatesten daha küçük ve bir insan kafasından daha büyük olma arasında değişiyor; görünüşe göre, bunlar mezarlıkta mezar taşları yapan taş işçisi tarafından çeşitli zamanlarda bölgede bırakılmış.

"Cesedin durumu: Post mortem incelemeye ait ayrıntılı raporda (ekte verilmiştir) belirtilenlere ek olarak: Ellerle ayakların incelenmesinde rigor mortis belirtisi görülmedi, halbuki bu durumun var olduğu dünden önceki gün cenaze kaldırıcısı tarafından tespit edilmişti. Bu kadar kısa bir sürede yumuşama olmayacağından (genellikle rigor mortis ölümden 15-16 saat geçmeden meydana gelmez) birisinin rigor mortisi bozmuş olması gerekiyor."

Sheppard Gregory'ye baktı.

"Teğmen, rigor mortis konusunda bir şey biliyor musun?"

"Evet, efendim, şüphesiz biliyorum. Bütün bu şeyleri uzmanlara danıştım. Rigor mortis güç kullanılarak bozulabilir, bundan sonra ya yeniden geri gelmez, ya da gelse bile daha zayıf olarak döner."

Sheppard raporu elinden bıraktı.

"Bir sonuca varabildin mi?" diye sordu.

"Yani suçun nasıl işlenmiş olduğuna dair mi?"

"Başka ne için olabilir?

"Suçlu morgun içine gizlice girmiş olmalı, hatta Atkins nöbete başlamadan önce." dedi Gregory. "Ya bir köşede, tabutun arkasında veya geride duvarın kenarına yığılmış tahtalarla iplerin arasında saklandı. Saat beş sularında cesedi tabuttan çıkardı, onu pencereye doğru götürdü ve camı dışarıya itti. Williams kırılan camın sesini duydu, ne olduğuna bakmaya geldi ve kırılmış camlarla açık pencereyi görünce tabancasını çekti. Bu arada suçlu cesedi pencereden dışarıya itmeye başlamıştı. Bu Williams'a sanki ceset kendi kendine hareket ediyormuş gibi geldi. Korktu ve koşmağa başladı. Williams gözden kaybolduktan sonra, suçlu pencereden dışarıya çıktı ve cesedi kapıya doğru çekmeye başladı; sonra görünüşe göre onu korkutan bir şey duydu veya gördü, bu yüzden cesedi yere bıraktı ve kaçtı."

"Hangi yöne doğru?"

"Saat beş buçuktu, bir-iki dakika eksik veya fazla olabilir, güneş doğmasından az önceydi. Korunun kenarına giden patikayı izledi, koruluğun içinde ayak izi bırakmaksızın taştan taşa basarak veya kalın dalları kullanarak yol aldı ve sarkan bir dal yardımıyla kendini derenin içine bıraktı, suyun içinde yürüyerek ve mümkün olan her yerde taşlara basarak tren istasyonu yönüne yürüdü."

"Hepsi bu kadar mı?" diye sordu Sheppard.

"Hayır," dedi Gregory. "Değişik bir açıklama daha olabilir. Suçlu saat dört veya biraz sonra olay yerine dere yoluyla geldi. Dereden bakarak Williams morgun öbür tarafına geçinceye kadar bekledi, sonra korunun içinden yamacı tırmandı. Fırtına bir buçuk saat daha sürdüğü için, ayak izleri kısa zamanda taze karla örtüldü. Suçlu patika boyunca uygun bir mesafeden Williams'ı izledi, sonra morgun kapısını açtı, içeriye girdi ve yeniden kapıyı örttü. Buradan sonra ilk açıklamada olduğu gibi hareket etti: cesedi tabuttan çıkardı, camı dışarıya itti, Williams'ın dikkatini çekti, cesedi pencereden dışarıya itekledi ve Williams kaçtığı zaman, cesedi kapıya sürükledi, sürgüyü yeniden yerine taktı ve dereye döndü. Fakat tren istasyonuna gitmek yerine, dereyi ekspres yolun altından geçtiği yere kadar izledi. Orada arabası bekliyordu ve binip gitti."

"Ekspres yolda bir şey bulabildin mi?"

"Birkaç tekerlek izi, kesin bir şey yok. Unutmayın ki size söylediğim her şey bir tahminden ibaret – Williams'la konuşmadan önce hiçbir şeyden emin olamayız. Eğer kapının örtük, ama sürgülenmemiş olduğunu hatırlarsa, o zaman ikinci açıklamayı kabul edeceğiz.

"Williams'ın durumu nasıl?"

"Daha kendine gelmedi. Doktorlar iki-üç gün içinde durumun aydınlanacağını söylüyorlar, iyileşip iyileşmeyeceğinin yani."

"Evet..." dedi Sheppard. "Olayı daha iyi kurgulaman gerek, yoksa elimizde tek bir seçenek kalacak: '...Onun korkusuyla muhafızlar titrediler...'"

Gregory'nin bakışları Başmüfettiş'in yüzünden adamın masanın üzerinde kımıldamadan duran ellerine kaydı.

"Gerçekten böyle mi düşünüyorsunuz?" diye sordu, yavaşça.

"Gregory, keşke beni hasmın olarak değil de, sana yardım etmek isteyen birisi olarak görsen. Kendini bir an için benim yerime koymaya çalış," dedi Sheppard ve sonra teğmenin gülümsemeye başladığını farkedince sakin bir şekilde sordu, "Senden istediğim şey gerçekten bu kadar komik mi?"

"Değil, tabii. Sadece aklıma bir şey geldi. Ben de... her neyse, önemli değil. Eğer sizin yerinizde olsaydım, düşüncemde bir değişiklik olmazdı, yine aynı şeyi düşünürdüm. Eğer bir kapı yoksa, duvardan geçemezsiniz."

"Güzel. İlk açıklamayı ele alalım. Sen suçlunun ilk polis memuru saat onbir'de nöbete başlamadan önce, bir ara morga gizlice girmiş olduğunu söyledin. İşte burada morgun bir planı var. Adamın nerede saklanabileceğini bana göster."

"Köşedeki şu büyük tabutun veya karşı köşedeki tahtaların arkasında."

"Sen kendin bu yerleri denedin mi?"

"Ee, denedim sayılır... büyük tabutun arkasında saklanmak mümkün, fakat birisi yan taraftan içeriye bir ışık tutacak olursa, saklanma yeri olarak pek uygun bir yer değil. İşte bu nedenle tahtaların arkasına saklanmış olduğunu söylüyorum. Bekçilerin hiçbiri morgun içini sistematik bir şekilde araştırmamış; en fazla yaptıkları şey kapıdan içeriye bakmak."

"Güzel. Şimdi, ceset sertleşmişti ve suçlu onu pencereden

çıkarabilmek için cesedin kollarındaki ve bacaklarındaki rigor mortisi yumuşatmak zorunda kaldı, doğru mu?"

"Evet. Üstelik bu işi karanlıkta yaptı. Sonra pencereyi kırmak zorunda kaldı ve cesedi dışarıya attı."

"Duvarın yanındaki karın içinde cesedin ayak izinin olmasını nasıl sağladı?"

"Bunu yapmanın onun için zor olacağını sanmam."

"Bu noktada yanlışın var, Gregory, bunu yapmak onun için çok zor olacaktı. Bu işi Williams'ın dikkatini çekmeden yapması gerekti, fakat zaten Williams'ın dikkati kırılan cam sesiyle olay yerine çekilmişti. Suçlunun bakış açısından çok kritik bir an olmalı. Williams'ın, eğer suçluyu görmüş olsaydı, kaçmayacağına ikimiz de eminiz. Ceset taşıyan birisi onu korkutmayacaktı, zaten morgdaki görevinin böylesi bir işle ilgili olduğunu biliyordu. Belki tabancasını kullanacaktı, belki silah kullanmadan onu yakalamaya çalışacaktı, fakat hiçbir şekilde oradan kaçmıyacaktı. Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

Gregory Başmüfettiş'in gözlerinin içine bakıyordu. Sonunda, başının küçük bir hareketiyle, kabul ettiğini gösterdi.

Sheppard konuşmasını sürdürdü.

"Şimdi, eğer ceset karın üzerine düşmüş olsaydı ve suçlu cesedin yanında olmasaydı –diyelim ki pencerenin arkasında çömelmiş duruyor ve dışardan görünmüyor– Williams o zaman bile kaçmazdı. Tabancasını çeker ve bundan sonra olacakları beklerdi. İçeriye girmemeye karar verebilirdi, fakat gözünü kapıdan ve pencereden ayırmayacaktı. Fakat ne yaparsa yapsın kaçmayacaktı. Burasını da kabul ediyor musun?"

Gregory, masanın üzerindeki plana bakarak, yeniden başıyla onayladı.

"İkinci açıklamada da aynı problem var. Hiçbir kısmının olabilme ihtimali fazla yüksek değil, suçlunun içeriye nasıl

girmiş olduğu kısmı dışında, çünkü birinci açıklamada ileriye sürüldüğü gibi tahtaların arkasına saklanmış olma durumu yok. Dediğin gibi, adamın ayak izlerini hiç şüphesiz kar örtecekti. Devam edelim. Bu noktadan sonra, her iki açıklamada da olay aynı şekilde gelişiyor. Williams kaçıktan sonra, suçlu morgdan çıkıyor, cesedi kapıya doğru çekiyor ve sonra çalılar ve dere yoluyla kaçıyor. Fakat cesedi karın üzerinde çekme amacı neydi? – gerçekte onu çekmiş değil, ikimizin de çok iyi bildiği gibi, burada çok garip bir şey yapmış: Sanki çıplak bir adam elleri ve dizleri üzerinde emekliyormuş gibi bir hava vermiş. Doğru mu?"

"Evet."

"Niçin böyle bir şey yapmış olsun?"

"Durum ilk konuşmamızdan bu yana daha da kötüleşti..." dedi Gregory, sesinin tonu, sanki söyleyecek hiç beklenmedik bir sır varmış gibi, o ana kadar olduğundan değişikti. "Her şey hesaba alınırsa, morga girmesi zor değil. Polis memurunu kolayca izleyebilirdi –karanlık ve rüzgârlı bir geceydi ve kar yağıyordu– Bir kere morgun içine girince, kar ayak izlerini örtsün diye, kırk beş dakika veya bir saat bekleyebilirdi. Fakat bundan sonrası için... bir müddet sizin tam dediğiniz etkiyi yaratmak istediğini düşünmekten kendimi alamadım. Polisi bir yeniden dirilme olduğuna inandırmaya çalışan birisi olduğunu bir kere kabul ettikten sonra, soruşturmamızda yolun sonuna gelmiş olduğumuzu düşündüm. Fakat artık bu teoriyi ele bile alamayız. Suçlu cesedi hareket ettirdi, fakat sonra olay yerinde bıraktı. Belki onu korkutan bir şey oldu, fakat niçin cesedi karın içinde bıraktı? Cesede bir bakış atmak bile onun dirilmediğini anlamaya yetiyor. O bunu biliyor olmalı, fakat yine de onu hareket ettirdi ve bu işe ceset kendi kendine hareket ediyormuş gibi bir hava verdi. Bütün bunların bir anlamı yok – ne suç işleme açısından, ne de delilik açısından."

"Belki senin de bir dakika önce söylediğin gibi, onu korkutan bir şey oldu? Belki yaklaşan arabanın sesini duydu."

"Evet, hatta onu görmüş bile olabilir, fakat–"

"Görmüş mü olabilir? Nasıl?"

"Ekspres yoldan Pickering'e doğru dönüldüğü zaman, arabanın farları –ekspres yol biraz daha yukarda kalıyor, anlıyor musunuz– mezarlığın üzerine düşüyor ve morgun çatısını aydınlatıyor. Dün gece bunu kontrol ettim."

"Gregory, bu önemli bir nokta! Eğer suçlu bir arabanın farları tarafından korkutulmuş ise ve adamın cesedi bırakıp gitmesinin nedeni bu ise, belki işin açıklamasını bulduk. Üstelik bu onun ilk hatası, iyi planlanmış bir işi uygulamasındaki ilk başarısızlığı. Çok korktu ve cesedi bıraktı. Belki gelenin polis olduğunu sandı. Olayı kurgulamanın temeli bu olmalı... Ne olursa olsun, bir çıkış yolu bu bizim için!"

"Evet, bu bir çıkış yolu," diye kabul etti Gregory, "fakat... bence pek güvenilir değil". Bizim karşımızda hava raporlarını inceleyen ve eylemini karışık bir matematik formüle göre planlayan birisi var. Ekspres yolundan dönen bir arabanın bir dakika için mezarlık da dahil bütün alanı aydınlatacağını bilmesi gerekirdi."

"Ona karşı epeyce saygı besliyor gibisin."

"Bu doğru. Ve onu korkup kaçıracak bir şeyin olduğuna da kesinlikle inanmıyorum. Olay yerindeki silahlı bir polis memuru onu korkutmadı. Uzaktan görünen birkaç far ışığından mı korkacaktı?"

"Bazen böyle şeyler olabilir. Bardağı taşıran son damla gibi... Belki onu gafil avladı. Belki onun aklını karıştırdı. Bunun mümkün olduğunu düşünmüyorsun, öyle mi? Yeniden mi gülümsüyorsun? Gregory, bu kişinin tam anlamıyla etkisi altında kalmış gibisin. Eğer dikkatli olmazsan, sonunda... onun bir müridi olup çıkacaksın!"

"Belki olabilir," dedi Teğmen acı bir sesle. Raporu almak

için uzandı, fakat parmaklarının titrediğini farkedince elini masanın altına gizledi. "Belki haklı olabilirsiniz..." dedi biraz düşündükten sonra. "Orada bulduğum her şeyin kesinlikle onun istediği gibi olduğu fikrinden kurtulamıyorum; bilmiyorum – belki aklımı kaçırıyorum. Tek söyleyebileceğim... Williams bir cesetten korkmadı, fakat onun başına gelenlerden korktu. O cesedin başına adamı çok korkutacak bir şey geldi. Bunun ne olduğunu öğrenebiliriz, fakat acaba nedenini öğrenmemiz hiç mümkün olabilecek mi?"

"Bir de kediyle ilgili bir durum var," dedi Sheppard, sanki kendi kendisiyle konuşur gibi mırıldanarak. Gregory başını kaldırdı.

"Evet, var. Doğruyu söylemek gerekirse, bu benim için iyi bir fırsat oldu."

"Bununla ne demek istiyorsun?"

"İlk başından beri bu olay hayret uyandırıcı bir tutarlık gösteriyor –her bir olayın diğerleriyle ortak olan yanları var– belki anlaşılmaz olabilir, fakat hepsi aynı modeli izliyor. Başka bir deyişle, nasıl görünürse görünsün, bu işte belli bir düzen var. Hangi amaçla yapıldığı hakkında en küçük bir fikrimiz olmasa bile, bir gerçekliği var. Başmüfettiş... ben... öyle olsa bile, sizin de söylediğiniz gibi, ben kendim..."

Derdini anlatıp anlatamadığından emin olmayan Gregory, sinirlenmeye başlamıştı.

"Gözetimi arttırmaktan başka yapacak bir şeyimiz olmadığının farkındayım. Yani, şu anda başka bir şey yapmayız, fakat adam bütün seçeneklerini kullandığı zaman, bu olay da olgunlaşacak... Şu ana kadar sarsılmaz bir tutarlılık gösterdi ve bir gün bu tutarlılığı ona karşı kullanacağız. Sciss bir sonraki olayı nerede beklememiz gerektiğini bize söyleyerek yardımcı olacak."

"Sciss mi?" diye tekrarladı, Sheppard. "Az önce ondan bir mektup aldım."

Çekmecesini açtı.

"Artık bundan sonra başka olay olmayacağını söylüyor."

"Ne?" Şaşkınlıktan dili tutulan Gregory, sessizce başını sallayan Sheppard'a bakakaldı.

"Ona göre, olaylar dizisi sona ermiş, ya belirsiz bir müddet için, ya da... sonsuza kadar."

"Bunu Sciss mi söylüyor? Neye dayanarak?"

"Mektubunda halen konuyla ilgili bir rapor hazırlamakta olduğunu ve çalışmasını bitirmeden bir açıklamada bulunmak istemediğini söylüyor. Hepsi bu kadar."

"Anlıyorum."

Soğukkanlılığını yeniden kazanmaya çalışan Gregory, derin bir nefes aldı, uzun zayıf gövdesini doğrulttu ve bir an için ellerini inceledi.

"Sanırım o bu konuda bizden daha fazla şey biliyor. Soruşturmamın sonuçlarını gördü mü?"

"Evet. Talebi üzerine onları kendisine verdim. Ona karşı hiç olmazsa bu nezaketi göstermek zorundaydık, zira olayların meydana gelebileceği yerleri saptamamızda bize yardımcı oldu..."

"Evet, evet. Şüphesiz," dedi Gregory. "Bu... bu her şeyi değiştiriyor. Yapabileceğimiz başka bir şey kalmadı, eğer..."

Ayağa kalktı.

"Sciss ile konuşmak ister miydin?"

Gregory belli belirsiz bir el hareketi yaptı: Şu anda tek istediği şey Scotland Yard'dan uzaklaşmak, kendi kendine kalmak ve bu konuşmayı mümkün olduğu kadar çabuk bitirmekti. Sheppard koltuğunda doğruldu.

"Bu derece sabırsız olmamanı isterdim," dedi alçak bir sesle. "Ne olursa olsun, lütfen bunu kendine karşı yapılmış bir hakaret olarak sayma. Bu konuyla ilgili olarak, lütfen..."

Gregory kapıya doğru geriledi. Sheppard'ın yüzündeki beklenti ifadesiyle oldukça şaşırarak yutkundu ve biraz

güçlükle şöyle dedi:

"Deneyeceğim, Başmüfettiş, fakat onunla konuşmaya henüz hazır olduğumu sanmıyorum. Bilmiyorum. Daha yapamam..."

Sözünü bitirmeden ayrıldı. Koridorda ışıklar akşam için daha şimdiden yanmıştı. Bugün tarifsiz bir şekilde uzun oldu, diye düşündü Gregory; dünkü olay ona haftalar önce olmuş gibi geliyordu. Asansörle aşağıya inmeye başladı, sonra ani bir kararla kendini şaşırtarak ikinci katta asansörden indi ve laboratuvarlara doğru yöneldi, kalın halı ayak seslerini hafifletiyordu. Binlerce elin dokunuşuyla cilalanmış eski moda pirinç tokmaklar orada burada hafifçe parlıyordu. Gregory kafasında bir düşünce olmaksızın ağır ağır yürüdü. Açık bir kapıdan sehpalar üzerine konmuş bazı spektroграflar gördü; onların yakınında beyaz laboratuvar gömleği giymiş bir adam bunsen gaz ocağıyla bir şeyler yapıyordu. Birkaç adım sonra başka bir açık kapıya ulaştı. İçeride, baştan ayağa beyaz toza bulanmış, bir teknisyenden daha çok bir fırıncıyı andıran, Thomas'ı buldu. Sertleşmiş alçıdan garip görünüşlü kıvrık parçaların uzun ve düzenli sıralarıyla ağzına kadar dolu olan oda, soyut bir heykeltıraşın atölyesine benziyordu. Thomas, elinde tahta bir tokmakla, uzun bir masanın üzerine eğilmişti, görünüşe göre en son eserini kalıbından çıkarmak üzereydi. Bir leğen dolusu yumuşak alçı yerde ayaklarının dibinde duruyordu. Gregory kapıya dayanıp onu birkaç dakika seyretti.

"Oh, merhaba," dedi Thomas, başını kaldırarak, "Bitirmek üzereyim. Onu birlikte götürmek istiyor musun?" Kalıpları elinden geçirmeye başladı, bu arada da profesyonel bir tatmin ifadesiyle onlara bakıyordu.

"Hoş ve temiz bir iş oldu," diye mırıldandı kendi kendine. Gregory başıyla onayladı, masanın kenarında duran beyaz ve şaşılacak kadar hafif bir alçı parçasını eline aldı ve

altına bakınca büyük, ince ve ayrık parmakları olan çıplak bir ayağın kalıbını gördü. Alçı, dış taraflarda mantara benzer bir kenar meydana getirmek için hafifçe yükselmişti.

Gregory, kalıbı masaya koyup aceleyle odadan çıkarken, "Hayır, teşekkür ederim, onu şimdi almayacağım," dedi. Thomas onu şaşkınlıkla izledi, sonra alçı bulaşmış kauçuk önlüğünü çıkarmaya koyuldu. Gregory koridora ulaştığı zaman durdu ve omzunun üzerinden sordu:

"Doktor içerde mi?"

"Birkaç dakika önce buradaydı, fakat şu anda gitmiş olabilir. Bilmiyorum."

Gregory koridorun sonuna kadar yürüdü. Kapıyı vurmadan açtı ve otopsi laboratuvarına girdi. Perde örtülüydü, fakat bir mikroskobun yanındaki lamba biraz ışık veriyordu. Etrafta deney tübü dolu delikli askılar, laboratuvar kapları ve diğer aletler ile içinde renkli sıvılar olan bazı parlak şişeler görebildi. Sorensen'den eser yoktu, Fakat onun genç yardımcısı Doktor King masasına oturmuş bir şeyler yazıyordu.

"İyi akşamlar. Sorensen buralarda mı?" diye sordu Gregory; bir yanıt almayı beklemeden King'i soru yağmuruna tuttu.

"Kedi hakkında bir şeyler biliyor musun? Sorensen onu inceledi mi?"

"Kedi mi? Oh! O kedi demek istiyorsun!"

King ayağa kalktı.

"Bu bilmem gereken bir şey – otopsiyi ben yaptım. Sorensen burada yok. Çok işi olduğunu söyledi." King'in imalı konuşması amirine pek o kadar sadık olmadığını gösteriyordu. "Kedi henüz burada," diye sürdürdü. "Ona bakmak ister misin?"

Odanın köşesindeki küçük kapıyı açtı ve tavandaki ışığı yaktı. Bu dar odanın tek eşyası kirli bir tahta masaydı; kim-

yasal madde artıklarıyla ve pas renkli lekelerle kaplanmıştı. Gregory masaya iğnelenmiş olan parçalanmış kırmızımsı şeye şöyle bir baktı ve sonra geriye kaçtı.

"Niçin ben bakıyorum?" dedi. "Doktor olan sensin. Ne bulduğunu anlat."

"Yani, aslında... şunu dikkate almalısın ki, ben bir veteriner değilim," diye başladı King, hafifçe doğrularak. Konuşurken elini ceketinin ön cebinde duran mürekkep ve kurşun kalemlere götürdü.

"Evet, evet, bunu biliyorum, fakat otopsinin hemen yapılmasını istiyordum ve bir veteriner bulacak zaman yoktu. Şimdi söyleyin, Doktor, kedi neden ölmüş?"

"Açlık ve soğuğa maruz kalmaktan. Öylesi acınacak bir halde sıska ve küçük hayvandı ki..."

"Nasıl yani?"

King nedenini anlamasa bile, Gregory'nin şaşkınlığından rahatsız oldu.

"Ne bekliyordun? Zehir mi? İnan bana, öyle bir şey yoktu. Bütün alışılagelmiş testleri yaptım, fakat aslında bu zahmete değmezdi. Kedinin bağırsaklarında hiçbir şey yoktu. Hayal kırıklığına uğramış görünüyorsun."

"Hayır, hayır, şüphesiz sen haklısın. Başka bir şey var mıydı?" diye sordu Gregory, lavabonun içine konmuş bazı aletlere bakarak. Bir pensin yanında ağız kısmına birkaç parça kürk yapışmış ince bir bıçak vardı.

"Eh, ne yapalım," dedi Gregory. "Ee, Doktor, zahmetin için teşekkür ederim. İyi geceler."

Gregory döndü ve koridora yürüdü. Birkaç saniye sonra geri geldi. Yeniden kâğıtlarına dönmüş olan Doktor King başını kaldırdı.

"Özür dilerim, Doktor... kedi çok küçük bir yavru muydu?"

"Hayır, hiç de değil, gerçekte oldukça yaşlıydı. Boyunun

küçüklüğü seni aldatmasın – bu cinsinin bir özelliği olmalı."

Gregory, King'den başka bir şey öğrenemeyeceğini hissetmesine rağmen, bir eli kapı tokmağında sorularını sürdürdü.

"Ee... sence kedinin alışılmışın dışında bir şeyden ölmüş olma olasılığı var mı?"

"'Alışılmışın dışında' ile ne demek istiyorsun?"

"Ee, belki nadir rastlanan bir hastalık... oh, boş ver, bana zaten ölüm nedenini söyledin, sadece saçmalıyorum. Özür dilerim..." King'in yüzündeki alaycı ifadeyi sezen Gregory kurtuluşu, koridora çıkmakta buldu. Kapıyı kapayıp dışarıda durdu. Çok geçmeden King'in ıslık çalmaya başladığını duydu.

"Belki onun neşesini yerine getirdim," diye düşündü, "fakat ben de kendimi aptal durumuna düşürdüm."

Gregory merdivenlerden koşarak inip sokağa çıktı. Binanın içindeki ışıklar geceye hazırlık amacıyla daha şimdiden yanmış olmalarına rağmen, dışarda akşam daha yeni başlıyordu. Güneyden esen kuvvetli bir rüzgâr kaldırımları kurutuyordu. Gregory ıslık çalarak yürüdü, fakat King'in melodisini çaldığını anlar anlamaz sustu. Birkaç adım önünde narin bir kadın yürüyordu. Gregory kadının mantosunun sırtında lekeye benzer bir şey farketti. Hayır, bu bir tüy veya bir iplik parçasıydı. Gregory kadına bunu söylemek üzere yaklaştı, ağzını açtı ve elini selamlamak için şapkasına doğru kaldırmaya başladı, fakat, anlaşılmaz bir şekilde, elini yeniden cebine soktu ve adımlarını hızlandırdı. Ancak daha sonra bu olayı düşündüğü zaman, niçin bir şey söylememiş olduğunu anladı. Kadının sivri bir burnu vardı.

"Böyle aptalca şeyleri dert etmemeliyim!" diye kendi kendine öfkeyle söylendi.

Bir metro istasyonuna girip kuzey yönüne giden ilk trene bindi. Vagonun yan tarafına dayanarak bir gazeteye bakma-

ya başladı, arada sırada pencerelerin önünden hızla geçen istasyon adlarını görmek için gazetenin üzerinden bir göz atıyordu. Wooden Hills'de indi. Tren gürültülü bir şekilde hareket etti ve bir tünelin içine hızla daldı. Gregory boş bir telefon kulübesine girdi ve rehberi açtı. Adların yazılı olduğu sütunda parmağını dikkatle kaydırarak, aradığını buldu: "Sciss, Harvey, Ph.D. M.A. Bridgewater, 876-951." İlk önce kapıyı kapattı, ahizeyi kaldırdı ve numarayı dikkatle çevirdi. Bir dakika kadar sonra telefonun çaldığını gösteren bir ses duydu, sonra küçük bir tıklama ve bir kadın sesi:

"Alo?"

"Doktor Sciss evde mi?"

"Hayır, yok. Kim arıyor?"

"Gregory, Scotland Yard'dan."

Kadın bir an, sanki ne yapacağını bilemeden, durakladı. Gregory onun nefes alışını duyabiliyordu.

"Doktor on beş dakika içinde dönecek," dedi sonunda kadın, sesinde isteksiz bir ifade olduğu açıkça belliydi.

"On beş dakika içinde mi?" diye tekrarladı adam.

"Büyük olasılıkla öyle, aradığınızı söyleyeyim mi?"

"Hayır, teşekkürler, belki ben..."

Gregory cümlenin sonunu getirmeden telefonu kapadı ve rehbere bastırmış olduğu elini kederli bir bakışla süzdü. Yaklaşmakta olan bir trenin yanıp sönen ışıklarını görünce, daha fazla düşünmeden telefon kulübesinden çıktı, gelen trenin yönünü anlamak için ışıklı platform levhasına hızla bir göz atıp son vagona bindi.

Bridgewater'a yaptığı yirmi dakikalık yolculuk boyunca Gregory, Sciss'in telefonuna yanıt veren kadını düşündü. Sciss'in evli olmadığını biliyordu. Acaba annesi olabilir miydi? Hayır. Bu ses daha genç bir sesti. Temizlikçi kadın mıydı acaba? Sanki bu nokta çok önemliymiş gibi, sesi hatırlamak için kendini zorladı; düz, ama aynı zamanda

ahenkli bir sesti. Fakat çok iyi biliyordu ki, sadece Sciss'e ne söyleyeceği konusunda endişelenmemeye çalışıyordu. Bu konuşma sonunda elindeki tek ipucunun da yok olacağından korkuyordu.

Sciss'in mahallesinde metronun dışına yüksek bir binadan çıkılıyordu. Gregory istasyondan aşağıya indi ve başının üzerinden geçen trenlerin gürültüsü altında iki yanında mağazalar sıralanmış geniş bir caddeden yürüdü. Sciss yakınlardaki loş ışıklı ve tenha bir sokakta yaşıyordu; yanındaki evin zemin kat penceresinde peep show reklamı yapan parlak yeşil ışıklı bir tabela vardı.

Sciss'in oturduğu binanın nasıl bir şey olduğunu karanlıkta görmek pek mümkün değildi. Gregory, üst katlardan kaldırımın üzerine çıkıntı yapan bazı beton parçalarının farkına vardı, bunlar çiçeklik veya balkon olabilirdi. Sokağın karşı tarafına konmuş bir neon levhasından vuran az bir ışık dışında, binanın giriş holü tamamıyla karanlıktı. Merdiven de karanlıktı. Gregory kendi kendine çalışan bir asansörün ışıklı düğmesine bastı ve yukarıya çıktı. "Sciss herhalde o baş belası mantık oyunlarıyla beni aptal yerine koyacak," diye dertlendi. Sciss başkalarına karşı üstünlüğünü gösterecek hiçbir fırsatı kaçırmazdı ve herhalde Sciss'in dairesinden yenildiğini hissederek ve bir aptal olduğuna inanarak ayrılacaktı.

Sciss'in dairesinin bulunduğu katın holü de hemen hemen tamamıyla karanlıktı, dışarıya sızan ince bir ışık çizgisi adamın kapısının hafifçe açık olduğunu gösteriyordu. "Zaten kapıyı çalmam lazım," dedi Gregory kendi kendine ve parmağını zilin üzerine yavaşça bastırdı. Kapı hiç ses çıkarmadan ardına kadar açıldı. Gregory içeriye girdi; dairenin havası ılık, tozlu ve çok kuruydu ve garip bir kokusu vardı, çürümenin meydana getirdiği serin bir toprak kokusu, bir mezardan yükselen pis kokuya benzer bir şey, diye düşün-

dü adam. Gregory, burnunu hafifçe kırıştırarak, karanlığa alışmak için birkaç dakika dairenin holünde durdu, sonra biraz ileride görünen bir ışık çizgisine doğru yolunda yavaş yavaş ilerlemeye başladı.

Çok geçmeden daha büyük bir odanın hafifçe aralık kapısına ulaştı. Bir masa lambası, duvarın yanında, bir dolabın açık kapısıyla kısmen gözden saklanmış olarak, yerde duruyordu. Büyük üçgen bir gölge tavanda hareket ediyor, kanatlarını tek tek çırpan çok büyük bir kuşa benziyordu.

Gregory, arkasındaki holün öbür ucunda, bir gaz ocağının tıslamasını ve bir su musluğunun damlamasını duydu. Bu iki sesin dışında dairede mutlak sessizlik hâkimdi – hayır mutlak değil, çünkü birisinin güçlükle nefes alışı duyuluyordu.

Oda geniş ve kare şeklindeydi. Bir ucunda koyu renk bir perde bir pencereyi kısmen örtmüştü. Duvarlarda sıra sıra kitaplar vardı. Gregory odaya girdi ve Sciss'i farketti; bilim adamı çalışma masasının yanında yerde oturuyordu, çevresinde şişkin dosyalar vardı, görünüşe göre yanındaki masa lambasının ışığında bunları bir düzene koymaya çalışıyordu. Oda holden bile daha sıcaktı, hava kaloriferle ısınan dairelere mahsus bir kuruluktaydı; hoş olmayan koku daha da belirginleşmişti.

Ortaya garip bir durum çıkmıştı ve Gregory ne yapacağını bilmeden kapıda durdu. O beklerken dakikalar... dakikalar geçti. Sciss arkası Gregory'ye dönük, dosyalarıyla uğraşmayı sürdürüyordu. Görünüşe göre bu dosyalar çalışma masasının açık gözlerinden dışarıya çıkarılmıştı. Adam, bazılarının üzerindeki tozu dikkatle siliyor, bazılarını ise ileri geri sallıyarak tiksindiğini gösteren bir homurtuyla üflüyordu. Gregory'in arkasında bir yerlerde, herhalde mutfakta, gazın tıslama sesi devam ediyordu. Etrafta dolaşan birini işittiğini sandı, telefonda konuşmuş olduğu kadın olabilir-

di. Gregory odanın içine bir adım daha attı, döşeme çatırdadı, fakat Sciss farkına varmadı. Sonunda Gregory, anlamsız ani bir duyguya kapılarak, dolabın açık olan kapısını gürültülü bir şekilde tıklattı.

"Ne oluyor?" dedi Sciss, karışık saçlı üçgen şeklindeki kafasını dedektifin yönüne doğru çevirerek.

"İyi akşamlar ve... lütfen beni bağışlayın," dedi Gregory, gereğinden yüksek bir sesle. "Bilmem, beni hatırladınız mı? Ben Scotland Yard'dan Gregory'yim. Merkezde tanışmıştık, Başmüfettiş Sheppard'ın ofisinde... Dış kapınız açıktı ve ben–"

Sciss ayağa kalktı –bunu yaparken en yakındaki dosyaları yanlışlıkla tekmeledi– ve parmaklarını bir mendile silerek çalışma masasına oturdu.

"Ben bu... olayı çözmekle görevlendirildim," dedi Gregory, uygun kelimeleri bulmakta güçlük çekerek. "Başmüfettiş bana sizin mektubunuzdan söz etti. Daha başka... başka olayların olmayacağını söylemişsiniz. Size geliş nedenim bunu sormak..."

"Öyle mi? Fakat mektubumda henüz bir açıklama yapamayacağımı da söylemiştim. Tek başına çalışıyorum ve bilmiyorum eğer..."

Cümlenin orta yerinde sustu, kişiliğine hiç uygun olmayan bir kararsızlık sergiliyordu. Sciss, ellerini cebine soktu ve uzun kasıntılı adımlar atarak aynı yerde kımıldamadan duran dedektifin önünden geçip odanın bir ucundan diğer ucuna yürüdü. Pencerenin yanında geri döndü, kollarıyla dizlerini sararak kaloriferin üzerine oturdu ve yerdeki lambanın ışığına gözlerini dikti.

Sciss bir süre sessiz kaldıktan sonra, hiçbir başlangıca gerek duymadan konuşmaya başladı. "Her neyse, belki bu da çok önemli olmayabilir. Planlarımda bir değişiklik oldu... çok önemli bir değişiklik."

Gregory paltosu sırtında ayakta durmuş dinliyordu, fakat aynı zamanda Sciss'in, kendisinin odada olduğunu dikkate almadan, yüksek sesle düşündüğünün de farkındaydı.

"Bir doktora gittim. Uzun zamandır kendimi iyi hissetmiyordum ve üretkenliğimde önemli bir düşüş olmuştu. Aile büyüklerimin yaşlarını temel alarak bulduğum ortalamalara göre otuz beş yıl daha yaşayacağımı hesaplamıştım. Yoğun zihinsel çalışmanın kan dolaşımım üzerindeki etkisini dikkate almayı unutmuşum. Öyle görülüyor ki, vaktim... çok daha az. Bu her şeyi değiştiriyor. Yine de bilemiyorum, eğer–"

Sciss ayağa o kadar birdenbire ve öylesi bir kararlılıkla kalktı ki, sanki niyeti bu ziyarete son vermek için Gregory'yi olduğu yerde bırakıp odadan çıkmaktı. Sciss'den gelecek böylesi bir davranış, Gregory'yi hiçbir şekilde şaşırtmazdı. Sciss'in ona söylediklerinin gerçek olduğundan şüphesi yoktu, fakat duyduklarına ne anlam vereceğini bilemiyordu. Sciss'in sesindeki sakin ve cansız ifade, tutarsız davranışlarıyla taban tabana zıttı: Adam kızgın ve yorgun bir böcek gibi ayağa fırlıyor, bir-iki adım atıyor, oraya buraya oturuyordu – dokunaklı bir görünüşü vardı ve bu durum adamın yorgun ve hemen hemen umutsuz ses tonuna yansımıştı. Sonunda Sciss odadan çıkmadı. Bunun yerine pencerenin karşısındaki duvara dayalı bir kanepeye oturdu. Bir kuşunkine benzeyen kafasının tam üzerinde –adamın şakaklarındaki dağınık gri saçlara hafif bir gölge düşüren– bir resim, Klee'nin "Deli Kadın" adlı tablosunun bir baskısı asılıydı.

"Gelecek yirmi yılı planlamıştım. Ondan sonraki on yılı yedekte tutuyordum. Şimdi her şeyi değiştirmek zorundayım, planlarımı gözden geçireceğim ve ikinci derecede önemli olan her şeyi bir kenara atacağım, orijinal araştırma olmayan her şeyi. Yanında bir şişe nitrogliserin taşımak zo-

rundayken, her şey ikinci dereceye düşüyor! Çalışmalarımın hiçbirini eksik bırakmak istemiyorum."

Gregory sessizliğini korudu.

"Bu olayla ilgilenmeye devam edip etmeyeceğimi bilmiyorum. Uzun vadede fazla önemli bir iş yok – sadece hipotezde birkaç küçük düzeltme yapmak lazım, hepsi o kadar, fakat bu çeşit işi sevmiyorum, ilgimi çekmiyor. Bunun yanı sıra, konuyla ilgili bütün istatistik verilerin tam olarak analizi haftalar – hatta belki uygun bilgisayarlar olmazsa aylar sürecek."

"Bizim arkadaşlar–" diye başladı Gregory.

"Sizinkilerin bir yararı olmaz," diye lafını kesti Sciss. Bu bir suç araştırması değil, bilimsel bir çalışma." Ayağa kalkıp sözlerini sürdürdü. "Ne istiyorsunuz? Bir açıklama mı? Merak etmeyin, onu alacaksınız."

Bir an için saatine baktı.

"Tam da bir ara vermek üzereydim," dedi adam. "Bu olayın kriminoloji ile ilgisi yok. Ortada işlenmiş bir suç yok. Tıpkı bir adamın bir meteor tarafından öldürülmesinde olduğu gibi."

"Yani olayı meydana getiren nedenlerin... doğa güçleri olduğunu mu söylüyorsunuz?" diye sordu Gregory. Fakat sorar sormaz da pişman oldu, çünkü çenesini kapalı tutup konuşma işini Sciss'e bırakmaya karar vermişti.

"Tartışma yapacak zamanım yok, lütfen sözümü kesmeyin. Bu kadar rahatça dile getirdiğiniz 'doğa güçleri'ni tanımlayabilir misiniz? Ben yapamam. Bu olaydaki problem tamamıyla metodolojik. Meselenin suç açısı beni hiç ilgilendirmiyor, hiçbir zaman da ilgilendirmedi."

Sciss konuşmasını kesmeden duvara doğru yürüdü, tavandaki ışığı açtı ve Teğmen'e baktı. İnce dudaklarında bir gülümseme belirmişti.

"Lütfen buraya bakın." Kapısı açık dolabı gösterdi. Gre-

gory daha yakına geldi. Dolabın kapısında bir İngiltere haritası asılıydı. Haritanın yüzeyi isiliğe benzer kırmızı noktalarla örtülmüştü, fakat bu kan kırmızısı benekler her yerde aynı miktarda değildi: Bazı yerlerde daha sıktı, orada burada şehirler tamamıyla çember içine alınmıştı, en az görüldüğü yerler haritanın sağ tarafındaki kanal sahilindeydi.

"Gerçekte bu sizi veya sizin bölümü ilgilendiren bir problem olmadığı için, belki açıklamamı işe yaramaz bulabilirsiniz, fakat sizi temin ederim ki, tek yanıt bu." dedi Sciss hafif, fakat soğukça bir gülümsemeyle. "Noktaların en az olduğu bu bölgenin neresi olduğunu anladınız mı?"

"Evet. Orası cesetlerin çalındığı Norfolk bölgesi."

"Yanlış. Bu harita İngiltere'de son on dokuz yıl içinde kanser nedeniyle ölümlerin dağılımını gösteriyor. En düşük ölüm hızının olduğu bu bölge –yani, elli yıllık bir ortamayı kullanırsak, yüzde otuz daha az– cesetlerin kaybolduğu alanın sınırlarının içine düşüyor. Başka bir deyişle ters bir orantı söz konusu. Bunu ifade edecek bir formül geliştirdim, fakat anlayamayacağınız için şu anda o konuya girmiyeceğim." Sciss'in belli belirsiz gülümsemesi hakaret edici bir hal almaya başlamıştı.

"Sizin başlıca göreviniz olgulara saygı göstermektir," diye sürdürdü Sciss. "Ben ise, aziz dostum, olguların ötesine geçtim. Bazı cesetler kaybolmuş. Nasıl? Eldeki deliller bunların kendiliklerinden kalkıp gittiklerini gösteriyor. Şüphesiz, siz bir polis görevlisi olarak onlara birisinin yardımcı olup olmadığını bilmek istiyorsunuz. Bu sorunun yanıtı: Evet'dir. Onlara sümüklüböcek kabuklarının sağa doğru dönüşlü olmasına sağlayan nedenler yardımcı oldu. Fakat on milyonda bir kere, bir sümüklüböcek kabuğu sola doğru dönüşlü olur. Bu istatistiksel olarak doğrulanmış bir gerçektir. Benim görevim bir fenomen ile bir başka fenomen arasındaki ilişkiyi bulmaktır. Bilimin yaptığı ve sonsuza ka-

dar yapacağı şey de budur. Yeniden dirilme mi? Asla değil. Saçmalamayın. Bu deyim çok gevşek bir şekilde kullanılıyor. Cesetlerin hayata döndüğünü, yani kalblerinin çarpmaya, beyinlerinin işlemeye ve pıhtılaşmış kanlarının yeniden damarlarında dolaşmaya başladığını ileriye sürmüyorum. Ölü bir vücutta meydana gelen değişiklikler bu anlamda geri dönüştürülemez. Başka hangi anlamda olabilir, diye soruyorsunuz – cesetler hareket ettiler ve mekânda konumlarını değiştirdiler. Kabul, fakat sözünü ettiğiniz şeyler sadece olgular – açıklayabilirim!"

Sciss haritaya yaklaştı ve kolunu kaldırdı. Gülümsemekten vazgeçip hızlı ve enerjik bir şekilde konuşmaya başladı. İnce tiz sesinde kazanılmış bir zafer edası vardı.

"Bir fenomen, ancak olayların yapısında düzenli bir örüntü gösteriyorsa, bu durumda olduğu gibi, analize tâbi tutulabilir. Bilim iki fenomen arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasıyla gelişir ve bu da tam olarak benim yapmayı başardığım şey. Eğer ben size niçin bir taş atıldığı zaman yere düşer diye soracak olsaydım, bana yanıtınız yerçekimi yüzünden diye olacaktı. Fakat yerçekimi nedir diye sorsaydım, bir yanıt veremiyecektiniz. Fakat yerçekiminin ne olduğunu bilmesek bile, onun davranışının düzenli örüntüsünü belirliyebiliriz. İnsanlar taşların her zaman düşmesine alışkındır. Günlük hayat içinde varlığını sürdüren herhangi bir fenomen, ne olduğu anlaşılmasa bile, herkesin alıştığı bir şey olur çıkar. Örneğin, eğer insan veya hayvan cesetleri genellikle kalkıp yürüselerdi, eğer bu bir norm olsaydı, polis Norfolk'da meydana gelen olaylarla ilgilenmeyecekti. Ben görünüşte anormal sayılan bu fenomenlerin nedenini bulmakla ve –başka bir örneği olmasa bile– onları başka fenomenlerle, yani herkesin alışkın olduğu, belgelenmiş, uzun zamandır olageldiği için artık halkı şaşırtmayan ve polisin merakını çekmeyen fenomenlerle birleştirmekle gö-

revlendirildim. Kanser nedeniyle ölüm bu çeşit bir fenomene verilecek çok iyi bir örnektir. Son elli yıl için Norfolk bölgesine ait hastane belgelerinin yanısıra, kilise kayıtlarını da inceledim. Şüphesiz bazı güçlüklerle karşılaştım. Bu elli yıllık sürenin ilk dönemlerinde doktorlar kanseri teşhis edemiyorlardı veya onu bugün olduğu gibi ayrı bir hastalık olarak ele almıyorlardı. Yine de, olabileceği ölçüde, kanserden meydana gelmiş ölümlerle ilgili sayısal veriler topladım, onları istatistiklere çevirdim ve bu haritaya aktardım. Sonuçları görüyorsunuz."

Sciss ışığı kapatıp çalışma masasına geçti ve adam bunu yaptığı sırada Gregory sonunda o pis kokunun geldiği yeri keşfetti: Dolabın tam arkasındaki köşeden geliyordu. Orada küflü, lekeli eski kitaplarla ağzına kadar dolu uzun ve alçak kutuların olduğunu gördü.

"Kısaca söylemek gerekirse, Bay Gregory, kanserden ölüm düzenli bir dağılım gösteriyor ve bu dağılım tarafından da kendisine yön veriliyor. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında kanser olaylarında düzensiz olmakla birlikte sürekli bir artış görülmeye başlandı ve bunun sonucunda günümüzde daha çok insan kansere yakalanıp bu yüzden ölüyor. Bununla birlikte, Norfolk ve çevresinde kanserden ölümler nispeten daha düşük. Diğer bir deyişle, son otuz yılda kanserden ölme hızı aşağı yukarı sabit kalmış, halbuki diğer yerlerde sürekli bir artış var. Bu yerin ölüm hızı ile komşu bölgelerin hızları arasındaki fark belli bir seviyeyi aşınca, cesetler kaybolmaya başladı. Merkez, yani ilk ortadan kaybolmanın meydana geldiği yer, bölgenin geometrik açıdan merkezi değil, fakat kanserden ölümlerin en az olduğu yer. Fenomen bu noktadan belli bir örüntüye göre yayılıyor: Isı vs. gibi etkenler yüzünden yayılma hızlı oldu. Bunu daha önce açıklamıştım, hatırlayacaksınız. Son olayda fenomen bölgenin sınırlarına ulaştı. Kanser ölümleriyle il-

gili istatistiklerden elde ettiğim formül bu bölgenin dışında başka bir cesedin kaybolma ihtimalinin olmadığını gösteriyor. Sheppard'a bu temele dayanarak yazdım."

Sciss sustu, döndü ve lambayı yerden aldı. Sanki onunla ne yapacağını bilmiyormuş gibi, bir an elinde tuttu, sonra masanın üzerine koydu.

"Kararınızı buna dayanarak mı verdiniz?" diye fısıldadı Gregory, kendi kendisini dikkatli olması için uyararak.

"Hayır. Gerisi de var."

Sciss kollarını göğsünün üzerinde kavuşturdu.

"Daha önceki olaylarda cesetler 'sürekli olarak' –böyle denebilirse– kayboluyorlardı, yani belli olmayan bir yönde, belli olmayan bir uzaklığa hareket ettiriliyorlardı. Buna rağmen, son olayda cesedin yer değiştirmesi, diğerlerine kıyasla, çok az oldu. Niçin? Çünkü son olay bölgenin sınırına çok yakın bir yerde meydana gelmişti. Bu durum bana formülümün katsayılarını büyük bir kesinlikle hesaplamamda yardımcı oldu. Aynı şekilde, kanser ölüm hızının bizim bölgeden komşu yerlere geçerken geometrik olarak değil de, aritmetik olarak artış göstermesi de işe yaradı."

Oda sessizlik içindeydi. Gregory gaz ocağının uzaktan gelen tıslamasını duyabiliyordu.

"Tamam," dedi sonunda. "O zaman size göre bu ortadan kaybolmalar neden meydana geliyor? Eğer isterseniz, bunlara hareketler de diyebiliriz."

Sciss hafifçe gülümsedi, yüzünde eğleniyormuş gibi bir ifadeyle dedektife baktı.

"Özür dilerim, ama bu sorunuzun yanıtını az önce verdim," dedi. "Tıpkı kendisine Maxwell'in teoremi ile bir radyo alıcısının şeması gösterilmiş olan bir çocuğa benziyorsunuz ve çocuk bunları gördükten sonra şöyle soruyor, 'Bu kutu nasıl konuşuyor?' Daha önce ne sizin, ne de sizin şefinizin aklına insanların neden kanser olduğuna dair bir so-

ruşturma başlatmak gelmedi, geldi mi? Aynı şekilde, bildiğim kadarıyla, Asya gribinden kimin suçlu olduğunu da soruşturmuş değilsiniz."

Gregory dişlerini sıkıp, Sciss'in alaylarına karşılık vermemek için kendi kendisini uyardı.

"Tamam," dedi. "Konuya bakış açınıza göre haklısınız. Elimizdeki bu olay cesetlerin öldükten sonra hareket etmesi, ayağa kalkması ve yürümesi yerine sadece basit bir dirilme olayı olduğundan, siz her şeyin açık ve anlaşılabilir olduğunu düşünüyorsunuz ve sizce daha başka araştırma yapılmasına gerek yok."

"Siz benim aptal olduğumu mu sanıyorsunuz?" dedi Sciss, yeniden kaloriferin üzerine oturarak. Sesi hayret uyandıracak kadar yumuşaktı. "Şüphesiz bu konuda biokimyacıların, psikologların ve biologların yapması gereken bir sürü şey var, fakat polise düşen bir iş yok. Bunun yanı sıra böylesi bir çalışma elli yıl sonra bile kesin bir sonuca varmadan sürüp gidebilir – kanserle ilgili çalışmalarda olduğu gibi. Sadece benim bilim dalım, yani istatistik hemen sonuç verebilir. Aynı şey kanser çalışmaları için de geçerli. Elimizdeki bu olayla ilgili olarak zaman içinde muhtemelen birbiriyle çelişkili birkaç teori ortaya atılacaktır ve öyle sanıyorum ki, bunların içinde halkın en cazip buldukları boyalı basının satışının artmasına yardımcı olacaktır. Bu fenomenin uçan dairelerle, astrolojiyle, buna benzer bir sürü şeyle ilişkisi olduğu söylenecektir. Fakat bütün bunlar benim işim değil."

"Kaybolmaların meydana geldiği yerlerde ölü hayvanların bulunmasına ne diyorsunuz?" diye sordu Gregory, Sciss'in sesinde belirmeye başlayan öfkeyi duymamış gibi yaparak.

"Bu nokta ilginizi mi çekiyor? Evet, şüphesiz..." dedi Sciss. Birden yeniden sakinleşti, ince ve çarpık kollarıyla dizlerini kavradı.

"İşin bu kısmını matematiksel olarak analiz etmedim, fakat en basit ve temel açıklama bu hayvanı bir *vehiculum,** yani cesede hareket faktörünü götüren taşıyıcı veya ortam olarak tanımlamak olacaktır. Bu faktör biolojik bir *agens* gibidir; kanseri meydana getiren şeye benzer bir yapısı var ve bazı şartlar altında, kanseri meydana getiren 'şeyin' faktörümüze dönüşmüş olduğunu varsayabiliriz; yani bir yerden bir yere gitmek için küçük ev hayvanlarını kullanıyor. Çok iyi bilinen bir örnek verilmek istenirse, fareler de veba hastalığında benzer bir rol oynamıştı."

"Bu bir çeşit bakteri mi?" diye sordu Gregory. Dolabın açık kapısına dayanmıştı, Sciss'in önündeki döşemeye düşen gölgesini inceliyor, fakat dikkatle dinlemeyi de sürdürüyordu.

"Dediğim şey bu değil. Bilmiyorum. Bir şey bildiğim yok benim. Bu teorinin tutulacak yanı yok. *Hypotheses non fingo***. Buna dayanamam. Ortaya hipotezler atmak benim işim değil. Problemle ilgilenecek durumda değilim. Zamanım yok."

"Eğer bir bakteri değilse, fakat sizin de dediğiniz gibi bir biolojik faktör ise, belki de bir mikroptur," dedi Gregory. "Akıllı bir mikrop, aslında çok akıllı bir mikrop, insanlar gibi ilerisini düşünme yeteneği olan bir mikrop."

"Bu hikâyeden kazanç sağlamak için bir yol arıyor gibisiniz. Planladığınız şey ne? Akıllı mikroplar üzerine bir magazin yazısı mı?" Sciss'in sesi öfkeyle titriyordu. Gregory sanki onu işitmemiş, sanki parlak bir fikrin ateşiyle yanıyormuş gibi gitgide kelimelerin daha çok üstüne basarak, gitgide daha hızlı konuşarak, yavaş, çok yavaş şekilde Sciss'e doğru yaklaştı.

(*) Taşıyıcı (ç.n.)

(**) Ortaya hipotez atmıyorum. (ç.n.)

"Bu faktör," dedi Gregory, "ansızın düşük ölüm hızının olduğu bir bölgede ortaya çıkıyor. İlk başlarda biraz acemi olmasının dışında, bütün faaliyetlerini bilinçli bir varlık gibi öngörüşle yürütüyor. Örneğin, çok kişinin çıplak bir cesedi biraz –nasıl diyelim– garip olarak düşüneceğini ve böyle birisini yanında dolaştırmanın biraz karışıklık yaratacağını bilmiyor. Daha sonra faktör çıplaklığın ölüler için bile uygunsuz bir giyim tarzı olduğunu öğreniyor. Bir sonraki sefer bir cesedi hareket ettirdiği zaman uygun bir kıyafet bulmaya dikkat ediyor –bunu nasıl yapıyor?– bir perdeyi dişleriyle yırtarak. Daha sonra okumayı öğreniyor; yoksa hava raporlarını nasıl inceleyecekti? Sonra düşük kanser ölümleri bölgesinin sınırlarına çok yaklaştığı zaman o büyük zekası bulanıyor. Sadece sertleşmiş kol ve bacakları harekete geçirebiliyor –bunlara da aralarında eşgüdümün zayıf olduğu bazı hareketler– ve birkaç mezarlık jimnastiği yaptırıyor: Cesedi ayağa kaldırıyor, onu morgun penceresinden dışarıya baktırıyor, işte, bunun gibi şeyler."

"Bütün olup bitenleri bildiğiniz anlaşılıyor. Orada mıydınız?" diye sordu Sciss, yüzünü saklayarak.

"Hayır, orada değildim, fakat bir İngiliz polis memurunu neyin korkutabileceğini iyi biliyorum. Danseden cesetler. Görünüşe göre bilincini kaybetmeden önce Holbein'i ve Ortaçağ'da iskeletlerin oynadıkları şakaları hatırlamış olmalı."

"Kim?"

Bilim adamının sesi neredeyse tanınmaz bir haldeydi.

"Ne dediniz?" Gregory'nin sesinde bir şaşkınlık vardı. "Kim olacak? Biz burada istatistiksel olarak belgelenmiş bir biolojik faktörden söz ediyoruz. Ben sadece bana söylemiş olduğunuz şeyleri tekrarlıyorum."

Gregory Sciss'e o kadar yaklaşmıştı ki, neredeyse adamın dizine dokunabilecekti. Bilim adamı ayağa kalktı, solgun hareketsiz yüzünü dedektifinkine yaklaştırdı. Gregory ada-

mın gözbebeklerinin açılıp kapandığını görebiliyordu. İki adam bu şekilde birkaç dakika durdular, sonra Gregory geriye doğru bir adım attı ve gülmeye başladı. Aslında yapmacık bir gülüştü bu, fakat hemen hemen gerçekmiş gibiydi ve doğal görünümü herkesi kandırabilirdi. Sciss onu bir müddet süzdü, sonra yüzü kendiliğinden seyirmeye başladı ve o da gülmeye koyuldu. Bir an sonra oda sessizleşmişti. Sciss çalışma masasına döndü, koltuğuna oturdu ve geriye doğru kaykılarak parmaklarıyla bir an için bacağının üzerinde trampet çaldı.

"Bu şeyleri benim yaptığımı sanıyorsunuz, öyle değil mi?" diye sordu. Gregory adamdan böylesi bir açık yüreklilik beklememişti. Nasıl bir yanıt vereceğini bilemedi ve konuşmanın almış olduğu bu yeni seyirde, işleri nasıl idare edeceğine karar vermeye çalışarak, uzun hantal bedeniyle sessizce ayakta durdu.

"Birkaç dakika önce," diye sürdürdü Sciss, "benim bir aptal olduğumu düşündüğünüzü sanmıştım. Fakat şimdi anlıyorum ki, benim bir akıl hastası olduğumu düşünüyorsunuz. Ve böylece... tutuklanmayla veya psikolojik gözetim altında tutulmakla tehdit ediliyorum. Sağlık durumum göz önüne alınacak olunursa, her iki olasılığın da ters bir zamanda başıma geldiğini söylemeliyim; buna ek olarak gerçekten hiç kaybedecek vaktim yok. Bu işe yardım etmem için Sheppard'ın beni ikna etmesine izin vermekle hata yaptım, fakat artık çok geç. Teorinin yanlış olduğu konusunda sizi inandırabilmek için ne yapmalıyım?"

"Doktora bugün mü gittiniz?" diye sordu Gregory, sakin bir sesle, masaya doğru yaklaşarak.

"Evet. Doktor Vaugham'ı gördüm. Muayene saatleri dört ila altı arası. Geçen hafta telefonla ondan bir randevu almıştım."

"Muayenesinin sonuçları... tıbbi açıdan gizli midir?"

"Ona telefon edip bana söylemiş olduğu her şeyi size anlatmasını isteyeceğim. Başka bir şey var mı?"

"Aşağıdaki avluda park edilmiş araba size mi ait?"

"Avluda her zaman birçok araba bulunur, bu yüzden hangisinden söz ettiğini bilmiyorum. Benim arabam gri renkli bir Chrysler'dir."

"Şunu da öğren–" diye başladı Gregory. Konuşması telefonun çalmasıyla kesildi. Sciss eğilip ahizeyi kaldırdı.

"Ben Sciss," dedi. Yüksek sesli yanıtın gürültüsü duyuldu.

"Ne?" dedi Sciss. Sonra, sesini biraz daha yükselterek ekledi, "Nerede? Nerede dediniz?"

Bundan sonraki birkaç dakika boyunca ses çıkarmadan dinledi. Gregory masaya daha da yaklaştı. Saatine baktı. Dokuza geliyordu.

"Güzel. Evet..." dedi Sciss sonunda. Tam kapatmadan önce ekledi: "Evet, evet, Gregory burada, evet, ona söylerim." Ahizeyi çarparak kapadı, ayağa kalktı ve açık dolap kapısının içine asılmış olan haritaya doğru yürüdü. Gregory onu izledi.

"Kayıp cesetlerin birisi bulunmuş," dedi Sciss, sesi o kadar yavaş çıkıyordu ki, görünüşe göre kafası başka bir şeyle meşguldü. Miyop bakışlarla haritayı yakından inceledi, cebinden bir kalem çıkararak olayların meydana geldiği bölgenin sınırına yakın bir yeri işaretledi.

"Beverly Court'da bir su deposunun dibinde. Depo boşaltıldığı zaman bulunmuş. Bir erkek cesedi."

"Kim telefon etti?"

"Ne? Ee, bilmiyorum. Sormadım. Bana adını söyledi ama dikkat etmedim. Scotland Yard'dan birisi. Çavuşun biri. Evet, bu durum teoriye uygun. Artık hepsi ortaya çıkmaya başlıyorlar... bir tüfekten ateş edilen kurşunlar gibi, sıra ile, yine de..."

Sustu. Sciss'in yanında duran Gregory, gözlerini kısarak

süzdüğü adamın nefes alıp verişini dikkatli bir şekilde dinliyordu.

"Onların geri döneceğini mi düşünüyorsunuz... hepsinin birden mi?" dedi sonunda. Sciss gözlerini Gregory'ye doğru kaldırdı ve hemen dikleşti. Yüzü kızarmış, nefes alıp verişi daha da hızlanmıştı.

"Bilmiyorum. Olabilir, hatta çok mümkün. Eğer böyle olursa, bu olaylar dizisi sona erecek... ve onunla birlikte her şey. Belki bunu çok geç düşünebildim. İçinde kızılötesi film olan uygun bir kamera beni bütün bu... bu aptallıklardan korumaya yeterli olabilirdi."

"Beverly Court sizin hesaplarınıza uygunluk gösteriyor mu? Demek istediğim bu yer sizin teorinize uyuyor mu?" diye sordu Gregory, biraz baştan savma bir şekilde.

"Bu soruda bir yanlışlık var," dedi Sciss. "Cesetlerin nerede bulunacağını, yani en son nerede duracaklarını önceden söyleyecek durumda değilim. Hesaplayabildiğim tek şey bir kaybolmayla bu fenomenin ortadan kalkışı arasında geçen zaman ve bunu da ancak yaklaşık olarak söyleyebiliyorum. Benim tahminime göre, ilk önce kaybolan cesetler en son bulunacak. Bunun nedenini siz de anlayabilirsiniz. İlk başta belli bir neden yüzünden faktör motor enerjisini cesetlere azami miktarda verdi, bölgenin sınırlarına ulaştığı zaman ise verdiği enerji çok azaldı, bu da ancak aralarında uyum olmayan bir dizi vücut hareketinin yapılmasına yetti. Belki sözlerimin deli saçması olduğunu düşünüyorsunuz. Veya belki de yalan söylediğimi sanıyorsunuz. İkisi de sonunda aynı kapıya çıkar. Beni artık yalnız bırakın, olmaz mı? Daha yapmam gereken bir sürü işim var." Sciss içinde küflü kitapların durduğu kutulardan birini gösterdi. Gregory başıyla onayladı.

"Gidiyorum. Önce tek bir soru. Doktora arabayla mı gittiniz?"

"Hayır. Metroyla gittim ve eve de aynı yoldan döndüm. Benim de sormak istediğim bir soru var : Bana karşı niyetiniz ne? Bunu sormamın tek nedeni mümkün olduğunca uzun bir zaman rahatsız edilmeden çalışmak istemem. Dediğimi anladınız mı?"

Gregory omuzlarında kurşun gibi ağırlaşmaya başlayan paltosunu ilikledi. Derin bir nefes alıp genzinde hafif küflü kokuyu yeniden hissederek, şöyle yanıtladı:

"Niyetim mi ne? Şimdilik, hiçbir şey. Size şunu hatırlatayım ki, ne bir şüpheden söz ettim, ne de bir suçlamada bulundum – tek bir kelime bile!"

Başını önüne eğerek hole doğru yürüdü. Karanlığın içinde bir kadın yüzü hemen kaybolan soluk bir leke gibi gözüne çarptı; bir kapının gürültüyle kapandığını işitti. Daireden çıktı, fosforlu kadrana bakarak saatin kaç olduğunu yeniden kontrol etti ve aşağıya indi. Apartmanın giriş holünde sokağa yönelmek yerine ters yöne döndü ve avluya çıkıp uzun gri renkli bir arabaya doğru gitti. Yavaş yavaş çevresinde dolaştı, civar binaların pencerelerinden gelen soluk ışık altında fazla bir şey göremedi. Araba kilitliydi ve Gregory'nin hareketlerine uyumlu olarak parlak çamurluğun üzerinde danseden apartman pencerelerinin ışığı dışında tamamen karanlıktı. Kaputu elledi, soğuktu, fakat bunun pek bir anlamı yoktu. Radyatöre ulaşmak biraz daha zordu. Eğilmek ve bir deniz canavarının kalın dudaklı ağzına benzeyen krom kaplı geniş delikten içeriye elini uzatmak zorundaydı. Hafif bir gürültü duyunca Gregory ürküp ayağa kalktı. Sciss'i ikinci katın penceresinde gördü. Bu durumda arabayı kontrol etmeme gerek kalmadı, diye düşündü; Sciss'in bu davranışı şüphelerini doğrulamıştı. Fakat aynı zamanda biraz rahatsızlık da duydu, sanki el altından gizlice bir şey yaparken yakalanmıştı ve Sciss'e daha dikkatli bakıp adamın kendisiyle ilgilenmediğini anlayınca bu rahat-

sızlığı arttı. Birkaç dakika açık camın yanında durduktan sonra, Sciss pencere kenarına rahatsız bir şekilde ilişmiş ve dizlerini yukarıya çekerek başını yorgun bir tavırla ellerine dayamıştı. Bu tavır Sciss'in Gregory'de oluşmuş olan imgesine o kadar aykırıydı ki, daha iyi görebilmek için geriye doğru bir adım attı ve bu sırada bir teneke parçasına takılıp onu ayağının altında gürültülü bir şekilde ezdi. Sciss avluya doğru aşağıya baktı. Gregory hiç kımıldamadan, utanç ve öfkeden yüzü kızarmış bir şekilde ve ne yapacağını bilmeden öylece durdu. Görüldüğünden emin değildi, fakat Sciss aşağıya doğru bakmasını sürdürdü ve Gregory onun gözlerini veya yüzünü seçemese bile, adamın hor gören bakışlarını üzerinde hissetti.

Morali tamamen bozulan ve arabayı incelemeyi daha fazla sürdürmeye cesaret edemeyen Gregory, başı eğik ve sırtı kamburlaşmış bir şekilde oradan uzaklaştı.

Metroya varmadan önce kendine gelmişti, hiç olmazsa avluda meydana gelmiş o gülünç olayı –bu olayın kendisini rahatsız etmesine izin vermesinin gülünç olduğunu düşünüyordu– yeni baştan gözden geçirebilecek kadar. Gregory, Sciss'in arabasını o öğleden sonra Londra'nın merkezinde görmüş olduğuna hemen hemen emindi. Sürücünün kim olduğunu farketmemişti, fakat araba aynı arabaydı – arka tamponda belirgin bir çöküntü vardı. O vakit Gregory arabaya pek dikkat etmemişti. Bu rastlantı daha sonra Sciss'in doktora arabasıyla değil de, metroyla gitmiş olduğunu söyledikten sonra önem kazanmaya başlamıştı. Sciss'in yalan söylediğinin ortaya çıkması tek başına çok önemli değildi, fakat Gregory eğer bunu daha önce bilseydi, bu akşam vakti adama karşı olan davranışının daha az çekingen ve daha az dikkatli olacağını hissediyordu. Bundan başka, bu talihsiz ziyaret sırasında kendisini saran acıma duygusunu da böylece engelleyebilirdi. Gregory'nin henüz kesin olarak

bildiği bir şey yoktu, arabayı öğleden sonra görmüş olması da sadece bir ihtimaldi ve bu yüzden de fazla bir değeri yoktu. Onu tatmin eden tek şey, Sciss'in sözlerinde bir tutarsızlık yakalamış olmasıydı. Sciss onu çalışacağı bahanesiyle başından savmıştı, fakat iş yapmak yerine pencerenin önünde aylaklık yapıyordu. Gregory ziyareti sırasında Sciss'in durumunu hatırladı: Cansız vücudu, başı eğik duruşu ve pencere kenarına bitkin bir şekilde yaslanışı. Fakat eğer Sciss'in yorgunluğu anlaşamamalarının temel nedeni ise –hasmının zayıf anından yararlanmasını önleyen ve sonucu alacak sözlerden bir dakika önce daireden çıkması için onu zorlayan aptalca bir incelik yüzünden– Gregory bu durumdan bir yarar sağlamamıştı.

Bu düşüncelerle bir ihtimaller labirentinin içine dalan ve bir şeyler yapamamaktan dolayı öfkelenen Gregory'nin tek istediği şey, evine dömnek ve kalın not defterindeki bilgileri incelemekti.

Metrodan indiği zaman saat onbire geliyordu. Tam Fenshawe'lere giden köşeyi döneceği sırada, bir bina duvarındaki girintinin içinde oturan kör bir dilenciyle onun ayakları dibinde duran kel ve çirkin melez bir köpeğin önünden geçti. Dilencinin bir ağız mızıkası vardı, fakat sadece birisi yaklaşmakta olduğu zaman, müzikle ilgisi olmayan bir dikkat çekme için üflüyordu. Yaşını tayin etmek mümkün değildi, adamın tarifi zor bir sakalla örtülmüş yüzünden daha çok giysileri bu konuda bir fikir veriyordu. Gregory, eve geç vakit dönerken veya gün doğmadan ayrılırken, hep bu aynı dilenciyle hep bu aynı yerde, sanki kurtuluşu olmayan bir vicdan azabıymış gibi karşılaşıyordu. Dilenci, önünde oturmuş olduğu evin büyük cumbalı pencereleri gibi mahalleye ait bir görüntüydü ve Gregory bir polis memuru olduğu ve polis kurallarına göre dilencilik yasak olduğu halde, hiç aklına dilencinin varlığını sessizce kabul ettiği ve böylece

onun suçuna katıldığı düşüncesi gelmemişti.

Gregory dilenci üzerinde aklını fazla yormamıştı –zaten yaşlı adamın giysileri o kadar pisti ki, onu görmek bile insanın midesini bulandırıyordu– fakat bununla birlikte dilenci onun anılarında bir şeyler kımıldatmış ve hatta bilinçaltının derinliklerinde bir şeyler uyandırmış olmalıydı ki, Gregory onun önünden geçerken her zaman kendiliğinden adımlarını hızlandırırdı. Gregory hiçbir zaman dilencilere bir şey vermezdi: Bu davranışının nedeni mesleği veya kötü kalpli birisi oluşu değildi; belki açıklanamaz bir utanç duygusu kendisini engelliyordu. Bu akşam ise, yaşlı adamın durduğu yeri geçtikten ve köpeği onun yanında çömelmiş olarak gördükten sonra (bazen köpeğe acırdı) Gregory geri dönüp karanlık duvara doğru yürüdüğünü ve bunu yaparken cebinden biraz para çıkardığını görünce şaşırdı. Daha sonra, bir insanın hiç kimseye bahsetmediği ve hep tanımlanamaz bir keder duygusuyla hatırladığı o küçük önemsiz olaylardan biri meydana geldi. Dilencinin almak için uzanacağını varsayan Gregory parayla birlikte elini oyuğun belirsiz karanlığına doğru uzattı. Fakat bunu yapınca parmakları o iğrenç pis paçavralara süründü. Aynı şey tekrar tekrar meydana geldi ve dilenci gülünç bir şekilde ağız mızıkasını dudaklarına götürüp üflemeye başladı. Tiksinme duygusuna yenilen ve dertop oturan vücudu saran yırtık kumaşın üzerinde bir cep bulamayan Gregory nereye gittiğine bakmaksızın parayı yere attı ve geri çekildi. Ayağının dibinde madeni bir ses duydu – zayıf sokak lambasının ışığında parasının arkasında yuvarlanarak geldiğini gördü. Gregory onu yerden aldı ve duvardaki karanlık çukura kuvvetle bastırdı. Kısık ve boğuk bir inilti karşılık verdi. Artık umutsuzluğa düşmüş olan Gregory, hızla evinin yolunu tuttu, o kadar uzun adımlar atıyordu ki, sanki koşuyor gibiydi. Heyecanı evinin önüne ulaşana kadar yatışmadı. O zaman odası-

nın penceresinde bir ışık gördü, her zamanki tedbirli halini bırakıp yukarıya koştu ve odasının kapısına vardığı zaman biraz nefesi kesilmişti. Kapının önünde durup bir an dikkatle dinledi. Hiç ses yoktu. Yeniden saatine bakarak –11.15 idi– kapıyı açtı. Camlı teras kapıların tam önünde, Gregory'nin masasında oturup okuyan birisi vardı: Sheppard. Adam başını kitaptan kaldırdı:

"İyi akşamlar, Teğmen," dedi Başmüfettiş. "Sonunda gelebildin."

5

GREGORY o kadar çok şaşırmıştı ki, bir an için verecek bir karşılık bulamadı. Şapkasını çıkarmadan, yüzünde aptalca bir ifadeyle, eşikte durdu. Sheppard hafifçe gülümsedi.

Bu dilsiz oyunu gereğinden fazla uzayınca, "Niçin kapıyı kapatmıyorsun?" dedi adam sonunda. Gregory, kendisini toparlayarak, paltosunu astı ve beklenti dolu bir ifadeyle onu seyreden Başmüfettiş ile el sıkıştı.

Sheppard, yeniden masaya oturup dirseğini okumakta olduğu kitabın üzerine dayayarak, "Sciss'in evinde ne başardığını öğrenmeye geldim," dedi. Başmüfettiş'in konuşması her zamanki gibi sakindi, fakat *başarı* kelimesinde alaycı bir ton sezen Gregory, karşılık verirken safça bir tavır takındı.

"Fakat Başmüfettiş," diye hızla konuşmaya başladı, "yapmanız gereken tek şey bu konuyla ilgilendiğinizi bana söylemekti ve ben de size telefon ederdim. Bu demek değil ki, sizi görmekten memnun olmadım, şüphesiz oldum, fakat ne için zahmet ettiniz–" Sheppard bu sözlere uygun yanıtlar vermeye kalkışmadı; Gregory'nin numarasını anlamış

olduğu belliydi ve küçük bir el hareketiyle onu susturdu.

"Kedi-fare oyununu bırakalım, Teğmen," dedi adam. "Buraya senin masallarından birini dinlemek için gelmediğimi anladın ve böylece zekanın kıvraklığını göstermiş oldun. Bu akşam bir hata yaptın. Çok büyük bir hata. O telefon konuşmasını ayarladığın zaman. Evet, Sciss'in evindeyken ona edilen telefondan söz ediyorum. Gregson'a telefon ettirip bir cesedin bulunmuş olduğu masalını söyleterek Sciss'in tepkisini ölçmek istedin. Ve açıklama yapmaya kalkışmadan önce, bırak da bu küçük numaranla bir şey başaramadığını tahmin edeyim. Haklıyım, öyle değil mi?"

Başmüfettiş'in son sözleri öfkeliydi. Buz gibi olmuş ellerini endişeyle oğuşturan Gregory bir iskemleye ata biner gibi oturdu ve "Haklısınız," diye mırıldandı.

Bütün gevezeliği ortadan kaybolmuş gibiydi. Sheppard ona doğru bir Player paketi itti ve bir sigara da kendisi alarak devam etti:

"Tam anlamıyla ucuz bir numaraydı bu, Gregory, klasik bir numara. Hiçbir şey, veya hemen hemen hiçbir şey öğrenemedin. Diğer taraftan Sciss senin kendisinden şüphe ettiğini biliyor veya yarın öğrenecek, ikisi de aynı kapıya çıkar. Bundan başka o telefon konuşmasını kendisini tuzağa düşürmek için yaptırdığını öğrenecek. Senin haklı olduğunu, yani onun ya aradığımız suçlu ya da yardakçısı olduğunu kabul etsek bile, adamı uyarmakla ona bir iyilikte bulundun. Bunun yanı sıra, bu kadar tedbirli olan suçlunun böylesi açık bir uyarı aldıktan sonra, on kere daha tedbirli olacağı hiç aklına gelmedi mi?"

Gregory, öfkeye yakın bir hisle tırnaklarını kemirirken suskunluğunu korudu. Sheppard konuşmasını sürdürdü. Sesindeki sakinliğine ters düşen tek şey kaşlarının arasındaki derin çizgiydi.

"Bana operasyon planının ayrıntılarını söyleyip söyleme-

mek sana kalmış bir şey, çünkü ben her zaman, mümkün olduğu kadar, benim için soruşturma yapan görevlilerin özgürlüğüne saygı göstermeye çalışırım. Fakat bana Sciss'den şüphe ettiğini söylememen tam anlamında budalalık! Sana onun hakkında birkaç şey söyleyebilirdim, amiri olma sıfatımla değil, fakat onu uzun süredir tanıyan birisi olarak. Bu olayda suçlunun ben olduğum konusundaki şüpheden sanırım artık vazgeçtin?"

Gregory'nin yanakları kızardı.

"Haklısınız, efendim," dedi gözlerini Başmüfettiş'e kaldırarak. "Bir budala gibi davrandım. Ve hiçbir mazeretim yok, sadece mucizelere inanmayı kesinlikle reddediyorum ve delirsem bile, hiçbir şey onlara inanmamı sağlayamaz."

"Biz hepimiz bu olayda şüpheci Thomas'lar olmak zorundayız – bu bizim mesleğimizin talihsiz icaplarından biri," dedi Sheppard. Gregory'nin mahcubiyeti onu bir miktar tatmin etmiş olduğundan neşesi yerine gelmişti. "Her neyse, buraya seni azarlamaya gelmedim, asıl amacım sana biraz yardımcı olabilmek. Yeniden konuya dönelim. Sciss'de neler oldu?"

Bu beklenmedik kurtuluşla içi ferahlayan Gregory, Sciss'e yapmış olduğu ziyareti büyük bir hevesle anlatmaya başladı, kendisine kötü puan getirecek kısımları bile atlamadı. Hikâyenin ortasında, Sciss ile birlikte derin bir sessizlikten sonra kahkaha attıkları yere geldiği zaman, Gregory duvarın arkasından boğuk bir ses duydu. Tüyleri dimdik oldu.

Bay Fenshawe'nin esrarlı gece sesleri başlamıştı.

Gregory gittikçe daha hızlı konuşmaya başladı. Gevezeliğini artırdı. Heyecandan yüzü kızarmıştı. Er veya geç, Başmüfettiş ne olduğu anlaşılmayan bu gürültülerin farkına varacak ve bu garip olayın içine o da karışmış olacaktı. Kafasını zar zor toparlayan ve az sonra neler olacağını pek kestiremeyen Gregory –Bay Fenshawe'nin duvarına, sökül-

müş bir dişin neden olduğu sancıya göstereceği aynı inatçılıkla davranarak– gürültünün tonunun yükselmesini dinliyordu. Bir dizi hırıltıyı çok sayıda yumuşak ve nemli şamar sesi izledi. Gregory sesini yükselterek gergin bir belagatla gitgide daha hızlı konuşuyor, böylece Başmüfettiş'in dikkatini gürültüden başka bir yere çekeceğini umuyordu. Hiç şüphesiz, aynı neden yüzünden, hikâyenin sonuna gelince susmadı. Bay Fenshawe'nin çıkardığı sesleri bastırmak arzusuna kapılarak, başka bir durumda kendine saklayacağı bir şeyi yapmaya koyuldu: Sciss'in "istatistiksel hipotez"inin ayrıntılı bir analizine girişti.

"Bu kanser hikâyesini nereden çıkardığını bilmiyorum," dedi Gregory, "fakat gerçekten düşük ölüm hızı gösteren bir bölge var. Şüphesiz, Norfolk'dakine benzer başka bölgeler var mı diye bakmak için bütün Avrupa'da büyük ölçekli ve karşılaştırmalı bir çalışma yapmamız gerek. Eğer varsa, o zaman Sciss'in teorisinin dibi delinmiş olacak. Bunların hiçbirini onunla konuşmadım, fakat haklı olduğu bir nokta var: Eğer teorisi doğruysa, bu polisin işi değil. Bilimsel bir hipotezin polis tarafından doğrulanması fikri kelimelerle ifade edilemiyecek kadar gülünç. Yine de, teorisinin uzun vadeli sonuçları açısından, Sciss çok zekice davrandı. Fantastik ihtimallerle kafamı karıştırmaya çalışacağına, bütün bunları bir şakaya dönüştürdü. Fakat ortada başka seçenek yok. Bu teori üzerinde epeyce kafa yordum. Vardığım sonuç şu oldu. Size ilk önce daha tutucu yorumu vereceğim. Buradaki varsayıma göre, kanser meydana getiren bir çeşit kendine has mutasyonla, diyelim ki bir çeşit bilinmeyen virüsle, karşı karşıyayız. Bunun açıklaması şöyle; kanser bir organizmanın içinde kaos olarak ortaya çıkıyor; organizma ise, canlı bir vücudun yaşamsal işlevlerinde görüldüğü gibi, düzeni temsil eder ve kaosun antitezidir. Belli şartlar altında bu kaos faktörü –yani kanser, veya daha doğru söylersek, bu kanser

virüsü- değişime uğruyor, fakat canlılığını sürdürüyor, hangi ortam kendine ev sahipliği yapıyorsa orada uykuya yatıyor. Kurban hastalıktan kurtulunca, virüs onun vücudunda yaşamaya devam ediyor. Sonunda virüs o kadar büyük bir değişime uğruyor ki, tamamıyla yeni güçler elde ediyor; kaosa neden olan bir faktör olmaktan çıkıp yeni bir düzen yaratmaya çalışan bir faktöre dönüşüyor – bir çeşit ölümden sonraki düzen. Başka bir deyişle, belli bir süre için, ölümün temsil ettiği kaosa ve ölümden sonra vücutta meydana gelen ayrışmaya karşı savaşıyor. Bunu yapmak için, bu yeni faktör ölmüş bir organizmada yaşam sürecini başlatmaya çalışıyor. Bir cesedin hareket etmeye başlaması, bu sürecin bir işareti. Başka bir deyişle, cesetlerin hareketi, canlı ile –yani değişime uğramış virüs ile– ölü –yani ceset– arasındaki garip bir ortak ilişkiden kaynaklanıyor. İnsan aklının her şeyi kavraması mümkün olmadığından, bu açıklamanın mantıksız olup olmaması önemli değil. Esas önemli olan nokta şu: Bu düzen faktörü çok karmaşık, çok uyumlu hareketler başlatabiliyor. Rastgele bir virüs bir cesedi ayağa kaldıramaz, ona giyecek bir şeyler bulamaz ve sonra da onu bir daha bulamıyacağımız kadar ustaca alıp götüremez."

Gregory sustu, görünüşte Sheppard'ın tepkisini bekliyor gibiydi, halbuki gerçekte duvardan gelen yumuşak ve sürekli bir pıtırtı sesiyle dikkati dağılmıştı – sanki Bay Fenshawe'nin tarafına hafif bir yağmur yağıyordu.

"Bir kanser virüsü ihtimal sınırları içinde," diye sürdürdü Gregory, "fakat muhtemel olmayan muhtemel olanla açıklanamayacağından, bu olay için muhtemel olmayan bir açıklama bulmak zorundayız. Her ne kadar bu noktada kayıtsız görünmeye çalışsa da, Sciss'in uçan dairelerden bahsetme nedeni işte bu. Sorumuzun yanıtını uzayda aramaya mecbur kalabileceğimizi bana anlatmak istedi. İkinci yorum kozmik güçlerle ilgili. Dünya ile yıldızlardan gelen bir ırkın

ilk temasına benzer bir durumla karşı karşıyayız. Şöyle açıklanabilir: Orada uzakta bir canlı türü var, zeki yaratıklar fakat fonksiyonları tümüyle kavrayışımızın dışında. Bunlar insanları yakından incelemek istiyorlar, bunun için bazı bilgi toplama araçları –Bu adı verelim– gönderiyorlar. Henüz ne olduğunu anlayamadığımız bir ulaşım yöntemi kullanıyorlar. Belki onları uçan daireler getiriyor. Bu bilgi toplayıcılar mikroskobik boyutta – pratik olarak görünmez durumda. Dünyaya ulaştıkları zaman canlı organizmalarla ilgilenmiyor ve sadece cesetlere yöneliyorlar – bu şekilde programlanmışlar demek daha doğru olur. Niçin? İlk olarak, kimseye zarar vermemek için – bu yıldızdaki canlıların insani duyguları olduğunu gösteriyor. İkinci olarak, kendinize şu soruyu sorun. Bir makinist bir makina tanımak için ne yapar? Makinayı çalıştırır ve onu işlerken izler. Bilgi-toplayıcılar da aynı şeyi yapıyorlar. Bazı insan cesetlerini çalıştırmaya başlıyor ve bu süreç sırasında bilmek istedikleri her şeyi öğreniyorlar. Eğer bu yorum doğruysa, bu fenomeni kavrayamamızın pek çok geçerli nedeni var. Birincisi, bilgi-toplayıcı rasyonel bir davranış gösteriyor; bu yüzden bizim kelime anlamımıza uygun bir alet veya cihaz değil. Onu bir çeşit av köpeğine benzetmek belki daha uygun: başka bir deyişle, bir çeşit eğitilmiş bakteri denebilir. İkincisi, bilgi toplayıcı ile kanser arasındaki ilişki. Eğer teorik bir temelde bu ikinci yorumla kanser fenomeni arasında bir bağlantı kurmak zorunda kalsam, bunu şu şekilde yapardım: Düşük ölüm hızlarının görüldüğü bölgede de diğer yerlerde olan sayıda kanser virüsü var. Eğer insanların çoğu kanser olmuyorsa, bu da hastalığa karşı bağışık olduklarını gösterir. Böylece insanın kansere olan bağışıklığı uzaydan gelen bir şeye karşı olan bağışıklığına ters orantılı oluyor. Bu teori her şeyi açıklıyor ve istatistiklerimizi de bir kenara atmamış oluyoruz..."

Gregory sustu. Kendi odası, Bay Fenshawe'nin komşu odası gibi sessizdi. Sheppard, bütün bu açıklamalar sırasında, –bazen sanki Gregory'nin fikirlerinden çok, heyecanlı hali kendisini daha çok şaşırtmış gibi görünerek– sakin bir şekilde onu dinlemişti.

"Şüphesiz sen bunların hiçbirine inanmıyorsun..." dedi Başmüfettiş.

"Tek bir kelimesine bile," diye yanıtladı Gregory zayıf bir sesle. Birden içinde her şeye karşı bir kayıtsızlık duydu. Duvarın öte tarafının sessiz olup olmaması umurunda değildi. Tek istediği, Sciss'in evini terkettiği sırada olduğu gibi, yalnız kalmaktı. Başmüfettiş devam etti.

"O kadar çok araştırma yapmışsın ki, artık bir polis gibi konuşmuyorsun. Belki düşmanın dilini öğrenmek iyi bir fikir olabilir... Sciss senin iyi bir öğrenci olduğunu düşünecektir. Ondan şüphe etmeye devam ediyorsun, öyle değil mi? Sence bu işleri niçin yapıyor?"

"Ondan şüphe ettiğim yok," diye yanıtladı Gregory. "Eğer etseydim, resmi bir suçlama yapardım. İşin doğrusu, ben daha çok savunmadayım ve durumum umutsuz. Köşeye sıkıştırılmış bir fare gibiyim. Tek yapmak istediğim şey kendimi bu olayın mucizevi gibi görülen özelliğine karşı savunmak. Zira böylesi bir teoriyi tam olarak geliştirmek için her şeyi dikkate almak gerek, efendim. Örneğin diyelim ki, x faktörü büyük zaman aralıklarıyla ortaya çıkıyor; kanser ölümlerinde meydana gelen son düşüş iki bin yıl kadar önce olmuş –İngiltere'de değil, fakat Yakın Doğu'da; o zaman da bir dizi dirilme varsayılan şeyler meydana gelmiş– biliyorsunuz, Lazarus ve... öteki. ... Eğer bu hikâyeyi bir dakika için bile ciddiye alacak olursak, toprak ayaklarımızın altında açılıyor, bütün uygarlığımız pelteye dönüyor, insanlar ortaya çıkıp kaybolabiliyor, her şey mümkün hale geliyor ve polis güçleri üniformalarını çıkarıp dağılmak, yok olmak zorunda... ve

sadece polis de değil. Mutlaka bir suçlu bulmamız gerek. Eğer bu olaylar dizisi gerçekten sona ermiş ise, o halde kısa bir süre sonra her şey tarih olacak ve elimizde sadece birkaç alçı kalıpla fazla zeki olmayan morg işçilerinin ve mezar kazıcılarının anlattığı birbirini tutmaz birkaç hikâye kalacak – bunlarla ne biçim bir soruşturma yapabiliriz? En son olarak, çalışmamızın geri kalan kısmı herhalde cesetlerin geri alınmasında odaklanacak. Tamamen haklısınız: Yaptığım numara hiçbir işe yaramadı. Telefon Sciss'i hiçbir şekilde şaşırtmadı, ama yine de, durun bir dakika–"

Gregory, gözleri parlayarak, iskemlesinden ayağa fırladı.

"Sciss telefon konuşmasından sonra bana elle tutulur bir şey söyledi. Cesetlerin ortaya çıkmasını beklediğini söyledi ve kendi formülünü kullanarak onların tam olarak nerede ortaya çıkacaklarını hesaplayabileceğini iddia etti... yani hareket enerjileri, onun deyimiyle, tükendiği zaman... Şimdi bize düşen şey, bu yeniden ortaya çıkışların, hiç olmazsa bir kerecik olsun, tanıklar önünde meydana gelmesini sağlamak."

"Dur bir dakika," diye onun sözünü kesti, Sheppard. Adam bir süredir Gregory'nin dikkatini çekmeye çalışıyordu. Odanın içinde heyecan içinde koşuşturmakta olan Gregory, sanki bir-iki dakika için Başmüfettiş'in orada olduğunu unutmuş gibiydi.

"Ortaya ikili bir seçenek koyuyorsun: Ya Sciss – ya da faktör. Şu anda faktörü elemiş durumdasın, böylece elimizde bir çeşit basit suç, morglarda oynanan iğrenç bir oyundan başka bir şey kalmıyor. Ya iki seçenek de geçerli değilse? Ya suçlu ne Sciss, ne de faktör ise? Ya suçlu faktörü icat etmiş ve deneme yapmak amacıyla onu cesetlere şırıngalamışsa?"

"Gerçekten buna inanıyor musunuz?" diye bağırdı Gregory, masaya doğru koşarak. Güçlükle nefes alarak orada durdu, sakin ve kendinden hoşnutmuş gibi gözüken Başmüfettiş'e gözlerini dikti. "Gerçekten... buna... bu saçmalı-

ğa inanıyor musunuz? Hiç kimse hiçbir şey icat etmedi! Böylesi bir buluş Nobel Ödülüne layık olurdu! İnanın bana, bütün dünyanın ondan haberi olurdu. Nedenlerden biri bu. Ve üstelik Sciss–"

Gregory ansızın durdu. Bunu izleyen derin sessizlik esnasında, yavaş, ölçülü ve gıcırtılı bir ses duvarın arkasından değil, Başmüfettiş ile birlikte oturdukları odanın içinden geldi. Gregory bu sesi daha önce de birkaç defa duymuştu. Olaylar birkaç hafta aralıkla, fakat her zaman Gregory karanlıkta yatağında yatarken meydana gelmişti. İlk seferinde gıcırtı onu derin bir uykudan uyandırmıştı. Birisinin kendisine yalınayak yaklaşmakta olduğundan tamamen emin olan Gregory ışığı açmıştı. Odada kimse yoktu. İkinci olay çok geç bir vakitte meydana gelmişti – tam şafak sökmeden önce. Bay Fenshawe'nin sesli jimnastiklerini dinlemekle geçen uykusuz bir geceden sonra yorgun düşen Gregory, kendinden geçmiş yatıyordu, ne uyuyordu ne de uyanıktı. Tekrar lambayı yakmıştı, ilk seferki gibi oda boştu. Üçüncü sefer, eski evlerde tahta döşemelerinin düzensiz bir şekilde kuruduğuna ve bu işlemin ancak gecenin sessiz saatlerinde duyulabildiğine kendi kendini ikna eden Gregory gıcırtıyı dikkate almamıştı. Fakat şu anda oda masanın üzerindeki lamba tarafından çok iyi aydınlanıyordu ve döşeme kadar eski olduğundan şüphe etmediği eşyalardan tek bir ses bile çıkmıyordu. Sobanın yanındaki parke hafif fakat duyulabilir bir şekilde gıcırdadı. Hemen sonra, odanın ortasına yakın bir yerde, arka arkaya iki gıcırtı bunu izledi, birisi Gregory'nin önünde, diğeri arkasında meydana gelmişti. Bir dakika kadar süren bir sessizlikten sonra –Gregory bu süreyi hareket etmeksizin kamburlaşmış bir şekilde geçirmişti– Bay Fenshawe'nin odasından zayıf bir ses geldi, kıkırdama gibi bir ses –yoksa bir ağlama sesi mi?– zayıf, yaşlı, bir battaniyenin altından geliyormuşcasına boğuk bir ses – Bunu

zayıf bir öksürük izledi. Sonra her şey yeniden sessizliğe gömüldü.

"Ve üstelik, Sciss kısmen kendi kendiyle çelişkiye düşüyor..."

Gregory lafını toparlamaya çalıştı, fakat susarak verdiği ara çok uzun sürmüştü ve hiçbir şey olmamış gibi yapamazdı. Nasıl davranacağını bilemez bir haldeydi. Sanki kulaklarından su çıkarmak istiyormuş gibi, kafasını birkaç defa salladıktan sonra, yerine oturdu.

"Anlamaya başlıyorum," dedi Sheppard, iskemlesine yaslanarak. Yüzünde ciddi bir ifade vardı. "Sciss'den şüphe ediyorsun, zira onun bu şeyleri yapmaya kendini zorunlu saydığını düşünüyorsun. Sanırım olayların meydana geldiği her bir gecede adamın nerede olduğunu bulmaya çalıştın. Eğer sadece bunların bir tanesi için bile onun başka bir yerde olduğunu gösteren iyi bir kanıt varsa, şüphelerin çöker – bir yardımcısı olduğunu, yani adamın *per procuram** iş gören bir mucize yaratıcı olduğunu kabul edersen, o başka tabii. Buna ne dersin?"

"Hiçbir şeyin farkına varmaması mümkün mü?" düşüncesi Gregory'nin zihninde şimşek gibi çaktı. "Olamaz. Belki... belki de duymadı. Belki yaşlılık nedeniyle." Dikkatini toplamaya çalıştı. Sheppard'ın sözleri kulaklarında çınlamaya devam etse bile, onların anlamını kavrayamamıştı.

"Ee, evet... şüphesiz..." diye mırıldandı. Sonra kendini kontrol altına alarak: "Sciss, öylesine tek başına yaşayan bir insan ki, başka yerde olduğunu gösteren kuvvetli bir kanıttan söz etmek oldukça zor. Onu sorguya çekmem gerekti, ama yapmadım. İşleri berbat ettiğimi kabul ediyorum. Berbat ettim... Evinin işlerini gören o kadını bile sorguya çekmedim..." dedi.

(*) Vekaleten (ç n.)

"Kadın mı?" dedi Sheppard, hayretini gizleyemeden. Gülümsemesine engel olmaya çalıştığı her halinden belli olarak, Gregory'ye baktı. "O kadın onun kızkardeşidir! Hayır, Gregory, gerçek şu ki, çok fazla bir şey beceremedin. Eğer kadını sorguya çekmek istemediysen, hiç olmazsa bana sorsaydın! Lewes'deki cesedin kaybolduğu gün –hatırla, olay sabaha karşı üç ile beş arasında meydana gelmişti– Sciss benim evimdeydi."

"Sizin evinizde mi?" diye fısıldadı Gregory.

"Evet. Bize yardım etmesi için onu iknaya çalışıyordum –şüphesiz resmi olmayan bir şekilde– ve ona bazı raporlar göstermek istemiştim. Geceyarısından hemen sonra ayrıldı – on ikiyi beş mi geçiyordu, yoksa yarım mıydı söyleyemem, fakat geceyarısı olduğunu bile farzetsek, arabasını Lewes'e sabah üçten önce varacak kadar hızlı sürebileceğinden şüphe ederim. Ancak dörde doğru orada olabilirdi. Fakat asıl önemli olan nokta bu değil. Senin de bildiğin gibi, Teğmen, çok sayıda ihtimal dışı olma durumu vardır – örneğin, maddi açıdan, bir madeni parayı havaya yüz kere atıp doksan dokuzunda tuğranın gelmesi gibi, ihtimal dışı olma durumları vardır. Ve psikolojik açıdan ihtimal dışı olma durumlarının bazıları imkansıza çok yaklaşır. Sciss'i uzun yıllardır tanırım. Katlanılması zor bir adamdır, jiletten ve camdan yapılmış bir egomanyaktır, akla gelecek her şekilde küstahtır, incelikten tamamen yoksundur veya uygar insanların görgü kurallarını sırf nezaket olsun diye değil, fakat sorun çıkmadan rahat bir şekilde bir arada yaşayabilmek için uyguladıklarını bilmez. Onu nasılsa öyle görüyorum. Fakat onun dört ayak şeklinde bir morgta bazı eski tabutların altına saklanabileceğini veya bir cesedin çenesini seloteyple pekiştireceğini veya karın içinde ayak izleri çıkarmak için tepinebileceğini veya rigor mortisi nasıl bozacağını bulmak için kafa yoracağını veya bir cesedi korkuluk gibi sallıyarak bir polis memurunu korkuta-

bileceğini düşünmek – bütün bunlar onun hakkında bildiğim her şeyle bağdaşmaz geliyor. Lütfen anlamaya çalış. Sciss'in bir suç, hatta bir cinayet işleyemeyeceğini ileriye sürmüyorum. Fakat eminim ki, bu kadar tüyler ürpertici özellikleri olan bir suçu hiçbir zaman beceremez. Sadece bir tek Sciss olabilir. O, ya mezarlıktaki o küçük trajikomik olayı tezgâhlamış kişidir, ya da benim tanıdığım Sciss'dir. Başka bir deyişle, eğer Sciss mezarlıktaki olayı sahneye koymaktan paçayı kurtarmak isteseydi, günlük hayatında gerçekte olduğundan çok daha değişik biri gibi görünmeye çalışacaktı. Veya eğer onu suçladığın her şeyi yapmış olsaydı, şimdi yaptığından çok daha tedbirli konuşuyor olacaktı. Bu kadar tutarlı bir rol oynamak sence mümkün müdür?"

"Size daha önce de söylediğim gibi, beni mucizelere inanmaktan kurtaracak herhangi bir şey benim için mümkündür." dedi Gregory, durgun bir sesle, sanki birdenbire üşümüş gibi avuçlarını oğuşturarak. "Işin psikolojik yönüyle ilgilenme lüksüne sahip değilim. Bir suçlu bulmam gerek ve neye mal olursa olsun onu bulacağım. Belki Sciss bir akıl hastasıdır –kelimenin tam anlamıyla demek istiyorum– belki bir monomanyak, belki kişiliğinde bir bölünme var veya egosu ikiye ayrılmış, belki bir yardımcısı var, belki teorisiyle gerçek suçluyu korumaya çalışıyor – elimizde yeterli sayıda ihtimal var."

"Tek bir soruma yanıt ver," dedi Sheppard, çok yumuşakça. "Ama ilk önce şunu anlamanı istiyorum: Sana bir telkinde bulunmuyorum, tepeden bir şey ortaya atmıyorum ve bu olayla ilgili bir şey –hiçbir şey– bilmediğimi kabul ediyorum."

"Ne sormak istiyorsunuz?" dedi Gregory, sertçe, hatta biraz da kabaca, renginin attığını hissediyordu.

"Ortada belki bir suçlu olmadığını niçin kabul etmiyorsun?"

"Fakat bunu daha önceden söyledim! Hem de defalarca söyledim! Çünkü diğer seçenek bu olayın bir mucize olması demek."

Gerçekten böyle mi düşünüyorsun?" dedi Sheppard, birden kaygılı bir sesle. "Iyi öyleyse, şimdilik bu konuyu bırakalım. Sana Sciss'in başka yerde olduğuna dair demin verdiğim o bilgiyi araştıracaksın, değil mi? Lewes'deki olaydan söz ediyorum, çünkü ona ancak gece yarısına kadar garanti verebiliyim. Paltom orada, değil mi? Teşekkür ederim. Sanırım hava durumunda bir değişiklik olacak; romatizmam yeniden azmaya başladı ve kollarımı yukarıya kaldırmakta biraz zorlanıyorum. Tekrar teşekkür ederim. Saat gece yarısını geçmiş. Vaktin geçtiğini farketmemişim. Sana iyi geceler. Oh, bir şey daha. Eğer boş bir zamanın olursa, –antrenman yapmak amacıyla diyelim– belki buralarda biraz dedektiflik işi yapmalı ve konuşmamız sırasında o gıcırtıları kimin çıkardığını bana söylemelisin. Ne de olsa, bu bir mucize sayılmaz, öyle değil mi? Lütfen, lütfen o kadar şaşırmış gibi bakma. Ne demek istediğimi çok iyi biliyorsun. Belki çok iyiden de öte. Şimdi, eğer yanılmıyorsam, aynalı salonun diğer tarafındaki merdivenden aşağıya ineceğim. Hayır, bana yolu göstermene gerek yok. Aşağıdaki kapı kilitliydi, fakat anahtarın kilidin içinde olduğunu farketmiştim. Daha sonra bir fırsatını bulunca onu kilitleyebilirsin –bu mahallede hırsız yok. Yeniden iyi geceler, her şeyin ötesinde, Teğmen, şunu unutmayın– iyice düşünüp öyle iş görmek ve ihtiyatlı davranmak gerek."

Odadan çıktı. Gregory, ne yaptığını bilmez bir halde, onu izledi. Başmüfettiş bir dakika bile duraksamadan, birbiri arkasına odalardan geçti ve merdivenden hızla ön kapıya indi. Dedektif yavaş yavaş, tırabzana sarhoş bir adam gibi asılarak, onun peşinden gitti. Ön kapı yavaşça kapandı. Gregory kapıya ulaştı, kilitledi, ne yaptığını düşünmeksizin anahtarı iki defa çevirdi, sonra tekrar yukarıya çıktı, başı

dönüyor, gözleri yanıyordu. Olduğu gibi, sırtındaki giysileri çıkarmadan, kendisini yatağın üzerine attı. Ev sessizlik içindeydi. Pencereden uzaktaki bazı ışıklar belli belirsiz görülebiliyordu. Saat sessizce çalışıyordu. Gregory'nin ne kadar uzun süre hiç kımıldamadan yattığını söylemek zordu.

Bir müddet sonra masanın üzerindeki lambanın ışığı eskisine göre daha az parlak görünmeye başladı. Gregory, "Çok yorgun olmalıyım," diye düşündü. "Biraz uyumam lazım, yoksa yarın doğru dürüst bir iş çıkaramam." Fakat yerinden kımıldamadı. Bir şey –çok küçük bir bulut veya bir tutam duman– Sheppard'ın oturmuş olduğu koltuğun üzerinde uçtu. Gregory ona aldırmadı ve olduğu yerde nefes alışını dinleyerek gevşekçe yattı. Birdenbire bir tıklama sesi odanın içinde yankılandı.

Bunu üç adet birbirinden ayrı ve belirgin tıklama izledi. Gregory başını kapıya doğru çevirdi, ama yerinden kalkmadı. Üç tıklama daha. Adam, "İçeriye gel," demek istedi ama, söyleyemedi. Son sarhoşluğundan bu yana ağzı hiç bu kadar kurumamıştı. Ayağa kalkıp kapıya doğru yöneldi.

Elini tokmağın üzerine koydu, fakat birden kapının diğer tarafında olabilecek kimsenin korkusuna kapılarak taş kesildi. Sonunda kapıyı çekip açtı ve yüreği ağzında karanlığın içine baktı. Kimse yoktu. Arkasındaki lambadan yayılan uzun ışık yoluna koştu, sonra, o kimseye çarpmamak için kollarını ileriye uzatmış olarak, bir dizi açık kapının önünden geçti.

Hiçbir şeyle karşılaşmayan Gregory holde ilerlemesini sürdürdü, gittikçe çevresinde yankılanan sesler artıyordu. "Bu evin hiç bu kadar büyük olduğunu sanmazdım," diye düşündü ve hemen aynı anda bir yan hole giren uzun bir gölge gördü. Kovalamaya başladı, fakat aceleyle seyirten ayakların çıkardığı hafif pıtırtı avının da koştuğunu ona gösterdi. Bir an sonra Gregory'nin karşısında bir kapı belir-

di. Tam çarpıp kapanacağı sırada içeriye atlamayı başardı, neredeyse mavi çarşaflı bir yatağa çarpacaktı, fakat kendisini tam zamanında durdurabildi. Burası Bay Fenshawe'nin odasıydı. Aklı eskisine göre daha karışmış bir halde, oradan uzaklaşmak istedi. Ak mermerden yuvarlak bir lamba, masanın üzerine o kadar yakın asılmıştı ki, neredeyse kafasına değecekti. Masa ise yatağın yanına itilmişti. Daha ilerde kendi odasına bitişik olan duvarın yanında Gregory iki kadın manken gördü – pahalı mağazalarda olan cinsten düzgün vücutlu, güzel yüzlü, gerçek saçlı mankenlerdi bunlar. İkisi de çıplaktı, krem renkli bacakları lambanın ışığında parlıyordu ve içlerinden biri, Gregory'yi tatlı fakat sabit bir gülümsemeyle süzerek, ritmik bir şekilde duvara vuruyordu. Gregory bu manzara karşısında donup kaldı.

Hemen aynı anda mankenin arkasında yerde oturan Bay Fenshawe'yi gördü. Adam sanki kuru öksürüğe tutulmuş gibi yavaşça kendi kendisine kıkırdıyordu. Ellerinden çıkan bir yığın karışık ip iki mankenin kollarına ve bacaklarına bağlanmıştı ve yaşlı adam bir kukla tiyatrosunda kullanılanlara benzer birtakım kolların yardımıyla onları ustalıkla hareket ettiriyordu.

"Hayır, hayır," dedi adam, "lütfen korkmayın. Eğer bu gürültü sizi uyutmuyorsa, özür dilerim, fakat bu işi ancak gece vakti yapabiliyorum. Gördüğünüz gibi, ruhlar alemiyle temas halindeyim."

"Fakat bunun için bir masaya ihtiyacınız var," dedi Gregory, aklı başka yerde. Ne aradığını bilmeksizin odanın içini gözden geçiriyordu.

"Masalar demode oldu artık. Şimdi bu şekilde yapılıyor," diye yanıtladı Bay Fenshawe, ipleri oynatma işini bırakmayarak.

Gregory karşılık vermedi. Bay Fenshawe'nin arkasında tavandan döşemeye kadar sarı fırfırlı bir perde asılıydı; bir

tarafında dışarıya doğru hafif bir çıkıntı vardı, sanki uzun ve büyük bir şeyin üzerine dikkatle örtülmüş gibiydi.

Gregory, Bay Fenshawe'ye aptalca bir soru sorarak –mankenlerin nasıl yapıldığı hakkında bir şeyler– ve sonra yaşlı adamın onları oynatmasındaki ustalığı överek perdeye dokunabileceği bir uzaklığa gelinceye kadar yavaş yavaş duvara doğru kaydı. Elini uzattı, geniş ve dökümlü bir kıvrıma dokundu; kumaş önce biraz içeriye doğru girdi sonra direnç gösterdi. Gregory artık biliyordu: Perdenin arkasında saklanan biri vardı! Derin bir nefes aldı, bir an için kasları gerilmiş olarak durdu, sonra hiç susmadan gevezelik etmeyi sürdürerek, odanın içinde dolaşmaya başladı. Bay Fenshawe'ye geceleyin duyduğu korkuları itiraf etti; sonra yaşlı adamın şüphelerini giderip gideremediğinden emin olmadığı için ona soruşturmadan bahsetti, bir kere mankenlerin karşısında, bir kere perdenin karşısında durdu, sanki Bay Fenshawe ile artık ilgilenmiyormuş gibi sözlerini önce mankenlere, sonra perdeye doğru söyledi. Bu manevralar ona avantaj kazanmaya başladığını hissettirdi; aldığı riskin tamamen farkında olarak konuşmasına iki anlama gelecek kelimelerle kesmeye başladı, aynı sırada hareketsiz sarı perdenin çıkıntı yapan kısmını zafer ve korku karışımı bir duygu ile dürtüklüyordu. Gregory, gürültüyle gülerek, gözlerini hızla odanın içinde dolaştırdı, ikinci sınıf bir aktörün oynadığı bir dedektife benziyordu. "Çık dışarı! Seni yakaladım!" haykırışı beyninin içinde ötüp duruyordu. Konuşması karışık ve anlaşılmaz olmaya başlamıştı; duyduğu heyecan yüzünden ağzından tamamlama zahmetine girmediği cümleler dökülüyordu. Sırtı perdeye dönük olarak duran Gregory, onun arkasında saklanan kimseye o kadar yaklaşmıştı ki, adamın vücudunun sıcaklığını hissedebiliyordu. Birden Bay Fenshawe oturduğu yerden fırlayarak ayağa kalktı, adamın gözlerinde bir korku ve merhamet ifadesi vardı ve aynı anda bir şey

Gregory'yi yakaladı. Kendini kurtaramayan ve nefesi kesilen adam, çaresizce kollarını salladı; buz gibi soğuk bir sertlik göğsünü parçaladı; çevresindeki her şey durdu, oda bir fotoğraf gibi hareketsizleşti. Gregory yavaşça düştü. Düşerken olağanüstü bir kavrayışla, "Tamam, bitti, fakat ben niye bir şey hissetmiyorum?" diye düşündü ve gözlerini açık tutmaya çalışarak, bilincin son kırıntısıyla acı çekmeye hazırlandı. Yerden baktığı zaman sarı perdenin önünde grimsi bir şekil gördü. Adam, Gregory'nin üzerine büyük bir ilgiyle eğilmişti. "Göremiyorum," diye düşündü Teğmen, umutsuzluk içinde, "Artık hiçbir zaman öğrenemiyeceğim, ikisinden hangisi..." Gregory adamın kendisini öldürmüş olduğunu, mücadelenin hasmının zaferiyle sonuçlanmış olduğunu tam kavramaya başladığı sırada, çevresindeki oda çok büyük ve gürültülü bir çana dönüştü. Ve sonra uyandı... karanlık bir odadaydı, soğuk ve ekşi bir sigara dumanı havada asılıydı. Telefon çalıyordu. Bir ara durdu, sonra yeniden başladı. Gregory, yarı uyanık bir halde, görmüş olduğu karabasan kadar ağır bir kafayla, yavaş yavaş bu tekdüze gürültünün epeyce bir zamandır sürdüğünü anladı.

"Gregory," diye kekeleyerek telefonu yanıtladı, bütün ağırlığını uzatmış olduğu eline vermişti. Oda çevresinde dört dönüyordu.

"Ben Gregson. Yarım saattir seni arıyorum. Bil bakalım ne oldu, ahbap, Beavers Home'dan az önce bir haber geldi. O adamın cesedini bulmuşlar – o üç hafta önce kaybolanı."

"Ne?" dedi Gregory, korku içinde. "Nerede? Kimin cesedini?"

"Kendine gel, daha uyanamadın mı? O gemicinin –Aloney'in– otopsi laboratuvarından kaybolan cesedini. Onu eski bir demir dökümhanesinde bulmuşlar. Üstelik durumu da çok berbatmış. Orada uzun bir süre kalmış olmalı."

"Beverley'de mi?" diye sordu Gregory yavaşça. Kafası

zonkluyordu – sanki bütün gece içki içmiş gibiydi.

"Hayır, Beavers Home'da. Kendine gelsene. Orası altı mil kadar daha kuzeyde, Lord Altringham'ın ahırlarının bulunduğu yerdedir. Nereden bahsettiğimi anladın mı?"

"Onu kim bulmuş?"

"Bazı işçiler. Haber az önce geldi, ama dün gece bulunmuş. Eski bir barakanın önünde duran döküntülerin arasında. Yığınlar halinde paslı madeni levha varmış. Gidiyor musun?"

"Hayır, gitmem mümkün değil," dedi Gregory, kavga edercesine, sonra hemen sakin bir sesle ekledi. "Kendimi iyi hissetmiyorum. Grip olabilir. Calls'ı gönder – onunla temas kur, olmaz mı? Ve bir de doktor. Sorensen gidemez, yani gitmek istemez. King'i dene. Gregson, lütfen bunu benim için yap. Calls her şeyin üstesinden gelebilir. Yanlarına bir fotoğrafçı almalarını söyle. Bütün bunları neden söylüyorum ki – sen ne yapmak gerektiğini bilirsin. Gerçekten gitmem mümkün değil."

Lafı fazla uzattığı endişesiyle birden sustu. Bir an için telefonun iki ucunda da sessizlik hüküm sürdü.

"Sen ne dersen, öyle olsun," dedi Gregson, sonunda. "Eğer hastaysan, gidemezsin. İlgileneceğini düşünmüştüm."

"İlgilendim, tabii ki! Bulacakları her şeyi öğrenmek istiyorum. Kendime iyi bakacağım –aspirin ve diğer bütün yapılması gereken şeyler– çok yakında tekrar ayağa kalkarım ve Scotland Yard'a gelmeye çalışacağım... ee... saat bir civarında. Calls'a onu bekleyeceğimi söyle."

Gregory telefonu kapadı ve pencereye doğru yürüdü. Gün ağarıyordu; bu saatten sonra artık yeniden uyuyamıyacağını biliyordu. Terasın kapısını açtı ve insanın içine işleyen nemli havada ayakta durdu. Perde yumuşakça kımıldadı. Adam yeni günün renksiz gökyüzüne dikkatle baktı.

6

GREGORY, Ritz'e vardığı zaman saat dörde gelmek üzereydi. Otobüs durağının direğindeki saate bir göz attıktan sonra, yeni bir filme ait fotoğraflarının sergilendiği yerin önünde durdu ve yırtık iç çamaşırı giymiş uzun bacaklı bir kadınla birkaç maskeli gangsterin ve toz bulutu içinde çarpışan iki otomobilin camın arkasında duran resimlerine şöyle bir baktı. Ard arda büyük Amerikan arabaları restoranın önüne gelip duruyordu. Okyanus'un karşı kıyısından gelmiş bir turist çift, uzun ve siyah bir Packard'dan indi. Yaşlı ve iğrenç şekilde makyajlı olan kadın, elmaslar takmış ve omuzlarına samurdan bir kap almıştı. Kendisine eşlik eden ince yapılı ve gri renkli sade giysili genç adam, kadının el çantasını tutup onun arabadan inmesini sabırla bekledi. Sokağın karşı tarafında, bir tiyatronun neon üst panosu ansızın aydınlandı ve mavimsi aksi yakındaki mağazaların camlarında parladı. Saatin akrep ve yelkovanı 4.20'yi gösterdiği zaman, Gregory Ritz'e doğru harekete geçti. Öğleden sonrasının ilk yarısında olaylar tahmin ettiği yönde gelişmişti. Calls sonunda cesetle il-

gili tıbbi bir rapor ve onun hangi şartlar altında bulunmuş olduğuna dair bir tutanakla geri dönmüştü, fakat her iki bilgi de değersizdi ve Gregory, cesetlerin geri dönmesini izlemek için nöbetçi koymak fikrinin açık ve seçik bir hayal ürünü olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştı. Seksen mil kareden daha büyük bir alanı kontrol etmeye yetecek sayıda polis memuru bulamazdı.

Sırma kordonlu bir kapıcı ona kapıyı açtı. Adamın eldivenleri, Gregory'ninkilere kıyasla, çok daha kaliteliydi. Buluşmanın nasıl geçeceğinden emin olmayan Teğmen, endişe ve sıkıntı içindeydi. Sciss ona öğleye doğru telefon edip onu öğle yemeğine davet etmişti ve nazik olmak için o kadar büyük bir gayret harcamıştı ki, bir akşam öncesinde olanları unutmuş olduğu izlenimini vermişti. O talihsiz telefon konuşmasından bile söz etmemişti. Gregory, geniş yemek salonunda çevresine bakınırken, "İkinci Sahne" diye düşündü. Sciss'i gördü ve adamın masasına yöneldi, böylece üzerine doğru gelen şefgarsondan kurtulmuş oldu. Masaya yaklaştığı sırada, orada Sciss'le birlikte iki kişinin daha oturduğunu gördü. Adamların ikisinin de kim olduğunu çıkaramadı. Tanıştırma işi bitince, Gregory iskemlesinin kırmızı kadife arkalığına rahat olmayan bir şekilde yaslandı; iki yanında porselen saksılar içinde hurma ağaçları vardı ve yükseltilmiş bir platform üzerinde yer alan masadan Ritz'in bütün içini görebiliyordu: şık kadınlar; parlak renkli, parlak ışıklı havuzlar; arap mimarisi taklidi sütunlar. Sciss ona yemek listesini uzattı. Gregory listeyi inceliyormuş gibi yaparken alnını kırıştırdı. Sciss'in asıl niyetinin onu aptal yerine koymak olduğu duygusuna kapılmaya başlamıştı.

Daha önceki varsayımı, yani Sciss'in onunla baş başa özel bir konuşma yapmak istediği, açıkça yanlıştı. Masa arkadaşları olan Armour Black ve Doktor McCatt'i sahte bir kayıtsızlıkla süzüp, "Eşek herif beni etkilemek için arkadaşlarını

kullanıyor," dedi içinden. Black'ı kitaplarından ve gazetelerdeki resimlerinden tanıyordu. Elli yaşlarında olan Black şöhretinin doruğundaydı. Yıllarca süren bir sessizlikten sonra yazmış olduğu roman cinsinden çok satan bir dizi kitap sonunda onu meşhur etmişti. Yazar formunu çok iyi korumuştu ve onu haberlerde tenis kortunda veya elinde bir balık oltasıyla gösteren resimlerin reklam icabı olmadığı, adamı şahsen görünce, kolayca anlaşılıyordu. Black'ın iri bakımlı elleri ve sık, kısa kesilmiş koyu renkli saçları, etli bir burnu ve yüzünü gölgeleyen kalın kaşlarıyla büyük bir kafası vardı; bazen konuşma sırasında kısa bir süre gözlerini kapattığı zaman, yaşı ortaya çıkıyordu. Öteki adam daha genç görünüyordu, fakat muhtemelen öyle değildi; çocuksu bir görünüşü vardı ve çok zayıftı, birbirine yakın duran gözleri maviydi ve gırtlak çıkıntısı ense derisini geriyor gibiydi. En hafif deyimiyle acayip davranışları vardı. Bazen sırtını kamburlaştırıyor ve camsı gözlerini önündeki viski bardağına dikiyordu, sonra kendine gelir gibi oluyor, doğruluyor ve bir iki dakika dimdik oturuyordu. Biraz sonra ya ağzı açık olarak gözlerini yemek salonuna dikiyor, ya da ısrarlı bir şekilde Gregory'ye bakıyor, sonra yaramaz bir çocuk gibi gülmeye başlıyordu. Sciss'e benzeyen yanları vardı, bu yüzden Gregory onun Sciss'in öğrencilerinden birisi olabileceğini düşündü. Fakat Sciss ona uzun bacaklı bir kuşu hatırlatırken, McCatt'de bir fareyi akla getiren bazı şeyler vardı.

Gregory'nin zoolojik çağrışımları, Black ile Sciss arasındaki ufak tartışmayla kesildi.

"Hayır, Chateau Margot olmasın da ne olursa olsun," dedi yazar kesin bir tavırla, elindeki listeyi sallıyarak. "O adına şarap bile denmeyecek berbat şey en açık iştahı bile kapatır. Ağızdaki tat alma noktalarını yok ediyor ve sindirim sularını ekşitiyor. Ve özet olarak," diye ekledi, şarap listesini hoşnutsuzlukla gözden geçirerek, "burada hiçbir şey

yok. Tek bir şey bile! Şüphesiz bu benim için bir sorun sayılmaz. Ben fedakarlık yapmaya alışkınımdır."

"Oh, lütfen." Sciss gerçekten mahcup olmuş gibiydi. Şefgarson göründü, adamın vakur duruşu ile ceketinin uzun ve siyah kuyrukları Gregory'nin aklına tanınmış bir orkestra şefini getirdi. Masaya mezelerin servisi yapıldığı zaman Black'in homurdanması daha bitmemişti. Sciss bir sohbet havası yaratmak istedi ve ortaya yakın zamanlara ait bir haber konusu attı, fakat gayretlerine aldığı karşılık sessizlik oldu. Black, yanıt vermek için en küçük bir gayret bile göstermeden, ağzı dolu dolu ve sanki Sciss korkunç bir patavatsızlık yapmış gibi, gözleri öfkeyle parlayarak ona doğru döndü. Gregory, "Adamın bu meşhur arkadaşı onun hiçbir hatasına göz yummuyor," diye kendi kendine düşündü. Durum hoşuna gitmişti. Masadakiler, lokantadaki diğer kişilerin artan gürültüsü arasında sessizce yemek yemeyi sürdürdüler. Çorba ile birinci yemek arasında, McCatt bir sigara yaktı ve yanmış kibriti şarabına salakça düşürdü, sonra onu çıkarmak için biraz uğraştı. Gregory, yapacak başka bir şey bulamadığı için onu ilgisizce seyretti. Black sonunda konuştuğu zaman, yemek sona ermek üzereydi.

"Tamam, seni bağışlıyorum. Fakat eğer senin yerinde olsaydım, Harvey, vicdanım beni rahatsız ederdi. O ördek – ölmeden önce ona ne yapmışlardı acaba? Uzun süren cenaze törenlerinde her zaman iştahı bozan bir şey vardır."

"Ama Armour..." diye mırıldandı Sciss, ne söyleyeceğini bilemeden. Gülmeye çalıştı, fakat fazla başarılı olamadı.

Black başını yavaş yavaş salladı, "Bir şey demedim. İşte bizler burada – yeryüzünün dört köşesinden gelmiş akbabalar... ve o elmalar! Bu ne vahşet! Savunmasız bir hayvanı elmalarla taşlayarak öldürmek! Sen de aynı fikirde değil misin? Neyse, sadede gelelim, mezarlıklarda meydana gelen doğaüstü olaylarla ilgili istatistikler topluyorsun, eğer ak-

lımda doğru kalmışsa, öyle değil mi?"

"Evet. Eğer istersen onları sana gösterebilirim. Ortada doğaüstü bir şey yok. Bunu kendin de görebilirsin."

"Doğaüstü bir şey yok mu? Ne kadar sıkıcı! Sevgili dostum, eğer doğaüstü şeylerle ilgisi yoksa, senin istatistiklerin beni hiç ilgilendirmiyor. Ne işe yararlar ki?"

Sciss'in sıkıntısını ve Black'e karşı kendisini savunmakta tamamen aciz kaldığını anlayan Gregory sonunda eğlenmeye başlamıştı.

"Fakat bu aslında çok ilginç bir problem," dedi McCatt, yardım etmek amacıyla.

"Ne problemi? Sadece İncil'den aşırma bazı fikirler, hepsi o kadar işte! Yoksa ortada benim bilmediğim bir şey mi var?"

"Lütfen bir dakika için ciddi olmaya çalış," dedi Sciss, sabırsızlığını gizlemeye çalışmadan.

"Fakat benim en ciddi olduğum zaman şaka yaptığım zamandır," dedi Black.

"Biliyor musun," dedi McCatt, Sciss'e dönerek, "aklıma bir hikâye geldi. Elberfeld atlarını duymuşsundur, değil mi – hani şu okuyabildikleri ve hesap yapabildikleri sanılan atlar. Bu olay senin şu üzerinde çalıştığına çok benziyor – o zaman da ortada sadece iki seçenek vardı, ya bu bir sahtekarlıktı, ya da bir mucizeydi."

"Ve sonuçta bir sahtekarlık olmadığı ortaya çıktı, öyle değil mi?" diye konuşmayı kesti Black.

"Evet, sahtekarlık değildi. Atları yetiştiren adam –adını hatırlayamıyorum– kimseyi kandırmaya çalışmıyordu. O gerçekten atların okuyabildiğine ve hesap yapabildiğine inanıyordu. Atlar harfleri ve sayıları ayaklarıyla yere vuruyordu ve genellikle adamı izleyerek doğru yanıtı bulabiliyordu, öyle dudak okumak veya ona benzeyen bir şeyle değil, fakat adamın dış görünüşünün çeşitli yönlerini, yani

yüzündeki değişiklikleri, farkında olmaksızın yaptığı el ve kol hareketlerini, duruşundaki değişiklikleri, izlemekte olan insanların farkedemiyecekleri kadar küçük kımıldamaları yorumlayarak. Fakat hiç şüphesiz, bütün bu gösteriler çok sıkı bir bilimsel denetim altında yapılıyordu.

"Ve bu açıklama bilim adamlarını tatmin etti mi?"

"Evet, genel olarak. Çünkü bu olayda geleneksel olarak iki ihtimalden birini seçme durumunda olmanız *–ya* bunun bir mucize olması *ya da* bir göz boyama olması– işe yaramadı. Üçüncü bir seçenek vardı."

"Benim daha iyi bir analojim var," dedi Sciss, dirsekleri üzerinde ileriye doğru eğilerek. "Masaya vurma. Bildiğiniz gibi, spiritualizme inanmayan kimseler bile masaları havaya kaldırabilir ve onları yürütebilirler. Geleneksel görüş açısından, elinizde ya başka bir sahtekarlık olayı var, ya da ruhlar aleminin gerçek bir belirtisi. Fakat aslında bu ne bir sahtekarlık, ne de ortada masaya vuran bir ruh var. Bu hareket, masanın üzerinde ellerini birleştirmiş grupda yer alan bireylere ait mikroskopik boyuttaki kas titreşimlerinin bir araya gelmesinden meydana geliyor. Bu bireylerin hepsi aynı türden bir organizma olduğundan, onların sinirsel kas yapıları da birbirlerine çok benzer; böylece kendine has bir toplu sürecin, yani tonus, kas gerilimi ve sinirsel içtepi ritminin belli bir titreşiminin ortaya çıktığını görüyoruz. Halka şeklinde oturan kişiler, bu durumdan ve gerçekte masanın üzerinde baskı yaratan güçlerin bir araya geldiğinden tamamen habersizdirler."

"Ah, hadi canım," dedi yazar, daha sakinleşmiş bir şekilde ve gerçek bir ilgi gösterek. "Tam olarak ne demek istiyorsun? Cesetler öbür dünyada meydana gelen bir titreşim yüzünden mi ortadan kayboluyorlar? Karmaşık bir istatistiksel işleme uygunluk göstersinler diye mi arada sırada diriliyorlar? Sevgili dostum, istatistiksel süslemeleri olmayan

bir mucizeyi tercih ederim."

"Armour, her şeyle alay etmen mi gerek?" diye öfkeyle parladı Sciss, alnı kızararak. "Benim analojim çok basit ve bu yüzden de eksik. Dirilme adı verilen bu olaylar dizisi –ki bunlar aslında bir dirilme olayı değil– kendine has bir eğri ortaya koyuyor. Cesetlerin hepsi aynı gün ortadan kaybolmuş değil. Olaylar çok küçük vücut hareketleriyle başlıyor, sonra fenomen artıyor ve bir tepe noktasına erişiyor ve sonra düşmeye başlıyor. Kanserle olan korelasyon katsayısı, ani ölümlerle güneş lekeleri arasındaki korelasyon kat sayısından oldukça yüksek. Sana daha önce de söylemiştim –"

"Biliyorum! Biliyorum! Hatırladım! Bu sadece kanserin aykırı davranması durumu: Öldürmek yerine tersini yapıyor – onları hayata döndürüyor. Parlak bir tasarım, simetrik, tam anlamıyla Hegelci!" dedi Black. Sol gözkapağı sabırsızca oynuyordu, sanki kaşının tam altına siyah bir kelebek konmuş gibiydi. Yazarın tiki parmağıyla durdurmak için harcadığı öfkeli gayret bu etkiyi artırıyordu.

Sciss, soğuk bir tavırla, yazarın alaycı tavrına aldırmayarak, "Bu günlerde rasyonalizm bir yöntem değil, bir moda ve modanın belli başlı özelliklerinden biri her zaman yüzeysel olmasıdır," dedi. "On dokuzuncu yüzyılın sonunda madde dünyasıyla ilgili hemen her şeyi bildiğimize ve sadece gözlerimizi açık tutup öncelikler listesi çıkarmaktan başka yapacak işimiz kalmadığına inanıyorduk. Yıldızlar, bir buhar makinasını yürütmek için gerekli olana oldukça benzer hesaplamalara göre hareket ediyordu; atomlar da öyleydi ve bunun gibi başka şeyler de. Mükemmel bir topluma erişmek mümkündü ve kesin bir plana göre adım adım buna ulaşılabilirdi. Fen bilimlerinde bu çocukça optimist teoriler çoktan terkedildi, fakat bunlar günlük hayatla ilgili düşüncelerde yaşamaya devam ediyor. Sağduyu adı verilen şey, dünyanın son ayrıntıya kadar açıklanabilen basmakalıp

on dokuzuncu yüzyıl görüşüne uymayan her şeyin programlı bir şekilde algılanmamasına, gizlenmesine veya alaya alınmasına dayanıyor. Bununla birlikte, gerçek hayatta attığınız her adımda anlayamadığınız ve istatistik kullanmadan asla anlayamayacağınız bazı fenomenlerle karşılaşıyorsunuz. Ve böylece elimizde, örneğin, doktorların o meşhur *duplicitas causum**'u, kitlesel davranışlar, rüyaların içeriğinin döngüsel değişmesi veya masaya vurma gibi fenomenler bulunuyor."

"İyi, iyi. Her zamanki gibi haklısın. Fakat mezarlık olaylarına ne demeli?" diye sordu Black, yumuşak bir tavırla. "Seni dinledim ve masaya vurma artık benim için bir sorun olmayacak, fakat ne yazık ki aynı şeyi cesetlerin dirilmesi için söyleyemem."

Gregory iskemlesinde döndü, yazarın sözleri hoşuna gitmişti. Merakla Sciss'e baktı. Bilim adamı, bir parça sakinleşmiş olarak, masadakileri hafif, neredeyse yapmacık bir gülümsemeyle izliyordu; küçük ağzının köşeleri aşağıya doğru kıvrılmıştı: Önemli bir şey söyleyeceği her zaman olduğu gibi yüz ifadesinde çaresizlik ile zafer duyguları bir aradaydı.

"Bundan kısa zaman önce McCatt bana insan gibi konuşan yeni bir bilgisayar göstermişti. Onu fişe taktığı zaman hoparlörden birkaç homurtu çıktı ve anlaşılmaz sözler döküldü. Yanlış hızda çalınan bir gramafon plağı gibiydi, fakat böylesi bir plakta bazen müzik parçalarının veya kelimelerin bir anlamı olmasına rağmen, bilgisayarın çıkardığı seslerin hiçbir anlamı yoktu. Bu olay beni çok şaşırttı – bu deneyi bütün canlılığıyla hatırlıyorum. Böyle olaylar bazen bir resmi bütünüyle görmenizi engeller. Morglar konusuna gelince, cesetler burada sadece aksesuvar, bu korkunç bir düşünce olabilir, fakat..."

(*) Nedenlerin çoğaltılması (ç.n.)

"Demek her şeyin formülüne göre çözülmüş olduğunu iddia etmekten vazgeçmedin," dedi Black, ağır ağır, Sciss'in bu sözleri başıyla sallıyarak kuvvetle reddetmesini yarı kapalı gözlerle izliyerek.

"Bırak da bitireyim. Benim kitlesel-istatistik yaklaşımım fenomeni bir bütün olarak ele alıyor. Olayların tek tek analizine ve cesetleri gerçekte neyin hareket ettirdiğinin incelenmesine ihtiyacımız olduğunu kabul ediyorum, fakat problemin bu şekilde ayrıntılarıyla ele alınması benim uzmanlık alanımın dışında."

"Şimdi anladım. Sen diyorsun ki, senin bu teorin bir grup olarak çok sayıda vücudun hareketini açıklıyor, fakat biz henüz belli bir cesedin niçin hareket ettiğini bilmiyoruz?"

Sciss dudaklarını büzdü ve yeniden somurtmaya başladı. Yanıt verdiği zaman sesi sakindi, fakat yüzünü hafifçe buruşturması sözlerinin ardındaki hor görmeyi açığa vuruyordu.

"Herhangi bir olay iki seviyede anlaşılabilir ve bu benimle alay ederek değiştiremiyeceğin bir gerçek. İstatistiklere göre bir tüfek büyük bir şehirde her beş günde bir atılıyor diyelim. Fakat eğer sen bir pencerenin yanında oturuyorsan ve kurşun başının üzerindeki camı parçalarsa bu olayı 'Atış henüz yapıldı, beş gün içinde başka atış yapılmayacak, bu yüzden güvenlikteyim.' diye yorumlamazsın. Bunun yerine birisinin, belki bir delinin, tüfekle peşinde olduğunu ve masanın altında saklanmanın iyi bir fikir olduğunu düşünürsün. Sana şimdi verdiğim bu örnek, kitlesel-istatistiğe dayanan bir tahmin ile bir kişinin tek bir olaya verdiği tepki arasındaki farkı gösteriyor. Bireysel tepki, kitlesel-istatistik hesaplamasına oranla daha az önemlidir.

"Bütün bunlar hakkında siz ne düşünüyorsunuz?" dedi Black, Gregory'ye dönerek.

"Ben mi? Ben insan şeklinde bir suçlu arıyorum," diye yanıtladı Teğmen, sakince.

"Öyle mi? Evet, şüphesiz... tek olaylar konusunda bir uzman olduğunuz için, doğal olarak bir virüse inanmazdınız."

"Hiç inanmaz olur muyum? Hayret verici bir virüs bu. Bereket versin, kimliğini saptamaya yarayacak bir sürü özelliği var. Örneğin, karanlık ve yalnızlıktan hoşlanıyor, gece vakti gözden uzak ücra yerlerde iş görmesinin nedeni de bu. Polisten dört bucak kaçıyor – görünüşe göre onların özel bir bağışıklığı olduğu için. Bunun yanısıra, ölmüş hayvanları, özellikle kedileri seviyor. Edebiyata da meraklı, fakat okumasını hava raporlarıyla sınırlı tutuyor."

Yazar Gregory'yi artan bir ilgiyle dinledi. Yüzü neşeli bir ifade alarak değişti ve hızla konuşmaya başladı.

"Bu tanıma göre hemen hemen herkes için bir tutuklama emri verebilirsiniz, Müfettiş. Örneğin, geceleyin dünyaya taş atanları. Çünkü meteorlar genellikle dünyaya gece çarpar, hiç kimsenin veya polislerin onları göremediği ücra yerlere iner – gerçekte hemen her zaman güneş doğmadan biraz önce düşer, bu da onların ne kadar kurnaz olduklarını gösteriyor, zira gece bekçileri genellikle şafaktan az önce uykuya dalarlar. Eğer bunu Sciss'e soracak olursanız, size meteorlar tarafından en çok ateşe maruz bırakılan yerlerin uzaklaşmakta olan geceye ait bölgede yer aldığını ve bunun uzaydaki yolculuğunda dünyanın önyüzünü teşkil ettiğini söyleyecektir – hareket halinde olan bir arabanın ön camına arka camından daha çok yaprak düştüğü herkesin bildiği bir gerçek olduğuna göre burada bir analoji söz konusu... ve bunun gibi şeyler. Fakat siz kısa zamanda bir suçlu bulmak zorundasınız, öyle değil mi?"

"Düşen meteorlar ve faaliyete geçen virüsler beni ilgilendirmiyor – ben bütün bunların arkasında olan gerçek insanla ilgiliyim; hayal gücüm sınırlı olabilir, fakat aradığım

tek suçlu o. Meteorlar ve yıldızlar benim derdim değil..." diye yanıtladı Gregory, niyetlendiğinden daha sert bir ses tonuyla.

Yazar onu bir an için inceledi. "Oh, adamınızı bulacaksınız. Bunu garanti ederim. Üstelik... onu daha şimdiden buldunuz bile."

"Öyle mi?" Teğmen kaşlarını kaldırdı.

"Belki onun arkasından doğru yönde gitmiyorsunuz –belki henüz onu tutuklamaya yetecek kadar delil toplamadınız– fakat işin püf noktası burası değil. Yakalanmayan bir suçlu sizin için bir yenilgidir – bu çözülmeyen olaylar rafında başka bir dosya demektir. Fakat varolmayan, hiçbir zaman varolmamış bir suçlu, bu tümüyle bambaşka bir şey, bu bütün tutanaklarınızın yanmasından daha kötü bir şey, hatta resmi raporlarınızdaki o anlaşılmaz dilden de kötü, bu dünyanın sonu! Bir suçlunun varlığı sizin için zafer veya yenilgiyle ilişkili değil – mesleğinizin ve günlük hayatınızın bir anlamı olup olmaması buna bağlı. Ve onu yakalamak sizin açınızdan zihninizin huzura kavuşması, bir kurtuluş ve rahatlama olduğu için elinizden gelen her şeyi yapıp onu yakalayacaksınız, o piçkurusu varolmasa bile."

"Başka bir deyişle, ben işkence etmeyi seven biriyim. Saplantı içindeyim ve gerçeklere rağmen, tuttuğum yolu bırakmıyorum, öyle mi?" dedi Gregory, gözlerini kapayarak. Bu konuşma gereğinden uzun sürmüştü – küstahlık yapmak gerekse bile, bu duruma bir son vermeye hazırdı.

"Gazetecilerin hepsi morgtan kaçan o polis memuruyla konuşmak için can atıyorlar," dedi Black. "Ya siz? Onun hikâyesinden bir şey çıkacağını sanıyor musunuz?"

"Hayır."

"Bunu biliyordum," dedi yazar soğuk bir tavırla. "Eğer adam kendine gelse ve kendi gözleriyle bir dirilme olayını gördüğünü söylese bile, siz onun bunu hayal ettiğini düşü

neceksiniz, kendi kendinize ciddi bir beyin travması geçirmiş birinin tanıklığına güven olmayacağını söyleyeceksiniz ve bütün doktorlar da aynı şeyi söyleyecekler. Veya belki suçlunun sandığınızdan da kurnaz olduğunu –polis memurunun onu göremediğini çünkü adamın bir çeşit görünmez naylon ip kullandığını veya kendisini şiyah bir madde ile örttüğünü– söyleyeceksiniz. Sizin için, Müfettiş, sadece Barabbas var. Eğer o meşhur sahneye tanık olsaydınız ve 'Lazarus, ayağa kalk!' diyen bir ses işitseydiniz bile – kendiniz olarak kalırdınız, sizde hiçbir değişiklik olmazdı. Kendiniz gibi demekle bir sanrının veya aldatıcı bir görünüşün veya kurnaz bir sahtekarın kurbanı olduğunu sanan birini kastediyorum. Diyorum ki, siz hiçbir zaman, ama hiçbir zaman, ortada bir suçlu olduğu fikrinden vazgeçmiyeceksiniz, çünkü sizin varlığınız onunkine bağlı!"

Gregory, kendi kendisine Black'ın sözlerinden etkilenmemesi gerektiğini söylemiş olduğu halde, renginin attığını hissetti. Gülümsemeye çalıştı, ama yapamadı.

"Başka bir deyişle, ben Kutsal Mezarı korumakla görevlendirilmiş türden bir polisim," dedi. "Veya Paul'un Hıristiyanlığı kabul etmeden önceki hali gibiyim. Bana tek bir fırsat bile vermeyeceksiniz, öyle değil mi?"

"Doğru," dedi yazar. "Fakat bunu vermeyen ben değilim. Bizzat sizsiniz. Bu bir metodoloji veya istatistik veya hatta sistematik bir araştırma meselesi değil, bu bir inanç meselesi. Siz bir suçlunun olduğuna inanıyorsunuz, çünkü buna mecbursunuz. Sizin gibi polis memurlarına ihtiyacımız var, fakat aynı zamanda Kutsal Mezarlara da ihtiyacımız var."

"Bir ekleme yapayım," dedi, Gregory, yapmacık bir gülüşle. "Hatta benim yapmak istediğim şeyi bile yapmadığımı, sadece bir trajedide veya bir traji-komikte rol aldığımı söyleyebilirsiniz. Veya buna benzer bir şey, ne olduğunu siz söyleyin, koroda olmaya bu kadar can attığınıza göre..."

"Neden olmasın? Benim işim bu," diye yanıtladı yazar, kesin bir ifadeyle.

Sciss bu konuşmayı artan bir sabırsızlıkla dinliyordu. Sonunda daha fazla dayanamadı.

"Armour, sevgili dostum," diye başladı adam, ikna etmeye çalışan bir sesle, "Su nasıl bir balık için gerekli ise, paradokslar da senin için o kadar gerekli. Bunları söylemekten hoşlandığını biliyorum, ama işi saçmalamaya kadar vardırma."

"Su, balık tarafından yaratılmaz," diye yanıtladı Black, fakat Sciss onu dinlemiyordu.

"Bu olay gerçeklerle ilgili, dramayla veya lirik şiirle değil. Senin de çok iyi bildiğin gibi, *Entia non sunt multiplicanda.** Bir dizi olgunun analizinde inanca yer yoktur. Ortaya atılan hipotez bazen geçersiz olabilir, fakat, başka bir şey olmasa da, geçersiz hipotez bile, ortada suçlu bir insan olduğunu doğruluyor..."

"İnsanlar varoldukça, olgular boşlukta yer almaz," dedi yazar. "Bilince bir olgu ulaştığı zaman onun yorumu zaten hazırdır. Olgular, öyle mi? Bin yıl önce benzer bir olay yeni bir dinin ortaya çıkmasına neden olacaktı. Bu bir karşı-din haline dönüşse bile, inananların ve rahiplerin aynı kalabalığı, kitlesel sanrılar, hatıra olsun amacıyla parçalanan boş tabutlar, gören körler, duymaya başlayan sağırlar olacaktı... Günümüzde bu alanda eylemin daha sınırlı ve daha az mitolojik olduğunu kabul ediyorum, Engizisyoncu istatistiksel sapkınlıklardan dolayı kimseyi işkenceyle tehdit etmiyor – boyalı basının bu kadar çok para kazanmasının nedeni işte bu. Sevgili dostum, olgular Müfettiş'in olduğu kadar senin de işin. Siz ikiniz de çağımızın dayanağı olan müridlersiniz. Müfettiş, umarım bu küçük fikir ayrılığımızdan dolayı bana kızmadınız. Sizi iyi tanımıyorum, bu yüzden

(*) Nesneler çoğaltılmamalıdır (ç.n.)

başka bir Paul olup olmayacağınızı söyleyemem. Fakat olsanız bile, Scotland Yard aynı kalacaktır. Polis hiçbir zaman hak dinine dönmez. Bilmem daha önce bunun farkına varmış mıydınız?"

"Sen her şeyi şakaya dönüştürüyorsun," diye homurdandı Sciss, umursamaz bir ifadeyle. McCatt bir an için onun kulağına bir şeyler fısıldadı, sonra ikisi birden ayağa kalktılar. Dışarda vestiyerin önünde Gregory kendisini Sciss'in yanında buldu. Adam birden ona döndü ve alçak bir sesle sordu:

"Bana söylemek istediğiniz bir şey var mı?"

Gregory tereddüt etti, sonra içinden gelen bir ani hisle Sciss'in elini tuttu ve onu sıktı.

"Lütfen benimle ilgili bir düşünceniz olmasın, kendi işinizi huzur içinde yapmaya devam edin," diye yanıtladı.

"Teşekkür ederim," dedi, Sciss. Sesi o kadar titriyordu ki, Gregory bile şaşırıp malıcup oldu. Armour Black'in arabası Ritz'in önünde park etmişti. Sciss, Gregory'yi McCatt ile bırakıp onun arabasına bindi. Gregory vedalaşıp ayrılmayı tercih ederdi, fakat McCatt bir müddet birlikte yürümeyi önerdi.

İki adam da aynı boydaydı; yanyana yürürken istemeden de olsa bunun farkına vardılar, zira birkaç defa biri diğerini göz ucuyla süzerken karşısındaki bu durumu anlamıştı. Bu beklenmedik gözgöze gelmeler için bir gülümseme gerekliydi, ama ikisi de böyle bir davranışta bulunmaktan kaçındılar. Bir müddet sonra McCatt bir meyva tezgâhında durdu ve bir muz satın aldı. Onu soyarken Gregory'ye baktı.

"Muz sever misiniz?"

"Pek fazla değil."

"Aceleniz var mı?"

"Hayır."

McCatt, bir atari salonunun parlak ışıklı girişini göstere-

rek, "Niçin şansımızı denemiyoruz?" diye sordu.

Bu fikirden hoşlanan Gregory başıyla onayladı ve içeriye giren adamı izledi. Yağlı saçlı bir sürü yeni yetme, cam bir kutunun içinde dönen küçük bir uçağa içlerinden birinin mavi kıvılcımlarla ateş etmesini somurtkan bir yüzle izliyordu. McCatt, bir sıra masa futbolu makinası ile otomatik rulet oyununu geçerek, dosdoğru salonun arkasına yürüdü. Cam kapaklı madeni bir kutunun karşısında durdu. Kapağın altından çalıları ve ağaçlarıyla bir orman manzarası vardı. Adam madeni bir parayı ustaca deliğin içine attı, bir kolu çekti ve Gregory'ye döndü.

"Bu oyunu biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Adı 'Hottentotlar ve Kanguru' dur. Avustralya'da Hottentot yoktur, fakat ne farkeder ki? Ben kanguru olacağım. Hazır mısınız?"

Bir düğmeye bastı. Siyah bir delikten küçük bir kanguru zıplayarak çıktı ve bir çalı yığınının içine düştü. Gregory de bir kolu çekti – komik görünüşlü üç küçük siyah şekil kendi tarafına geldi. Kolu oynatarak Hottentot'larını kangurunun saklandığını sandığı yere yaklaştırdı. Son dakikada kanguru dışarıya sıçradı, Gregory'nin zayıf hattını aştı ve yeniden ormana saklandı. Bu şekilde plastik haritanın bütün yüzeyinde dolaştılar; ne zaman Gregory yaklaşsa, kanguru kaçmayı başardı. Sonunda Gregory bir taktik geliştirdi. Hottentot'ların birini kangurunun kaybolduğu yere koyarak diğer ikisini yedekte tuttu ve onları McCatt'in kaçamayacağı bir şekilde yerleştirdi. Bir sonraki hamlesinde kanguruyu yakaladı.

"Bir acemi için çok iyi sayılırsınız," dedi McCatt. Adamın gözleri parlıyor, bir çocuk gibi kıkırdıyordu. Gregory kendisini biraz aptal gibi hissederek omuzlarını silkti.

"Belki mesleğim icabı bir avcı olduğumdan."

"Hayır, nedeni bu değil. Bu oyunda kafayı kullanmak gerekir. Bunu oynamanın başka bir yolu yok. Siz oyunun esasını hemen kavradınız. Bu oyun matematiksel analiz istiyor. Sciss bu çeşit eğlenceden nefret eder – bu onun kişiliğinde bir eksiklik, önemli bir eksikliktir..."

Bunu söyledikten sonra, acele etmeden sıra halinde duran para makinalarına doğru yürüdü, birisinin içine madeni bir para attı ve kolu çekerek renkli diskleri harekete geçirdi. Makinadan uzanmış avucuna sel gibi madeni para aktı. Ön taraftaki delikanlılar bunun farkına varınca, yavaş yavaş adama doğru gelmeye başladılar ve McCatt'in umursamaz bir tavırla parayı cebine atmasını izlediler. Fakat McCatt şansını bir daha denemedi ve adamlar, girişin yakınında duran ve uçağı vurmak için umutsuzca gayret harcayarak makinaya durmadan para atmayı sürdüren, taş kafalı inatçı delikanlının yanından geçip dışarıya çıktılar.

Bir iki adım ötede, içinde iki sıra halinde mağazaların yer aldığı bir pasaj göründü. Gregory burasını hemen tanıdı: Kısa zaman önce burada dolaşmıştı; içeride, arka tarafta, çıkışı kapatan büyük aynayı gördü.

"Buradan çıkış yok," dedi, durarak.

"Biliyorum. Sciss'den şüphe ediyorsunuz, değil mi?"

Gregory yanıtlamadan önce biraz durdu.

"Dostlarınızdan biri midir?"

"Öyle de diyebilirsiniz. Fakat... gerçekte onun hiç dostu yoktur."

"Biliyorum, onu sevmek çok kolay değil," dedi Gregory, şaşırtıcı bir şiddetle. "Sadece... bana böyle sorular sormamalısınız."

"Sadece retorik anlamda sordum. Zira ondan şüphe ettiğiniz açıkça belli oluyor. Belki ortadan kaybolmaları onun tezgâhladığını düşünmüyorsunuz, ama diyelim ki... suç ortağı olmasından kuşkulanıyorsunuz. Her neyse –ve bunu

espri olsun diye söylemiyorum– durum ancak zamanla anlaşılacak. Ben sadece tek bir şey öğrenmek istiyorum: Eğer kendi gözlerinizle yeniden dirilmeye benzer bir şeye tanık olsaydınız, soruşturmayı kapatır mıydınız? Yani, oturan ve hareket eden bir ceset görseydiniz..."

"Bunu bana sormanızı Sciss mi söyledi?" diye sordu Gregory, alaycı bir ses tonuyla. Farkına varmaksızın pasajın ortasına kadar yürümüşlerdi, bir vitrinin önünde durdular. Camın arkasında yalınayak bir vitrin süsleyicisi uzun boylu sarışın bir mankeni soymaktaydı. Gregory birden rüyasını hatırladı. Mankenin narin pembe vücudu altın renkli lame kumaşın altından ortaya çıkarken onu dikkatle izledi.

"Sözlerimi bu şekilde anlamanız çok kötü," diye yanıtladı McCatt, ağır ağır. Başını hafifçe eğip arkasını döndü ve Gregory'yi vitrinin önünde bırakarak yürüyüp gitti.

Teğmen pasajın içinde birkaç adım daha attı, fakat aynada aksini gördükten sonra geri döndü. Dışarda gittikçe daha çok sayıda vitrin aydınlanmaya, gürültü ve patırtı, erken akşam vaktinde genellikle olduğu gibi, artmaya başlamıştı. Derin düşünce içinde yürürken birileri ona çarpıp durdu, sonunda bir yan sokağa döndü. Bir-iki dakika sonra kendini bir avlunun girişinde buldu. Kapının iki yanındaki vitrinler bir fotoğrafçıya aitti ve gözlerini sıra sıra dizilmiş düğün resimlerinin üzerinde dolaştırdı ve usulüne göre retuşlanmış mutlu çiftleri –gelinlerin hepsi duvaklarının arkasında malıcup bir şekilde gülümsemişler ve smokin giymiş damatlar erkekçe pozlar almışlardı– hızla gözden geçirdi. Avluya girdi. Düğmeleri açık, kirli bir deri iş önlüğü giymiş yaşlı bir adam, eski bir arabanın açık kaputunun yanında diz çökmüş gözleri kapalı olarak motorun çalışmasını dinliyordu. Arkasında kapıları açık duran bir garaj vardı. Gregory, garajın içinde boş benzin bidonları ile duvarlar boyunca dağılmış yedek parça yığınlarının yanı sıra çeşitli

arabalar da gördü. Önlüklü adam Gregory'nin yaklaştığını anlamış gibi gözlerini açtı ve ayağa fırladı. Yüzündeki mutluluk ifadesi kaybolmuştu.

"Sizin için ne yapabilirim, bayım? Bir araba mı kiralamak istiyorsunuz?"

"Ne? Hım... araba mı kiralıyorsunuz?" diye sordu Gregory.

"Şüphesiz. Göstermeme izin verin, efendim. Yeni bir şey ister misiniz? Bu yılın Buick'i var, otomatik geçişli, şimdiye kadar gördüğünüz en sarsıntısız sürüş. Ne kadarlık bir zaman için istiyorsunuz onu?"

"Hayır... ee, evet. Sadece bu gece için. Evet, Buick'i alacağım," diye karar verdi Gregory. "Bir deposit istiyor musunuz?"

"Bu duruma göre değişir."

Gregory adama kimlik kartını gösterdi. Adam gülümsedi ve eğildi.

"Sizin deposit vermenize gerek yok, Müfettiş, bunu söylemeye bile gerek yok. Daha sonra bana 15 şilin ödersiniz. Buick idi, değil mi? Benzin koyayım mı?"

"Evet. Uzun sürer mi?"

"Hayır... sadece bir dakika alır."

Adam garajın içinde kayboldu. Koyu renkli arabalardan biri harekete geçti ve beton yola doğru sessizce ilerledi. Gregory parayı garaj sahibinin tombul ve yağlı avucuna koyarak ödemeyi yaptı. Kapıyı çarparak kapadı, koltuğu ayarladı, freni kontrol etti, kısa bir süre alışmak amacıyla pedallara bastı, arabayı vitese aldı ve dikkatle sokağa sürdü. Dışarısı henüz oldukça aydınlıktı.

Araba gerçekten yeniydi ve sürülmesi kolaydı. Gregory ilk kırmızı ışıkta geriye dönüp arabanın içini panaromik arka camda inceledi. Bu kadar büyük bir arabaya alışkın değildi, fakat güçlü motorunun çıkardığı ritmik sesler hoşuna gitti. Bir süre için trafik epeyce fazlaydı, fakat Gregory, kala-

balık azaldıktan sonra, hızını biraz daha arttırdı. Artık sokaklarda daha az sayıda özel otomobil vardı, parlak renklere boyanmış kamyon, kamyonet ve dağıtım yapan motosikletlerin sayısı ise artmıştı. Hiç sigarası kalmadığını anladığı zaman East End'e yaklaşmıştı.

Gregory arabasıyla park yapılmaz levhalarının olduğu birçok dar sokaktan geçtikten sonra, sonunda büyük bir kuş kafesine benzeyen köhne bir demir parmaklıkla çevrilmiş bir küme kuru ağacın yanında bir yer buldu. Buick'i, tekerleklerin hafifçe kaldırıma süründüğünü hissedinceye kadar, geri geri aldı, sonra arabadan indi ve geçerken gördüğü tütüncü dükkanını aramaya başladı. Daha önce bu mahalleye hiç gelmemişti ve bu nedenle de dükkanı bulamadı. Bir üst sokağa geçti. Hava kararmaya başlamıştı. Küçük bir sinemanın önündeki aydınlık yerde zaman öldüren iki-üç tane uzun saçlı genç gördü. Delikanlılar, ellerini buruşuk dar pantalonlarının cebine sokmuş, bir silindirin içinde dönen ve gelecek programların reklamını yapan fotoğraflara sabırla bakıyorlardı. Sinemayı geçer geçmez, bir kafeteryanın açık kapısından fırlayan sıcak hava Gregory'nin yüzüne çarptı. İçeride, üstü açık ızgarada sosisler cızırdıyordu ve dumanın arasından sinemanın önündekilere benzeyen daha başka uzun saçlı tipler seçilebildi. Sonunda tütüncü dükkanını buldu. Kısa boylu bir kambur olan dükkan sahibi –adam yassı suratlı ve hemen hemen boyunsuz biriydi– ona bir paket amerikan sigarası uzattı. Gregory dışarıya çıkarken başka bir cüceyle karşılaştı. Kısa kol ve bacaklarıyla alışılmışın dışında şişman olan bu cüce bir dağıtım kamyonundan bir tepsi üstü şekerli kurabiye çıkarıyordu. Gregory paketin selofonunu yırttı, bir sigara yaktı ve derin derin içine çekti. Arabaya değişik bir yoldan dönmeye karar verip sokağın karşı tarafına geçti ve sağa dönen bir yan sokak arayarak dosdoğru yürüdü. Başka bir kafetarya-

nın daha önünden geçti, onun da kapısı açıktı ve girişinin üzerinde kırmızı, yeşil ve beyaz renkte sosise benzeyen dar bir bayrak bir paçavra gibi sarkmıştı. Sokak boyunca kalabalık bir atari salonu, bir bakkal ve bir nalbur vardı. Nalburun önündeki kaldırımın büyük bir kısmı çeşitli mal yığınlarıyla kaplanmıştı. Siyah bir kazak giymiş olan dükkan sahibi ağzında pipo bir ağacın altında oturmuş, sokağın diğer ucunda duran iki tekerlekli küçük bir arabaya bakıyordu. O yönden gelen ilginç bir nağme yüzünden Gregory durdu ve dikkatle baktı. Arabanın içindeki adam ayakta duruyordu, buna rağmen sadece göğsünün üst kısmı görünüyordu. Aslında bu kolsuz bir gövdeydi. Başı sağa ve sola hızlı yarım dönüşler yaparak tel bir çerçeveye bağlanmış ağız mızıkasında canlı bir marş çalıyordu. Gregory elini cebine soktu ve sinirli bir şekilde madeni bir parayla oynadı. Sonra irade gücü kullanarak oradan uzaklaştı. Ağız mızıkasının tiz sesi bir müddet onun peşinden geldi. Sokak müzisyeninin hayali aklına gelince ürperen Gregory, kendisini biraz cüceymiş gibi hissetmeye başlamış olduğunu farketti. Bu düşünce onu büyüledi. "Cüceler Sokağı" diye düşündü. Birden bu ortadan kaybolmaların açık seçik bir anlamı olduğu –bu anlam gizli olsa bile– fikrine kapıldı. Bu noktada her şeyi bırakıp bir önseziye dayanarak yeniden başlamak zor olacaktı. Hiç lambası olmayan sokak sadece vitrinlerden sızan soluk ışıkla aydınlanıyordu ve ortalık gitgide kararmaya başlamıştı. Gregory ilerde loş ışıkların arasında bir boşluk gördü – burası aradığı sokaktı.

Sokak hemen hemen boştu, bir duvardaki sarmal demire asılmış eski moda gaz lambasıyla şöyle böyle aydınlanıyordu. Gregory –dibindeki ıslak tütün yanmaya başlayıp dudağını yakıncaya kadar– sigara ağzında, ağır ağır yürüdü. Köşeyi hemen geçince bir antikacı dükkanı vardı veya tabelasına göre öyleydi, fakat vitrinin içinde tozlu karton kutular-

dan ve film yıldızlarının bir iskambil kâğıdı destesi gibi etrafa dağılmış bazı eski fotoğraflarından başka bir şey yoktu. Sokağın sonunda arabasını park etmiş olduğu küçük meydanı buldu.

Bazı çocuklar demir parmaklığın yanında saklambaç oynuyorlar ve ortasında piskopos tacı giymiş birisinin heykeli bulunan kafese benzer şeyin arkasına saklanıp arabasına odun parçaları fırlatıyorlardı.

Gregory gölgelerin içinden çıkıp, "Bu kadar saçmalık yeter, beni duyuyor musunuz?" diye bağırdı. Çocuklar, korkmuş olmaktan çok neşe içinde, patırtılı bir şekilde, dağıldılar. Adam arabaya binip motoru çalıştırdı. Arabanın camları dış dünya ile olan ilişkisini kesince, yaptığı için sonradan pişmanlık duyacağı bir işe girişmek üzere olduğuna dair bir önseziye kapıldı. İçindeki duygu, şu sırada neye başlamışsa, ona daha fazla devam etmemesi için kendisini uyarıyordu. Bir saniye kadar tereddüt etti, fakat parmakları kendiliğinden vitesi kavradı ve araba meyilden inmeye başladı. Yavaş yavaş hızını azaltarak geniş bir caddeye çıktı, bir sokak adı levhasının önünden geçti, fakat onu okuyamadı.

Ön panodaki saatin pembemsi bir rengi vardı; akrep ve yelkovan saat yediyi gösteriyordu. Bugün zaman gerçekten çok hızlı geçmişti. Aklına üzerinde çalıştığı olayla ilgili çeşitli şeyler geldi, fakat Gregory bunları zihninden uzaklaştırdı – onları bilincinin dışına itmek, bu konuyu düşünmemek istiyordu, sanki olanları düşünmemenin bir önemi vardı, sanki eğer uzak duracak olursa, her şey yoluna girecekti ve tekrar konuyu ele aldığı zaman, bir şekilde bütün ayrıntılar yerli yerine oturacaktı.

Önündeki koyu renkli arabanın yanıp sönen işaret lambası dikkatini çektiği zaman, East End'den ayrılıyordu. Ezilmiş arka tamponu tanıyınca, kendi arabasını yavaşlattı ve öndeki arabayla arasında uygun bir aralık bırakmaya ça-

lıştı. Bu işi güçlük çekmeden başardı.

Koyu gri renkli otomobil iki yanında ağaçların sıralandığı boş bir sokağa döndü. Gregory onun birkaç metre ilerlemesine izin verdi, sonra dikkat çekmemek için, kendi farlarını kapattı ve uzun bir zaman önündeki arabayı bu şekilde izledi. Bir veya iki defa kavşaklarında onu kaybetmemek için hızını artırmak zorunda kaldı, fakat çok yaklaşınamayı tercih etti. Neyse ki, sokakta çok fazla araba yoktu ve dikkatli bir sürücü olan Sciss işaret lambalarını sık sık kullanıyordu. Bu portakal renkli ışıklar ona çok yardımcı oluyordu, fakat her zaman nerede olduğunu tam olarak bilmediği için, Gregory'nin canı biraz sıkkındı. Birden bir reklam levhasının mavimsi harflerini tanıdı ve her şey yerli yerine oturdu. City Bank'ın bir şubesi, onun yanında gençliğinde gittiği küçük bir bar vardı. Koyu renkli otomobil kaldırıma yanaştı. Gregory hızlı bir karara vardı, arabasından çıkmak üzere olan Sciss'i kaybetmek bahasına arabasını bir blok öteye kadar sürdü. Buick'i sokak lambalarının ışığından saklayan büyük bir kestane ağacının altında durdu, kapıları çarparak kapattı ve hızla geri döndü, fakat Sciss ortalarda yoktu. Gregory barın önünde durdu ve pencerelerden gizlice içeriye bakmaya çalıştı. Cama yapıştırılmış bazı posterler görüşünü engelledi, bu yüzden –aptalca bir işe kalkışmış olduğunu söyleyen rahatsız edici bir duyguya engel olamayarak– yakasını kaldırdı ve içeriye girdi.

Barın birden çok odası vardı; üç veya dört, Gregory hiçbir zaman kaç tane olduğunu anlayamamıştı. Mermer yüzeyli masalarla döşenmiş odalar ferahtı ve birbirlerinden, yıpranmış kırmızı –koltuklarda kullanılan cinsten– kadife kaplı bölmelerle ayrılıyordu.

Gregory, Sciss'in görüntüsünü birinci ile ikinci odalar arasındaki geçişin duvarında bulunan dar aynada gördü. Adam bir masaya oturmuş garsona bir şeyler söylüyordu.

Gregory geri çekildi, Sciss'e görünmeden izleyebileceği bir köşe aradı. Bunu bulmak kolay değildi. Sonunda yeri bulup oturunca, ara bölmelerin Sciss'in masasını görmesini engellediğini keşfetti, fakat yerini değiştiremedi, çünkü garson çoktan ona doğru yönelmişti. Sıcak bir todi istedikten sonra önüne *Sunday Times* gazetesini açtı. Hem Sciss'i göremediği için, hem de tilki ininin önünde bekleyen bir köpek gibi oturmakta olduğu için canı sıkkındı. Kendini gazetenin bulmacasını çözmeye zorladı, bir yandan da bölmelerle karşı duvar arasında kalan boş yeri izliyordu. On dakika kadar sonra, yudumlayarak içtiği aşırı tatlı içkiyi daha bitirmemişken, Sciss birden ayağa kalktı ve sanki birisini arıyormuş gibi odadan odaya hızla yürüdü. Gregory açık duran *Times*'ın arkasına güçlükle saklanabildi, fakat Sciss Teğmen'i farketmedi ve yerine geri döndü. Artık öyle bir şekilde oturuyordu ki, Gregory onun uzun bacaklarını ve mavimsi sarı renkli ayakkabılarını görebiliyordu. On dakika daha geçti. Arka tarafta bir bilardo masasının yanında bazı öğrenciler birbirleriyle gürültülü bir şekilde tartışıyordu. Dış kapı ne zaman gıcırdasa, Sciss oturduğu yerden eğilip bakıyordu. Sonunda ayağa kalktı ve kapıda duran bir kıza ağız dolusu gülümsedi. Kız önce tereddüt etti, sonra ona doğru yürüdü. Kızın omuzuna asılı kayıştan sarkan yassı çantası kalçalarına çarpıyordu. Sırtında mor renkli bir manto vardı, kukuletası, birkaç tutamın dışında, açık renk saçlarını tamamen örtmüştü. Gregory kızın yüzünü göremiyordu. Kız, çok hızlı bir şekilde konuşmaya başlayan Sciss'in karşısında durdu. Adam kızın mantosunun koluna dokundu. Kız sanki hayır dermiş gibi başını salladı, sonra bölme ile masanın arasına kaydı. İkisi birden gözden kayboldular. Arka odada öğrenciler arasında çıkan bir karışıklığı fırsat bilen Gregory, isteksiz bir şekilde, barın içinde bir tur attı ve masasına karşı yönden geri döndü, bu arada

Sciss ile kızı duvarda yükseğe asılmış bir aynadan görmeye çalışıyordu. Uygun bir yer buluncaya kadar, belli bir gazeteyi arıyormuş gibi yaparak masadan masaya geçti, sonunda yayları fırlamış kırmızı bir kanepeye çöktü. Aynayı görmek kolay değildi, fakat hiç olmazsa loş ışık ve bulunduğu yer Sciss'in onu göremeyeceği konusunda belli bir güvence veriyordu. Ayna Gregory'nin Sciss'i biraz tepeden görmesini sağlıyordu. Sciss iskemlesinden ayrılıp sofada kızın yanına oturmuştu; kıza hiç bakmadan hızlı hızlı konuştuğundan sanki sözlerini masaya söylüyormuş gibi görünüyordu. Gregory'nin aynadaki görüş açısı da bu izlenimi kuvvetlendiriyordu. Dolgun dudaklı çocuksu bir yüzü olan kız on yedi yaşından daha büyük değildi. Mantosunu çıkarmamıştı, fakat düğmelerini açmış ve kukuletasını geri itmişti, böylece saçları omuzlarına dökülmüştü. Kırmızı kumaşa dayanmış olarak dimdik oturuşu ve Sciss'e bakmak yerine gözlerini önüne çevirişi yüzünden doğal olmayan bir şekilde kaskatı ve hareketsiz görünüyor, rahatsız ve biraz da yorgun olduğu izlenimini veriyordu. Sciss durmadan konuşuyor, konuşuyordu; bir defasında kıza doğru eğildi ve sanki bu davranışı red görmüş gibi, istemiyerek de olsa, geri çekildi, sonra durmadan kımıldayan ince dudaklarını kıza bakmaksızın onun yüzüne yaklaştırdı. Aynı zamanda kemikli eli masanın üzerinde söylediği şeylere tempo tutarak bir aşağı bir yukarı hareket ediyordu. Parmaklarını açıp kapayarak sanki gizlice masayı okşuyordu. Bu sahne o kadar aptalca ve o kadar dokunaklıydı ki Gregory başını çevirmek istedi, fakat izlemeyi sürdürdü. Kız sadece bir defa, o da dudaklarıyla, gözleriyle değil, gülümsedi sonra eskisi gibi başı eğik dinliyerek, fakat bir şey söylemeden oturmaya devam etti. Gregory kızı aynada görebiliyordu; kızın yanakları saçlarının gölgesinde kalmıştı, küçük kalkık bir burnu vardı. Bir an için, ama sadece bir kerecik, Gregory kızın gözle-

rinde bir parıltı farketti. Sonunda Sciss sustu. Kamburlaşmış omuzları ve yüzündeki gergin ifadeyle, kız yanında oturuyor olsa bile, yalnız görünüyordu. Masanın mermer yüzeyine gözlerini dikerek bir kâğıt peçeteye uzandı, aceleyle onun üzerine birkaç kelime yazdı, kâğıdı dörde katladı ve masanın üzerinden kaydırdı. Kız kâğıdı almak istemedi. Sciss açıkça yalvarıp alması için kızı zorluyordu. Sonunda kız kâğıdı aldı ve onu açmadan yeniden masanın üzerine koydu, bu arada parmak uçları adama değdi. Sciss kızın elini yakaladı. Kaskatı kesilen kız yusyuvarlak açılmış gözleriyle ona bakıyordu. Gregory'ye kızın yüzü kararmış gibi geldi. Sciss kızın söylemekte olduğu şeyleri dinledi, başıyla onayladı ve sonra ona doğru eğildi ve yavaş yavaş, vurgulayarak, kelimelerin altını elinin hareketiyle çizerek, avucuyla sanki mermerin içine bir şeyler sokmaya çahşırmış gibi masaya kuvvetle ve ısrarla bastırarak konuşmaya başladı. Sözlerini bitirdiği zaman, masanın kenarını sanki itmek istiyormuş gibi iki eliyle kavradı. Kızın dudakları kımıldadı. Gregory onların ne dediğini okudu: "Hayır." Sciss iskemlesinde dönüp yüzünü odaya doğru çevirdi. Gregory peçetenin başına ne geldiğini öğrenmeye çalıştı: Masanın altında kızın ayağının yanındaydı. Bu arada Sciss ayağa kalktı. Masaya birkaç madeni para bıraktı ve yavaş yavaş kapıya doğru yöneldi. Orada durdu. Kız saçlarını düzeltmek zahmetine bile kalkmadan kukuletasını başına geçirerek onu izledi. Bir yeniyetmenin uzun bacaklarıyla çocuksu bir inceliği vardı. Kapı daha onların üzerine kapanmadan Gregory ayağa kalkmıştı; hemen onların masasına yöneldi, peçeteyi almak için yere eğildi, onu cebine tıkıştırdı ve sokağa fırladı. Otomobil kaldırımdan hareket etmek üzereydi. Kız Sciss'in yanına oturmuştu. Gregory saklanmaya bile çalışmadan bloğu hızlı geçip kendi arabasına koştu. Kapı kilidiyle uğraşırken, geriye döndü ve Chrysler'in parlak sinyal ışıklarının bir kö-

şeyi dönerek kaybolduğunu gördü –Sciss arabasıyla bir dönüş yapmıştı. Gregory arabasına atladı, gaza bastı ve peşlerine düştü– bir müddet için Chrysler'i kaybettiğini sandı, içini bir rahatlama ve memnuniyet duygusu sardı, ama birden önündeki yoğun trafik içinde gri renkli otomobili gördü. Sciss kuzeye giden anayolun üst seviyesine daldı, fakat üçüncü çıkışta dönemeçli üst geçite döndü. Gregory onu yakın mesafeden izliyordu – trafik o kadar yoğundu ki, kendisini göstermeden bu lüksten yararlanabilirdi. Sciss'in otomobilinin arka camından içerisini görmeye çalıştı, fakat iki insan şeklinden başka bir şey seçemedi. Çok geçmeden hemen hemen tümüyle yeni yapılmış çok katlı binaların yer aldığı bir mahalleye geldiler. Sciss kaldırıma yanaşmadan aniden durdu. Onu kaybetmek istemeyen Gregory yavaş yavaş yanlarından geçti ve sonra koltuğunda geri dönüp kendi arka camından seyretmeye başladı. Sciss beklenmeyen bir şekilde arabasını hızlandırdı, Gregory'nin arabasına yetişti, onu geçti, bir U dönüşü yaptı, Gregory'yi geride bırakarak gelmiş olduğu yöne doğru sürdü. Sokak bir konut projesinin yanından geçiyordu: Yanyana altı katlı binalar ile çalılıklar ve tel çitlerle çevrilmiş geniş bir çimenliğin içindeki daha küçük evler. Sciss, Gregory belli bir mesafeden onu izlerken, geniş bir park yerine girdi ve kızın arkasından arabadan indi. Gregory onları yarı karanlığın içinde kayboluncaya kadar gözleriyle izledi ve binaların girişlerindeki beyazımsı karpuz lambaların soluk ışığında onların nerede olduğu anlamaya çalıştı ama başaramadı. Bu arada oradan geçen bir polis memuru, park lambalarının açık olduğunu farkederek, Sciss'in arabasının yanında durdu ve ona hoşnut olmayan bir ifadeyle dikkatle baktıktan sonra yoluna devam etti. Beş dakikadan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen, Gregory sabırla bekleyişini sürdürdü, nedenini bilmiyordu, ama Sciss'in amacına ulaşamadıktan

sonra kısa zamanda geri döneceğinden emindi. Arabasından indi, yaklaşmakta olan ayak seslerini işitinceye kadar kaldırımın kenarında rahat adımlarla yürüdü. Gelen Sciss idi. Paltosu düğmelenmemişti ve başı açıktı; sert esen rüzgârda kulaklarının etrafında havaya kalkmış saçları bir çift yarasa kanadına benziyordu. Gregory arabasına bindi, kapıyı hafifçe açık bıraktı, zira onu çarparak Sciss'in dikkatini çekmek istemiyordu. Birden şiddetli bir sigara içme arzusuna kapıldı. Bir taraftan Sciss'i seyrederken, ceplerinde sigara paketini aramayı sürdürdü. Sciss, kolları gevşekçe iki yanına sarkmış bir şekilde, uzun bir zaman arabasının yanında durdu, sonra parmaklarıyla sanki toz var mı diye kontrol eder gibi arabanın kaputu üzerinde bir şekil çizdi. En sonunda arabaya bindi ve ışıkları söndürdü. Gregory hemen motoru çalıştırdı ve bekledi. Sciss hareket etmedi. Gregory arabayı boşa aldı, birden peçeteyi hatırladı, onu cebinden çıkardı, katlarını açtı ve ışıklarını açmak istemediği için, kâğıdı arabanın ön panosuna yaklaştırdı, göstergelerin ve ibrelerin hafif ışığında güçlükle kelimeleri seçebildi. Peçetede Sciss'in adresi, telefon numarası ve adı yazılıydı. Gregory'nin aklına Sciss'in belki kızın giysilerini değiştirmesini beklemekte olduğu fikri geldi, fakat bu düşünceyi hemen reddetti. Sciss'in hiçbir şey beklemediğinden, hiçbir beklentisi olmadığından emindi. Ön panodaki saat dokuzu gösteriyordu. Bu şekilde oturmaya başlayalı yarım saat geçmişti. Gregory iki sigara içmiş ve izmaritleri pencereden dışarıya atmıştı. Bir müddet radyoyla oynadı, sonunda sabrı tükendi, dışarıya çıktı, kapıyı cakalı bir şekilde çarparak kapadı ve Sciss'in arabasına doğru yürüdü. Fakat tam onun yanına geldiği sırada, tereddüt etti ve arabanın yanından geçip gitti.

Sciss, yüzü kollarının arasında, direksiyonun üzerine yığılmıştı. Bir sokak lambasından gelen ve kısmen arabanın

üst tarafınca kesilen ışık, adamın gümüş rengi saçlarında parlıyor ve şakağında bir yarasa kanadı deseni çiziyordu. Gregory ne yapacağını bilmeksizin durup onu seyretti. Birden geriledi, elinden geldiğince sessiz bir şekilde Buick'e döndü ve Sciss'in arabasına, içinde hiçbir şeyin kımıldamadığından emin olmak için, dikkatlice baktıktan sonra, arabaya bindi ve hemen sürdü. Bir sol dönüş yaptı, geniş bir daire çizdi ve daha önce durduğu yere doğru hızla gelmeye başladı. Chrysler'in karanlık şekli birden önünde belirdi; bir çarpışmanın tam kaçınılmaz olduğu anda, sertçe frene bastı ve tekerlekleri ciyaklatan ani bir duruşla Sciss'in arka tamponuna madeni bir sürtünme sesi çıkarak bindirdi. Arabasından fırlayıp Chrysler'e doğru koştu.

"Çok üzgünüm," diye bağırdı. "Frenlerim tutmadı. Umarım çok fazla bir hasar yoktur. Oh, demek sensin." dedi sakin bir şekilde.

Çarpma dolayısıyla öne doğru savrulmuş olan Sciss kapısını açtı, dışarıya çıkacakmış gibi bir ayağını dışarıya uzattı, fakat çıkmadı. Bunun yerine aptalca bir ifade takınmış olan Gregory'ye gözlerini dikti.

"Sen misin? Nasıl oldu da... Gregory, sensin ha? Nedir bu böyle – polisin yasalara uyan vatandaşları rahatsız etmesi mi?" dedi adam.

Arabanın arka tarafını incelemeye gittiler; bir hasar yoktu; Gregory'nin planlamış olduğu gibi tamponlar çarpmanın etkisini sıfırlamıştı.

"Sciss doğrularak, "Bunu tam olarak nasıl yapmayı başardın," diye sordu.

"Kiralık bir araba kullanıyordum ve frenlere alışkın değildim," diye bir açıklama yaptı Gregory. "Doğrusunu söylemek gerekirse, ben her zaman bu şekilde araba kullanırım – bu benim bir zaafımdır, herhalde bir şekilde tatminsiz olduğum için. Kendime ait bir arabam yok benim."

Belki gereğinden fazla konuştuğuna karar veren Gregory aniden sustu.

"Demek, kendine ait bir araban yok," diye tekrarladı Sciss. Aklı başka yerdeyken öylesine konuşuyordu. Sağ eldivenini taktı, düğmeledi ve yavaş yavaş sol eldivenini yukarıya çekti. İki adam arabalarının yanında yanyana duruyorlardı.

"Onu şimdi davet edeceğim," diye içinden bir karara vardı Gregory.

"Evet, öyle," dedi. "Yoksulluk bir erdemdir, bu yüzden biz polis merkezinde bu konuya önem veririz. Bak, hepsi benim hatamdı. Belki de öğle yemeğini birlikte yedikten sonra, akşamı da birlikte geçirmemiz bizim için yıldızlarda yazılı olan bir şey. Akşam yemeği zamanı geldi, niçin bir şeyler yemiyoruz?"

"Yoksulluğu dikkate alacak olursak, belki bir kafeterya," diye mırıldandı Sciss. Sokağı, sanki birisini arıyormuş gibi, baştan aşağı süzdü.

"O kadar yoksul değilim. Ay ışığında Savoy'a bir yolculuk yapmaya ne dersin? Balkonda üç-beş sakin masaları var ve şarapları da çok iyi."

"Hayır, teşekkür ederim. İçki içmem. Yapamam. Bilemiyorum." Sciss Chrysler'e yeniden bindi ve sakin bir sesle, "Benim için hepsi bir," dedi.

"Demek geliyorsun. Çok iyi. Sen önden git, ben seni izlerim, tamam mı?" Gregory sanki bilim adamı davetini kabul etmiş gibi yaparak hızlı hızlı konuşuyordu. Sciss onu dikkatle gözden geçirdi, sanki adamın yüzünü daha iyi görebilmek için arabadan dışarıya sarktı, sonra bir şey söylemeden kapıyı çarptı ve arabayı harekete geçirdi. Kendi arabasının direksiyonunun arkasında oturan Gregory, Sciss'in Savoy'a gidip gitmeyeceğini bilmiyordu ve Chrysler'in ardından kalkarken belki gitmez diye umutlanmaya başladı. Fakat

ilk kavşakta Sciss'in gerçekten onunla birlikte akşam yemeği yiyeceğini anladı.

Savoy'a gidiş on dakikadan daha az tuttu. İkisi de arabalarını park yerinde bırakıp içeriye girdiler. Saat dokuz buçuğa gelmişti. Asma katta bir orkestra çalıyordu; salonun ortasında dönen bir platform üzerindeki dans pisti alttan renkli ışıklarla aydınlanmıştı. İki adam bir sıra sütunun arasından geçerek üst kata çıktı. Tavandan asılı avizelerin görüşü engellediği yerler dışında, balkondan gece kulübünü baştan ayağa görmek mümkündü. Gregory, onları gürültücü bir grubun daha önceden gelip oturmuş olduğu bir arka masaya doğru götürmek isteyen garsonu görmemezlikten geldi ve Sciss'i peşine takarak balkonun öbür ucuna doğru yöneldi ve orada iki sütun arasında tek başına duran küçük bir masa buldu. Tam takım giyinmiş olan iki garson hemen ortaya çıktı, biri elinde yemek listesini, diğeri şarap kataloğunu tutuyordu; katalog çok kalındı.

"Şaraptan anlar mısın?" diye sordu Sciss, deri kaplı yemek listesini kapatarak. Gregory gülümsedi.

"Biraz. Başlamak için biraz vermuta ne dersin? Onu nasıl alırsın, limonla mı?"

"Vermut mu? Vermut çok acıdır. Neyse, boş ver. Limonu deneyeceğim."

Gregory garsona başıyla işaret etti – tek bir kelime bile söylemesine gerek yoktu. İkinci garson biraz ötede sabırla bekliyordu. Gregory, Sciss'e salata sevip sevmediğini veya kızarmış yiyeceklerin ona dokunup dokunmadığını sorarak ne ısmarlayacağına dikkatle karar verdi.

Parmaklığa doğru eğilen Sciss, aşağıda dönmekte olan kafalara fazla bir ilgi göstermeksizin baktı. Orkestra ağır bir fokstrot çalıyordu.

Gregory bir müddet dans edenleri seyretti, sonra vermut bardağını ışığa tuttu.

"Sana söylemek istediğim bir şey var," dedi güçlükle konuşarak, " Ben... ben sana bir özür borçluyum."

"Ne diyorsun?" Sciss şaşkın bir ifadeyle başını kaldırdı. "Oh," dedi, Gregory'nin ne demek istediğini anladığını düşünerek. "Hayır, hayır. Bundan söz etme. Mesele çıkarmaya değmez."

"Artık Genel Kurmay'daki görevini niçin bıraktığını biliyorum."

"Demek biliyorsun," dedi Sciss ilgilenmez bir tavırla. Vermutunu sanki çaymış gibi üç yudumda içip bitirdi. Limon parçası ağzına geldi, onu çıkardı, bir an için parmaklarının arasında tuttu ve sonra boş bardağın içine geri koydu.

"Evet."

"Bu bir sır değil. Daha önceden bilmediğine şaşırdım. Zira, beni mikroskopun altına koymak dışında, her şeyi yaptın..."

Gregory, sanki Sciss'in son söylediklerini duymamış gibi, "Senin gibi birisi hakkında dolaşan hikâyeler her zaman çelişkilidir." diye sürdürdü. "Anlatılanlar ya sıcaktır, ya da soğuk, ikisinin ortası yoktur. Her şey bilgiyi verene dayanır. Belki bana anlatmak istersin. Niçin Harekat Komutanlığı'nı elinden aldılar?"

"Ve bana komünist damgası vurdular," diye ekledi Sciss. Gregory'nin gösterdiği heyecanlı ilgiye rağmen, adam eskisine göre daha canlanmış görünmüyordu. İskemlesinde kamburu çıkmış bir şekilde oturuyordu. Bir kolunu parmaklığa dayamıştı. Sonunda, "Niçin bilmek istiyorsun," diye sordu. "Bütün bunları yeni baştan ortaya dökmenin bir anlamı yok."

"Sahiden insanlığın bir yangınla yok olacağı kehanetinde bulundun mu?" diye sordu Gregory, sesini alçaltarak. "Lütfen, bu benim için çok önemli. İnsanların nasıl her şeyi çarpıttığını ve saptırdığını bilirsin. Gerçekte neler olduğunu bana anlat."

"Bunun senin için ne anlamı var?"

"Doğruyu söylemek gerekirse, senin gerçek kişiliğini tanımak istiyorum."

"Bu eski bir hikâye," dedi Sciss, kederli bir şekilde, bir taraftan da aşağıda dans edenlere göz atmayı sürdürüyordu. Dans pistindeki kadınların çıplak omuzları kızıl ışıklar içindeydi. "Hayır, insanlığı yok edecek bir yangınla ilgisi yok. Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Çok istiyorum."

"Demek bu kadar meraklısın, öyle mi? 1946 sıralarındaydı. Nükleer yarış henüz başlıyordu. Er veya geç bir doyum noktasına erişileceğini biliyordum – yani en yüksek yoketme gücünün elde edilmesine demek istiyorum. Ondan sonra bombaları yollayacak bir şey geliştirilecekti... yani füzeler. Bunun da bir doyum noktasına ulaşması gerekiyordu... her iki taraf da termonükleer başlıklı füzelerle silahlanmıştı, her iki tarafta da kontrol panoları güvenli bir yere saklanmıştı, her birinin o rezil düğmesi hazırdı. Düğmeye basınca füzeler harekete geçecekti. Yirmi dakika sonra, dünyanın sonu, her iki taraf için de – *finis mundi ambilateralis**..."

Sciss gülümsedi. Garson bir şişe şarap getirdi, mantarını çıkardı ve Gregory'nin bardağına bir-iki damla döktü. Gregory onun tadına baktı, dudaklarını ıslattı ve başıyla onayladı.

Garson her iki bardağı da doldurup ayrıldı.

"1946 yılındaki düşüncen bu muydu?" diye sordu Gregory, Sciss'in şerefine kadeh kaldırarak. Sciss ise yakut renkli sıvıyı dilinin ucuyla tattı, dikkatle yudumladı, sonra bir dikişte bardağını boşalttı, derin bir nefes aldı ve şaşkın bir bakışla, bu mahcubiyet de olabilirdi, bardağını masanın üzerine koydu.

(*) Her iki taraf için de dünyanın sonu (ç.n.)

"Hayır, bunlar sadece öncüllerdi. Anlamıyor musun? Bir defa yarış başlarsa, durması mümkün değildir. Devam etmek zorundadır. Eğer bir taraf güçlü bir silah icat ederse, diğer taraf daha güçlü bir silahla karşılık verir. Ancak iki taraf karşı karşıya geldikleri zaman, yani savaş durumunda, zincirleme gidiş durur. Bununla birlikte, bu durumda karşı karşıya gelmek dünyanın sonu demektir; bu yüzden yarış sürmek zorundadır. Uğraşlarına hız vermeye başladıktan sonra, iki taraf da bir silahlanma yarışının içinde kapana sıkışırlar. Silahlar sürekli olarak geliştirilmelidir, fakat belli bir noktadan sonra silahlar sınıra ulaşırlar. Bundan sonra ne geliştirilebilir? Beyinler. Emirleri veren beyinler. Bir insan beynini mükemmel yapmak mümkün değildir, o halde tek seçenek makinalaşmaya geçmektir. Bir sonraki aşama elektronik strateji makinalarıyla donatılmış tam otomatik kumanda merkezleri olacaktır. Ve burada çok ilginç bir problem ortaya çıkıyor, aslında iki problem var. Buna benim dikkatimi McCatt çekti. Birincisi, bu beyinlerin gelişiminde bir sınır var mıdır? Bunlar esasta satranç oynayabilen bilgisayarlara benzerler. Hasmının stratejisini on hamle öncesinden kestirebilen bir bilgisayar her zaman sadece sekiz veya dokuz hamle sonrasını düşünebilen bir bilgisayarı yenecektir. Beynin ilerisini düşünmek yeteneği arttıkça, onun büyüklüğünün de artması gerekecektir. Problemin birisi bu."

Sciss gittikçe daha hızlı konuşuyordu. Gregory onun daha şimdiden her şeyi unutmuş olduğunu hissetti. Buna kiminle konuşmakta olduğu da dahildi. Biraz şarap koydu. Sciss bir müddet bardağıyla oynadı, onu masa örtüsünün üzerinde ileri geri hareket ettiriyor, bazen tehlikeli bir şekilde eğiyordu. Birden onu yakalayıp kaldırdı ve bir yudumda boşalttı. Aşağıda dans pisti sarı renkli bir ışık içindeydi ve mandolinler bir Hawai melodisi çalıyordu.

"Stratejik nedenler büyük, daha büyük makinaların yapılmasını emreder ve bu da hoşlansak da, hoşlanmasak da, beyinlerde depo edilmiş bilginin miktarında zorunlu bir artış demektir. Bu da beynin toplumsal süreçler üzerindeki kontrolunu sürekli olarak arttıracağı anlamına gelir. O rezil düğmenin nerede olacağına beyin karar verecektir. Veya piyade üniformalarının biçiminin değiştirilip değiştirilmemesine veya belli bir cins çeliğin üretiminin artırılıp artırılmamasına o karar verecektir. Amaçlarına ulaşmak için ödenekler talep edecektir. Bir kere böyle bir beyni yarattıktan sonra, onu dinlemek zorundasın. Eğer bir parlamento onun istediği ödenek verilsin mi verilmesin mi diye müzakere ederken vakit harcarsa, diğer taraf yarışta öne geçebilir, böylece bir zaman sonra parlamenter müzakerenin ortadan kalkması kaçınılmaz olacaktır. Beynin aldığı kararlar üzerindeki insan kontrolu onun toplam bilgisinin artması oranında zayıflayacaktır. Dediklerim yeterince açık mı? Okyanusun iki yakasında büyümesini sürdüren iki adet beyin meydana çıkacaktır. Böylesi bir beynin, sonsuz yarıştaki bir sonraki adımı atmaya hazır olduğu zaman, ilk isteyeceği şey ne olacaktır dersin?"

"Kapasitesinin artması," dedi Gregory, kısık bir sesle, yarı kapalı gözkapaklarının arkasından bilim adamını izleyerek. Bir an için aşağı katta beklenmeyen bir sessizlik meydana geldi ve sonra onu şiddetli bir alkış izledi. Bir kadın sesi şarkı söylemeye başladı. Kuyruklu ceket giymiş genç bir adam küçük bir yan masayı hazırladı. Onun üzerine garsonlar gümüş servis kaplarıyla dolu bir tepsi koydular. Bunları dikkatle ısıtılmış tabaklar, peçeteler ve gümüş masa takımları izledi.

"Hayır," diye yanıtladı Sciss. "İlk önce kendisinin büyütülmesini ister – yani beyin daha büyük olur! Kapasite artışı ondan sonra gelir."

"Yani başka bir deyişle, dünyanın en sonunda bir satranç tahtası haline dönüşeceğini ve bizim hepimizin iki makina oyuncu tarafından oynanan sonsuz bir oyunda piyon taşları olacağımızı kehanet ediyorsun."

Sciss'in yüz ifadesi kibirliydi. "Evet. Sadece kehanet etmiyorum, kesin olarak da söylüyorum. Daha şimdiden birinci aşamanın sonuna geldik ve artış hızı yükselmeye başladı. Bütün bu şeyler mümkün olamaz gibi gözüküyor, bunu kabul ediyorum. Fakat olup biten şey bu. Bana inan. Olan bu."

"Evet..." diye mırıldandı Gregory. Tabağının üzerinden eğildi. "Ee... bütün bunlara karşı... sence ne yapılmalı?"

"Ne pahasına olursa olsun barış. Bunu garip bulabilirsin ama bütün her şeyi dikkate alırsan, bana öyle geliyor ki, ortadan yok edilme bile satranç oyunundan daha az kötü olacaktır. Ben sadece sonuçlar çıkarıyorum. Bu konuda hayallerim yok. Bu çok kötü bir şey biliyor musun... insanın hayallerinin olmayışı," Sciss kendisine biraz daha şarap koydu. İstemeden adeta zorla içmeye devam ediyordu. Gregory onun bardağını dolu tutma derdinden kurtulmuştu. Aşağıda orkestra yeniden çalmaya başlamıştı. Masalarının yanından bir çift geçti: Adam esmer, ince bıyıklı biriydi, sakalındaki mavimsi yerler yüzünün solgunluğunu ortaya çıkarıyordu. Çok genç olan kız, çıplak omuzlarına beyaz bir şal atmıştı. Kumaş, saçlarının rengi olan altın ipliklerle işlenmişti. Sciss onların yanından geçmesini seyretti. Kıza dikkatle bakarken dudakları acıyla bükülmüştü. Tabağını itti, gözlerini kapadı ve ellerini masanın altına sakladı. Gregory'ye adam kendi nabzını sayıyormuş gibi geldi.

Sciss, bir müddet sonra, gözkapaklarını kaldırarak, "Böyle şahane bir şekilde başlayan bu güzel akşam vaktinde daha başka ne yapacağız?" diye sordu. Kulaklarının çevresindeki gri saçları düzelterek iskemlesinde doğruldu. Gregory tabağının üzerine çatal ve bıçağını çapraz biçimde koydu.

Hemen garson göründü.

"Biraz kahve ister misin?" diye sordu Gregory.

"Evet, iyi fikir," diye onayladı Sciss. Ellerini masanın altından çıkarmamıştı.

"Sanırım, sarhoş oldum..." Mahcup bir şekilde gülümsedi. Çevresine şaşkın ve emin olmayan bir ifadeyle bakındı.

"Arada sırada sarhoş olmak iyidir," dedi Gregory, sadece kendi bardağını doldurarak.

Kahve sıcak ve koyuydu. Onu hiç konuşmadan içtiler. Hava bunaltıcıydı ve bu durum artmaya devam ediyordu. Gregory bir garson bulmak için çevresine bakındı, göremeyince ayağa kalktı. Adamı barın yakınında bir sütunun arkasında buldu ve ondan pencereleri açmasını istedi. Masaya döndüğü zaman serin, hoş bir esinti kahve fincanlarından yükselen dumanı kımıldatmaya başlamıştı bile. İskemlesinde oturmayı sürdüren Sciss, parmaklığa dayanmıştı ve kızarmış gözleri kapanmak üzereydi. Güçlükle nefes alıyordu ve şakaklarındaki küçük sert damarlar dışarıya fırlamıştı.

"İyi misin?" diye sordu Gregory.

"Alkolu kaldıramıyorum," dedi Sciss, gözleri kapalı. "Demek istediğim, bünyem kaldıramıyor. İçim karman çorman oldu, hepsi bu."

"Üzgünüm," dedi Gregory.

"Oh, önemli değil," dedi Sciss, gözlerini açmadan. "Bundan söz etmeyelim."

"Caydırıcı bir savaşa karşı mıydın? 1946'larda demek istiyorum."

"Evet. Fakat onun bir işe yarayacağına kimse inanmıyordu, hatta avukatlığını yapanlar bile. O zamanlar psikolojik olarak buna hazır değildik. Hepimiz evrensel bir barış sarhoşluğunun etkisi altındaydık. Senin de bildiğin gibi, eğer yavaş yavaş ilerlersen herkesi –hatta Kardinaller Okulunu bile– yamyamlık yapmaya sevk edebilirsin. Fakat azar azar,

adım adım hareket etmelisin. Tıpkı şimdi olduğu gibi."

"O zamandan beri ne yaptın?"

"Çeşitli işler. Birçok şeye başladım, fakat hiçbirini bitiremedim. Üzerinde tırpanların bilendiği o meşhur taş gibiydim ve bundan da hiçbir zaman pek fazla bir şey çıkmaz. Bu son olayı da bitiremiyeceğim. Her zaman çıkmaz bir sokağa saparım. Bari determinizme inanıyor olsaydım... fakat benim için bütün bunların nedeni kişiliğimdeki bir eksiklik – düşüncelerimden taviz veremiyorum."

"Evli değilsin, değil mi?"

"Hayır."

Sciss Gregory'ye şüphe dolu bir bakış attı.

"Niçin soruyorsun?"

Gregory omuzlarını silkti.

"Sadece... öğrenmek istemiştim. Özür dilerim, eğer–"

"Modası geçmiş bir kurum..." diye mırıldandı Sciss. "Çocuğum da yok, eğer bütün ayrıntıları öğrenmek istersen. Belki eğer düşünce yoluyla meydana getirilebilselerdi... Bu genetik lotaryadan pek fazla hoşlanmıyorum, anlıyor musun? Sanırım senin misafirinim – gidelim mi artık?"

Gregory hesabı ödedi. Merdivenden inerlerken, orkestra kulak tırmalayan bir caz parçasıyla onları yolcu etti. Dans eden çiftlere çarpa çarpa pistin kenarından sıyrılıp geçmek zorunda kaldılar. Sciss, dönen kapılardan çıkar çıkmaz, rahatlama ifade eden bir iç çekişle, soğuk havadan derin bir nefes aldı.

"Her şey için... teşekkürler," dedi adam, gevşek bir sesle. Gregory arabalara doğru onun peşinden gitti. Sciss cebinde anahtarı bulmakta biraz güçlük çekti. Kapıyı açtı, paltosunun düğmelerini çözdü, sonra onu çıkarıp arka koltuğa fırlattı. Direksiyonun arkasına geçti. Gregory arabanın yanında durdu.

Sciss kapıyı kapamadı, ne de arabayı çalıştırdı.

"Süremiyorum...," dedi.

"Yana kay, ben seni götürürüm," dedi Gregory.

Arabanın içine girmek için eğildi.

"Fakat senin araban ne olacak?"

"Saçmalama. Onu almak için geri dönebilirim."

Gregory arabaya bindi, kapıyı çarparak kapadı ve hızla park yerinden ayrıldı.

7

BOŞ arabayı avluda bırakan Gregory, apartmanın giriş holüne döndü. Sciss, gözleri yarı kapalı, dudaklarında kederli hafif bir gülümsemeyle tırabzana dayanmıştı. Gregory iyi geceler dilemeksizin bekledi. Sciss, derin bir nefes alarak –bu daha çok bir iç çekmeye benziyordu– birden gözlerini açtı. İki adam bakıştılar.

Sonunda Sciss, "Bilemiyorum," dedi, "vaktin... var mı?"

Gregory başıyla onayladı ve basamakları çıkan adamı sessizce izledi. İkisi de konuşmadılar. Sciss, dairesinin dışında, sanki bir şey söylemek istermiş gibi, eli tokmakta durdu; sonunda kapıyı ardına kadar itti.

"İçerisi karanlık, önce ben gireyim," dedi.

Holde bir ışık yanıyordu. Mutfak kapısı açıktı, fakat içinde kimse yoktu. Sadece bir çaydanlık kısık ateşin üzerinde hafif hafif tıslıyordu. Paltolarını astılar.

Tavandaki beyaz lamba karpuzuyla aydınlanan oturma odasının düzenli ve neşeli bir görünüşü vardı. Çalışma masasının arkasındaki duvara kitap rafları sıralanmıştı; mürekkep ve kurşun kalemler masanın üzerine simetrik bir şe-

kilde dizilmişti; kitap raflarının tam altına cam bir masa ile geometrik desenlerle süslenmiş mavimsi yastıkları olan iki adet alçak boylu yeşil renkli kulüp koltuğu yerleştirilmişti. Masaya çay fincanları, viski kadehleri, meyva ve pasta tepsileri konmuştu. Kaşıklar, çatallar – her şey iki kişi için hazırlanmıştı. Sciss, eklem yerleri şişmiş kemikli ellerini ovuşturdu.

"Niçin kitap raflarının yanına oturmuyorsun? Orası daha rahattır," dedi, yapmacık bir neşeyle. "Bu öğleden sonra bir konuğum vardı – geriye kalanlardan sana ikram edeyim."

Gregory, Sciss'e yardım etmek amacıyla, havayı neşelendirecek birkaç söz söylemek istedi, ama aklına bir şey gelmedi. Koltuklardan birini biraz çekti ve sonra onun koluna oturup kitaplara doğru döndü.

Gregory karşısında çeşitli dillerde yazılmış etkileyici bir bilimsel kitap koleksiyonu olduğunu gördü. Bir raf antropoloji konusunda kitaplarla doluydu, diğer bir rafa iliştirilmiş plastik kartın üzerine "matematik" kelimesi yazılmıştı. Çalışma masasının açık bir çekmecesinde bazı fotoğraflar gözüne ilişti, fakat onlara doğru döndüğü sırada, Sciss davranarak –veya daha doğrusu kendini uzun bacaklarının üzerinde odanın bir ucundan ileriye doğru fırlatarak– diziyle çekmeceyi itti ve gürültüyle kapadı.

Adam, tedirgin bir ifadeyle, "Karmakarışık, her şey karmakarışık," diye bir açıklama yaptı. Yeniden ellerini oğuşturdu ve pencerenin yanındaki kaloriferin üzerine oturdu.

"Beni suçlu çıkarmak için sarfettiğin bu yeni gayret de tıpkı bir önceki kadar acemi," dedi, "gereğinden fazla uğraşıyorsun..."

"Bazı kötü şeylere maruz kaldın," dedi Gregory. Raftan rastgele kalın bir cilt aldı ve sayfalarını çevirmeye başladı; gözlerinin önünden hızla cebir formülleri geçti.

"Çok doğru. Çay mı istersin, yoksa kahve mi?" Sciss bir

ev sahibi olarak görevlerini hatırlamıştı.

"Sen ne içiyorsan, ben de ondan alayım."

"Tamam."

Sciss mutfağa gitti. Gregory, *Principia Mathematica* adlı kitabı yerine koydu ve bir an gözlerini kapalı duran masa çekmecesine dikti. Onun içine bakmak istiyordu, ama buna cesaret edemedi. Sciss'in mutfağın içinde çıkardığı koşuşturma sesleri açık kapıdan duyulabiliyordu. Birkaç dakika sonra adam çayla geri geldi, çaydanlığı yüksekte tutarak fincanları yavaş yavaş doldurdu ve Gregory'nin karşısına geçip oturdu.

"Dikkat et, çay sıcak," diye onu uyardı. Bir an sonra, "Artık şüphe altında olmadığımı mı söylüyorsun?" diye Gregory'ye sordu. "Biliyor musun? Senin hiç aklına gelmemiş nedenlerim olabilirdi. Örneğin bir cesetten kurtulmaya çalışıyorum – öldürmüş olduğum birisi varmış diyelim. Ondan kolayca kurtulabileceğim bir ortam yaratmak için, bir sürü ceset buluyorum ve onların yerlerini değiştirmeye başlıyorum ve böylece öldürdüğüm kişinin içinde tamamen kaybolacağı bir genel karışıklık yaratıyorum. Buna ne dersin?"

"Çok edebi," diye yanıtladı Gregory. Psikometre konusunda kalın ve lüks kâğıda basılmış bir kitabı rastgele karıştırıyordu. "Chesterton'ın bir hikâyesinin konusu aynen böyledir."

"Hiç okumadım. Chesterton'ı sevmem. O zaman, sana göre, ben bütün bunları niçin yaptım?"

"Bilmiyorum. Uygun bir neden düşünemiyorum. İşte bu yüzden senden artık şüphe etmekten vazgeçtim."

"Geçmişimi araştırdın mı? Bir zaman çizelgesi ve hareketlerimi gösteren bir harita yaptın mı? İpuçları ve parmak izleri aradın mı? Tek bir durum dışında, senin soruşturman beni hiç rahatsız etmedi – onun farkına bile varmadım."

"İşin temelinde bir tutarsızlık vardı, bu yüzden alışılagelmiş şeyleri yapmadım. Üstelik ben pek öyle düzenli bir araştırmacı değilimdir. Yönümü yol aldıkça bulurum veya benim için oldukça düzensiz biri diyebilirsin," diye yanıtladı Gregory. Kitabın sayfaları arasında sert bir şey vardı; sayfaları dikkatle çevirmeye başladı. "Düzensiz çalışma yöntemimi haklı çıkarmak için bir teorim bile var: İçine olguları yerleştireceğin özel bir teorik temelin yoksa, delil toplamanın bir anlamı yoktur."

"Sen bir sezgici misin? Bergson'u hiç okudun mu?"

"Evet."

Sayfalar açıldı. Aralarında büyük boy bir fotoğraf negatifi vardı. Saydamdı, fakat onu beyaz kâğıda bastırdığı zaman arkaya doğru eğilmiş bir insan siluetini seçebildi. Kitabı, çok yavaş bir şekilde, üzerinden Sciss'i gözetlemeyi sürdürerek, gözlerine doğru yaklaştırdı. Bir taraftan konuşmasını sürdürürken, bir taraftan da negatifi tek parmağıyla iki sütun arasındaki boş yerde oynatıyordu.

"Sheppard bana Lewes'deki ceset ortadan kaybolduğu zaman onun evinde olduğunu söyledi. Böylece başka bir yerde olduğun kanıtlanıyor. Gömülmüş bir kemiği aramak için ağaçtan ağaca koşan ve orada bir şey olmasa bile toprağı kazan bir köpek gibi davranıyordum. Kendi kendimi kandırıyordum. Soruşturma yapmak için elimde hiçbir şey yoktu, ne bir neden, ne..."

Gregory elindeki negatifi, üzerindeki şeyin ne olduğunu anlayıncaya kadar, sütunların arasındaki beyaz kısmın üzerinde oynatmayı sürdürdü. Bu bir masaya yaslanmış çıplak bir kadının fotoğrafıydı. Memesinin ucuna kadar yükselen siyah tuğlaların üzerine dayanmış olan kolu, koyu renkli uzun dalgalı saçlarıyla kısmen örtülmüştü – aslında saçlar açık renk olmalıydı. Kadının uzun bacakları masadan aşağıya uzanmıştı ve beyaz renkli bir boncuk dizisine dolanmış-

tı. Öteki elinde sıkıca kapanmış siyah renkli baldırlarına bastırdığı pek iyi anlaşılmayan bir şey tutuyordu. Tanımlanması zor bir yüz buruşturmasıyla açılmış dudaklarının arasından sivri uçlu siyah dişleri görünüyordu.

"Sanırım senin önünde kendimi yeterince aptal durumuna düşürdüm," diye sözlerini sürdürdü Gregory.

Aniden Sciss'e baktı. Adam hafifçe gülümseyerek başıyla onayladı.

"Bilmiyorum. Sen başka bir görüşün temsilcisisin. Eğer Engizisyon zamanında yaşıyor olsaydık, istediğini elde edebilirdin."

"Bu ne demek oluyor şimdi?" diye sordu Gregory. Negatife acele bir bakış daha attı ve birden boncukların gerçekte küçük bir zincir olduğunu anladı. Kızın ayak bilekleri bağlanmıştı. Somurtarak kitabı kapadı, yerine koydu ve oturmakta olduğu koldan yavaşça koltuğa kaydı.

"Biliyor musun, benim acıya direncim çok azdır," diye sürdürdü Sciss. "Bütün deliller işkence yoluyla benden sağlanabilirdi. Sen herhalde huzura erişebilmek için –veya, denebilir ki, akli dengeni korumak için– vücudumdaki bütün kemikleri kırardın."

"Bu olayı ne kadar az anlıyorsam, Sheppard'ı da o kadar az anlıyorum," dedi Gregory, düşünceli bir sesle. "Beni çözülme umudu olmayan bir işle görevlendirdi ve aynı zamanda, ilk başından beri, bana hiçbir fırsat tanımadı. Fakat sanırım bunlar seni pek ilgilendirmiyor."

"İlgilendirmediği doğru." Sciss boş fincanını masaya koydu. "Elimden geleni yaptım."

Gregory ayağa kalkıp odanın içinde dolaşmaya başladı. Karşı duvarda çerçeveli bir fotoğraf, bir heykelin büyük bir resmi, ışık ve gölge etkilerini gösteren başarılı bir amatör çalışma vardı.

"Bunu sen mi çektin?"

"Evet."

Sciss başını çevirmedi.

"Çok başarılı."

Odanın içinde gözlerini dolaştıran Gregory, çalışma masasının negatifte görülen masa olduğunu anladı. O tuğlalar da – kitaplar olmalıydı. Pencereleri gözden geçirdi, normal görünüşlü pencerelerdi bunlar. Tek farkları şu anda yukarıya kaldırılmış ve sıkıca sarılmış siyah storları olmasıydı.

"Sanata ilgi duyduğunu bilmiyordum," dedi Gregory, masaya dönerek. Sciss gözlerini kırpıştırdı ve biraz zahmetle ayağa kalktı.

"Uzun bir zaman önce kendimi böylesi şeylerle oyalıyordum. Ona benzeyen daha başka resimlerim var. Bazılarını görmek ister misin?"

"Çok isterim."

"Bir dakika öyleyse." Ceplerine baktı. "Anahtarlarımı ne yaptım? Ceketimde kalmış olabilir."

Kapıyı açık bırakarak dışarıya çıktı ve holün ışığını açtı. Gideli epeyce zaman olmuştu. O yokken, Gregory psikometri kitabına tekrar bakmak istedi, fakat riske girmemeye karar verdi. Birdenbire bir gürültü işitti – sanki bir şey, bir kumaş parçası yırtılıyor gibiydi; Sciss kapı ağzında göründü. Adam tamamıyla değişmişti. Dikleşmiş, normalden uzun adımlar atarak sanki saldırmak ister gibi Gregory'ye doğru atıldı. Gürültülü bir şekilde nefes alıyordu. Gregory'ye ulaşmadan iki adım önce avucunu açtı. İçinden beyaz bir şey –kırışmış bir kâğıt parçası– yere düştü. Gregory peçeteyi tanıdı. Kâğıt havada sakince süzülerek yere düştü. Sciss'in ince dudaklarının köşeleri güçlü bir nefret ifadesiyle kasılmıştı. Gregory'nin yanakları ve yüzü sanki kaynar suda haşlanmış gibi yanmaya başladı.

"Seni solucan seni, benden ne istiyorsun?" diye haykırdı Sciss, tiz bir sesle, neredeyse konuşurken nefesi tıkanacak-

tı. "Bir itiraf mı? İşte itirafım: Her şeyi ben yaptım. Duyuyor musun? Bendim! Her şeyi planlayan, uygulayan, cesetleri ortadan kaldıran kişi bendim. Cesetlerle bebek oynarmış gibi oynadım – canım bunu yapmak istedi, anlıyor musun? Sadece benim yanıma yaklaşma, seni solucan seni, yoksa kusabilirim!!!" Yüzü morarmıştı. Çalışma masasına doğru gerileyip ona dayanarak, kendini bir koltuğa attı. Titreyen elleriyle saat cebinden cam bir şişe çıkardı, hızlı hızlı nefes alarak şişenin tıpasını dişleriyle çekti ve içindeki yağlı sıvıdan birkaç yudum emdi. Nefes alışı yavaş yavaş düzeldi ve derinleşti. Raftaki bir dizi kitaba başını dayayarak ve bacaklarını açarak, daha düzenli bir şekilde nefes almaya uğraştı. Gözleri kapalıydı. Sonunda kendisine geldi ve doğrulup oturdu. Gregory'nin yüzü ateş gibi yanıyordu; olup biteni yerinden kımıldamaksızın izlemişti.

"Git buradan. Lütfen buradan git." dedi Sciss boğuk bir sesle, gözlerini açmadan. Gregory yerinden kımıldayamıyordu – sanki döşemeye kök salmış gibiydi. Ne beklediğini bilmeksizin, sessizce durdu.

"Gitmiyorsun, öyle mi? Pekiyi, öyleyse!" Sciss, şiddetli bir şekilde öksürüp güçlükle nefes alarak, ayağa kalktı. Gerindi. Bir dakika önce düğmesini çözmüş olduğu gömlek yakasını elledi, üstünü başını düzeltti ve hole doğru yürüdü. Bir an sonra dış kapının çarpma sesi duyuldu.

Gregory dairenin içinde tek başına kalmıştı, çekmecelere, hatta çalışma masasının her yerine bakabilirdi; ona doğru yürüdü, fakat daha bunu yaparken bile hiçbir yeri aramayacağını biliyordu. Bir sigara yakıp aşağı yukarı volta atarak düşüncelerini toparlamaya çalıştı, ama başaramadı. Sigarasını ezerek söndürdü, çevresine bakındı, başını salladı ve hole gitti. Paltosu yerde yatıyordu; onu kaldırdığı zaman sırt kısmının kuvvetli bir çekişle hemen hemen iki parçaya ayrılmış olduğunu gördü. Paltonun asma yeri ile bir parça

kumaş askının üzerinde kalmıştı. Telefon çaldığı zaman elinde paltosuyla duruyordu. Dikkatle dinledi. Telefon çalmaya devam etti. Tekrar odaya dönüp onun susmasını bekledi, fakat zil sesi kesilmedi. "Çok az vicdan azabı ve yetersiz sonuç," diye düşündü. "Ben bir yılanım. Hayır, neydi? Bir solucan." Ahizeyi kaldırdı.

"Alo."

"Sen misin? Nasıl oluyor da..." Gregory Sheppard'ın sesini tanıdı.

"Evet, benim. Nasıl... benim burada olduğumu nasıl anladınız?" diye sordu Gregory. Ansızın dizlerinin bağının çözüldüğünü farketti.

"Gece yarısı evinde yoksan, başka nerede olacaktın?" dedi Sheppard. "Orada çok kalacak mısın? Sciss oralarda mı?"

"Hayır, Sciss burada değil. Şu anda dairesinde yok."

"Öyleyse, kim var? Kızkardeşi mi?" Sheppard'ın ses tonu sertti.

"Hayır, hiç kimse yok..."

"Ne dedin? Orada tek başına mısın? İçeriye nasıl girdin?" Başmüfettiş'in sesindeki şüphe ve hoşnutsuzluk açıkça belirgindi.

"Buraya birlikte geldik, fakat o... dışarıya çıktı. Biz... biraz tartıştık," dedi Gregory, büyük güçlükle. "Ben... o zaman yani, yarın, yapabilirim... Allah kahretsin. Ne oldu? Niçin aradınız?"

"Sonunda olan oldu. Williams öldü. Kimi kastettiğimi biliyorsun."

"Evet, biliyorum."

"Ölmeden önce kendine geldi ve bir ifade vermek istedi. Seni bulmak için elimden geleni yaptım – polis radyosuyla bir anons bile gönderdim."

"Özür dilerim... bilmiyordum."

"Ortada özür dileyecek bir şey yok. İfadeyi kasete aldık.

Onu dinlemeni istiyorum."

"Bugün mü?"

"Neden olmasın? Sciss'i bekleyecek misin?"

"Hayır, hayır... ben de tam çıkmak üzereydim..."

"İyi. Eğer sana uyarsa hemen şimdi evime gelmeni istiyorum. Bu işi yarına bırakmamayı tercih ederim."

"Hemen geliyorum," dedi Gregory, durgun bir sesle. Sonra paltosunu hatırlayarak çabucak ekledi:

"İlk önce eve bir uğramam lazım. Yarım saatten fazla sürmez."

Sheppard telefonu kapadı. Gregory hole döndü, paltosunu yerden aldı, koluna attı ve merdivenden koşarak indi. Avluya attığı hızlı bir bakış sayesinde gri renkli Chrysler'in gitmiş olduğunu anladı. Köşede bir taksi yakaladı ve Savoy'a gidip orada Buick'e transfer oldu. Arabanın motoru soğuktu; motorun homurtusunu dikkatle dinleyip onu harekete geçirmeye uğraşırken aklını kurcalayan tek bir şey vardı: Acaba Sheppard ona ne söyleyecekti?"

Fershawe'lerin evinin önünde bir park yapılmaz levhası vardı, fakat Gregory onu dikkate almadı. Sokak lambalarının akseden ışığında ayna gibi parlayan ıslak kaldırımdan ön kapıya koştu. Kapıyı anahtarıyla açmaya çalıştı, ama başaramadı. Sonra açık olduğunu hayretle farketti. Böyle bir şey daha önce hiç olmamıştı. Genellikle zifiri karanlık olan geniş giriş holü, merdivenin üzerindeki kubbeli tavanda ritmik bir şekilde azalıp çoğalan bir yansımanın verdiği titrek ışıkla hafifçe aydınlanmıştı. Gregory ayak parmaklarının ucunda yürüyerek yukarıya çıktı ve aynalı salonun kapısında durdu.

Daha önce bir masanın durduğu yerde, şimdi halılarla kapılı ve iki kenarında birer sıra mum yanan bir platform vardı. Köşe aynalarında mumların aydınlığı, dışardaki sokak lambalarının ışığının eklenmesiyle, artıyordu. Hava eri-

miş donyağı kokusuyla dolmuştu; mavi ve sarı renkli alevler huzursuzca dalgalanıyordu. Bu beklenmedik görüntü karşısında Gregory, iki sıra mumun arasındaki boş dikdörtgen yere gözlerini dikmiş bir şekilde, uzun bir süre kımıldamadan kaldı. Sanki alçak asılmış avizenin üzerinde yanıp sönen gökkuşağı renkli parıltıları sayıyormuş gibi yavaşça bakışlarını yukarıya kaldırdı, sonra çevresine bakındı – odada kimse yoktu. Buradan geçmek zorundaydı, duvarın dibinden sessizce bir hırsız gibi ayak parmaklarının ucunda yürürken ayağı kıvrık, ince, bükülmüş ve beyazımsı renkli bir tahta talaşına süründü. Tam açık kapıya ulaştığı sırada, yaklaşmakta olan ayak seslerini işitti. Kimseyle karşılaşmadan odasına varmak umuduyla adımlarını hızlandırmıştı ki, önündeki karanlığın içinde yanıp sönen sarı parıltılar gördü; bir saniye sonra Bayan Fenshawe odaya girdi. Kadın yavaş yavaş yürüyordu, parlak altın renkli pullarla işlenmiş mor bir şal siyah giysisinin üzerine atılmıştı. Gregory ne yapacağını bilemedi; kadından kurtulmak istiyordu, fakat geçebileceği bir yer yoktu. Kadın sanki trans halindeydi, adam onun yolundan kaçmak için geriye bir adım attı ve onun varlığından habersiz görünen Bayan Fershawe'nin yanında yol alarak geri geri yürümeyi sürdürdü. Gregory, bir halının ucuna takılınca durdu. Yeniden aynaların arasına dönmüşlerdi.

"Hayatım benim!" diye ağlamaya başladı Bayan Fenshawe. "Hayatım benim! Ne kadar erken! Ne kadar erken! Onu alıp götürdüler!" Kadın ona o kadar çok yaklaşmıştı ki, adam yüzünde kadının nefesini hissedebiliyordu. "Daha fazla dayanamayacağını biliyordu; biliyordu, biliyordu, hatta bugün bana kendisi söylemişti. Bugün bütün diğer günler gibi başlamıştı, niçin öyle sürüp gidemedi? Niçin?!" Kadın, nefesiyle adamın yüzünü yalazlayarak, aynı kelimeleri tekrarlayıp durdu. Sonunda bu sözler, derin bir acıyla söy-

lenmiş olmalarına rağmen, adam için anlamlarını kaybetti.

"Oh... bilmiyordum... çok üzgünüm," diye mırıldandı Gregory. Bir çeşit saçmalıkla, anlaşılamaz bir talihsizlikle, gerçek olmayan olayların sergilendiği bir tiyatroyla ve gerçek umutsuzlukla karşı karşıya olduğunu hissederek tam anlamıyla bir şaşkınlık içine düşmüştü. Bayan Fenshawe esmer ve adaleli elini şalının altından uzatıp adamı sertçe bileğinden kavradı.

"Ne oldu? Yoksa kocanız... yoksa..." Sözünü bitirmedi – kadının sessiz hıçkırıklarla başını sallayışı yeterli bir yanıttı. "Çok ani oldu," diye mırıldandı adam. Bu söz kadının kendine gelmesini sağladı. Kadın gergin, ısrarlı ve sanki nefretle dolu bakışlarını ona dikti.

"Hayır! Ani değil! Ani değil! Yıllardan beri, efendim, yıllardan beri, ve o her zaman ondan kurtulmayı bildi, biz birlikte onu erteledik; bir kimsenin sahip olabileceği en iyi bakımı gördü. Ona her gece masaj yaptım ve çok fena olduğu zaman şafak sökene kadar onun elini tuttum, onun yanında oturdum. Gündüz vakti dışında kendi başına kalamıyordu; gündüz vakti bana ihtiyacı yoktu, fakat şimdi şüphesiz gece vakti, şimdi gece!!!" Yeniden korkunç bir şekilde feryat etmeye başladı, sesi doğal olmayan bir yankıyla uzayıp gitti. "Gece..." Bu çığlık, evin derinliklerinde bir yerlerde, merdivene açılan odaların karanlıklarında bir yerlerde, bir eliyle Gregory'nin bileğini sımsıkı kavrayıp diğer eliyle onun göğsünü yumruklayan kadının başının üzerinde bir yerlerde, kulakla algılanabilecek şekilde kesildi ve değişime uğradı. Böylesi bir açık yüreklilik, böylesi bir içtenlik ve böylesi bir çaresizlik karşısında dili tutulup şaşkınlığa düşen Gregory olup biteni anlamaya başlıyordu. Odanın ortasındaki halıyla örtülmüş boş yeri aydınlatan titrek alevlere dikkatle baktı.

"Yardım et, oh! lütfen bana yardım et!" diye haykırdı Bayan Fenshawe. Gregory bu sözlerin Tanrı'ya mı yoksa ken-

disine mi söylenmiş olduğunu anlayamadı. Ve birden kadının çığlıkları gözyaşlarının içinde boğuldu. Kadının gözyaşlarının bir damlası, mum ışığında parlayarak, adamın ceketinin yakasına düştü. Kadının ağlaması ikisini de ferahlattı. Bayan Fenshawe kısa bir süre içinde sakinleşti ve titrek olmasına rağmen hayret uyandıracak kadar sakin bir sesle şöyle dedi:

"Teşekkür ederim. Özür dilerim, lütfen... lütfen gidin. Kimse sizi rahatsız etmeyecek. Hiç kimse! Oh... hiç kimse yok..."

Son sözleri söylerken sesi yeniden o çılgınca haykırışa benzemeye başlamıştı. Gregory korkuya kapıldı, fakat Bayan Fenshawe, mor şalının kıvrımlarını toplayarak karşı kapıya doğru yürüdü. Gregory hole çıktı ve koşar adım hızla kendi odasına daldı, kapıyı arkasından dikkatle ve sıkıca kapadı.

Gregory, içeride güvenliğe kavuşunca, küçük lambayı yaktı ve masasına oturup gözleri ışıktan kamaşıncaya kadar bakışlarını ona dikti.

Demek adam hastaydı ve ölmüştü. Uzun süren, garip ve kronik bir hastalık olmalıydı bu. Kadın ona hastabakıcılık etmişti. Sadece geceleri – gündüz vakti adam tek başına kalmak istemişti. Adamın nesi vardı acaba? Belki astım veya ona benzer bir nefes alma güçlüğü. Kadın masajlardan bahsetmişti. Acaba sinirlerle ilgili bir şey miydi? Belki uykusuzluk veya belki adamın kalbiyle ilgili bir sorunu vardı. Halbuki ne kadar sağlıklı görünüyordu – yani hastalıklıymış gibi bir hali yoktu. Adam acaba kaç yaşlarındaydı? En azından yetmiş. Bugün ölmüş olmalıydı – yani dün. Gregory yirmi dört saate yakındır eve uğramamıştı; ölüm bu sabah veya öğleden sonra meydana gelmiş olmalıydı ve ceset akşam vakti evden götürülmüştü. Yoksa, o mumlara ne gerek vardı?

Gregory'nin bacakları uyuşmaya başlamıştı. "Artık her şey aydınlandı," diye düşündü. Adam hastaydı ve kadın, bütün gece boyunca süren bir çeşit anlaşılması zor tedaviyle, ona hastabakıcılık yapmıştı. Fakat kadın ne zaman uyumuştu?"

Birdenbire Sheppard'ın kendisini beklemekte olduğunu hatırlayarak ayağa fırladı. Dolaptan eski bir palto yakaladı, aceleyle giyindi ve ayak parmaklarının ucunda yürüyerek odasından dışarıya çıktı. Evin içi sessizdi. Salondaki mumlar sönmeye yüz tutmuştu; onların ışığından yararlanarak merdivenlerden aşağıya indi. Arabasına bindiği zaman bütün bu patırtının yarım saatten daha az sürmüş olduğunu şaşkınlıkla farketti. Westminster'i geçtiği sırada saat bir olmuştu.

Sheppard, geçen seferki gibi, kapıyı kendisi açtı. Sessizlik içinde üst kata çıktılar.

"Sizi bu kadar çok beklettiğim için özür dilerim," dedi Gregory, paltosunu çıkarıp asarken. "Fakat ev sahibim öldü ve ben de... üzüntülerimi sunmak zorunda kaldım."

Sheppard başını soğuk bir tavırla salladı ve kapısı açık olan odayı gösterdi. Oda değişmemişti – fakat ışıklar açıkken fotoğraf koleksiyonu daha farklı görünüyordu ve Gregory onlarda biraz yapmacık bir hava sezdi. Daha tek bir kelime bile etmemiş olan Sheppard çalışma masasına oturdu; masa kâğıtlar ve dosyalarla kaplıydı. Fenshawe'lerin evindeki o karanlık ve kasvetli hava, yatağının karşısındaki duvarın o beklenmedik sessizliği ve sönmekte olan mumlar bir an için Gregory'yi etkisi altında kaldı. Sanki Bayan Fenshawe'nin elinin izini silmek istermiş gibi bilinçsiz bir şekilde bileğini ovuşturdu. Başmüfettiş'in karşısında otururken, ne kadar yorgun olduğunu o gece ilk defa hissetti. Birden Sheppard'ın Sciss'e yapmış olduğu ziyaretle ilgili bir açıklama beklemekte olduğunu farketti. Bu düşünceye,

kendisinden çok sevdiği birisini ele vermesi istenmiş gibi, isteksizce yanaştı.

"Akşam vaktini Sciss'i izleyerek geçirdim," diye yavaş bir sesle başladı, sonra birden durdu ve Başmüfettiş'in yüzünü inceledi. "Devam edeyim mi?" diye sordu.

"Yararlı olacağını sanırım."

Gregory başıyla onayladı. O akşam vakti olanları anlatmak onun için kolay değildi ve bu yüzden yorumu bir kenara bırakıp sadece olup biteni anlatmaya koyuldu. Sheppard koltuğuna yaslanıp dinledi ve sadece bir kere, o da fotoğrafı duyduğu zaman, bir tepki gösterdi.

Gregory sözlerine biraz ara verdi, fakat Başmüfettiş sessizliğini korudu. Bütün anlatacaklarını bitirince, Gregory başını kaldırdı ve Sheppard'ın yüzünden bir gülümsemenin geçip gittiğini gördü.

"Demek sonunda onu itiraf ettirebildin, öyle mi?" diye sordu Başmüfettiş. "Bana kalırsa, Sciss seni dairesinde yalnız başına bıraktığı andan itibaren, ondan şüphe etmekten vazgeçtin. Haklıyım, değil mi?"

Gregory şaşkınlıktan donakaldı. Nasıl bir yanıt vereceğini bilemiyerek alnını kırıştırdı. Başmüfettiş haklıydı, fakat kendisi şu ana kadar Sciss hakkındaki düşüncesinin değişmiş olduğunu farketmemişti.

"Evet," diye mırıldandı. "Sanırım. Zaten daha önce de bir şeyler elde edebileceğim konusunda pek fazla bir umudum yoktu. En zahmetsiz gidebileceğim bir yolu deniyordum sadece. Zavallı Sciss'e askıntı oldum, çünkü ortada başka bir kimse yoktu ve benim bir zanlıya ihtiyacım vardı. Kim bilir? Belki bile bile onun başını belaya sokmak istedim. Bu mümkün – nedenini bilmiyorum, belki ruh sağlığını korumak için." Gregory'nin kafası gitgide daha çok karışmaya başlamıştı. "Bütün bunların bir anlamı olmadığının farkındayım," diye sözlerini bitirdi. "Zaten Sciss hakkında bildi-

ğim bir şey yok, onun kapasitesinin ne olduğunu bile bilmiyorum."

"Bilmek ister miydin?" diye sordu Başmüfettiş, alaycı bir sesle. "Onu annesinin mezarını ziyaret ederken veya Picadilly'de bir orospu bulmaya çalışırken görebilirsin. Onun yapabileceği şeyler aşağı yukarı bunlar. Senin moral hocan olarak görünmek istemiyorum, ama bu meslekte ara sıra kendini manen kötü hissetmeye hazır olmalısın. Şimdi, bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsun?"

Gregory omuzlarını silkti.

"Birkaç hafta önce, sizi basının ve kamuoyunun yaratacağı sorunlara karşı uyararak, hepinize baskı yapıyordum," diye konuşmasını sürdürdü Sheppard, elindeki küçük bir madeni cetvelle oynayarak. "Fakat bu defa beklediklerimin hiçbiri gerçekleşmedi, işin doğrusu hiçbir şey olmadı. Olayı uçan dairelere bağlayan birkaç makale ve –akıl ermez bir şekilde– olayın basında yer alması sona erdi. Gazetelerin editörlerine birkaç mektup – hepsi bu kadar. Bu günlerde olağandışı şeylere bu kadar ilgisiz olduğumuzun daha önce farkına varmamıştım. Eğer Ay'ın üzerinde yürümek mümkünse, o halde her şey mümkündür. Böylece bu olayda biz bize kaldık, Teğmen, ve biz de onu sessizce bir rafa kaldırsak iyi olacak..."

"Beni bunu söylemek için mi çağırdınız?"

Başmüfettiş bir şey demedi.

Kısa bir süre sonra Gregory kendi sorusunu kendi yanıtladı.

"Williams'ın ifadesini dinlememi istiyordunuz, öyle değil mi? Belki... artık gitsem iyi olacak. Çok geç oldu ve daha fazla vaktinizi almak istemiyorum."

Sheppard ayağa kalktı, içinde kayıt cihazı olan yassı bir çantayı açtı ve hoparlörü bağladı.

"Bu kayıt kendi arzusu üzerine yapıldı," dedi Gregory'ye.

"Teknisyenler telaş içindeydi ve kayıt cihazı çok iyi çalışmıyordu, bu yüzden ses pek kaliteli değil. Yakına gelsen daha iyi olacak. Şimdi bunu dinle."

Kaseti makaraya sardı, fişi taktı ve ses düğmesini ayarladı; cihaz bir-iki kere titredi, hoparlörden sürekli bir cızırtı yükseldi, bunu birkaç çarpma ve tırmalama sesleri izledi ve sonunda uzaktan gelen, sanki madeni bir tüpten geliyormuş gibi değişime uğramış bir ses duyuldu.

"Şimdi konuşabilir miyim? Komiser, Doktor, başlıyabilir miyim? İyi bir el fenerim vardı... karım onu bana bu yıl hediye etmişti, gece nöbetleri için. İlk turu attığımda her zamanki durumunda, elleri bu şekilde, orada yatıyordu; ikinci seferde bir patates çuvalının düşerken çıkardığı sese benzer bir gürültü duydum. İkinci pencereden el fenerimi yakıp baktım – ceset yerdeydi. Tabutundan düşmüş olduğunu düşündüm, fakat hareket ediyordu. Bütün bunları rüyada gördüğümü sanıp gözlerimi karla ovaladım, fakat o ayaklarını sürüyerek yürümeye devam ediyor, durmadan düşüp duruyordu. Komiser, bunun ne kadar sürdüğünü bilmiyorum, fakat yeterince uzun sürdü, inanın bana. Fenerimle üzerine ışık tutmaya devam ediyordum, fakat içeriye girip girmemek konusunda kararsızdım, ve o orada, kollarını sallayarak ve dönerek sonunda pencereye yanaştı, artık onu iyi göremiyordum, zira pencerenin tam altında sürünüyordu, bu arada bir sürü gürültü de çıkarıyordu. Derken pencere kapakları açıldı."

Geriden gelen belli belirsiz bir ses bir şeyler sordu. Ne dediğini anlamak zordu.

"Onu bilmiyorum," dedi mikrofona daha yakından konuşan ses. "Ve düşen bir cam da görmedim. Belki düşmüştür, ama ben bilmiyorum. Ben kenarda duruyordum. Size... gösteremiyorum. İşte bu şekilde duruyordum ve o oturuyordu veya ne yapıyorsa onu yapıyordu –ben sadece onun

kafasını görüyordum– ona elimle dokunabilirdim, Komiser, bana buradaki bu masadan daha yakındı. Fenerimi içeriye tuttum, her yeri iyicene aydınlattım ve orada sadece içinde talaşların olduğu boş bir tabut vardı, başka bir şey yoktu ve başka bir kimse yoktu. Eğildim ve pencereden baktım. Orada benim göz seviyemin altındaydı. Bacakları aynı zamanda her bir yöne doğru gidiyor ve bir sarhoş gibi ileri geri sallanıyordu, Doktor, yan yan sürünüyor ve kör bir adamın değneğiyle yaptığı gibi yere vuruyordu, ama bunu elleriyle yapıyordu. Veya belki elinde bir şey vardı. 'Dur,' dedim ona, 'ne yaptığını sanıyorsun, neler oluyor orada?' – söylediğim şey buydu veya buna benzer bir şeydi."

Bu sözleri kısa bir sessizlik izledi. Sadece, sanki biri mikrofonu iğneyle çiziyormuş gibi, hafif ve sürekli bir cızırtı vardı.

"Biraz tırmandı, sonra tekrar yuvarlandı. Size söylediğim gibi ona durmasını emrettim, ama o canlı değildi. İlk başta onun belki ölmemiş olduğunu ve o anda tabutunda uyanmış olduğunu düşündüm, fakat canlı değildi, gözleri öyle görünmüyordu, yani demek istiyorum ki – ne demek istediğimi anlıyorsunuz, bu yüzden hiçbir şey göremiyordu ve hiçbir şey hissetmiyordu. Yani demek istiyorum ki, eğer hissedebilseydi, kendini o tahtalara öyle çarpıp durmazdı ve sanki içine şeytan girmişcesine çırpınıp duruyordu. Ona bağırarak bir şeyler söyledim –şu anda ne olduğunu hatırlamıyorum– ve o bir o yana bir bu yana dönüp duruyordu ve sonunda pencerenin kenarını dişleriyle yakaladı – Ne?"

Kimden geldiği anlaşılamayan boğuk ses yeniden soru sormaya başlamıştı; sadece son sözleri anlaşılabildi: "...dişler mi?"

"Ondan sonra fenerimi yüzüne yakından tuttum, bulanık bir görüntüsü vardı, yani, ölü bir balığa benziyordu ve daha sonra neler olduğunu hatırlayamıyorum."

Başka bir ses, daha yakından ve daha yavaşça sordu:

"Tabancanı ne zaman çektin? Ona ateş etmeye mi çalıştın?"

"Tabancam mı? Onu çekip çekmediğimi söyleyemiyeceğim, çünkü hatırlayamıyorum. Benim oradan koşarak kaçtığımı mı söylüyorsunuz? Bu nasıl mı oldu? Bilmiyorum. Gözümdeki bu şey ne? Doktor! Doktor..."

Uzaktan gelen bir ses.

"... orada bir şey yok, Williams. Gözlerini kapa. Tamam. Az sonra kendini daha iyi hissedeceksin."

Geriden gelen bir kadın sesi:

"Gidiyor, gidiyor."

Yeniden Williams'ın sesi, daha hızlı nefes alarak:

"Bu şekilde devam edemeyeceğim. Eğer o... ölüyor muyum? Karım burada mı? Yok mu? Neden yok? Burada mı? Bu baş belası kuralların ne yararı var, eğer bunun... hakkında bir şey demezlerse... bunu kapsamazlarsa..."

Kısa bir tartışmanın sesleri duyulabiliyordu, birisi bağırdı:

"Bu kadarı yeter!" Başka bir ses onun sözünü kesti:

"Arabayı gördün mü Williams, farları gördün mü?"

"Araba mı? Ne arabası?" Williams zayıf ve kekeleyen bir sesle tekrarladı. "Onu aklımdan çıkaramıyorum, o şeyin nasıl yan yatmış bir şekilde ileri geri sallandığını, bir şey yapamadığını ve o talaşları nasıl kendisiyle birlikte sürüklediğini... eğer ortada bir ip olsaydı, bunu anlayabilirdim, fakat ip yoktu..."

"Ne ipi?"

"Paspas mı? Hayır. İp mi? Bilmiyorum. Nerede? Tanrım, kimse buna benzer bir şey görmemiştir. Üzerine ışığın tutulmasından hoşlanmıyor gibiydi, fakat bu olamaz, Komiser, öyle değil mi? Talaşlar mı? – hayır! Kamış... taşıyamaz..."

Cızırtılı, anlaşılmaz seslerle kesilen uzun bir sessizlik –

sanki mikrofondan uzakta olan bazı kişiler şiddetli bir tartışmayı fısıldaşarak sürdürüyorlardı. Boğulur gibi gelen bir ses ve bir hıçkırıktan sonra adamın sesi birden daha boğuklaşmıştı.

"Hepsini başkalarına vereceğim. Kendim için bir şey istemiyorum. Karım nerede? Bu onun eli mi? Sen misin?"

Yeniden cızırtılar, sanki ağır bir şey çekiliyormuş gibi gürültüler, kırılan bir camın sesi, bir gazın tıslaması, keskin bir parazit sesi ve sonra çok kalın bir sesin söylediği şeyler:

"Kapatın, artık başka bir şey söylemeyecek."

Sheppard düğmeye bastı, kaset durdu. Adam yeniden çalışma masasına oturdu. Gregory, sırtı kamburlaşmış bir durumda, elini koltuğun koluna bastırmıştı ve kanı çekilmiş eklem yerlerine bakıyordu. Sheppard'ın varlığını unutmuş gibiydi.

"Her şeyi geri döndürebilseydim," diye düşündü. "Her şeyi, hepsini birden, bir ay önceye – hayır, yeterli değil, belki bir yıl önceye. Saçma bir şey. Kaçamıyorum..."

"Başmüfettiş," dedi sonunda, "eğer benim yerine başka birini seçmiş olsaydınız, bu olay için büyük olasılıkla şimdiye kadar bir suçlu yakalanmış olacaktı. Ne dediğimi anlıyor musunuz?"

"Belki. Niçin devam etmiyorsun?"

"Devam mı edeyim? Ben fizik öğrenirken, ders kitabının görüntü yanılsamaları bölümünde bir resim vardı. Bu resimde koyu renk zemin üzerinde beyaz bir şarap kadehi veya beyaz zemin üzerinde karşılıklı duran koyu renkli iki insan profili görünürdü. İnsan ya birini ya da ötekini görürdü ve ben bir öğrenciyken bu imgelerin sadece bir tanesinin gerçek olduğunu sanırdım, lakin bu güne kadar hangisinin gerçek olduğunu anlayamadım. Komik değil mi, Başmüfettiş? Bu odada düzen üzerinde yapmış olduğumuz konuşmayı hatırlıyor musunuz? Var olan şeylerin doğal düzeni

üzerinde. Siz doğal düzenin taklit edilebileceğini söylemiştiniz."

"Hayır, bunu söyleyen sendin."

"Ben miydim? Olabilir. Fakat ya aslında bu böyle değilse? Ya ortada taklit edilecek bir şey yoksa? Ya dünya bizim çevremize bir bulmacanın parçaları gibi dağılmamışsa – ya içinde her çeşit şeyin dönüp durduğu bir çorba gibiyse ve arada sırada bunların bir kısmı raslantısal olarak bir araya yapışıp bütüne benzeyen bir şey meydana getiriyorsa? Ya varolan her şey parçalı, tamamlanmamış, yarıda bırakılmış, sonları olan fakat başlangıçları olmayan olaylarsa, ya sadece orta yerleri olan olaylarsa, ya da önleri veya arkaları olan fakat ikisi birden olmayan şeyler ise. Diğer taraftan biz durmaksızın kategoriler yapıyoruz, araştırıyoruz ve kurguluyoruz, böylece mükemmel aşkı, tam ihaneti ve yenilmeyi gördüğümüzü sanıyoruz, halbuki gerçekte biz hepimiz rastgele oluşturulmuş parçacıklarız. Görünüşümüz ve kaderimiz istatistiklerle biçimlendiriliyor –biz insanlar Brown hareketinin birer ürünleriyiz– tamamlanmamış taslaklar, rastgele ortaya atılmış projeksiyonlar. Yetkinlik, dolgunluk, üstünlük bütün bunlar çok nadir olaylar – bunların olmasının nedeni çok büyük bir fazlalığın olması, her şeyden hayal edilemiyecek kadar çok miktarda var! Günlük hayat kendiliğinden dünyanın büyüklüğü ile, onun sonsuz çeşitliliğiyle düzenleniyor; bu yüzden bizim boşluklar ve gedikler olarak gördüğümüz şeyler birbirlerini tamamlıyor; zihnimiz, kendi sağlığını korumak için, dağılmış parçaları bulup bir araya getiriyor. Bizler, dini ve felsefeyi çimento gibi kullanarak, istatistiklerin ortaya çıkardığı bütün o çöpleri olup bitenden bir anlam çıkarmak ve her şeyin zaferimizi ilan eden bir çan gibi tek bir ses vermesini sağlamak için, durmadan toplayıp birleştiriyoruz. Her şey sadece bir çorba... Evrenin matematiksel düzeni, kaosun piramitlerine verdiği-

miz yanıt. Her yanımızda kavrayışımızın tümüyle dışında olan yaşam parçacıkları görüyoruz – onları olağandışı diye sınıflıyoruz, fakat gerçekte onları anlamak istemiyoruz. Gerçekte tek varolan şey istatistik. Aklı başında olan insan da istatistikçi. Bir çocuk güzel mi yoksa çirkin mi olacak? Müzikten hoşlanacak mı? Kanser mi olacak? Bütün bunların hepsi bir zar atmakla kararlaştırılıyor. Ana rahmine düşme anımızda bile istatistik var. Vücutlarımızın hangi gen yığınlarından yaratılacağını tayin eden şey istatistik, ne zaman öleceğimizi tayin eden şey istatistik. Bir çan eğrisi her şeye karar veriyor: bir kadınla karşılaşıp âşık olacak mıyım, ne kadar uzun yaşayacağım, hatta belki ölümsüz olup olmayacağım bile buna bağlı. Arada sırada, istatistiğin bazı şeylere farkına varmaksızın, kazayla katıldığı oluyor – güzellik ve topallık gibi örneğin. Fakat açık süreçler çok geçmeden ortadan kalkacak: Çok geçmeden umutsuzluğun, güzelliğin, mutluluğun ve çirkinliğin nedeni istatistik olacak. Bilgimiz istatistik tarafından yönlendiriliyor – kör talih ve rastgele örüntülerin sonsuz düzenlenmesinin dışında başka bir şey yok. Varolan şeylerin sonsuz sayıda oluşu düzene olan düşkünlüğümüzle alay ediyor. Ara ve bulacaksın; sonunda her zaman bulacaksın, eğer yeterince gayret gösterirsen; istatistik hiçbir şeyi dışarda tutmuyor ve böylece her şeyi mümkün veya az ya da çok oranda muhtemel yapıyor. Diğer taraftan tarih Brown hareketiyle oluşuyor, yani başka bir geçici dünyanın rüyasını görmeyi hiçbir zaman bırakmayan parçacıkların istatistiksel bir dansıyla..."

"Belki Tanrı bile ara sıra varolabilir," diye ekledi Başmüfettiş sakin bir sesle. Yüzü yana dönük olarak öne doğru eğilmişti ve adamın varlığının derinliklerinden büyük bir güçlükle fışkıran sözlerini dikkatle dinliyordu.

"Olabilir," diye yanıtladı Gregory, kayıtsızca. "Fakat onun varlığındaki boşluklar çok geniş, sizin de bildiğiniz gibi."

Ayağa kalktı, duvara doğru yürüdü ve bir fotoğrafa görmeyen gözlerle baktı.

"Belki biz bile...," diye başladı Gregory, tereddüt ederek, "belki biz bile ara sıra var oluyoruz; yani demek istiyorum ki, bazen az, bazen hemen hemen kaybolmuş, dağılmış bir şekilde ve sonra birden ani bir kasılmayla, hafıza merkezini parçalayan ani bir hamle ile bir an için... bir gün için ortaya çıkıyoruz... böylece biz –"

Birden sustu. Kısa bir süre sonra, değişik bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

"Bu şekilde konuşup durduğum için özür dilerim. Söylediklerimin hepsi saçma. Belki... bugün benim için oldukça yorucu bir gün oldu. Sanırım artık gitme vaktim geldi."

"Biraz daha kalamaz mısın?"

Gregory durdu. Sheppard'a şaşkınlık içinde baktı.

"Sanırım, fakat uzun bir gündü; düşünüyorum da–"

"Mailer Nakliye Şirketini bilir misin?"

"Mailer mı?"

"Üzerlerinde kırmızı ve altın rengi şeritler olan büyük kamyonlar."

"Ah, evet, 'Mailer Her yere Gider.'" Gregory onların reklamlarında kullanılan sloganı hatırlamıştı. "Ne olmuş?" Sözünü tamamlamadı.

Sheppard koltuğundan kalkmadan ona bir gazete uzattı ve sayfanın alt tarafında yer almış kısa bir paragrafa işaret etti. "Dün öğleden sonra Mailer Şirketine ait bir kamyon Amber yakınlarında bir yük treniyle çarpışmıştır. Uyarı işaretini gördüğü halde, demiryolundan geçmek isteyen sürücü hemen ölmüştür. Tren görevlilerinden yaralanan yoktur."

Gregory şaşkın bir ifadeyle Başmüfettiş'e baktı.

"Adam herhalde boş kamyonla Tunbridge Wells'e dönüyordu. Mailer şirketinin orada bir garajı var," dedi Sheppard. "Yüz kadar araç. Soğutuculu kamyonlar içinde yiye-

cek, çoğunlukla et ve balık taşıyorlar. Taşıma gece vakti yapılıyor, böylece sipariş sabahleyin yerine varmış oluyor. Her kamyonda bir sürücü ve bir muavin var– genellikle akşam geç vakit yola çıkıyorlar."

"Gazete sadece sürücüden söz ediyor," dedi Gregory ağır ağır. Daha henüz söylenenlerden bir şey anlamış değildi.

"Dediğin doğru. Kamyon boşaltıldıktan sonra, sürücü garaja geri dönüyor ve muavin yükün ambara taşınmasına yardım ediyor."

"Muavin şanslıymış," dedi Gregory, kayıtsızca.

"Kesinlikle. Bu insanlar çok ağır şartlar altında çalışıyorlar. Her çeşit havada yola çıkmak zorundalar. Mailer kamyonları dört ayrı güzergâhta işe çıkıyor ve haritada bir haç şekli çiziyor: Kuzeyde Bromley ile Lovering, doğuda Dover, batıda Horsham ile Lewes ve güneyde Brighton."

"Bütün bunların anlamı ne?"

"Her sürücünün belli bir iş programı oluyor. Haftanın her üçüncü ve beşinci günü yoldalar ve eğer yol durumu kötüyse tazminat olarak dinlenme süreleri artıyor. Sürücüler bu kış çok şanslı değildiler. Belki hatırlarsın, ocak ayının başlarında hiç kar yoktu. Ocağın üçüncü haftasında biraz kar yağdı ve şubat ayında epeyce kar vardı. Karayolları Müdürlüğü yollardan karları temizlemekte ne kadar zahmet çekerse, kamyonların da gidecekleri yolu almaları o kadar uzun sürüyor. Ocak ayı başlarında ortalama hızları saatte elli mil kadardı; şubatta otuz beşe düştü ve mart ayında karlar erimeye ve yollar buzlanmaya başlayınca, hızları saatte on mil daha düştü."

"Nereye varmak istiyorsunuz?" diye sordu Gregory, rahatsız olmuş bir şekilde. Ellerini birbirinden ayrık olarak yasladığı çalışma masasına eğilmiş, Başmüfettiş'e bakıyordu. Sheppard ona ifadesiz bir yüzle baktı ve sordu:

"Hiç yoğun sis içinde araba sürdün mü?"

"Şüphesiz. Ama ne–"

"O halde bunun ne kadar zor bir iş olduğunu bilirsin. Saatlerce arabanın ön camı bir sis bulutunun içinde kalır. Ne kadar gayret edersen et, bir şey göremezsin. Bazı kişiler kapılarını açarlar ve dışarıya doğru eğilerek aracı sürerler, fakat bu da işe yaramaz. Yolun kenarlarının nerede olduğunu anlamak için önsezi gerekir; sis farların ışığını dağıtır ve sonunda ileriye mi, yana mı yoksa yokuş yukarı mı gidiyorsun, bilemez olursun; sis durmadan senin çevrende yuvarlanıp dönmektedir ve sisin ötesini görmeye uğraşmak yüzünden gözlerin yaşarmaya başlar. Bir zaman sonra bir şeyler görmeye başlarsın – garip şeyler... hareket eden gölgeler, sisin derinliklerinde esrarlı şekiller; karanlık aracın içinde tek başınayken algılama duygusunu kaybedersin, kendi vücudunu bile hissedemez olursun –ellerinin direksiyonu tutup tutmadığını bile anlayamazsın ve vücudun uyuşmaya başlar– devam etmeni sağlayan tek şey korkudur. Böylece sürmeye devam edersin, yüzünden ve sırtından ter damlayarak, motorun tekdüze homurtusu kulaklarında uğuldayarak, ara sıra uykuya dalıp bir sıçrayışla uyanarak. Tıpkı bir karabasan gibidir. Uzun yıllar boyunca buna katlanmanın ne demek olduğunu bir düşün. Bunun yanı sıra uzun zamandır kimseye söylemeye cesaret edemediğin, kimseye açılamadığın şeyler görmeye, hayaller kurmaya ve aklına garip düşünceler gelmeye başladığını farzet... belki bu dünya ile ilgili düşünceler veya kimsenin inanmaması gereken şeyler veya başka insanlara daha henüz sağ iken veya hatta şimdi ölmüş oldukları halde nasıl davranmış olman gerektiği konusunda düşünceler. Gündüz vakti, işyerinde, bilincin yerindeyken, bunların sadece hayal ürünü şeyler, birtakım fanteziler olduğunu anlarsın ve her normal insan gibi onları bastırırsın. Fakat bu düşünceler senin içinde yaşamaya devam eder, senin rüyalarına girer ve zaman geçtikçe daha ısrarcı olur. Onları

başkalarından saklamasını öğrenirsin, eğer birisi onları öğrenecek olursa, adının lekeleneceğinden korkarsın. Başkalarından farklı olmayı istemiyorsundur. Derken önüne geceleri çalışıp iyi bir gelir elde etmek fırsatı çıkar, fakat şüphesiz bütün gece boyunca uyanık ve tetikte olmalısın; aracı kırlarda sürerken düşünecek çok zamanın olur, özellikle sekiz tonluk bir kamyonun içinde tek başınaysan ve muavinle havadan sudan konuşup zihnini başka tarafa çeviremezsen ki, gerçekte sen... Böylece aylar boyunca kamyonunu sürersin, sonbahar geçer, kış gelir ve ilk defa koyu bir sisin içine düşersin. Kuruntulardan kurtulmak istersin, kamyonu durdurur, dışarıya çıkar, yüzünü ve alnını karla ovalarsın ve sürmeye devam edersin. Saatler geçer. Sis senin çevrende süt gibidir; sanki her taraftan sonsuz bir beyazlıkla sarılmış gibisindir – sanki sıradan yollar, çamurlu aydınlık sokaklar, küçük kasabalar, evler hiç varolmamış gibidir. Sen kamyonunun küçük karanlık sürücü kabininde yapayalnız, tümüyle ve sonsuza kadar yalnızsın ve ileriye doğru bakarsın, gözlerini kırpıştırarak ve ne kadar gayret etsen de daha belirgin ve daha ısrarlı olmaya başlayan bir şeyi gözlerinden silmeye uğraşarak. Sen aracını sürersin ve hayal bir saat, belki iki, belki üç saat devam eder; sonunda öyle bir an gelir ki, o şey o kadar zorlayıcı ve o kadar kontrol edilmez olur ki, o şey seni kavrar ve sen olur, kısa bir zaman sonra kendini daha iyi hissedersin, sonunda ne yapman gerektiğini bilirsin, böylece kamyonu durdurursun ve dışarıya çıkarsın..."

"Allah kahretsin, neden bahsediyorsunuz?" diye bağırdı Gregory. Titriyordu.

"Tunbridge Wells'deki Mailer garajında 218 sürücü çalışıyor. Bu kadar büyük bir topluluğun içinde her zaman hiç olmazsa bir kişi... diğerlerinden biraz farklı olan bir kişi vardır. Diyelim ki, tamamen sağlıklı olmayan birisi. Buna ne dersin?"

Sheppard'ın tavrı sakindi; tane tane hatta tekdüze bir şekilde konuşuyordu, fakat sesinde acımasız bir şey vardı.

"Olayların hepsi gece yarısıyla şafak vakti arasında küçük taşra morglarında meydana geldi. Ayrıntılardaki birkaç küçük farklılığın dışında, tek tek bütün olaylar birbirleriyle bir noktada, bütün bunların bir insan tarafından planlanamayacak kadar tutarlı olduğu [illegible]asında, birleşiyor. Bu şeylerin insani bir düşünceye sal[illegible]r kimse tarafından yapılması mümkün değil. Daha önceden bu konuda anlaşmıştık, öyle değil mi?"

"Şimdi, olayı onunla ilgili bazı alışılmamış durumların ışığında ele alalım. İlk önce, bir sürücünün iş programı. İkinci olarak, her olay giderek 'merkezden', Tunbridge Wells'den uzaklaşıyor ve merkezin hemen hemen 'ortasında' boş kamyonların düzenli olarak gece yarısından sonra geldiği Mailer garajını buluyoruz. Niçin her bir sonraki olay merkezden giderek daha uzak yerlerde meydana geliyor? Kamyonların ortalama hızları azaldığı için. Tunbridge Wells'den hep aynı zamanda ayrılsalar da, sürücüler varacakları yere gittikçe daha geç varıyorlar ve bunun sonucunda geri dönüşe gittikçe daha geç başlıyorlar; böylece aynı mesafeyi almak için daha uzun bir zaman harcıyorlar."

"Nereden biliyorsunuz?" diye sordu Gregory, adamın sözünü keserek.

"Sisin en kötü durumunun her gece iki saat kadar sürdüğü gerçeğinden. Bu süre, geri dönüşlerini tek başlarına yapan sürücülerde fanteziler ve yanılsamalar meydana gelmesi için en etkili olan süre. Yine de, eğer dönüş sırasında yol durumu iyi ise, bu iki saatlik süre onları, yollar karla kaplı olduğu zamandaki kadar etkilemiyor. Böylece düzenlilik gösteren başka bir unsur daha buluyoruz: Kar, araçların lastiklerine ne kadar çok karşı koyarsa, sürücü iki saatlik hayal kurma süresine o kadar az karşı koyuyor. Bundan baş-

ka, yolda kar miktarı ne kadar fazlaysa, ısı o kadar düşük oluyor, ısı ne kadar düşük olursa, motorun performansı o kadar kötüleşiyor. Böylece eğer iki olay arasındaki zaman farkını merkezle olayın meydana geldiği yer arasındaki mesafenin farkıyla çarpıp bunu da ısılar arasındaki farkla çarparsak bir sabit değer elde ediyoruz. Yol durumları kötüleştikçe, Mailer garajının yöneticisi sürücülere seferler arasında daha uzun süre dinlenme veriyor. Yine de, her bir sonraki seferde sürücü iki saatlik süre boyunca daha az direnç gösteriyor ve bunun sonucunda daha az kısa mesafe gidiyor. İkinci katsayı –iki sefer arasında gün olarak hesaplanan zaman– orantılı olarak artıyor ve kabaca söyleyecek olursak, çarpım sonucunun aynı kalmasının nedeni bu."

"Yani bir başka deyişle... sürücülerden biri... bir paranoyak, bunu mu demek istiyorsunuz? Gece vardiyasında çalışıyor, yol üzerinde kamyonu durduruyor ve bir ceset çalıyor... iyi ama onlarla ne yapıyordu?"

"Şafak vakti, sisli bölgeden çıktığı zaman, aklı başına geliyordu –her günkü dünyaya geri dönüyordu– böylece çılgınlık gecesinin delilini ortadan kaldırmak için elinden geleni yapıyordu. Önünde bir sürü fırsat vardı – zira tepeler, derin olmayan vadiler, koruluklar, nehirler, çalılıklarla dolu oldukça geniş bir araziden geçiyordu... korkmuş, olanlara inanamıyarak, kendisi için bir yardım istemeye kararlı, fakat işini kaybedeceğinden korkarak, garajın yöneticisi bir sonraki seferin tarihini verdiğini zaman tek kelime bile etmiyor ve yeniden direksiyonun başına geçip aynı yollara düşüyordu. Bütün bölgenin topografyasını ezbere biliyor olmalıydı –her bir yolu, her bir malikâneyi, her bir demiryolu geçitini, her bir binayı– bütün mezarlıkların tam yerini biliyordu..."

Gregory'nin bakışları Başmüfettiş'in yüzünden açık gazeteye kaydı.

"Bu o," dedi.

"Adamın deliliği düzenli bir şekilde artmış olmalı," diye yanıtladı Sheppard, ağır ağır konuşarak. "Yaptığı şeylerin hatırası, maruz kaldığı endişe, arkadaşlarına ve birlikte çalıştığı kimselere karşı duyduğu artan güvensizlik, başkalarının ona söylediği masum şeylerden ters anlamlar çıkartmak – her şey durumunu daha kötüleştirmek için bir araya gelmiş, içinde yaşadığı gerginliği artırmış olmalı. Senin de gördüğün gibi onun aklını başına toplaması gittikçe daha zorlaşıyor, dikkat verme süresi azalıyor, zihnini bir noktada toplayabilme gücü gittikçe zayıflıyordu ve şartların kurbanı olma olasılığı artıyordu. Örneğin –bu adam–"

Gregory birden masadan uzaklaştı ve eliyle yüzünü sıvazlıyarak kitap rafının yanında duran bir iskemleye oturdu.

"Demek bu şekilde meydana geldi," dedi. "Bir mucizenin taklidi... Hah, hah... bütün bunların hepsi gerçek mi?"

"Hayır," diye yanıtladı Sheppard, sakin bir şekilde, "fakat olabilir. Veya tam olarak ifade etmek istersek, bu gerçek olabilir."

"Ne demek istiyorsunuz? Haydi, Başmüfettiş, lafı yeteri kadar dolaştırdınız."

"Bu benim teorim değil, Gregory. Sakinleş. Altı olayın –dikkat ediyor musun– altı olayın üçünde bu kamyon sürücüsü –gazeteye eliyle vurdu– kesinlikle olay yerinin yakınlarındaydı. Başka bir deyişle, üç keresinde tam şafak sökmeden önceki saatlerde bu adam cesetlerin kaybolduğu yerlerden aracıyla geçti."

"Öbür zamanlarda ne oldu?" diye sordu Gregory. İçinde garip şeyler oluyordu. Beklenilmeyen bir ferahlama ve umut duygusu göğsünde kabarıyordu; sanki daha rahat nefes almaya başlamıştı.

"Öbür zamanlarda mı? Ee... bir olay hakkında... Lewes... bir şey bilmiyoruz. İkinci olayda ölen kamyon sürücüsü-

nün bir... başka yerde olduğu kanıtlandı."

"Kanıtlandı mı?"

"Evet. Adam o gece için sadece izinli değildi, üstelik üç gün boyunca İskoçya'daydı. Kontrol ettik – bundan hiç şüphe yok."

"O halde suçlu o değil!" Gregory doğruldu, ayağa kalkmak zorundaydı. Bu hareketin meydana getirdiği sarsıntı gazeteyi masanın kenarından yere düşürdü.

"Evet, o değil. Kesinlikle o değil, eğer o olayı ayrı bir sınıfa koymazsak."

Başmüfettiş, yüzü öfkeden şekil değiştirmiş olan Gregory'ye hızlı bir bakış attı. "Fakat eğer bunu yapmazsak, eğer olayın Mailer ile –Mailer sürücüsüyle– bir ilgisi yoksa, gece vakti o bölgede dolaşan bir sürü başka araç var: Postahane kamyonları, cankurtaranlar, kurtarma araçları, otobüsler... elimizde teoriye uyacak çok sayıda fenomen var."

"Benimle alay mı ediyorsunuz?" diye sordu Gregory.

"Şüphesiz hayır, sana yardım etmeye çalışıyorum," diye yanıtladı Başmüfettiş.

"Teşekkür ederim."

Gregory eğilip gazeteyi yerden aldı.

"Demek bu kamyon sürücüsü bir paranoyaktı – yani öyle olduğu ileriye sürülüyor," diye kendisini düzeltti, "bir başka deyişle, normal ölçülere göre hasta bir insandı: sis çarpı don çarpı delilik..." Dudaklarında garip bir gülümsemeyle Sheppard'a baktı.

"Eğer tesadüfen, sadece tesadüfen, adamın diğer zamanlarda değişik bir güzergâhı olsaydı –yani morgların yanından geçmeyen bir güzergâh demek istiyorum– yine bir şüpheli mi sayılacaktı... yine bir günah keçisi mi olacaktı..."

Gregory alaycı bir ifadeyle güldü; odanın içinde dolaşıyordu.

"Bilmek zorundayım," dedi. "Bunu bilmeye hakkım var...

hem de şimdi!"

Yeniden gazeteyi yakaladı ve onu düzeltti.

"İlk sayfası yok," dedi Sheppard, "fakat sana ayrıntıları verebilirim. Gazete dünün gazetesi."

"Öyle mi?"

"Evet, bu hikâyenin hiçbir kısmını ben uydurmadım. Sana söylediğim her şey dün doğrulandı. Bütün gün bu olay üzerinde çalıştık, hem yerel polis, hem de sürücünün başka yerde olduğu kanıtını kontrol etmek için İskoçya'ya uçan Farquart, eğer bu kısmıyla ilgileniyorsan."

"Hayır hayır, fakat... ben bütün bunları niçin yaptığınızı öğrenmek istiyorum."

"Eh, sonuçta... eh, çünkü ben de Scotland Yard'da çalışıyorum," dedi Sheppard.

Gregory bu yanıtı duymamış gibiydi; belirgin bir heyecan içinde arada sırada fotoğrafa bakmak için durarak odada dolaşıyordu.

"Ne demek istediğimi anlamıyorsunuz... Bu gerçekten çok uygun, çok, çok uygun... tam aradığımız şey. Sonuçta bir suçlu var, fakat adam öldüğü için ona soru soramayız veya soruşturmaya devam edemeyiz... çok insani bir çözüm – adli bir hata yapılması mümkün değil, hiç kimse zarar görmüyor... ondan gerçekten şüphe ettiniz mi? Yoksa siz de... Yoksa siz de sadece peşimizi bırakmayan olgulara, bizi en başta bir şeyler yapmaya zorlayan olgulara, uyacak bir şey mi istiyordunuz? Böylece bu karmaşaya bir düzen havası verebilir ve çözülmemiş bir olayı hoş bir düzen duygusu içinde kapayabilirdiniz. Bu şeyin anlamı bu mu?"

"Başka bir seçenek görmüyorum," dedi Sheppard, kayıtsızca. Adam konuşmanın yeteri kadar uzamış olduğunu düşünüyor ve aklına yeni bir şey gelmiş olduğu için dolaşmayı bırakmış olan Gregory'ye artık bakmıyordu.

"Şüphesiz olayı sizin dediğiniz gibi yorumlamak da

mümkün," dedi Gregory. Süphesiz! Biliyor musunuz, bana yardım etmek istediğinize inanıyorum. İlk önce bu olayla ilgili bir şey yapamıyorduk –tek bir şey bile– ve şimdi yapabiliyoruz. Belki adamın başka yerde olduğunu gösteren kanıtı sarsabiliriz. Veya o aykırı olayı diziden çıkarabiliriz ve belki aykırı olan başka şeyleri de. Böylece soruşturma çıkmaz bir sokağa girmiş olmaktan kurtulur. Bunun bir hastalık olması ihtimali de var! En acayip şeyleri, inançlarla ilgili hayaller görmeyi ve İsa'nın yaralarına benzeyen izleri ve hatta... hatta mucizeleri bile açıklamak için hastalığı kullanabilirsiniz! Guggenheimer, Hopley ve Wintershield'in eserlerini biliyorsunuz, değil mi? Bu kitaplar bizim kütüphanemizde yok, ama onları okumuş olmalısınız."

"Psikiyatristler mi? Hangi kitaplarından bahsediyorsun? Yazmış oldukları bir sürü kitap var."

"İsa'nın kaçık olduğunu ispatlamak amacıyla İncil'i analiz ettikleri kitaplarından. Zamanında epeyce gürültü kopartmışlardı. İncil'in bir paranoya teşhisi konmasına yol açan psikanalitik bir analizi..."

"Sana biraz öğüt vermeme izin ver," dedi Sheppard. "Bu İncil analojileriyle bir yere varamazsın. Belki olayın başlarında işi biraz daha ilgi çekici kılmak isteseydin, böyle bir şeye kalkışabilirdin, fakat artık birkaç küçük ayrıntı dışında, soruşturma sonuçlandı.

"Gerçekten demek istediğiniz şey bu mu?" diye sordu, Gregory, yavaş bir sesle.

"Evet. Çünkü umarım, hatta bundan eminim ki, kendini tek başına çölde feryat ederken bulmak istemezsin..."

Gregory doğrularak, gözleri koltuğundan kalkmakta olan yaşlı adamın üzerinde, biraz daha saygılı bir ses tonuyla sordu: "O halde ne yapmam gerekiyor?"

"Gelecek için iyi tanımlanmış yön tayin ediciler koyma-

mız gerek. Yakın gelecek için. Seni yarın sabah Scotland Yard'da bekliyorum."

"Geçen seferki gibi, saat on civarında mı?" Gregory'nin sesinde gizli bir eğlenme ifadesi vardı.

"Evet," dedi adam ve kayıtsız bir şekilde ekledi, "Orada olacak mısın?" İkisi de ayakta dururken, bakıştılar. Gregory'nin dudakları titredi, fakat bir şey söylemedi. Shepard'ın sakin bakışlarını hep üzerinde hissederek, kapıya doğru geri geri gitti, sonra sırtını adama döndü ve elini tokmağın üzerine koydu.

Sonunda kapıyı açıp döndü ve omzunun üzerinden şu sözleri söyledi:

"Orada olacağım."

Teğmen Gregory, Scotland Yard tarafından bir dizi ceset çalma olayını araştırmakla görevlendirilir. Belirli bir bölgede yoğunlaşan olaylar düzenli bir coğrafî dağılım göstermektedir. Morgtaki cesetler nasıl çıkarıldıkları bilinmeden bir süre sonra dışarıda bulunur. Soruşturma derinleştikçe "zanlı"nın geleneksel bir polisiye yöntemle ortaya çıkarılamayacağı görülür. Çalışmanın daha derinlerindeyse, polisler kendilerini bir bilinmezlik labirentinin içinde bulurlar. Cesetlerin hareket etmesi, hareket ettiren bir "kişi"nin varlığının çok ötesinde bir açıklama gerektirmektedir. Cesetlerin "canlandığını" varsaymak da soruşturmaya ışık tutmaz; ölüm ile hareketin birarada olması bu olaylar için çelişkili bir durum değildir çünkü. Lem bu romanında, olguları tümüyle istatistik verilerden oluşmuş bir dünyanın çerçevesine yerleştirerek nedensellik ilkesini ve rasyonalist bakışı sorguluyor.

İLETİŞİM 461
ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI 95

ISBN 975-470-656-5